

Møte i Omsetningsrådet

mandag 8 desember 2025, 10:00 - 12:00

hos Landbruksdirektoratet

Deltakere

Rådsmedlemmer

Björg Tørresdal, Thea Skaug, Bjørn Gimming, Tor Jacob Solberg, Jens Lippestad, Rolf Øyvind Thune, Johan Narum, Gaute Lenvik, Anne Berit Aker Hansen, Bjørn Ole Juul-Hansen, Vidar Olsen

Landbruksdirektoratet

Mari Vengnes, Haavard Elstrand, Ellen Karin Solevåg, Ida Louise Bjønness, Hege Heiberg, Kari Helen Telfer, Hans Peder Hvide Bang, Jannicke Jensen Myhre, Sander Mardal, Knut Berg

Møteprotokoll

83/25

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Beskrivelse

Saksdokumentene er gjort tilgjengelig i styreportalen Admincontrol.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

84/25

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Beskrivelse

Protokollen fra møtet 10. november 2025 er elektronisk signert av samtlige møtedeltakere i rådet.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Protokollen fra møtet 10. november 2025 godkjennes.

 Protokoll_Møte i Omsetningsrådet_101125.pdf

85/25

Orientering om markedssituasjonen

Beskrivelse

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

• Korn	Jens Lippestad
• Kjøtt og egg	Johan Narum
• Melk	Rolf Øyvind Thune

Presentasjonene er lagt ut i styreportalen Admincontrol.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

86/25

Kjøtt - Satser for reguleringslagring 2. halvår 2025

Beskrivelse

Nortura foreslår satser for reguleringslagring av kjøtt for andre halvår 2025.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med Norturas søknad.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet fastsetter følgende beløp og satser for reguleringslagring av kjøtt for andre halvår 2025:

Pallehold	2 458 491 kroner
Innfrysing, helt slakt	
Innfrysing	141,3 øre per kg
Håndteringskostnader ved fryseriene for helt slakt	99,7 øre per kg
Emballering	70,9 øre per kg
Svinn 1,1%	69,0 øre per kg
Sum	380,9 øre per kg
Innfrysing, skåret vare	
Håndteringskostnader ved fryseriene for skåret vare	62,3 øre per kg
Svinn 0,1%	8,0 øre per kg
Sum	70,3 øre per kg
Overføring mellom fryselager	
Håndteringskostnader ved fryseriene for helt slakt	99,7 øre per kg
Håndteringskostnader ved fryseriene for skåret vare	62,3 øre per kg
Fryselagring	61,0 øre per kg

Sak 86-25 - Innstilling - Kjøtt - Satser for reguleringslagring 2. halvår 2025.pdf

Sak 86-25 - Vedlegg 1 - Forslag satser reguleringslagring kjøtt 2. halvår 2025.pdf

87/25

Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon 1. halvår 2026

Beskrivelse

Landbruksdirektoratet foreslår at satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for første halvår 2026 settes til kr 16,70 per kg hvite, en reduksjon fra kr 17,80 per kg inneværende halvår.

Varighet av tiltaket og sats for priskompensasjon, som skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets medlemmer som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 8. desember 2025 jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med langvarig praksis for behandling av endring av satser i Omsetningsrådet.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet fastsetter sats og tidsperiode for priskompensasjon ved innenlands produksjon av

skilleprodukter av egg med følgende endringsforskrift:

«Forskrift om endring i forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg

Fastsatt av Omsetningsrådet 8. desember 2025 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I

I forskrift av 22. juni 2020 nr. 1398 om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg, gjøres følgende endringer:

§ 5 Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter femte ledd skal lyde:

Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg i perioden 1. januar 2026 til 30. juni 2026 skal være 16,70 kroner per kilogram eggehvite.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2026.»

 Sak 87-25 - Innstilling - Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon, 1. halvår 2026.pdf

88/25

Egg - Frivillig redusert verpeperiode i 2026

Beskrivelse

Nortura søker om forhåndsgodkjenning til å gjennomføre redusert verpeperiode med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 600 tonn i 2026.

Forslaget fra Nortura til kompensasjonssatsen for 2026 er fra kr 13,00 til kr 16,00 per kg egg. Kostnaden ved full oppslutning om tiltaket vil da kunne bli opp mot 9,6 mill. kroner. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget.

Varighet av tiltaket og intervall for kompensasjonssatsen, i tillegg til endring av alder for avliving av verpehøner, som alt skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets medlemmer som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 8. desember 2025 jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med praksis for behandling av endring av forskrifter i Omsetningsrådet.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet vedtar at redusert verpeperiode kan gjennomføres for å redusere eggproduksjonen med inntil 600 tonn i 2026, jf. forskrift om kompensasjon for frivillig redusert verpeperiode § 2 første ledd.
2. Omsetningsrådet endrer regelen for hva som er normal alder for avliving av verpehøner, i tillegg til å fastsette varighet og intervall for kompensasjonssatsen for frivillig redusert verpeperiode slik det fremgår av følgende endringsforskrift:

«Forskrift om endring i forskrift om kompensasjon for frivillig redusert verpeperiode.

Fastsatt av Omsetningsrådet 8. desember 2025 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I

I forskrift av 22. juni 2020 nr. 1397 om kompensasjon for frivillig redusert verpeperiode, gjøres følgende endringer:

§ 3. Grunnvilkår første ledd skal lyde (endring i kursiv):

Forskriften omfatter produsenter som i perioden som redusert verpeperiode er iverksatt, har høner som skal avlives ved normal alder for avliving. *Normal alder for avliving settes til åtte uker før det avløsende innsett er 20 uker, basert på dokumentasjon (leveringsbekreftelse) fra oppdretter. Dersom slik dokumentasjon ikke foreligger, eller nytt innsett ikke er bestilt, settes planlagt alder for avliving til 78 uker.* Redusert verpeperiode skal omfatte hele innsettet. Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt avlivingsuke.

§ 4. Kompensasjon for redusert verpeperiode andre ledd skal lyde (endringer i kursiv):

Omsetningsrådet forhåndsfastsetter intervall for kompensasjonssatsen, og Nortura SA fastsetter satsen innenfor dette intervallet. I perioden *1. januar 2026 – 31. desember 2026* er intervall for kompensasjonssatsen *kr 13,00 – kr 16,00* per kg egg. Kompensasjonen utmåles ved at tappt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunkt frem til normal slaktealder multipliseres med satsen. Grunnlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste seks ukene før slakting.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2026.»

 Sak 88-25 - Innstilling - Egg - Frivillig redusert verpeperiode i 2026.pdf

 Sak 88-25 - Vedlegg 1 - Søknad om redusert verpeperiode for 2026.pdf

89/25

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett faglige tiltak 2026 (Animalia)

Beskrivelse

Nortura SA søker om midler til faglige tiltak i 2026. Søknaden er utarbeidet av Animalia og godkjent i styrene i begge selskapene. For fjørfekjøtt søker Animalia direkte.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med søknaden når det gjelder faglige tiltak i regi av Animalia, for alle sektorer. Når det gjelder forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid i kjøttsektoren innstiller Landbruksdirektoratet på å opprettholde en 70/30-fordeling mellom melk og kjøtt for tildelingen til Geno. Dette innebærer å holde tildelingen til organisasjonen på samme nivå som i 2025. Det er derfor en differanse på 96 000 kroner mellom Animalias søknad og Landbruksdirektoratets innstilling.

Forutsetning

Animalia er ansvarlig for å informere mottakere av tilskudd til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid om Omsetningsrådets vedtak om innvilgende budsjettmidler. Animalia er videre ansvarlig for at organisasjonene gjøres kjent med hvilke vilkår midlene er gitt under, jf. retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Animalia skal også påse at organisasjonene dokumenterer hvilke tiltak midlene er brukt til. Landbruksdirektoratet forutsetter at dokumentasjonen viser regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett. Det må også fremgå at midlene er brukt til det tiltenkte formålet. Budsjett og regnskap skal også synliggjøre de totale kostnadene for de enkelte tiltakene. Dette for å synliggjøre hvor stor andel av tiltakene omsetningsavgiften på kjøtt dekker. Animalia er mottaker og formidler av pengene som blir tildelt disse organisasjonene av Omsetningsrådet.

Møtebehandling

Björg Tørresdal pekte på at det er uenighet om IT-kostnader, som skal avgjøres i løpet av første kvartal. Hun pekte på at det er viktig at resultatet av prosessen er kjent i løpet av første halvår, slik at det er kjent for sekretariatet før neste budsjettprosess.

Bjørn-Ole Juul-Hansen la frem forslag om å legge til følgende som punkt 5 i vedtaket:

"Vedlagt regnskap 2026 som oversendes for godkjenning skal vedlegges dokumentasjon som underbygger at selskapet velger kostnadseffektive løsninger for IT-tjenester."

Det ble først stemt over Juul-Hansens forslag. Forslaget falt med 1 mot 10 stemmer. Bjørn-Ole Juul-

Hansen stemte for.

Det ble så stemt over sekretariatets forslag til vedtak, og dette ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Av fondet for omsetningsavgift på kjøtt bevilger Omsetningsrådet i 2026 inntil
 - a. 66 544 000 kroner til Animalia til faglige tiltak
 - b. 40 539 000 kroner til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid
2. Omsetningsrådet bevilger inntil 5 026 000 kroner fra fondet for omsetningsavgift på egg til Animalia i 2026.
3. Omsetningsrådet bevilger inntil 11 071 000 kroner fra fondet for omsetningsavgift på fjørfekjøtt til Animalia i 2026.
4. Omsetningsrådet innvilger at det kan brukes inntil 1,4 mill. kroner likt fordelt mellom fondet for omsetningsavgift på egg og fondet for omsetningsavgift på fjørfekjøtt til forebyggende tiltak i tilfelle en akutt sykdomssituasjon i 2026, utenfor rammen gitt i punkt 2 og punkt 3, jf. vedtak i Omsetningsrådet 1. desember 2008.

 Sak 89-25 - Innstilling - Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett faglige tiltak 2026 (Animalia).pdf

 Sak 89-25 - Vedlegg 1 - Budsjettsøknad faglige tiltak kjøtt, egg og fjørfekjøtt 2026 (Animalia).pdf

 Sak 89-25 - Vedlegg 2 - Animalias handlingsplan 2026.pdf

 Sak 89-25 - Vedlegg 3 - Budsjettoversikt 2026.pdf

 Sak 89-25 - Vedlegg 4 - Kostnadsfordeling 2026.pdf

 Sak 89-25 - Vedlegg 5 - Budsjett forsøksvirksomhet, forskning og avl 2026.pdf

90/25

Melk - Budsjett for faglige tiltak 2026

Beskrivelse

Tine SA søker om 13 648 118 kroner i støtte til faglige tiltak og avlsarbeid i 2026. Dette er en reduksjon på 2,6 prosent sammenlignet med budsjett for 2025. Søknaden er godkjent i Tine SAs konsernstyre. Landbruksdirektoratet anbefaler at det bevilges midler til faglige tiltak og avlsarbeid, og innstiller i tråd med Tines søknad.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Av fondet for omsetningsavgift på melk bevilger Omsetningsrådet for 2026 inntil:

1. 7 313 867 kroner til Geno SA til avlsarbeid
2. 1 840 000 kroner til Norsk Sau og Geit til avlsarbeid
3. 508 000 kroner til KOORIMP v/ Animalia til faglige tiltak
4. 3 471 251 kroner til Helsetjenesten for storfe
5. 515 000 kroner til Helsetjenesten for geit

 Sak 90-25 - Innstilling - Budsjett for faglige tiltak melk 2026.pdf

 Sak 90-25 - Vedlegg 1 - Brev fra Tine SA.pdf

91/25

Korn - Søknad om støtte til faglige tiltak 2026 - Partnerskapet - Forbedring av mathvetekvalitetsanalyser

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri (FKA) foreslår at Partnerskapet for norsk matkorn og planteprotein blir støttet med 465 000 kroner i 2026 over omsetningsavgiften på korn, for å finansiere et prosjekt med siloprøver og baketester. Prosjektet var opprinnelig et treårig pilotprosjekt i perioden 2023-2025. Kvalitetsanalysene for

2025 forelå ved utgangen av oktober, og på bakgrunn av disse vil det bli utarbeidet en sluttrapport for kvalitetsanalyse-piloten. I påvente av evaluering anbefaler Felleskjøpet Agri å utvide prosjektet ut 2026.

Styret i FKA har behandlet og godkjent søknaden i styremøte 29.10.2025. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med søknad fra FKA.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Av fondet for omsetningsavgift korn bevilges FKA til faglige tiltak i 2026 inntil 465 000 kroner til prosjektet med siloprøver og baketester, ledet av Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner.

 Sak 91-25 - Innstilling - Korn - Søknad om støtte til faglige tiltak 2026 - Partnerskapet - Forbedring av mathvetekvalitetsanalyser.pdf

 Sak 91-25 - Vedlegg 1 - Korn - Søknad om støtte til faglige tiltak 2026 - Partnerskapet - Forbedring av mathvetekvalitetsanalyser.pdf

92/25

Søknad om støtte til faglige tiltak - Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner

Beskrivelse

I brev mottatt 31.oktober 2025 søker Felleskjøpet Agri (FKA) om 400 000 kroner i støtte til prosjektet «Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner» for 2026.

Styret i Felleskjøpet Agri har behandlet og godkjent søknaden i styremøte 29. oktober 2025. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med søknad fra FKA.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Av fondet for omsetningsavgift korn bevilges det til FKA til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i 2026, inntil 400 000 kroner til prosjektet «Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner».

 Sak 92-25 - Innstilling - Korn - Søknad om støtte til faglige tiltak - Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner 2026.pdf

 Sak 92-25 - Vedlegg 1 - Korn - Søknaden OR Partnerskapet for matkorn driftsstøtte 2026.pdf

 Sak 92-25 - Vedlegg 2 - Korn - Tilleggsinformasjon Partnerskapet.pdf

93/25

Korn - Søknad om støtte til faglige tiltak - "speed breeding"-anlegg

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri SA (FKA) søker om midler til etablering av "speed breeding"-anlegg. Prosjektperioden er 2025-2028 og det søkes om til sammen 15,0 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på korn.

Styret i FKA behandlet saken i styremøte 29. oktober 2025, og foreslo at Omsetningsrådet innvilger totalt 15 mill. kroner over omsetningsavgiften for korn i prosjektperioden 2026-2028.

Landbruksdirektoratet foreslår at det bevilges inntil 3 750 000 kroner fra fondet for korn for 2026.

Resterende midler må søkes om i budsjettprosessen for 2027 og 2028.

Direktoratet mener det er grunn til å unngå bruk av omsetningsavgiften til investeringer i bygg.

Bevilgningen bør derfor gis hovedsakelig til utstyr eller de delene av prosjektet med kortest avskrivningstid.

Det legges til grunn at eventuelle kostnadsoverskridelser finansieres av Graminor AS selv, eller dekkes av andre finansieringskilder.

Forslag til vedtak

1. Omsetningsrådet er åpne for å bevilge inntil 15 mill. kroner fra fondet for korn over prosjektperioden 2025 – 2028 til etablering av «speed breeding» - anlegg. Endelige vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra fondet for korn vil komme i de årlige budsjettbehandlingene, og er

forutsatt midler i fondet. Bevilgning er hovedsakelig knyttet til inventar og utstyr.

2. Fra fondet for omsetningsavgiften for korn bevilges det inntil 3 750 000 kroner til etablering av speed breeding-anlegg i 2026.
3. Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å fastsette de nærmere betingelsene for tildeling og utbetaling av tilskuddet, utforme tilskuddsbrev og eventuell avtale, jf. omsetningsloven § 3 femte ledd. Betingelsene skal utformes innenfor de føringer Omsetningsrådet har gitt i behandlingen av denne saken og ellers begrense seg til forhold av teknisk og praktisk karakter som sørger for forsvarlig tilskuddsforvaltning.

Møtebehandling

Bjørn Gimming foreslo følgende alternativt punkt 1 i vedtaket:

"1. Omsetningsrådet finansierer inntil 15 mill. kroner fra fondet for korn over prosjektperioden 2025 – 2028 til etablering av «speed breeding» - anlegg. Endelige vedtak om budsjett det enkelte år og budsjettbetingelser for midler fra fondet for korn vil komme i de årlige budsjettbehandlingene. Bevilgning er hovedsakelig knyttet til inventar og utstyr."

Gimmings forslag ble satt opp mot sekretariatets innstilling. Gimmings forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Omsetningsrådet finansierer inntil 15 mill. kroner fra fondet for korn over prosjektperioden 2025 – 2028 til etablering av «speed breeding» - anlegg. Endelige vedtak om budsjett det enkelte år og budsjettbetingelser for midler fra fondet for korn vil komme i de årlige budsjettbehandlingene. Bevilgning er hovedsakelig knyttet til inventar og utstyr.
2. Fra fondet for omsetningsavgiften for korn bevilges det inntil 3 750 000 kroner til etablering av speed breeding-anlegg i 2026.
3. Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å fastsette de nærmere betingelsene for tildeling og utbetaling av tilskuddet, utforme tilskuddsbrev og eventuell avtale, jf. omsetningsloven § 3 femte ledd. Betingelsene skal utformes innenfor de føringer Omsetningsrådet har gitt i behandlingen av denne saken og ellers begrense seg til forhold av teknisk og praktisk karakter som sørger for forsvarlig tilskuddsforvaltning.

📎 Sak 93-25 - Innstilling - Korn - Søknad om støtte til faglig tiltak - speed breeding-anlegg.pdf

📎 Sak 93-25 - Vedlegg 1 - Oppdatert søknad fra FKA om Speed Breeding 21.11.25.pdf

📎 Sak 93-25 - Vedlegg 2 - Skisse av bygg - Speed Breeding.pdf

📎 Sak 93-25 - Vedlegg 3 - Budsjettdokument Graminor (elementkaklyle).pdf

94/25

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt 2026

Beskrivelse

Nortura SA og Bransjestyret søker om godkjenning av budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) for 2026. Budsjettet har en totalramme på 80 247 560 kroner. Dette er en økning på 837 560 kroner og 1,05 prosent, fra budsjettet for 2025. Landbruksdirektoratet innstiller på omsøkt totalramme.

Møtebehandling

Bjørn-Ole Juul-Hansen foreslo å legge til følgende som punkt 5 i vedtaket:

"Vedlagt regnskap 2026 som oversendes for godkjenning skal vedlegges dokumentasjon som underbygger at Norturas avdeling Matprat ikke belastes IT-tjenester eller andre løsninger de ikke kan nyttiggjøre seg."

Juul-Hansens forslag ble satt opp mot sekretariatets innstilling. Innstillingen ble vedtatt med 10 stemmer, mot Juul-Hansens stemme.

Vedtak

1. Budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt for 2026 godkjennes med en totalramme på inntil 80 247 560 kroner.

2. Av fondet for omsetningsavgift på kjøtt kan det i 2026 anvendes inntil 48 270 395 kroner til opplysningsvirksomhet for kjøtt, herav anslagsvis 2 172 168 kroner i kortsiktige markedstiltak på kjøtt.
3. Av fondet for omsetningsavgift på egg kan det i 2026 anvendes inntil 13 419 025 kroner til opplysningsvirksomhet på egg.
4. Av fondet for omsetningsavgift på fjørfe kjøtt kan det i 2026 anvendes inntil 18 558 140 kroner til opplysningsvirksomhet for fjørfe kjøtt.

- Sak 94-25- Innstilling - Kjøtt, egg og fjørfe kjøtt - Budsjet for Opplysningskontoret for egg og kjøtt 2026.pdf
- Sak 94-25 - Vedlegg 1 - Kjøtt, egg og fjørfe kjøtt - Budsjettsøknad fra Opplysningskontoret for egg og kjøtt 2026.pdf
- Sak 94-25- Vedlegg 2 - Kjøtt, egg og fjørfe kjøtt - Budsjet OEK underlag.pdf
- Sak 94 -25 - Vedlegg 3 - Samletabell opplysningskontorene 2026.pdf

95/25

Melk - Budsjet for Opplysningskontoret for melk og meieriprodukter og Norsk Gardsost 2026

Beskrivelse

Tine SA søker om 29 700 500 kroner til opplysningsvirksomhet for melk og meieriprodukter for 2026. Av dette er 29 200 500 kroner foreslått bevilget til Opplysningskontoret for melk og meieriprodukter (MELK) og 500 000 til Norsk Gardsost, som bidrag til et ostesymposium i 2026.

MELK har et totalbudsjett på 31 585 500 kroner, der eierne bidrar med 2 385 000 kroner til melkekampanjen, forutsatt tilsvarende beløp til kampanjen fra omsetningsfondet for melk.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Budsjet for Opplysningskontoret for melk- og meieriprodukter AS for 2026 på 31 585 500 kroner godkjennes.
2. Av fondet for melk kan Opplysningskontoret for melk og meieriprodukter anvende inntil 29 200 500 kroner, inkludert melkekampanjen, i 2026.
3. Av fondet for melk kan Norsk Gardsost anvende inntil 500 000 kroner til ostesymposium i 2026.

- Sak 95-25 - Innstilling - Budsjet for Opplysningskontoret for melk- og meieriprodukter og Norsk Gardsost 2026.pdf
- Sak 95-25 - Vedlegg 1 - Brev fra Tine.pdf
- Sak 95-25 - Vedlegg 2 - Forslag budsjet 2026 fra MELK.pdf
- Sak 95-25 - Vedlegg 3 - Handlingsplan for MELK 2026.pdf
- Sak 95-25 - Vedlegg 4 - Søknad fra Norsk Gardsost for 2026.pdf
- Sak 95-25 - Vedlegg 5 - Samletabell opplysningskontorene 2026.pdf

96/25

Korn - Budsjet for opplysningsvirksomhet brød og korn 2026

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri (FKA) har lagt fram forslag til budsjet på 5,07 mill. kroner for Opplysningsvirksomhet for brød og korn i 2026, og søker om at 2 535 000 kroner kan belastes fondet for omsetningsavgift korn. Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslaget.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Budsjet for opplysningsvirksomhet for brød og korn i 2026 på 5,07 mill. kroner godkjennes, og inntil 2 535 000 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift korn.

- Sak 96-25 - Innstilling - Korn - Budsjett opplysningsvirksomhet brød og korn 2026.pdf
- Sak 96-25 - Vedlegg 1 - Søknad om budsjett for opplysningsvirksomhet brød og korn 2026.pdf
- Sak 96-25 - Vedlegg 2 - Budsjettsøknad opplysningsvirksomhet brød og korn 2026.pdf
- Sak 96-25 - Vedlegg 3 - Samarbeidsavtale mellom FKA og OEK.pdf
- Sak 96-25 - Vedlegg 4 - Strategiplan Opplysningsvirksomhet brød og korn 2026.pdf

97/25

Korn - Søknad om støtte til opplysningsvirksomhet - Brødkampanje 2026

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri (FKA) søker om midler til prosjektet «Brødkampanje». Prosjektet pågår i perioden 2024-2027. Det søkes om 3,5 mill. kroner, per år i tre år fra og med 2025 til og med 2027, til sammen 10,5 mill. kroner.

Styret i FKA har behandlet og godkjent søknaden i styremøte 29. oktober 2025, og foreslår at Omsetningsrådet bevilger det aktuelle beløpet for 2026. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med søknad fra FKA om midler for 2026.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Av fondet for omsetningsavgift korn bevilges det til Felleskjøpet Agri til opplysningsvirksomhet i 2026 inntil 3,0 mill. kroner til prosjektet Brødkampanje.

Under forutsetning av at ytterligere finansiering er dokumentert innen 2. desember 2025 bevilges det av fondet for omsetningsavgift korn til Felleskjøpet Agri til opplysningsvirksomhet i 2026 inntil 3,5 mill. kroner til prosjektet Brødkampanje.

- Sak 97-25 - Innstilling - Korn - Søknad om støtte til opplysningsvirksomhet - Brødkampanje 2026.pdf
- Sak 97-25 - Vedlegg 1 - Søknad om støtte til opplysningsvirksomhet - Brødkampanje 2026.pdf

98/25

Grønt - Budsjett for faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og administrasjon 2026

Beskrivelse

Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG), GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) – produsentretta rådgiving, fruktlagerinspektøren, Fagforum Potet og GPS – administrasjon av avsetningstiltak søker i sum om 34 072 500 kroner til opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og godtgjørelse for administrasjon av avsetningstiltak for 2026.

For 2026 er det bevilget 43,4 mill. kroner over statsbudsjettet som skal dekke opplysnings-virksomhet og faglige tiltak i grøntsektoren, samt administrasjon av avsetningstiltak for epler og matpoteter. Dette er en økning på 2,5 mill. kroner fra 2025, og økningen er øremerket en økning i satser for reguleringslagring av epler. I tillegg skal bevilgningen over statsbudsjettet være med å finansiere fondet for omsetningsavgift hagebruks andel av markedsføringen av Nyt Norge (1 674 860 kroner) og Stiftelsen Norsk Mats arbeid med forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk (609 500 kroner). Ubrukte midler tilføres fondet for omsetningsavgift hagebruk, og skal være med å dekke kostnadene ved markedsregulering av epler og matpoteter.

Landbruksdirektoratet innstiller på å tildele i alt 34 072 500 kroner til opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og administrasjon av avsetningstiltak i grøntsektoren i 2026.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Budsjettene for faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og administrasjon av avsetningstiltak godkjennes. Av fondet for omsetningsavgift hagebruk kan det til faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og administrasjon av avsetningstiltak i 2026 anvendes inntil 34 072 500 kroner fordelt slik:

1. Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) kan anvende inntil 30 920 000 kroner.
2. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) kan anvende inntil 1 000 000 kroner til produsentrettet rådgivning.
3. Fruktlagerinspektøren kan anvende inntil 740 000 kroner til faglige tiltak.
4. Fagforum Potet kan anvende inntil 250 000 kroner til faglige tiltak.
5. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) kan anvende inntil 1 162 500 kroner til administrasjon av avsetningstiltak for epler og poteter.

Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å godkjenne en mindre utvidelse av budsjettet for administrasjon av avsetningstiltak for epler og poteter med inntil 50 000 kroner dersom det skulle bli nødvendig å gjennomføre ekstraordinære avsetningstiltak som følge av store avlinger i 2026.

- 📎 Sak 98-25 - Innstilling - Grønt - Budsjett for fag. tiltak, oppl.virksomhet og adm. 2026.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 1 - OFG - Budsjett 2026.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 2 - OFG - Overordnet aktivitetsplan 2026.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 3 - OFG - Følgebrev.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 4 - OFG - Strategi 2025-2030.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 5 - GPS - Budsjett prod.rettet rådgiving 2026.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 6 - GPS - Budsjett fruktlagerinspektøren og adm. avsetningstiltak 2026.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 7 - FFP - Søknad om midler 2026.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 8 - FFP - Budsjett 2026.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 9 - FFP - Arbeidoppgaver 2026.pdf
- 📎 Sak 98-25 - Vedlegg 10 - Samletabell opplysningskontorene 2026.pdf

99/25

Grønt - Budsjett opplysningsvirksomhet honning 2026

Beskrivelse

Norges Birøkerlag søker om 1,5 mill. kroner til opplysningsvirksomhet for honning og andre bieprodukter for 2026.

I jordbruksoppgjøret 2025 ble det bestemt at finansieringen av opplysningsordningen skal videreføres i 2026. Det fremgår i jordbruksavtalen at midlene, 1,5 mill. kroner, er øremerket Norges Birøkerlag, og videre at det er Omsetningsrådet som skal forvalte bevilgningen.

Birøkerlaget har inngått en samarbeidsavtale med Opplysningskontoret for egg og kjøtt om å drifte opplysningsvirksomheten gjennom nettsiden Matprat.no. Avtalen varer i første omgang i tre år, fra og med 2024 til og med 2026. Det forutsettes i avtalen at Norges Birøkerlag får bevilget midler til ordningen gjennom hele perioden.

Landbruksdirektoratet innstiller på å tildele inntil 1 500 000 kroner til Norges Birøkerlag til en opplysningsordning for honning og andre bieprodukter for 2026.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet godkjenner budsjettet for 2026 for opplysningsordningen for honning og andre bieprodukter. Norges Birøkerlag kan anvende inntil 1 500 000 kroner til opplysningsordningen.
2. Omsetningsrådet fastsetter følgende bestemmelser knyttet til tildelingen:

Tiltak det kan ytes tilskudd til

Tilskudd kan ytes til en opplysningsordning for honning og andre bieprodukter.

Utgifter dekkes etter søknad basert på dokumenterte kostnader og innenfor rammen av budsjetterte beløp.

Opplysningsplikt

Landbruksdirektoratet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon, herunder regnskapsmateriale, forretningspapirer og liknende dokumenter, som er nødvendig for å behandle søknaden, utøve kontroll og forvalte ordningen på en tilfredsstillende måte.

Kontroll

Landbruksdirektoratet fører kontroll med at disse bestemmelsene blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll hos den som mottar tilskudd. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

Tilbakebetaling

Feil i utbetalingen eller brudd på disse bestemmelsene eller vilkår fastsatt i medhold av disse, kan medføre pålegg om tilbakebetaling av tilskudd eller trekk i senere tilskudd.

Rapportering

Norges Birøkerlag skal sende rapport og revisorattestert regnskap for bruk av midler i henhold til disse bestemmelsene, til Omsetningsrådet innen 1. mars 2027.

- 📎 Sak 99-25 - Innstilling - Grønt - Budsjett opplysningsvirksomhet honning 2026.pdf
- 📎 Sak 99-25 - Vedlegg 1 - Søknad om midler til opplysningsvirksomhet for honning 2026.pdf
- 📎 Sak 99-25 - Vedlegg 2 - Budsjett for opplysningsvirksomhet honning 2026.pdf
- 📎 Sak 99-25 - Vedlegg 3 - Samarbeidsavtale OEK - Norges Birøkerlag.pdf

100/25

Alle - Budsjett Nyt Norge og opplysningsvirksomhet økologisk mat 2026

Stiftelsen Norsk Mat søker om 7,317 mill. kroner til markedsføring av merkeordningen Nyt Norge og 2,65 mill. kroner til sitt arbeid med opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk for 2026.

Styret i Stiftelsen Norsk Mat har vedtatt en ny finansieringsplan for markedsføringen av Nyt Norge for kommende fireårsperiode: 2026–2029. Planen bygger på samme modell som tidligere, og legger opp til at markedsføringen av Nyt Norge samfinansieres mellom Omsetningsrådet, dagligvarekjedene og innbetalt avgift fra aktørene som bruker merket på sine produkter. Til forskjell fra tidligere finansieringsplaner, tar den nye planen høyde for vekst i konsumprisindeksen.

Styrene i Nortura, Tine og Felleskjøpet Agri har uttalt seg om Norsk Mats søknader knyttet til fondene for kjøtt, egg, fjørfekjøtt, melk og korn. Når det gjelder grøntsektoren behandles søknaden direkte av Omsetningsrådet. Nortura og Felleskjøpet Agri anbefaler at søknadene vedtas. Når det gjelder fjørfekjøtt, anbefaler Animalia at søknaden innvilges; styret i Nortura tar forslaget om støtte fra omsetningsavgiften for kylling og kalkun til orientering. Tine anbefaler at Omsetningsrådet vedtar et beløp til markedsføringen av Nyt Norge som er i tråd med SSBs prognose for vekst i KPI for 2026. Tine anbefaler at Omsetningsrådet vedtar omsøkt beløp til opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk.

Landbruksdirektoratet innstiller på at det avsettes 7,282 mill. kroner til markedsføringen av Nyt Norge, dette tilsvarer en økning på 2,2 prosent fra 2025. Beløpet er 35 000 kroner lavere enn søknadsbeløpet.

Videre innstiller direktoratet på at det avsettes 2,65 mill. kroner til forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk for 2026. Bevilgningen til økologisk er lik bevilgningen for 2025.

Fordelingsnøkkel som ble vedtatt i møtet i Omsetningsrådet 10. november 2025 er lagt til grunn for fordeling av midler mellom fondene.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Stiftelsen Norsk Mats finansieringsmodell knyttet til Nyt Norge fra 2026 til 2029 tas til orientering. Det vil være en forutsetning for bevilgning fra Omsetningsrådet at de øvrige aktørene bidrar som

foreslått. Endelige vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra fondene for omsetningsavgift vil komme i de årlige budsjettbehandlingene.

2. Til finansieringen av nasjonal merkeordning, Nyt Norge, i regi av Stiftelsen Norsk Mat, kan det i 2026 benyttes inntil 7 282 000 kroner fra omsetningsavgiftens midler. Bevilgningen fordeles mellom de ulike fondene på følgende måte:

Kjøtt:	2 111 780 kroner
Melk:	2 257 420 kroner
Egg:	364 100 kroner
Fjorfe kjøtt:	655 380 kroner
Frukt og grønt:	1 674 860 kroner
Korn:	212 460 kroner

3. Til forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk i regi av Stiftelsen Norsk Mat kan det i 2026 benyttes inntil 2 650 000 kroner fra omsetningsavgiftens midler. Bevilgningen fordeles mellom de ulike fondene på følgende måte:

Kjøtt:	768 500 kroner
Melk:	821 500 kroner
Egg:	132 500 kroner
Fjorfe kjøtt:	238 500 kroner
Frukt og grønt:	609 500 kroner
Korn:	79 500 kroner

4. Tilskuddene for 2026 utbetales av Landbruksdirektoratet direkte til Stiftelsen Norsk Mat.

- Sak 100-25 - Innstilling - Alle - Budsjett Nyt Norge og opplysningsvirksomhet økologisk mat 2026.pdf
- Sak 100-25 - Vedlegg 1 - Søknad Nyt Norge 2026.pdf
- Sak 100-25 - Vedlegg 2 - Budsjett markedsføringskostnader 2026.pdf
- Sak 100-25 - Vedlegg 3 - Budsjett økologisk mat 2026.pdf

101/25

Kjøtt og egg - Budsjett for Norturas administrasjonsgodtgjørelse 2026

Beskrivelse

Nortura søker om administrasjonsgodtgjørelse for 2026 på 36 192 899 kroner, fordelt med 27 871 741 kroner for kjøtt og 8 321 158 kroner for egg. Samlet budsjettforslag for kjøtt og egg har en økning på 26,1 prosent sammenlignet med budsjettet for 2025.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med søknaden.

Møtebehandling

Bjørn-Ole Juul-Hansen foreslo følgende alternativ til forslag til vedtak:

"1. Nortura får dekket administrasjonsgodtgjørelse i 2026 tilsvarende en økning på 5 prosent fra budsjett 2025.

2. I forkant av budsjettbehandling 2027 skal det foreligge en ekstern gjennomgang av kostnadsbruken for å administrere markedsreguleringen for egg og kjøtt med sikte på å få kvalitetssikre at midlene benyttes nøkternt og effektivt. Dersom det påvises forhold som kan forberedes, skal forslag fremmes."

Juul-Hansens forslag ble satt opp mot sekretariatets innstilling.

Innstillingen ble vedtatt med 10 stemmer, mot Bjørn-Ole Juul Hansens stemme.

Gaute Lenvik ba om følgende protokolltilførsel:

"Konsekvensen av alternativt forslag til innstillingen ville vært at markedsregulator ikke fikk dekket kostnadene ved markedsreguleringen."

Bjørn Gimming, Tor Jacob Solberg, Johan Narum, Rolf Øyvind Thune, Jens Lippestad og Anne Berit Aker Hansen tilsluttet seg denne merknaden.

Vedtak

1. Omsetningsrådet godkjenner Norturas forslag til budsjett for administrasjon av markedsreguleringen i kjøttsektoren for 2026, og inntil 27 871 741 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift på kjøtt.
2. Omsetningsrådet godkjenner Norturas forslag til budsjett for administrasjon av markedsreguleringen i eggsektoren for 2026, og inntil 8 321 158 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift på egg.

 Sak 101-25 - Innstilling - Kjøtt og egg – Budsjett for Norturas administrasjonsgodtgjørelse 2026.pdf

 Sak 101-25 - Vedlegg 1 - Forslag til budsjett for Norturas administrasjonsgodtgjørelse 2026.pdf

 Sak 101-25 - Vedlegg 2 - Samletabell administrasjonskostnader markedsregulatorene 2026.pdf

102/25

Melk - Budsjett for Tines administrasjonsgodtgjørelse 2026

Beskrivelse

Tine SA (Tine) søker om en budsjettramme for kostnadene ved å administrere markedsreguleringen for melk i 2026 på 12 395 600 kroner. Dette er en økning på 639 950 kroner, eller 5,4 prosent, sammenlignet med budsjettet for 2025. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Budsjettet for Tine SAs administrasjon av markedsreguleringen i melkesektoren i 2026 godkjennes, og inntil 12 395 600 kroner kan belastes fondet for omsetningsavgift på melk.

 Sak 102-25 - Innstilling - Budsjett for Tine SAs administrasjonsgodtgjørelse 2026.pdf

 Sak 102-25 - Vedlegg 1 - Brev fra Tine SA.pdf

 Sak 102-25 - Vedlegg 2 - Samletabell administrasjonskostnader markedsregulatorene 2026.pdf

103/25

Korn - Budsjett for Felleskjøpet Agri administrasjonsgodtgjørelse 2026

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri SA har lagt fram et budsjett på 7 759 000 kroner for administrasjon av markedsregulering i kornsektoren i 2026. Dette er en økning på 26,2 prosent i forhold til budsjett for 2025. Forslaget er vedtatt av styret i Felleskjøpet Agri 29. oktober 2025.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

FKAs forslag til budsjett for administrasjon av markedsregulering i kornsektoren i 2026 godkjennes, og inntil 7 759 000 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift korn.

 Sak 103-25 - Innstilling - Korn - Budsjett for Felleskjøpet Agri Administrasjonsgodtgjørelse 2026.pdf

 Sak 103-25 - Vedlegg 1 - Administrasjonsgodtgjørelse Felleskjøpet Agri markedsregulering korn 2026.pdf

 Sak 103-25 - Vedlegg 2 - Samletabell administrasjonskostnader markedsregulatorene 2026.pdf

104/25

Kjøtt - Markedsregulerende tiltak sau 2026

Beskrivelse

Nortura søker Omsetningsrådet om muligheten for å benytte frysefradrag for sau på inntil 25 prosent i januar og februar 2026. Salget av sau fra reguleringslager har ikke vært høyt nok, og man har derfor en utfordring med holdbarheten på ca. 460 tonn sau.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med søknaden.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet gir Nortura SA en forhåndsgodkjenning av godtgjørelse for frysefradrag på inntil 25 prosent av engrospris ved salg av kjøtt av sau fra reguleringslager i perioden fra og med 1. januar til og med 28. februar 2026. Tiltaket begrenses til å gjelde inntil 460 tonn.

 Sak 104-25 - Innstilling - Kjøtt - Markedsregulerende tiltak sau 2026.pdf

 Sak 104-25 - Vedlegg 1 - Søknad om markedsregulerende tiltak sau 2026.pdf

105/25

Egg, kjøtt og fjørfekjøtt - Omsetningsavgift 2026

Beskrivelse

Nortura fremmer forslag til satser for omsetningsavgift på kjøtt og egg, samt maksimalsatser for omsetningsavgift på kjøtt, for 2026. Styret i Animalia fremmer forslag til satser for omsetningsavgift på kylling og kalkun.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslagene.

Møtebehandling

Protokollen fra denne saken frigis ved møteslutt.

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på egg og fjørfekjøtt fra og med 1. januar 2026 fastsettes til:

Egg	kr 0,80 per kg
Kjøtt av kylling	kr 0,24 per kg
Kjøtt av kalkun	kr 0,24 per kg

2. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av storfe fastsettes til kr 4,00 pr kg fra og med 1. januar 2026.

3. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av sau og lam fastsettes til kr 3,00 pr kg fra og med 1. januar 2026.

4. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av svin fastsettes til kr 1,50 pr kg fra og med 1. januar 2026.

5. Under forutsetning av at Landbruks- og matdepartementet fastsetter maksimalsatser som anbefalt i punkt 2-4, fastsetter Omsetningsrådet satsene for omsetningsavgift på kjøtt for 2026 som følger:

Kjøtt av storfe:

F.o.m. 01.01.2026	kr 1,10 per kg
F.o.m. 29.06.2026	kr 1,20 per kg
F.o.m. 28.09.2026	kr 4,00 per kg
F.o.m. 02.11.2026	kr 1,20 per kg

Kjøtt av lam:

F.o.m. 01.01.2026	kr 2,30 per kg
F.o.m. 03.08.2026	kr 1,30 per kg
F.o.m. 07.09.2026	kr 2,30 per kg

Kjøtt av sau:

F.o.m. 01.01.2026	kr 2,30 per kg
-------------------	----------------

Kjøtt av svin:

F.o.m. 01.01.2026 kr 1,50 per kg

F.o.m. 19.01.2026 kr 0,80 per kg

For kjøtt av svin gjelder satsen også for purke og råne.

6. Omsetningsrådet ber sekretariatet gjøre en ny vurdering av målsatt størrelse for fondene for fjørfekjøtt, egg, melk og korn.

 Sak 105-25 - Innstilling - Egg, kjøtt og fjørfekjøtt – Omsetningsavgift 2026.pdf

 Sak 105-25 - Vedlegg 1 - Forslag omsetningsavgift fjørfekjøtt 2026.pdf

 Sak 105-25 - Vedlegg 2 - Forslag omsetningsavgift egg og kjøtt 2026.pdf

106/25

Melk - Omsetningsavgift for ku- og geitemelk 2026

Beskrivelse

Tine SA foreslår at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk økes til 10 øre per liter for 2026. Forslaget er godkjent i Tines konsernstyre.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Møtebehandling

Protokollen fra denne saken frigis ved møteslutt.

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk fastsettes til 10 øre per liter fra 1. januar 2026.

 Sak 106-25 - Innstilling - Omsetningsavgift for ku- og geitemelk og budsjett for markedsregulering melk 2026.pdf

 Sak 106-25 - Vedlegg 1 - Budsjett og omsetningsavgift til OR for 2026 endelig.pdf

107/25

Alle - Delegerte saker - Rapportering til Omsetningsrådet i møte 8. desember 2026

Beskrivelse

Landbruksdirektoratet legger frem delegerte saker avgjort av Landbruksdirektoratet for Omsetningsrådet.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet tar oversikten over delegerte saker avgjort av Landbruksdirektoratet til orientering.

 Sak 107-25 - Innstilling - Alle - Delegerte saker - Rapportering til Omsetningsrådet i møte 8. desember 2025.pdf

Saksnr.: 86/25	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Kjøtt - Satser for reguleringslagring 2. halvår 2025	Saksnr.: 24/79961 - 11

Beskrivelse

Nortura foreslår satser for reguleringslagring av kjøtt for andre halvår 2025.

Beregningsprinsippene for satsene har utgangspunkt i indeksjustering basert på SSB sine indekser. For pallehold er beregningen basert på tidligere prinsipper.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med Norturas søknad.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsatt av Omsetningsrådet 31.03.2011, punkt 3-1-1, med hjemmel i forskrift av 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer, § 7-1

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura av 4. november 2025

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet fastsetter følgende beløp og satser for reguleringslagring av kjøtt for andre halvår 2025:

Pallehold	2 458 491 kroner
Innfrysing, helt slakt	
Innfrysing	141,3 øre per kg
Håndteringskostnader ved fryseriene for helt slakt	99,7 øre per kg
Emballering	70,9 øre per kg
Svinn 1,1%	69,0 øre per kg
<i>Sum</i>	<i>380,9 øre per kg</i>
Innfrysing, skåret vare	
Håndteringskostnader ved fryseriene for skåret vare	62,3 øre per kg
Svinn 0,1%	8,0 øre per kg
<i>Sum</i>	<i>70,3 øre per kg</i>
Overføring mellom fryselager	
Håndteringskostnader ved fryseriene for helt slakt	99,7 øre per kg

Håndteringskostnader ved fryseriene for skåret vare	62,3 øre per kg
Fryselagring	61,0 øre per kg

Foreløpig

Kjøtt - Satser for reguleringslagring 2. halvår 2025

Nortura søker i brev av 4. november 2025 om satser for reguleringslagring av kjøtt for andre halvår 2025.

Fra og med første halvår 2024 fastsettes disse satsene per halvår. Fra samme tidspunkt ble beregningsprinsippet endret for flere av satsene, til å ha utgangspunkt i en indeksjustering basert på SSB sine indekser.

Kompensasjon for pallehold

Nortura får kompensasjon for kapitalkostnadene som pallehold til markedsreguleringen medfører. Siden Omsetningsrådets behandling av satsene for 2015 i sak 44/15 av 15. juni 2015, har utgangspunktet vært det høyeste antallet paller på reguleringslager de tre foregående kalenderårene, med mulighet for å runde opp til nærmeste tusen. Nortura har imidlertid de siste årene bedt om kompensasjon for nøyaktig antall paller, altså uten opprunding. Dette gjelder også for satsen for andre halvår 2025.

Høyeste nivå de siste tre årene var i 2023 med 34 070 paller.

Pallepanten ble fra 1. juli 2024 endret til 3 200 kroner. Nortura har siden den gang lagt dette til grunn i beregningen av pallehold, noe de også gjør for andre halvår 2025.

Renten for andre halvår 2025 er fastsatt av Landbruksdirektoratet til 4,51 prosent.

Ved å legge til grunn et antall på 34 070 paller, pallepant på 3 200 kroner og rente på 4,51 prosent, blir kompensasjonen for pallehold som følger:

$34\,070 \text{ paller} \times 3\,200 \text{ kroner} \times 4,51 \text{ prosent} / 2 = \underline{2\,458\,491 \text{ kroner}}$

Lagringsgodtgjørelse

Nortura foreslår at satsen for lagringsgodtgjørelse settes til 61,0 øre per kg, som er samme sats som i første halvår. Forslaget er med bakgrunn i gjennomsnittet for SSB-indeksene for KPI (03013) og strøm (12462).

Håndteringsgodtgjørelse

Håndteringsgodtgjørelsen skal dekke kostnader ved arbeid og administrasjon av reguleringslagret kjøtt. Dette omfatter transport mellom bil og fryselager, veiing av pallene ved innlegg og uttak og administrasjon (papir- og oppfølgingsarbeid inkl. lagertelling).

Siden første halvår 2024 har Nortura foreslått ulik håndteringsgodtgjørelse for helt slakt og skåret vare. Årsaken er at det er mye mindre håndtering av skåret vare fremfor helt slakt. Nortura har også tidligere praktisert forskjellige satser for helt slakt og skåret vare ut mot fryseriene, mens satsen foreslått for Omsetningsrådet har vært en gjennomsnittssats. Nortura synliggjør med dette hva som blir utbetalt til fryseriene. De samme satsene brukes ved overføring mellom fryselager.

Nortura foreslår en justering i henhold til SSB-indeks for KPI (03013). Satsene for helt slakt og skåret vare var i første halvår 2025 på hhv. 98,5 og 61,5 øre per kg. For andre halvår 2025 foreslår Nortura satser på 99,7 øre per kg for helt slakt og 62,3 øre per kg for skåret vare. Dette innebærer en økning på 1,2—1,3 prosent.

Innfrysingsgodtgjørelse

Innfrysingsgodtgjørelse gjelder bare for helt slakt og skal dekke nedlegging i pall, transport inn i innfrysingsrom, innfrysing og plassering på fryselager.

Nortura foreslår en justering med bakgrunn i 50 prosent vekt på SSB-indeks for strøm (12462) og 50 prosent vekt på KPI (03013). I første halvår 2025 var satsen 140,2 øre per kg, og Nortura foreslår nå en sats på 141,3 øre per kg i andre halvår 2025. Det innebærer en økning på 0,8 prosent.

Sats for emballering

Emballeringsgodtgjørelsen gjelder for helt slakt og skal dekke innkjøpskostnader per «innfrysingsenhet» og arbeidskostnader knyttet til emballeringen. Godtgjørelsen synliggjøres som én sats, men utbetalingen til fryseriene differensieres, da kostnadene per kg varierer betydelig avhengig av dyreslag.

Nortura foreslår en reduksjon i sats på 0,4 prosent. Bakgrunnen er gjennomsnittet for SSB-indeksene for førstegangsomsetning, KPI-JA (KPI justert for avgiftsendringer) og strøm (hhv. indeks 03675, 05327 og 12462). Nortura mener dette gjenspeiler kostnadsutviklingen på emballasje.

I første halvår 2025 var satsen på 71,2 øre per kg. Det gir en sats for andre halvår 2025 på 70,9 øre per kg.

Svinngodtgjørelse

Norturas forslag er basert på samme svinnpersent som tidligere. Denne er 1,1 prosent for helt slakt og 0,1 prosent for skåret vare.

Svinngodtgjørelsen beregnes med bakgrunn i slakt på lager foregående år, og den beregnes for et kalenderår.

For helt slakt foreslår Nortura en sats på 69,0 øre per kg, mens de for skåret vare foreslår en sats på 8,0 øre per kg. Dette tilsvarer satsene for første halvår.

Landbruksdirektoratets vurdering

Siden fastsettelsen av satser for markedsregulering av kjøtt i Omsetningsrådets møte 20. juni 2024, sak 62/24, har satsberegningene i all hovedsak bakgrunn i indeksjusteringer basert på SSB sine indekser. Med dette utgangspunktet foreslår Nortura mindre økninger i satsene for håndtering og innfrysing. Satsene for lagring og svinn er på samme nivå som forrige halvår, mens satsen for emballering er foreslått redusert.

Kompensasjon for pallehold er beregnet ut fra samme prinsipper som tidligere. Ved behandling av satsene for første halvår 2025 i Omsetningsrådets møte 17. juni 2025, sak 52/25, ble Nortura oppfordret til å se på alternativ utregningsmodell for pallehold. Landbruksdirektoratet er kjent med at Nortura har en pågående prosess for å vurdere kompensasjonen for pallehold. En eventuell endring av beregningen av pallehold vil først være aktuell ved fastsettelse av satser for 2026. Derfor foreslår Nortura samme beregningsprinsipp som tidligere for satsene for andre halvår 2025. Direktoratet innstiller på at tidligere beregningsgrunnlag også kan ligge til grunn i satsene for andre halvår 2025.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Norturas forslag til satser for andre halvår 2025.

Saksnr.: 87/25	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - søknad for 1. halvår 2026	Saksnr.: 25/52042 - 4

Beskrivelse

Ordningen med priskompensasjon for skilleprodukter av egg ble etablert med virkning fra 1. juli 2013. Omsetningsrådet skal forskuddsvis fastsette sats for priskompensasjon. Landbruksdirektoratet foreslår at satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for første halvår 2026 settes til kr 16,70 per kg hvite, en reduksjon fra kr 17,80 per kg inneværende halvår.

Varighet av tiltaket og sats for priskompensasjon, som skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets medlemmer som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 8. desember 2025 jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med langvarig praksis for behandling av endring av satser i Omsetningsrådet.

Hjemmel

Lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) § 11 første ledd.

Forskrift 22. juni 2020 nr. 1398 om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 5.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra DAVA Foods Norway AS mottatt 29. oktober 2025 (unntatt offentlighet)

Brev fra Galåvolden Gård mottatt 4. november 2025 (unntatt offentlighet)

Brev fra Nortura SA mottatt 14. november 2025 (unntatt offentlighet)

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet fastsetter sats og tidsperiode for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg med følgende endringsforskrift:

«Forskrift om endring i forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg

Fastsatt av Omsetningsrådet 8. desember 2025 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I

I forskrift av 22. juni 2020 nr. 1398 om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg, gjøres følgende endringer:

§ 5 Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter femte ledd skal lyde:

Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg i perioden 1. januar 2026 til 30. juni 2026 skal være 16,70 kroner per kilogram eggehvite.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2026.»

Foreløpig

Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - søknad for 1. halvår 2026

Saksbehandling og høring

Varighet av tiltaket og sats for priskompensasjon, som skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets representanter som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 8. desember 2025 jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med langvarig praksis for behandling av endring av satser i Omsetningsrådet.

I henhold til forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 5 kan det gis priskompensasjon per kg solgte vare ved innenlands produksjon av skilleprodukter. Landbruksdirektoratet foreslår en kompensasjonssats basert på søknadene fra Nortura SA, DAVA Foods Norway AS og Galåvolden Gård som vil gjelde for kommende halvår, dvs. fra 1. januar til 30. juni 2026. Omsetningsrådet fastsetter kompensasjonssatsen forskuddsvis.

Bakgrunn

Ordningen med priskompensasjon for skilleproduksjon av egg ble etablert med virkning fra 1. juli 2013. Omsetningsrådet skal halvårlig og forskuddsvis fastsette sats for priskompensasjon for skilleproduksjon av egg. Satsen for første halvår 2026 fastsettes i tråd med bestemmelsene vedtatt 19. februar 2014, sak 05/14. Før 2016 hadde ordningen kun Nortura SA som søker. I mai 2016 ble DAVA Foods Norway AS godkjent som skillevirksomhet og i 2024 ble Galåvolden Gård godkjent som skillevirksomhet av Landbruksdirektoratet. Alle tre aktørene har sendt inn sine produksjonsprognoser for første halvår 2026 for å bli med i ordningen i denne perioden.

Det er etterspørselen etter plomme som avgjør hvor mye egg som går til skilling. Behovet for skallegg til skilling er derfor beregnet utfra skillekalkylen med 29 prosent plomme og 52 prosent hvite. Hviten blir forsøkt solgt til ulike markeder i Norge, og den resterende hviten blir eksportert. Generelt produseres mer plomme for salg til majones og dressing på våren enn om høsten. Det medfører en høyere eggehvitproduksjon og dermed større eksportandel i vårhalvåret. Produktutvikling har bidratt til større verdiskaping av innenlands eggehvite, som har gitt bedre økonomi ved skillevirksomhet. Planlagt gjennomsnittlig engrospris for skallegg for første halvår 2026 er satt til kr 31,10 per kg, som er en videreføring av gjeldene planlagt gjennomsnittlig engrospris.

Sats for første halvår 2026

Satsen for første halvår 2026 beregnes ut fra aktørenes salgsprognoser for kommende halvår, og Landbruksdirektoratets vurdering av prisforhold på skallegg innenlands og plomme- og hviteprodukter innenlands og utenlands. Det er for første halvår 2026 tre aktørers salgsprognoser, Nortura, DAVA Foods Norway og Galåvolden Gård, som ligger til første halvår 2026 er samlet salg av eggehvite anslått til 1 011 tonn, tilsvarende ca. 1 945 tonn egg og en budsjettert kostnad på 16,9 mill. kroner.

Landbruksdirektoratet har ut fra antatt salgsverdi av skilleprodukter og kostnadene på skalleggene inkludert knekking/skilling, beregnet en sats for priskompensasjon ved salg av hvite til kr 16,70 per kg for første halvår 2026. Satsen for andre halvår 2025 er kr 17,80 per kg hvite.

Landbruksdirektoratets vurdering

Oppgaven fra Nortura SA, DAVA Foods Norway AS og Galåvolden Gård over skillevirksomhet første halvår 2026 er basert på deres prognoserte salg og priser. Landbruksdirektoratet har vurdert de prisene som er satt for de ulike produktene i kalkylen. Hovedårsaken til en reduksjon i satsen er endring i priser. Utover dette har ikke

Landbruksdirektoratet vesentlige merknader til de mottatte kalkylene. I oppgavene ligger det konkurransesensitiv informasjon, og disse er derfor ikke lagt ved innstillingen.

Reguleringstiltaket bidrar til å sikre en avsetningskanal for egg som bidrar til at det kan opprettholdes et tilbud om norske egg til konsum gjennom hele året.

Etter gjennomgang og vurdering av innkomne data, foreslår Landbruksdirektoratet at Omsetningsrådet vedtar en endringsforskrift som angir satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for første halvår 2026 til kr 16,70 per kg hvite.

Foreløpig

Saksnr.: 88/25	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Egg - Frivillig redusert verpeperiode i 2026	Saksnr.: 25/52721 - 2

Beskrivelse

Nortura søker om forhåndsgodkjenning til å gjennomføre redusert verpeperiode med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 600 tonn i 2026.

Forslaget fra Nortura til kompensasjonssatsen for 2026 er fra kr 13,00 til kr 16,00 per kg egg. Kostnaden ved full oppslutning om tiltaket vil da kunne bli opp mot 9,6 mill. kroner. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget.

Varighet av tiltaket og intervall for kompensasjonssatsen, i tillegg til endring av alder for avliving av verpehøner, som alt skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets medlemmer som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 8. desember 2025 jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med praksis for behandling av endring av forskrifter i Omsetningsrådet.

Hjemmel

Lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11, første ledd, forskrift av 22. juni 2020 nr. 1397 om kompensasjon til frivillig redusert verpeperiode § 2, § 3 og § 4

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura datert 25. november 2025

Forslag til vedtak

1. Omsetningsrådet vedtar at redusert verpeperiode kan gjennomføres for å redusere eggproduksjonen med inntil 600 tonn i 2026, jf. forskrift om kompensasjon for frivillig redusert verpeperiode § 2 første ledd.
2. Omsetningsrådet endrer regelen for hva som er normal alder for avliving av verpehøner, i tillegg til å fastsette varighet og intervall for kompensasjonssatsen for frivillig redusert verpeperiode slik det fremgår av følgende endringsforskrift:

«Forskrift om endring i forskrift om kompensasjon for frivillig redusert verpeperiode.

Fastsatt av Omsetningsrådet 8. desember 2025 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I forskrift av 22. juni 2020 nr. 1397 om kompensasjon for frivillig redusert verpeperiode, gjøres følgende endringer:

§ 3. Grunnvilkår første ledd skal lyde (endring i kursiv):

Forskriften omfatter produsenter som i perioden som redusert verpeperiode er iverksatt, har høner som skal avlives ved normal alder for avliving. *Normal alder for avliving settes til åtte uker før det avløsende innsett er 20 uker, basert på dokumentasjon (leveringsbekreftelse) fra oppdretter. Dersom slik dokumentasjon ikke foreligger, eller nytt innsett ikke er bestilt, settes planlagt alder for avliving til 78 uker.* Redusert verpeperiode skal omfatte hele innsettet. Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt avlivingsuke.

§ 4. Kompensasjon for redusert verpeperiode andre ledd skal lyde (endringer i kursiv):

Omsetningsrådet forhåndsfastsetter intervall for kompensasjonssatsen, og Nortura SA fastsetter satsen innenfor dette intervallet. I perioden *1. januar 2026 – 31. desember 2026* er intervall for kompensasjonssatsen *kr 13,00 – kr 16,00* per kg egg. Kompensasjonen utmåles ved at tapt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunkt frem til normal slaktealder multipliseres med satsen. Grunnlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste seks ukene før slakting.

Endringene trer i kraft 1. januar 2026.»

Egg - Frivillig redusert verpeperiode i 2026

Saksbehandling og høring

Varighet av tiltaket og intervall for kompensasjonssatsen, i tillegg til endring av alder for avlaving av verpehøner, som alt skal fastsettes i forskrifts form, sendes herved på høring til rådets representanter som representerer et bredt utvalg av berørte interesser. Det legges til grunn at høringen skjer muntlig i møtet 8. desember 2025 jf. forvaltningsloven § 37. Dette er i tråd med praksis for behandling av endring av forskrifter i Omsetningsrådet.

I henhold til forskrift om kompensasjon for frivillig redusert verpeperiode § 4, kan det gis kompensasjon for produsenter som deltar i tiltaket beregnet med utgangspunkt i tapt eggleveranse som følge av slakting før normal slaktealder. Nortura har foreslått intervall for kompensasjonssatsen (kr 13,00 – kr 16,00 per kg egg), som vil gjelde fra 1. januar til 31. desember 2026. Omsetningsrådet fastsetter intervallet for kompensasjonssatsen forskuddsvis.

Bakgrunn for søknaden

I brev av 25. november 2025 søker Nortura SA Omsetningsrådet om fullmakt til å gjennomføre redusert verpeperiode med en ramme slik at eggproduksjonen kan reduseres med inntil 600 tonn i 2026.

Norturas prognose i september viser et samlet overskudd for 2026 på 600 tonn egg. Nortura skriver at grunnen til overskuddet av egg i 2026 er økningen i tilførslene på syv prosent sammenlignet med 2025, mens engrossalget forventes å øke med en prosent.

I 2021 og 2022 ble det gitt fullmakt til å førtidsslakte verpehøner med en effekt på totalt 3 000 tonn egg i 2022 (OR-møte 4. november 2021 (sak 82/21), 22. april 2022 (sak 45/22) og 23. juni 2022 (sak 61/22)). I 2023 og for 2025 ble det gitt en fullmakt for å redusere eggproduksjonen med inntil henholdsvis 300 og 700 tonn egg (sak 33/23 og 90/24), og rammen ble ikke benyttet i løpet av 2023 eller 2025.

Nortura SA skriver også at det er behov for endringer i forskriften for redusert verpeperiode knyttet til levealder på verpehønene. Dette fordi eggnæringen er preget av store endringer ved avlsframgang og mange eggprodusenter har byttet til andre hybrider med en lenger produksjonssyklus. Noen hybrider avlives normalt først ved rundt 100 ukers alder, mot 78 uker som har vært vanlig slaktealder tidligere og som står i forskriften. Avlivingsalderen for verpehøner vil derfor variere mer enn tidligere. Dermed må også perioden for bruk av ordningen justeres, men reell uttaksperiode vil alltid kunne sjekkes mot informasjon om nytt innsett.

Søknad om redusert verpeperiode for 2026

Grunnlaget for å søke om godkjenning av redusert verpeperiode er septemberprognosen for 2026, som viser et overskudd på ca. 600 tonn egg for hele året og at det største overskuddet kommer i løpet av tredje tertial. Markedsregulator vurderer eggsituasjonen slik at det bør gis åpning for å kunne fjerne inntil 600 tonn av eggproduksjonen ved hjelp av redusert verpeperiode.

Råd for frivillig redusert verpeperiode vil før eventuell gjennomføring drøfte tidspunkt for bruk av tiltaket.

Bruk av andre tiltak

I brevet skriver Nortura at redusert verpeperiode må kombineres med andre tiltak i markedsreguleringen og nevner:

«I 2026 vil disse tiltakene benyttes for å regulere markedet:

- Utjevning av markedet ved å lagre råvare til eggprodukter og produsere lagringsdyktig plomme og heleggpulver.
- Utsatt slaktning av verpehøner for å få mer egg mot høytider
- Tilpasning av tidspunkt for innsett
- Tettere oppfølging av produsentenes produksjonsplaner
- Hyppigere henting av egg hos produsent
- Prisforhold»

Bruk av redusert verpeperiode

Nortura skriver følgende om bruken av redusert verpeperiode for 2026:

«Eggmarkedet har klare etterspørselstopper rundt jul, påske, mai og delvis august, mens produksjonen er tilnærmet stabil. Markedet for konsumegg må dekkes av ferske egg. Eggproduksjonen må dimensjoneres slik at den kan dekke behovet for konsumegg også i høysesongene.

Det er et utjevningsbehov gjennom året. For egg er redusert verpeperiode og eggproduktvirksomhet de viktigste virkemidlene for å balansere ut sesongsvingninger. Med dimensjonering av løpende produksjon opp mot etterspørselstopper er det da også samlet over året vanskelig å unngå noe overproduksjon.»

Behov for endring i forskriften knyttet til levealder

I forskriftens § 3. *Grunnvilkår* første ledd står følgende (vår understreking):

«Forskriften omfatter produsenter som i perioden som redusert verpeperiode er iverksatt har høner som skal avlives ved normal alder for avliving, som er 78 uker. Redusert verpeperiode skal omfatte hele innsettet. Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt ordinær avlivingsuke.»

Med bruk av nye hybrider av verpehøner, som har en lenger levealder enn andre hybrider, mener Nortura det er behov for å fjerne hva en normal alder for avliving på 78 uker er, fra forskriften. Normal slaktealder kan variere fra produsent til produsent, og planlagt slaktealderen kan dermed heller bekreftes med når et nytt innsett er bestilt fra oppdretter. Da med en minimumsoppholdsperiode mellom de planlagte innsettene på åtte uker før avløsende innsett er 20 uker gamle.

Nortura skriver at nytt innsett må dokumenteres med leveringsbekreftelse fra oppdretter. Dersom det ikke er bestilt nytt innsett, eller dokumentasjon ikke framlegges, foreslår Nortura å sette planlagt ordinær levealder til 78 uker.

Norturas forslag til ny forskriftstekst under i forskriftens § 3. *Grunnvilkår* første ledd skal lyde (vår understreking):

«Forskriften omfatter produsenter som i perioden som redusert verpeperiode er iverksatt, har høner som skal avlives ved normal alder for avliving. Normal alder for avliving settes til åtte uker før det avløsende innsett er 20 uker, basert på dokumentasjon (leveringsbekreftelse) fra oppdretter. Dersom slik dokumentasjon ikke foreligger, eller nytt innsett ikke er bestilt, settes planlagt alder for avliving til 78 uker. Redusert verpeperiode skal omfatte hele innsettet. Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt avlivingsuke.»

Gjennomføring av redusert verpeperiode

I forskrift om kompensasjon for frivillig redusert verpeperiode § 4 første ledd står det at det kan gis kompensasjon for høner som avlives minst tre og maksimalt 20 uker før normal

slaktealder. Nortura mener dette bør bli videreført.

Nortura skriver at Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund er orientert om søknaden.

Kompensasjon til eggprodusentene

Ordningen bygger på at eggprodusentene som reduserer verpeperioden gis kompensasjon for tapte inntekter ut planlagt innsett. Kompensasjonen beregnes ut fra hvor mye inntekter som bortfaller for hvert kilo egg som ikke blir produsert.

Nortura understreker at det er viktig å oppnå tilstrekkelig oppslutning om redusert verpeperiode i tiden den iverksettes. Kompensasjonen må derfor være rimelig. Kompensasjonssatsen har de siste årene vært fastsatt innenfor et intervall, og denne fleksibiliteten har ifølge Nortura vist seg å ha god effekt. Fastsettingen av sats i ulike perioder vil drøftes i Råd for frivillig redusert verpeperiode.

Omsetningsrådet fastsetter intervall for kompensasjonssatsen forskuddsvis, og Nortura SA fastsetter satsen innenfor dette intervallet. Kompensasjonen utmåles ved at tappt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunkt frem til normal slaktealder multipliseres med satsen. Grunnlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste seks ukene før slakting.

Nortura anbefaler at kompensasjonssatsen for 2026 fastsettes i intervallet kr 13,00 til kr 16,00 per kg egg. Nortura mener at et så stort intervall på kompensasjonssatsen vil gi en positiv mulighet til tilpasning, og bedre sikre at det ikke brukes mer omsetningsmidler enn nødvendig. Ved full oppslutning vil kostnaden ved tiltaket ligge mellom 7,80 og 9,60 mill. kroner. For tiltaket i 2022 ble kostnaden 25,8 mill. kroner ved reduksjon i produksjonen tilsvarende 2 780 tonn egg.

Vilkår for produsentene og dokumentasjon av avlaving

Siden kompensasjonen er knyttet til tappt fortjeneste per kilo egg, er det potensiell eggleveranse en trenger å sannsynliggjøre. Nortura anbefaler å videreføre at kompensasjonen tar utgangspunkt i eggleveransene til pakkeriene de siste seks ukene. Dette fordi det gir mer korrekte tall for uttak. Det er kontrollerbart ved at pakkeriene har arkivert avregningene for levering av egg. Eggpakkeriet må videre bekrefte at eggleveransen de seks siste ukene har vært normale eller representative for det aktuelle innsettet. I tillegg må eggpakkeriet bekrefte at leveransen har opphørt. Det kreves dessuten at det dokumenteres med faktura for hvilket kvantum verpehøner som faktisk er avlivet, og at eggproduksjonen ikke bare omsettes på en annen måte. Dokumentasjon for avlaving kan være fra slakteri, firma som utfører avlavingen eller firma som mottar høner for destruksjon. Produsenter som har bestilt nytt innsett må dokumentere dette med kopi av leveringsbekreftelse fra oppdretter.

Landbruksdirektoratets vurdering

Kvote for redusert verpeperiode

Prognosen Nortura har lagt frem fra september 2025 indikerer et overskudd av egg på 600 tonn og Norturas novemberprognose viser en ytterligere økning av overskudd til 800 tonn for hele 2026. Det største overskuddet for begge prognosene er for tredje tertial. Nortura ønsker å ha muligheten til å redusere eggproduksjonen mot slutten av 2026.

Etter en lengre periode med overskudd av egg, endret balansen seg til underskudd rundt påsketider i 2023. Det har vært mangel på egg i flere perioder og er fortsatt underdekning høsten 2025 slik at det har vært nødvendig å sette ned tollavgiftssatsen for å legge til rette for import. Nortura melder at det utover høsten 2025 dekkes markedet gradvis med en større andel av norske egg. Markedsbalansen vil bli enda bedre for 2026 med overskudd fra andre tertial, viser novemberprognosen til Nortura.

Tilførslene i 2026 er prognosert å øke med opp mot syv prosent sammenlignet med 2025, mens engrossalget forventes å øke med en prosent. Det er for 2026 prognosert en totalproduksjon for egg på ca. 69 100 tonn. Kvantumet på 600 tonn, som Nortura ønsker kvote for å redusere verpeperiode for i 2026, utgjør 0,9 prosent av den totale produksjonen.

Etter Landbruksdirektoratets vurdering har Nortura iverksatt flere tiltak for å redusere overproduksjonen av egg for 2026, både på produksjons- og salgssiden, som må anses tilstrekkelig til å oppfylle kravet i forskriften § 2 andre ledd («Det er en forutsetning for igangsetting av tiltaket at andre aktuelle virkemidler for markedsbalansering har blitt vurdert»). Som konkludert i sak 67/14 fra OR-møte 12. desember 2014, er det behov for et visst overskudd i markedet for å dekke etterspørselen etter norske konsumegg under forbrukstoppene. Av reguleringsvirkemidler benyttes lagring og skillevirksomhet for å ta unna noe av dette overskuddet.

Ordningen med å bruke redusert verpeperiode for å jevne ut eggproduksjonen gjennom året, er en relativt rimelig ordning, og har den fordelen at den fjerner overskuddet før det oppstår. Derfor har ordningen vært et nesten fast og årlig tiltak. Markedsregulator oppfyller kravet til å gjennomføre markedsregulering slik at kostnadene blir lavest mulige, jf. markedsreguleringsforskriften § 3-1 fjerde ledd. Råd for frivillig redusert verpeperiode skal vurdere markedet og anbefale tidspunktet for igangsettelse av redusert verpeperiode gjennom året slik forskriften krever, jf. § 2 andre ledd.

Intervall for kompensasjonssatsen som ble vedtatt for 2025 ble fastsatt fra 12,00 til 14,00 kroner per kg egg. Forslaget til Nortura for kompensasjonssats for 2026 er fra 13,00 til 16,00 kroner per kg egg. Økningen av satsene fra 2025 til 2026, forklarer Nortura i hovedsak er høyere priser på egg. Kompensasjonssatsen har de siste årene vært fastsatt innenfor et intervall, og denne fleksibiliteten har i henhold til Nortura vist seg å være nyttig.

Endring i forskrift knyttet til levealdre

Med større bruk av hybrider som har en lenger verpeperiode før de avlives, er det behov for å gjøre de tilpasningene som trengs for at alle hybrider kan inkluderes i tiltaket med redusert verpeperiode. Ikke bare for de hønene som normalt slaktes ved 78 ukers alder, som tidligere var normal slaktealder, men også for de hønene som står i produksjon lenger. Som Nortura foreslår, kan dette gjøres ved å fjerne det som i forskriften omtales som «normal alder for avliving» på 78 uker, jf. § 3 første ledd, og erstatte med følgende tekst

«Normal alder for avliving settes til åtte uker før det avløsende innsett er 20 uker, basert på dokumentasjon (leveringsbekreftelse) fra oppdretter. Dersom slik dokumentasjon ikke foreligger, eller nytt innsett ikke er bestilt, settes planlagt alder for avliving til 78 uker.»

Nortura foreslår at heretter vil planlagt slaktealder for verpehønene, før deltakelse i ordningen, beregnes ut fra det neste planlagte innsettet med en minimums oppholdsperiode på åtte uker før det nye innsettet blir 20 uker gamle. Dersom det ikke er bestilt nytt innsett, eller dokumentasjon ikke framlegges, vil det være rimelig å sette planlagt ordinær slaktealder til 78 uker. Norturas begrensning ligger uansett i å kunne redusere eggproduksjonen med inntil 600 tonn egg i 2026. Landbruksdirektoratet støtter forslaget til endring i forskriften.

Landbruksdirektoratet tilrår at Omsetningsrådet forhåndsgodkjenner forelagt søknad om redusert verpeperiode i 2026 på inntil 600 tonn egg. Landbruksdirektoratet tilrår videre at Omsetningsrådet vedtar endringsforskrift som angir varigheten av tiltaket, tilhørende intervall for kompensasjonssats og endring av normal slaktealder.

Saksnr.: 89/25	Sektor: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett faglige tiltak 2026 (Animalia)	Saksnr.: 25/51686 - 2

Beskrivelse

Nortura SA søker om midler til faglige tiltak i 2026. Søknaden er utarbeidet av Animalia og godkjent i styrene i begge selskapene. For fjørfekjøtt søker Animalia direkte.

Forslaget er som følger:

Fondet for kjøtt: 107,2 mill. kroner

Av dette er det foreslått 66,5 mill. kroner, en økning på 3,8 prosent, til faglige tiltak for kjøtt i regi av Animalia, samt 40,6 mill. kroner, en økning på 2,7 prosent, til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid. Totalt innebærer dette en økning på 3,5 mill. kroner som tilsvarer 3,4 prosent sammenlignet med 2025.

Fondet for egg: 5,0 mill. kroner

Dette innebærer en økning på 0,1 mill. kroner, tilsvarende 3,0 prosent sammenlignet med 2025.

Fondet for fjørfekjøtt (kylling og kalkun): 11,1 mill. kroner

Dette innebærer en økning på 0,3 mill. kroner, tilsvarende 3,0 prosent sammenlignet med 2025.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med søknaden når det gjelder faglige tiltak i regi av Animalia, for alle sektorer. Når det gjelder forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid i kjøttsektoren innstiller Landbruksdirektoratet på å opprettholde en 70/30-fordeling mellom melk og kjøtt for tildelingen til Geno. Dette innebærer å holde tildelingen til organisasjonen på samme nivå som i 2025. Det er derfor en differanse på 96 000 kroner mellom Animalias søknad og Landbruksdirektoratets innstilling.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet punkt 2-2, 2-3 og 3, med hjemmel forskrift av 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1

Lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11

Forutsetninger

Animalia er ansvarlig for å informere mottakere av tilskudd til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid om Omsetningsrådets vedtak om innvilgende budsjettmidler. Animalia er videre ansvarlig for at organisasjonene gjøres kjent med hvilke vilkår midlene er gitt under, jf. retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Animalia skal også påse at organisasjonene dokumenterer hvilke tiltak midlene er brukt til. Landbruksdirektoratet forutsetter at dokumentasjonen viser

regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett. Det må også fremgå at midlene er brukt til det tiltenkte formålet. Budsjett og regnskap skal også synliggjøre de totale kostnadene for de enkelte tiltakene. Dette for å synliggjøre hvor stor andel av tiltakene omsetningsavgiften på kjøtt dekker. Animalia er mottaker og formidler av pengene som blir tildelt disse organisasjonene av Omsetningsrådet.

Vedlegg

Brev fra Animalia av 22. oktober 2025

Forslag til vedtak

1. Av fondet for omsetningsavgift på kjøtt bevilger Omsetningsrådet i 2026 inntil
 - a. 66 544 000 kroner til Animalia til faglige tiltak
 - b. 40 539 000 kroner til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid
2. Omsetningsrådet bevilger inntil 5 026 000 kroner fra fondet for omsetningsavgift på egg til Animalia i 2026.
3. Omsetningsrådet bevilger inntil 11 071 000 kroner fra fondet for omsetningsavgift på fjørfekjøtt til Animalia i 2026.
4. Omsetningsrådet innvilger at det kan brukes inntil 1,4 mill. kroner likt fordelt mellom fondet for omsetningsavgift på egg og fondet for omsetningsavgift på fjørfekjøtt til forebyggende tiltak i tilfelle en akutt sykdomssituasjon i 2026, utenfor rammen gitt i punkt 2 og punkt 3, jf. vedtak i Omsetningsrådet 1. desember 2008.

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett faglige tiltak 2026 (Animalia)

Norturas søknad om budsjettet for faglige tiltak for kjøtt og egg i 2026 ble vedtatt i konsernstyret 15. oktober 2025, etter innstilling fra styret i Animalia. Styret i Animalia fremmer søknad om budsjett for faglige tiltak for fjørfekjøtt i 2026 direkte til Omsetningsrådet. Styret i Animalia behandlet saken 14. oktober 2025.

Søknadene ble oversendt av Animalia i brev av 22. oktober 2025.

Tabellen under viser Norturas og styret i Animalia sitt forslag til budsjett for 2026 fordelt på de ulike fondene, samt regnskap for 2024 og budsjett for 2025.

Omsetningsavgift fordelt på fond og tiltak	2024	2025	2026	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjett		
Animalia - svin, storfe, sau/lam (kjøttfondet)	62 073 000	64 121 000	66 544 000	2 423 000	3,8
Forsøksvirksomhet, forskning, avlsarbeid (kjøttfondet)	41 994 000	39 564 000	40 635 000	1 071 000	2,7
Animalia - egg (eggfondet)	4 724 000	4 880 000	5 026 000	146 000	3,0
Animalia - kylling og kalkun (fjølrefondet)	10 406 000	10 749 000	11 071 000	322 000	3,0
Totalt	119 197 000	119 314 000	123 276 000	3 962 000	3,3

¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2025

Budsjettforslaget for finansiering av Animalias drift er på 82,6 mill. kroner i 2026. Finansieringen foreslås økt med 3,0 prosent for egg og fjørfekjøtt, og 3,8 prosent for kjøtt. Prognosene for KPI og lønnsvekst er på hhv. 2,2 og 4,0 prosent. Siden lønnskostnader utgjør en relativt stor andel av kostnadsbasen, er det lagt til grunn en økning på 3,0 prosent i de foreslåtte bevilgningene. På kjøtt er det i tillegg lagt til en engangssum på 500 000 kroner til disseksjon av gris.

Det er foreslått 40,6 mill. kroner til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid fra fondet for kjøtt. Dette er en økning på 2,7 prosent.

Til sammen er budsjettforslaget på 123,3 mill. kroner.

Animalia budsjetterer med en økning i andre inntekter på 6,7 prosent. Inntekten knyttet til FoU-prosjekter øker med 37,7 prosent. Prosjekt- og salgsinntekter utgjør samlet 45,5 prosent av virksomhetens totale finansiering.

Prioriteringer 2026

Handlingsplanen er utarbeidet med fokus på god drift og videreutvikling av Animalias tjenester og fagsystemer i tråd med brukernes behov. Handlingsplanen skal også sikre implementering av nye retninger i henhold til strategiplan 2025—2027. Det er i budsjettarbeidet gjort avveininger mellom ambisiøse målsettinger og nødvendige retningsjusteringer, og rammene for finansiering som er satt.

Animalias handlingsplan for 2026 bygger på Animalias strategiplan 2025—2027, Animalias forretningsplan og vedtak i Norturas styre om rammer for budsjett i 2026. Handlingsplanen følger som vedlegg til saken.

Animalia løfter frem følgende elementer i planen:

Animalias rolle som kunnskapsinstitusjon og -formidler skal styrkes. Økt press mot husdyrproduksjon og kjøtt gjør det nødvendig å løfte tydelighet og synlighet både i samfunnsdebatten og i kunnskapsformidlingen internt i næringen. Dette skal oppnås bl.a. gjennom å:

- Tydeliggjøre Animalias rolle som synlig kunnskapsformidler gjennom å videreutvikle gode talspersoner som offensive stemmer i samfunnsdebatten
- Iverksette tiltak og kampanjer for å synliggjøre Animalias fagformidling og rådgivning, samt nytteverdien av Animalias tjenester og produkter
- Levere nye brukervennlige nettsider for å fremme nyttig kunnskap og tjenester for målgruppene
- Optimalisere, videreutvikle og fornye kursporteføljen ut fra bransjens kompetansebehov

Behovet for kunnskap, forskning og fakta om bærekraftig husdyrproduksjon og animalsk mat er stort. Animalia har en viktig rolle som kunnskapsinstitusjon og -formidler på området. Animalia skal særlig prioritere klima, miljø, matsikkerhet og kjøtt og eggs betydning for et bærekraftig kosthold og vil:

- Samle og formidle oppdatert faglig kunnskap og være pådriver for å styrke kunnskapen om og forståelsen av bærekraft i kjøtt- og eggproduksjon, både til næring og samfunn
- Følge opp og delta i relevante beslutningsprosesser nasjonalt og internasjonalt
- Bygge og dokumentere ny kunnskap gjennom å delta i FoU-prosjekter. Tema som drøvtyggernes plass i landbruket, økt norsk fôrandel og metanhemmende fôrmidler prioriteres høyt.

Den strategiske satsingen på dyrevelferdsprogrammer (DVP) i alle produksjoner er en hovedprioritering også i 2026. Dette innebærer bl.a. å:

- Lede og videreutvikle alle etablerte dyrevelferdsprogrammer og implementere DVP for and. Sammenstille og kommunisere resultater fra DVP til bønder, bransje og forbrukere
- Iverksette tiltak for reinere slaktedyr også gjennom DVP som verktøy
- Være en synlig aktør med en tydelig og faglig stemme i samfunnsdebatten om dyrevelferd

Smittorisiko for norsk husdyrnæring øker og Animalias rolle som kunnskapssenter og bransjens forbindelse mot Mattilsynet i beredskapssituasjoner er viktig. Animalia vil jobbe for høy beredskap mot de mest relevante dyrehelsetrukslene. Koorimp har også høy prioritet.

I tillegg vil de løfte frem andre tiltak i helsetjenestene som:

- Videreutvikling av helsegrissystemet med fokus på SPF og purkeringer
- Stort fokus på alvorlige smittsomme sykdommer
- Lansere Sau 360 – Modulbasert nettkurs for sauebønder om helse og forebyggende tiltak
- Kompetansebygging på kalvehelse og -velferd og videreføring av arbeidet med klauvhelse og redusere spredning av digital dermatitt
- Samarbeidet med Norsvin og slakteriene i etablering og oppfølging av SPF-besetninger
- Kunnskapsbygging gjennom forskning i de ulike helsetjenestene f.eks. på helse og velferd hos fjørfe og gris og økt beredskapsevne mot smittsomme sykdommer
- Bygge opp helsetjenesten for geit. Utvikle DVP, velferdsportal, veileder for lansering i 2027

Animalias rolle som leverandør av generiske digitale fagsystemer for husdyrproduksjon, og nav for formidling av data gjennom verdikjeden, er kjernevirksomhet i Animalia.

Videreutvikling av fagsystemene prioriteres høyt for å sikre helhetlige løsninger som gir merverdi for bonde og industri i tråd med deres behov. Viktige tiltak i 2026 er bl.a.:

- Vekst i medlemsmassen til husdyrkontrollene
- Videreutvikling i fremstilling av rapporter og analyser skal styrke verktøyenes rolle som beslutningsstøtte til drift og forbedringsarbeid hos produsent

- Videreutvikle Ingris med vekt på dashboard med nøkkeltall og arbeidslister
- Videreutvikle Helsegrissystemet med fokus på SPF og purkeringer. I tillegg til å bedre datakvaliteten for å kunne rapportere mer effektivt
- Modernisere rapporter i Sauekontrollen, nye analyser og visualiseringer for å øke verdien som beslutningsstøtteverktøy for produsent og rådgiver
- Videreutvikle beite-binge funksjonen i Sauekontrollen og Storfekjøttkontrollen
- Tilpasse fagsystemene til krav i nasjonalt avlsarbeid og nye krav fra myndighetene
- Videreutvikle Storfekjøttkontrollen slik den sikrer nødvendig dokumentasjon som følger av avskogingsforordningen (EUDR), og at Eana-ku integreres med denne modulen
- Ferdigstille Livdyrapplikasjonen og integrere Eana-fôr i Storfekjøttkontrollen

Innen mattrygghet vil Animalias hovedprioriteringer være:

- Formidling av hygienekompetanse til bransjen
- Lede det tverrfaglige bransjesamarbeidet for å redusere omfanget av skitne slaktedyr
- Forskningsaktivitet spesielt på slaktehygiene og forebygging av zoonoser
- Internasjonalt samarbeid på mattrygghetsområdet

Klassifiseringssystemet driftes og videreutvikles gjennom opplæring, sertifisering, klassifiseringskontroll og forsknings- og utviklingsprosjekter. Animalia skal fortsette å bidra til mer objektiv og automatisert klassifisering basert på objektive målinger og datavitenskap, for å sikre stabil og lik klassifisering i hele landet. Revidering av Klassifiseringshåndboka ferdigstilles i 2026.

Animalias pilotanlegg for skjæring og analyse skal levere kunnskap, skjæredata og analyser til bl.a. NOEK som grunnlag for deres priskalkyler og kalibrering for klassifisering av slakt, og analysedata om kjøttkvalitet på råne og slaktegris til Norsvin iht. oppdrag. Pilotanlegget bidrar også i ulike FoU-prosjekter. Datavitenskap og KI skal benyttes for å initiere og bidra til utvikling av forbedrede analyser, ny kunnskap og nye tjenester.

Animalia har stor forskningsaktivitet. Å søke nye forskningsmidler for å øke aktiviteten og derigjennom kunnskapsproduksjonen krever stor innsats og er høyt prioritert. Prosess & Produkt og FoU bidrar med en spesielt stor forskningsportefølje, med hovedfokus på bærekraftige råvarer og produkter, råvarekvalitet, kunnskap om sammenhenger mellom kjøtt og helse og nye løsninger innen industriell automasjon. Også her vil bruk av datavitenskap og kunstig intelligens være viktig i 2026.

Endrede budsjettforutsetninger – konserntjenester

I etterkant av at de økonomiske rammene for Animalia ble besluttet i Norturas konsernstyre i juni, fikk Animalia i september beskjed fra Nortura om at kostnadsbelastningen for konserntjenestene innen IKT skulle øke vesentlig. Bakgrunnen for kostnadsøkningen er en kombinasjon av styrking av sikkerhet og satsing på digital transformasjon i konsernet. Det er dissens om denne kostnadsbelastningen.

Konserntjenester innen IKT omfatter i all hovedsak digitale kontorfunksjoner for Animalias medarbeidere og digitale regnskapsfunksjoner. Det er Animalias vurdering at kostnadene for disse konserntjenestene nå overstiger verdien og alternativkostnadene. For 2026 er det enighet om et lavere kostnadspådrag enn først varslet. IKT konserntjenester øker da fra 4,5 mill. kroner i 2025 til 7,1 mill. kroner i 2026.

Siden planlagte økte IKT kostnader fra Nortura ikke er endelig avklart, har Animalia valgt å ikke søke om økt omsetningsavgift for dette. De har kun lagt til grunn pris- og lønnsjustering i bruken av omsetningsavgift.

De økte kostnadene ved konserntjenester IKT vil derfor medføre redusert faglig aktivitet og et svekket resultat for Animalia i 2026.

Endringer og bruk av omsetningsavgift 2026

Nedenfor beskrives de viktigste endringene i 2026, og hvordan de vil påvirke bruken av omsetningsavgift.

Husdyrkontrollene

Bruken av omsetningsavgift til husdyrkontrollene går ned 2,7 prosent, med til sammen 0,3 mill. kroner.

Andre inntekter fra kontrollene går ned med 1,2 mill. kroner. Endringen skyldes at lisensinntekter fra en ny modul ble utsatt i 2025, og Animalia har valgt å ikke legge denne inn i budsjett 2026 pga. fortsatt usikkerhet om implementeringstidspunkt. Underliggende vekst i medlemsmassen er god.

Dyrehelse og dyrevelferd (Helsetjenestene)

Helsetjenesten for fjørfe, fjørfekjøtt

Det har over år krevd mer ressurser å følge opp de ulike faglige utfordringene innen verdikjedene for fjørfekjøtt. I 2026 skal dyrevelferdsprogrammene (DVP) for slaktekylling, kalkun og foreldredyr og den nye Velferdsportal Fjørfe driftes videre. DVP for and skal implementeres, men sistnevnte finansieres ikke over omsetningsavgift. Forekomsten av ESBL (resistente bakterier) har vært svært lav, og oppfølging av tiltak videreføres for å bevare situasjonen.

Beredskapsarbeidet på fjørfesektoren er omfattende, vesentlig på grunn av den økende trusselen fra fugleinflensa og Newcastle sjukdom. Disse faglige utfordringene innen helse og velferd medfører høyt aktivitetsnivå både på fag og kommunikasjon (beredskap, kunnskapsformidling), koordinering i bransjen og myndighetskontakt.

Andre inntekter går ned 0,7 mill. kroner pga. reduserte kurs- og oppdragsinntekter. Bruken av omsetningsavgift går opp 3,0 prosent, tilsvarende 0,3 mill. kroner.

Helsetjenesten for fjørfe, egg

Dyrevelferdsprogrammene for verpehøner og oppdrett driftes ved bruk av Velferdsportal Fjørfe, med tilhørende kostnader for drift og utvikling. Kompetanseheving for helseovervåkingsveterinærer og rådgivere i form av kurs og fagformidling er prioritert. Særlig er smitteforebyggende tiltak mot fugleinflensa hos verpehøns viktig. Forskningsprosjekter rundt dyrevelferdsutfordringer står sentralt.

I 2026 vil forskningsprosjektet «Oppalshøna» videreføres, og vurdering av økt levealder for verpehøns tas inn i delprosjektet «Lenge leve høna».

Prosjektinntekter på området er på ca. 1,3 mill. kroner som følge av prosjektet «Oppalshøna». Salgsinntekter reduseres med 0,2 mill. kroner. Bruken av omsetningsavgift går opp 3,0 prosent, tilsvarende 0,1 mill. kroner.

Helsetjenesten for storfe

Helsetjenesten for storfe ble etablert som en del av Animalia AS fra 1. januar 2018. Helsetjenesten finansieres som et spleiselag med Tine. Det er i 2026 planlagt mindre IT-programmering enn i 2025. Bruken av omsetningsavgift går ned med 12,6 prosent for melk, og ned med 14,0 prosent for kjøtt, til sammen en reduksjon på 0,8 mill. kroner.

Helsetjenesten for Geit

Helsetjenesten for Geit er nytt av budsjettet for 2026. Det er satt av 0,8 mill. kroner til utvikling av velferdsportal for geit i budsjettåret. Denne helsetjenesten finansieres kun av omsetningsmidler fra melk og med midler over jordbruksavtalen, da det ikke er omsetningsavgift på kjøtt fra geit.

Helsetjenesten for sau

Dyrevelferdsprogram for sau ble introdusert i 2024. Det er fremdeles et behov for programmering, og det er satt av ressurser til dette i 2026. Omsetningen på kurssalg går ned med 0,6 mill. kroner. Bruken av omsetningsavgift øker med 3,9 prosent, tilsvarende 0,2 mill. kroner.

Helsetjenesten for svin

Dyrevelferdsprogrammet for svin utvikles videre i 2026. Ressurser reservert til videreutvikling er likt som tidligere år. Inntekter utover omsetningsavgift går ned 0,3 mill. kroner fra 2025. Dette skyldes at kurs for svineprodusenter ble ferdigstilt i 2025. Bruken av omsetningsavgift går opp 3,4 prosent, tilsvarende 0,2 mill. kroner.

Helsetjenester felles

Her inngår fagområde Beredskap, herunder godtgjørelse for oppfølging av «Friske føtter», der Mattilsynet kjøper tjenester fra Animalia AS. Prosjektinntekter består av prosjektet «Clean Bulls». Bruken av omsetningsavgift reduseres med 12,7 prosent, tilsvarende 0,2 mill. kroner.

KOORIMP

Det er ingen store endringer. Det budsjetteres med noe mer reiseaktivitet i 2026, samt at det er lagt til grunn forventet lønns- og prisvekst under de forskjellige kostnadskontoene. Bruken av omsetningsavgift på kjøtt øker med 68 000 kroner, tilsvarende 5,9 prosent.

Dyrevelferd transport og slakteri

Salgsinntektene øker med 0,7 mill. kroner, mens bruken av omsetningsavgift øker med 0,1 mill. kroner, tilsvarende 5,2 prosent.

Mattrygghet

Prosjektene «Cleanbulls», «Hygenea Pork», «CampySafe» fortsetter og prosjektet «EyeAM» går i avslutningsfasen. Prosjektinntektene og salgsinntekter er stabile, svakt økende. Bruken av omsetningsavgift går opp 0,2 mill. kroner, tilsvarende 5,9 prosent.

Råvare og foredling

Klassifisering

Salgsinntektene går opp med ca. 0,6 mill. kroner. Bruken av omsetningsavgift går opp med 3 prosent, i tillegg til en engangsutbetaling for disseksjon av gris på 0,5 mill. kroner (nærmere beskrevet under «Budsjettet for storfe, svin og sau/lam»). Til sammen tilsvarer økningen 9,8 prosent.

Skjæring og analyse

Salgsinntektene øker med 0,4 mill. kroner i 2026. Varekostnaden øker med 0,3 mill. kroner, noe som skyldes prisvekst. Bruken av omsetningsavgift går opp med 0,7 mill. kroner fra 2025, tilsvarende 9,8 prosent.

Prosess og produkt

Prosjektporteføljen til prosess og produkt ser bra ut i 2026. Prosjektet «NitRisk» påvirker prosjekttinntektene signifikant. Totalt øker prosjekttinntektene med 3,5 mill. kroner. En stor del av de økte inntektene går imidlertid videre til prosjektpartnere. Bruken av omsetningsavgift går ned med 1,1 mill. kroner, tilsvarende 25,0 prosent.

Bærekraft og kosthold

Området jobber med innhenting og formidling av kunnskap mot de store omdømmekritiske samfunnstemaene; miljø og klima, matsikkerhet og kosthold.

Det er foreløpig vanskelig å skaffe eksterne inntekter av betydning på området samtidig som det er et stort behov for ytterligere satsing i et bransjeperspektiv. Salgs- og prosjekttinntekter øker marginalt. Totalt øker bruken av omsetningsavgift for alle tre fond samlet med 0,4 mill. kroner fra 2025, tilsvarende 5,4 prosent.

FoU

I dette kostnadsstedet ligger overordnet ansvar for Animalias deltakelse i forskning, bl.a. oppdatere FoU-strategien for kjøtt- og eggbransjen, koordinere bransjens FoU-prioriteringer, kontakt med forsknings- og forskningsfinansieringsmiljøer nasjonalt og internasjonalt, og koordinering av prosjektsøknadsprosesser.

Forskning innen datavitenskap, måleteknikk, automasjon og robotisering ligger også her. FoU prosjektet «OH-AMR» omhandler hurtigmetodikk for påvisning av antibiotikaresistente bakterier. FoU vil sammen med andre avdelinger bidra i prosjektet «EyeAM» og «Cleanbulls» som ledes av Mattrygghet, samt «SAUTO» og «Digibeef», som ledes av Prosess og produkt. Finansiering over omsetningsavgift går opp med 0,1 mill. kroner, tilsvarende 5,6 prosent.

Avdelingen har i 2026 økte inntekter tilhørende kostnader gjennom et større eksterntfinansiert oppdrag innenfor automasjon. Det søkes ikke omsetningsmidler til dette.

Kommunikasjon, kurs/opplæring, økonomi og IT

Kommunikasjon og kurs/opplæring

Animalias rolle som kunnskapsinstitusjon og -formidler skal styrkes. Økt press mot husdyrproduksjon og kjøtt gjør det nødvendig å løfte tydelighet og synlighet både i samfunnsdebatten og i kunnskapsformidlingen mot næringen. Behov for kommunikasjon og fagformidling på områdene dyrevelferd/dyrehelse, mattrygghet, klima/miljø, matsikkerhet og helse/ernæring er stort. Dette gjelder både løpende virksomhet, beredskap og generell kunnskapsformidling gjennom troverdig og dokumentert kunnskap. Fremover vil det jobbes målrettet for å løfte mer faglige dokumenterte fakta inn i samfunnsdebatten, det vil kreve både tydelighet og økt synlighet. Animalias nettsider er nå mer enn ti år gamle og det er behov for en grunnleggende fornying. Dette vil bli gjort over tidsperioden 2025—2026. Fagformidlingen fortsetter arbeidet med økt digitalisering, utrulling av digitale statistikker, visualisering og økt bruk av film og animasjoner, samt ta i bruk nye digitale kanaler som sosiale medier, for å nå ut til målgruppene. Kursporteføljen videreutvikles og nye e-læringskurs i tråd med næringens behov lanseres. Dette vil være et viktig satsingsområde i 2026.

Bruken av omsetningsavgift går opp med 0,4 mill. kroner, tilsvarende 7,5 prosent.

Økonomi og IT

IT leverer i samarbeid med fagområdene produkter og tjenester til bonde og bransje. IT-avdelingen har ekstra fokus på utvikling av gode sikkerhetsløsninger, brukervennlighet og tilgjengeliggjøring av data.

Avdelingen skal levere god IT-utvikling til fagområdene slik at Animalias applikasjoner forbedres. IT skal optimalisere sine driftssystemer gjennom tidsriktige løsninger og samtidig sikre at dette skjer i tråd med lovkrav innen persondata.

Økonomiavdelingen vil jobbe for at Animalia har systemer og rutiner som sørger for god oppfølging og rapportering, både internt, til styret og offentlige instanser.

Budsjettet øker med ca. 1,2 mill. kroner. Dette skyldes primært eksterne forhold, der lisenser og bruk av systemer i morsselskap har blitt betydelig dyrere. Det har også vært endringer i personell der lønnskostnadene har gått opp noe.

Bruken av omsetningsavgift går opp med 1,2 mill. kroner, en økning på 29,1 prosent.

Dyrehelseportalen

Det brukes ikke omsetningsavgift til finansiering av Dyrehelseportalen.

Fagtjenesten for ull

Det brukes ikke omsetningsavgift til finansiering av Fagtjenesten for ull.

Totalt budsjettforslag for faglige tiltak 2026, samt regnskap 2024 og budsjett 2025

Animalia totalt	2024	2025	2026		
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
Husdyrkontrollene					
Omsetningsavgift	10 976 639	9 877 000	9 754 000	-123 000	-1,2
Prosjekt/oppdrag	10 464 040	13 925 000	13 007 000		
Totalt	21 440 679	23 802 000	22 761 000		
Dyrehelse og -velferd					
Omsetningsavgift	30 457 483	32 025 000	32 576 000	551 000	1,7
Prosjekt/oppdrag	13 825 876	13 617 000	15 101 000		
Totalt	44 283 359	45 642 000	47 677 000		
Mattrygghet					
Omsetningsavgift	3 628 498	2 502 000	2 649 000	147 000	5,9
Prosjekt/oppdrag	3 346 733	4 610 000	4 659 000		
Totalt	6 975 231	7 112 000	7 308 000		
Råvare og foredling					
Omsetningsavgift	17 192 211	18 022 000	18 336 000	314 000	1,7
Prosjekt/oppdrag	20 094 989	19 704 000	23 739 000		
Totalt	37 287 200	37 726 000	42 075 000		
Bærekraft og kosthold					
Omsetningsavgift	4 197 448	5 019 000	5 364 000	345 000	6,9
Prosjekt/oppdrag	531 672	580 000	642 000		
Totalt	4 729 120	5 599 000	6 006 000		
FoU					
Omsetningsavgift	1 795 043	1 481 000	1 582 000	101 000	6,8
Prosjekt/oppdrag	186 258	973 000	2 785 000		
Totalt	1 981 301	2 454 000	4 367 000		
Ekstra FoU					
Omsetningsavgift	500 000	500 000	600 000	100 000	20,0
Totalt	500 000	500 000	600 000		
Kommunikasjon, IT, økonomi					
Omsetningsavgift	8 455 678	10 325 000	11 780 000	1 455 000	14,1
Prosjekt/oppdrag	7 180 914	6 512 000	9 455 000		
Totalt	15 636 592	16 837 000	21 235 000		
Dyrehelseportalen					
Prosjekt/oppdrag	5 094 141	5 475 000	5 730 000		
Totalt	5 094 141	5 475 000	5 730 000		
Fagtenesten for ull					
Prosjekt/oppdrag	1 768 233	2 452 000	1 895 000		
Totalt	1 768 233	2 452 000	1 895 000		
SUM					
Omsetningsavgift	77 203 000	79 750 000	82 641 000	2 891 000	3,6
Prosjekt/oppdrag	62 492 856	67 848 000	77 013 000	9 165 000	13,5
Totalt	139 695 856	147 598 000	159 655 000	12 057 000	8,2
Ekstrabevilgning ²⁾	0	1 400 000	1 400 000	-	0,0
¹⁾ Differanse budsjettforslag 2026 og budsjett 2025					
²⁾ Ekstrabevilgning til sykdomsbekjempelse ved behov. Holdes utenfor rammen til Animalia.					

Samlet summeres Animalias aktiviteter finansiert over omsetningsavgiften til 82,6 mill. kroner. Dette er 2,9 mill. kroner høyere enn budsjetttrammen for 2025. Økningen i omsetningsavgift tilsvarer generell pris- og lønnsstigning på 3,0 prosent, i tillegg til et engangsbetrag på 0,5 mill. kroner til disseksjon av gris på kjøtt. Animalias kostnader øker med 8,2 prosent.

Budsjettet for storfe, svin og sau/lam

Budsjettet for den omsetningsavgiftsfinansierte virksomheten for kjøtt i regi av Animalia er på 66,5 mill. kroner. Dette er 2,4 mill. kroner høyere enn for 2025.

Animalia kjøtt	2024	2025	2026		
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
Husdyrkontrollene	10 976 639	10 027 000	9 754 000	-273 000	-2,72
Storfekjøttkontrollen	2 618 713	2 234 000	2 130 000	-104 000	-4,66
Sauerkontrollen	1 771 148	2 416 000	2 234 000	-182 000	-7,53
Ingris	6 586 778	5 377 000	5 390 000	13 000	0,24
Dyrehelse og -velferd	15 527 483	16 596 000	16 679 000	83 000	0,50
Helsetjeneste felles (Husdyrfag)	442 889	1 282 000	1 119 000	-163 000	-12,71
Koorimp	1 033 416	1 149 000	1 217 000	68 000	5,92
Ht storfe	1 873 214	2 091 000	1 799 000	-292 000	-13,96
Ht sau	3 587 837	3 959 000	4 114 000	155 000	3,92
Ht svin	6 727 645	6 133 000	6 344 000	211 000	3,44
Dyrevelferd, transport og slakteri	1 862 482	1 982 000	2 086 000	104 000	5,25
Mattrygghet	3 628 498	2 502 000	2 649 000	147 000	5,88
Råvare og foredling	17 192 211	18 082 000	18 336 000	254 000	1,40
Klassifisering	7 050 549	6 814 000	7 484 000	670 000	9,83
Skjæring og analyse	7 199 199	6 890 000	7 568 000	678 000	9,84
Prosess og produkt	2 942 463	4 378 000	3 284 000	-1 094 000	-24,99
Bærekraft og kosthold	4 197 448	5 019 000	5 364 000	345 000	6,87
FoU	1 795 043	1 481 000	1 582 000	101 000	6,82
Ekstra FoU	300 000	300 000	400 000	100 000	33,33
Kommunikasjon, IT, økonomi	8 455 678	10 115 000	11 780 000	1 665 000	16,46
Kommunikasjon, kurs/opplæring	4 614 396	5 935 000	6 382 000	447 000	7,53
Økonomi og IT	3 841 282	4 180 000	5 398 000	1 218 000	29,14
Sum omsetningsavgift	62 073 000	64 121 000	66 544 000	2 423 000	3,78
¹⁾ Endring i bruk av omsetningsavgift i forhold til budsjett 2025					

Budsjettet viser en økning i kostnader på 9,5 prosent. Bruken av omsetningsavgift er foreslått økt med 3,8 prosent.

Tabellen nedenfor viser endringen i finansieringen på kjøtt for 2026.

Poster - kjøtt: Svin, storfe, sau og lam	2024	2025	2026		
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
Personal og drift	86 884 963	91 275 000	96 793 000	5 518 000	6,0
Aktivitetskostnader	34 219 158	37 288 000	43 984 000	6 696 000	18,0
Totale kostnader	121 104 121	128 563 000	140 778 000	12 215 000	9,5
Annen inntekt	56 447 717	61 576 000	69 935 000	8 359 000	13,6
Resultat	1 460 744	1 597 000	195 000	-1 402 000	-87,8
Sum omsetningsavgift	62 073 000	64 121 000	66 544 000	2 423 000	3,8
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2025					
Nøkkeltall - kjøtt: Svin, storfe, sau og lam					
	2025	2026			
Personal og drift	71,0 %	68,8 %			
Aktiviteter	29,0 %	31,2 %			
Totalt	100,0 %	100,0 %			

Ekstra bevilgning kjøtt - disseksjon av gris

På kjøtt er det i tillegg til pris- og lønnsjustering lagt inn en engangsbevilgning på 0,5 mill. kroner til disseksjon av gris. Denne disseksjonen skal gjennomføres for å bestemme den faktiske kjøttprosenten i griseslakt ved å dissekere og veie ulike deler av grisen. Dette brukes til å kalibrere måleinstrumentene GP7 og Autofom, som brukes til å klassifisere griseslakt på slakteriene. Kalibrering hvert femte år er nødvendig for at målingene skal gi riktigst mulig beregning av kjøttprosent etter forbedringer i genetikk og føring. Sist kalibrering ble gjort i 2020. Det er planlagt disseksjon av totalt 220 slakt, der 20 slakt fulldissekeres, mens 200 skal skjæres med et eget skjæremønster «MAS» (MeatAutoSort), som tilsvarer såkalt partiell disseksjon.

De totale kostnadene er estimert til 1,3 mill. kroner, hvorav 0,5 mill. kroner søkes dekt av omsetningsavgift.

Budsjettet for egg

Budsjettforslaget for faglige tiltak på egg er på 5,0 mill. kroner, som er en økning på 0,1 mill. kroner fra budsjettet for 2025. Som for fjørfekjøtt er forebyggende tiltak i tilfelle akutt sykdomssituasjon ikke foreslått som en del av rammen for budsjettet for 2026, men Animalia ber om at det tas høyde for det ved beregning av fondets størrelse.

Animalia opplyser om at det er tenkt brukt 0,7 mill. kroner til kommunikasjon, 0,4 mill. kroner til ledelse fra felles helsetjenester, 0,1 mill. kroner til FoU, 0,5 mill. kroner til bærekraft og kosthold, 20 000 kroner til faglig arbeid mattrygghet, 0,4 mill. kroner til IT-utvikling, 0,3 mill. kroner til økonomitjenester, 0,1 mill. kroner til prosjektbistand til velferdsportal fjørfe og 0,2 mill. kroner til andel ledelse/administrasjon. Disse postene er spesifisering av tjenester som utføres felles i Animalia og fordeles per fond, dvs. at mesteparten står på kjøtt, men deler belastes egg. Resten av budsjettet for egg er «rene» funksjoner for egg, dvs. personalkost, eksterne tjenester osv.

Budsjettet viser en økning i kostnader på 3,0 prosent. Bruken av omsetningsavgift er foreslått økt med 3,0 prosent.

Poster - egg	2024	2025	2026		
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
Personal og drift	3 100 050	2 552 000	2 810 000	258 000	10,1
Aktivitetskostnader	3 495 363	3 550 000	3 474 000	-76 000	-2,1
Totale kostnader	6 595 413	6 101 000	6 284 000	183 000	3,0
Annen inntekt	1 920 692	1 278 000	1 303 000	25 000	2,0
Resultat	49 279	57 000	45 000	-12 000	-21,1
Sum					
omsetningsavgift	4 724 000	4 880 000	5 026 000	146 000	3,0
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2025					

Nøkkeltall - egg	2025	2026
Personal og drift	41,8 %	44,7 %
Aktiviteter	58,2 %	55,3 %
Totalt	100,0 %	100,0 %

Budsjettet for fjørfekjøtt (kylling/kalkun)

Budsjettforslaget for faglige tiltak på fjørfekjøtt i 2026 er på 11,1 mill. kroner, som er en økning på 0,3 mill. kroner fra 2025. Som for egg er forebyggende tiltak i tilfelle akutt sykdomssituasjon ikke foreslått som en del av rammen for budsjettet for 2026, men Animalia ber om at det tas høyde for det ved beregning av fondets størrelse.

Animalia opplyser om at det er tenkt brukt 1,7 mill. kroner til kommunikasjon, 0,6 mill. kroner til ledelse fra felles helsetjenester, 0,2 mill. kroner til FoU, 0,8 mill. kroner til bærekraft og kosthold, 50 000 kroner til hygienisk regnskap fjørfeslakterier, 0,9 mill. kroner til IT-utvikling, 0,3 mill. kroner til økonomitjenester, 0,7 mill. kroner i bidrag i ECC/transportkurs/etisk regnskap, 0,2 mill. kroner til prosjektbistand for Velferdsportal fjørfe, 0,3 mill. kroner til andel ledelse/administrasjon og 5 000 kroner til kontingenter. Som for egg er disse postene en spesifisering av tjenester som utføres felles i Animalia og fordeles per fond, dvs. at mesteparten står på kjøtt, men deler belastes fjørfekjøtt. Resten av budsjettet for fjørfekjøtt er «rene» funksjoner for fjørfekjøtt, dvs. personalkost, eksterne tjenester osv.

Budsjettet viser en reduksjon i kostnader på 2,6 prosent. Bruken av omsetningsavgift er foreslått økt med 3,0 prosent.

Poster - fjørfekjøtt	2024	2025	2026	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Personal og drift	4 806 307	4 629 000	4 580 000	-49 000	-1,1
Aktivetskostnader	7 896 717	8 401 000	8 113 000	-288 000	-3,4
Totale kostnader	12 703 024	13 030 000	12 693 000	-337 000	-2,6
Annen inntekt	2 412 672	2 419 000	1 682 000	-737 000	-30,5
Resultat	115 648	138 000	60 000	-78 000	-56,5
Sum omsetningsavgift	10 406 000	10 749 000	11 071 000	322 000	3,0
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2025					

Nøkkeltall - fjørfekjøtt	2025	2026
Personal og drift	35,5 %	36,1 %
Aktiviteter	64,5 %	63,9 %
Totalt	100,0 %	100,0 %

Forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid (kjøtt)

Tilskudd til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid gjelder storfe, svin og sau/lam og omfatter midler som brukes utenom Animalia. Den enkelte organisasjon sender søknad til Animalia, som saksbehandler søknadene og legger frem forslag for styret. I vurderingen av søknadene er det lagt til grunn at tiltakene må ligge innenfor retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet punkt 2-3, og dermed gjelde tiltak med hensikt å fremme kvalitetsproduksjon, bedre varebehandlingen eller øke salget av produktene. Videre har Animalia vektlagt at støtten primært skal gå til utviklings-/endringsprosjekter som gir konkrete og varige resultater, herunder løpende avlsarbeid. Generelt organisasjons-/informasjonsarbeid for den enkelte organisasjon gis ikke støtte.

Generelt er det lagt til grunn pris- og lønnsvekst på 3,0 prosent i vurderingene. Hoveddelen av budsjettposten går til finansiering av avlsarbeidet.

Tilskudd til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid	2024	2025	2026	2026	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Søkt beløp	Budsjett		
Norsk Sau og Geit, ordinært avlsarbeid	3 900 000	3 720 000	3 865 000	3 865 000	145 000	3,9
Norsk Sau og Geit, utviklingsprosjekt	-	500 000	365 000	365 000	-135 000	-27,0
TYR, ordinært avlsarbeid	5 200 000	5 330 000	7 200 000	5 500 000	170 000	3,2
TYR, spesielle prosjekter	850 000	920 000	2 600 000	950 000	30 000	3,3
Geno	3 034 000	3 134 000	3 272 000	3 230 000	96 000	3,1
Norsvin, ord. avlsarbeid, hvite raser	14 700 000	15 200 000	15 969 000	15 650 000	450 000	3,0
Norsvin, omstillings- og utviklingsprosjekter	1 800 000					
Norsk Duroc, ordinært avlsarbeid	9 000 000	9 300 000	9 809 000	9 600 000	300 000	3,2
Norsk Duroc, omstillings- og utviklingsprosjekter	2 000 000					
Scanpig/KLF	610 000	610 000	625 000	625 000	15 000	2,5
PreparePig	250 000					
MethanePasture	250 000	250 000	250 000	250 000	-	-
Blåtunge	300 000					
Grønt forsamarbeid	100 000					
Diverse/uforutsett	-	600 000	600 000	600 000	-	-
Sum kvalitets- og avlsarbeid	41 994 000	39 564 000	44 555 000	40 635 000	1 071 000	2,7

¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2025

Det søkes om 44,6 mill. kroner til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid for 2026. Forslaget er en budsjettstøtte på 40,6 mill. kroner. Budsjettforslaget er 1,0 mill. kroner høyere enn tildelingen i 2025, en økning på 2,7 prosent.

Tabellen nedenfor viser hvor mye kostnadene til avlsarbeidet koster per kilo kjøtt. Estimert produksjon for 2025 og 2026 baserer seg på markedsregulators prognoser per november 2025.

	Sau/lam		Svin		Storfe	
	2025	2026	2025	2026	2025	2026
Budsjettforslag	4 220 000	4 230 000	25 110 000	25 875 000	9 384 000	9 680 000
Tilførsel av kjøtt (kg) ¹⁾	21 300 000	21 500 000	131 500 000	132 000 000	82 300 000	85 500 000
Tilskudd per kg, (i øre)	19,8	19,7	19,1	19,6	11,4	11,3

¹⁾ Norsk produksjon basert på markedsregulators prognoser per november 2025

Animalias kommentarer til det enkelte avlstiltaket

Generelt

Flere av avlsorganisasjonene viser i år til økning i driftskostnadene utover generell prisvekst, i tillegg til at det planlegges for aktivitetsøkninger og spesielle satsinger. På bakgrunn av signalene som er gitt har Animalia lagt til grunn at også økningen i støtten til forsøksvirksomhet forskning og avlsarbeid skal ligge innenfor den generelle pris- og kostnadsveksten (KPI). I vurderingen av KPI har de i år sett til prognosene for neste år som SSB publiserte i september 2025. KPI prognose 2026 ligger på 2,2 prosent, mens prognosen for lønnsvekst er på 4,0 prosent. Nivåene på disse to er ulike. Lønnskostnader utgjør en relativt stor andel av selskapenes kostnadsbase. Animalia har derfor valgt å legge 3,0 prosent som førende for foreslåtte bevilgninger.

For en utdypende beskrivelse av søknadene og Animalias vurderinger vises det til eget vedlegg i søknaden fra Animalia.

Norsk Sau og Geit (NSG)

NSG søker om totalt 4,2 mill. kroner, en økning på 10 000 kroner fra innvilget støtte inneværende år. Dette fordeler seg med 3,9 mill. kroner til løpende avlsarbeid og 0,4 mill. kroner til utviklingsarbeid.

NSG søkte for 2025 om støtte til oppgradering og kvalitetssikring av avlsdatabasen. Det var avdekket betydelige svakheter ved denne både når det gjaldt sikkerhet og brukervennlighet som det var behov for å utbedre raskt. Støtten til dette utviklingsprosjektet foreslås videreført for 2026 slik at dette arbeidet kan slutføres.

Animalia foreslår at støtten til NSG settes til 4,2 mill. kroner (+0,2 prosent). Dette er identisk med omsøkt beløp.

TYR

TYR har de siste årene søkt et betydelig høyere beløp støtte fra omsetningsavgiftsmidler til avlsarbeidet enn det som er innvilget. I år er søknadssummen 57 prosent høyere enn det innvilgede for inneværende år. Etter Animalias vurdering er avlsarbeidet i TYR nå bygd opp til et nivå som gjør at det løpende avlsarbeidet fungerer bra. TYRs ambisjoner for avlsarbeidet og forventninger til støtte fra omsetningsavgiften kan vanskelig imøtekommes innenfor dagens rammer for bruk av omsetningsavgift. I tillegg til løpende avlsarbeid, foreslår Animalia at utviklingsaktivitet innen genomisk seleksjon, «kjøtt på mjølk» og avlsstrategi støttes med 950 000 kroner, mot 920 000 kroner i 2025.

Animalias forslag er at støtten samlet til det løpende avlsarbeidet og prosjekter økes i samsvar med forventet pris- og kostnadsvekst med 0,2 mill. kroner (3,2 prosent), til 6,5 mill. kroner.

Geno

Geno søker om totalt 10,9 mill. kroner i støtte over omsetningsavgift fra melk og kjøtt. Med en 70/30-fordeling gir det et søknadsbeløp for kjøtt på ca. 3,3 mill. kroner. Genos støttebeløp fra omsetningsavgiften på kjøtt er i inneværende år på 3,1 mill. kroner. Støtten til Geno stod uendret fra 2006 til 2022. I 2023—2025 ble den økt med forventet generell pris- og kostnadsstigning. Animalia foreslår at støtten økes i samsvar med den generelle pris- og kostnadsveksten også for 2026. Støtten til Geno skal samordnes med Tine, men beslutningen i Tine kom i år først i november. Animalias forslag legger til grunn likebehandling med øvrige avlsorganisasjoner for 2026. Det er en avveining om likebehandling med øvrige avlsorganisasjoner eller en nøyaktig praktisering av fordelingsnøkkelen 70/30 skal være det førende prinsippet. Animalia har i sin vurdering denne gangen valgt å legge vekt på likebehandling, men de mener det ikke vil være et prinsipp som kan følges over år om det medfører betydelig avvik fra den avtalte fordelingen mellom melk og kjøtt. For 2026 foreslår Animalia at Geno får 3,2 mill. kroner i støtte over omsetningsavgift kjøtt, en økning på 3,0 prosent.

Norsvin

Norsvin søker om 16,0 mill. kroner i støtte til løpende avlsarbeid i 2026. Støtten inneværende år er på 15,2 mill. kroner. Norsvin beskriver ekstra kostnadsøkninger, primært økte personalkostnader, økte fôrkostnader og lav pris på rånekjøtt. Animalia foreslår at støtten til Norsvins løpende avlsarbeid økes med 0,5 mill. kroner (3,0 prosent) og settes til 15,7 mill. kroner for 2026.

Norsk Duroc AS

Norsk Duroc søker om 9,8 mill. kroner i støtte til løpende avlsarbeid for 2026. Støtten inneværende år er på 9,3 mill. kroner. Norsk Duroc har, på samme måte som Norsvin har for landsvin, ekstra kostnadsøkninger knyttet til fôr og lav pris på rånekjøtt.

Animalia foreslår at støtten til Norsk Duroc økes med 0,3 mill. kroner (3,2 prosent) til 9,6 mill. kroner i 2026.

ScanPig

ScanPig søker om 625 000 kroner i støtte for 2026, en økning på 15 000 kroner (2,5 prosent) fra året før. Støtten til ScanPig har vært uendret i flere år. Omsøkt beløp foreslås innvilget.

Prosjekter - generelt

Støtten til frittstående FoU-prosjekter med forskningsfinansiering holder seg på et lavt nivå også i 2026. Dette skyldes både at forskningsinstitusjonene får innvilget få prosjekter med husdyr og kjøttproduksjon som hovedtema og NFRs endring av prosjektform fra KPN til samarbeidsprosjekter. Den lave forskningsaktiviteten på Animalias område er en uønsket situasjon for bransjen. Ut fra dette foreslås posten «Diverse» opprettholdt på 600 000 kroner som et grunnlag for å stimulere til økt forskningsaktivitet. I tillegg kommer 250 000 kroner til FoU-prosjektet MethanePasture i 2026, tilsvarende som i 2025. Totalt blir det en foreslått støtte til FoU-prosjekter på 850 000 kroner, identisk med inneværende år.

MethanePasture

Mitigating methane emissions from dairy and beef cattle through pasture grazing (MethanePasture) er et fireårig samarbeidsprosjekt (2024-2027) med NMBU (Biovit) som prosjekteier og Agroscope (Sveits), Agri-Food (Canada), Tine, Felleskjøpet Fôrutvikling, Tyr, Nortura, KLF og Animalia som samarbeidsparter. Prosjektets formål er å vurdere effekten av beite på metanutslipp generelt og effekten av metanhemmer ved beiting spesielt. Prosjektet har en ramme på 17 mill. kroner og det er planlagt totalt 1,4 mill. kroner fra omsetningsavgiften til prosjektet. Det foreslås å bevilge 250 000 kroner til prosjektet i 2026.

Diverse

Denne posten skal kunne disponeres til ting som ikke er avklart ved budsjetteringstidspunktet eller som dukker opp i løpet av budsjettåret. Dette kan være støtte til nye prosjekter som er i planleggingsfasen eller til behandling i Norges forskningsråd/fondsstyret, der Animalia på vegne av bransjen må inn med egenandel. Animalia ser også at det kan dukke opp akutt behov for noe midler i forbindelse med sanering for dyresjukdommer etc. Animalia foreslår på bakgrunn av dette å sette posten «diverse» til 600 000 kroner i 2026, samme beløp som i inneværende år og et nivå som må ses i lys av den svært begrensede FoU-prosjektporteføljen det er innenfor støttebudsjettet per i dag, og dermed behovet for å kunne stimulere til nye prosjekter.

Landbruksdirektoratets vurdering

Animalia

Animalia skal bidra til økt verdiskapning, reduserte kostnader og høy tillit til norsk kjøtt- og eggproduksjon. De skal styrke langsiktig konkurransekraft for bonde og bransje gjennom å levere kunnskapsbaserte, nyttige og kostnadseffektive tjenester.

Animalia gjennomfører et bredt spekter av faglige tiltak innenfor ulike sektorer og fagområder. Noen av hovedprioriteringene i 2026 er å styrke Animalias rolle som kunnskapsformidler, dyrevelferdsprogrammene, beredskap mot dyrehelsetrusler, videreutvikling av rollen som leverandør av digitale fagsystemer og formidling av data fra

verdikjeden, formidling av hygienekompetanse, videreutvikling av klassifiseringssystemet og revidering av Klassifiseringshåndboka, og å levere forskning og kunnskap om bærekraftig husdyrproduksjon og animalsk mat med vekt på klima, miljø, matsikkerhet, og kjøtt og eggs betydning for et bærekraftig kosthold. Det vises til Animalias handlingsplan for 2026 for nærmere beskrivelse av de ulike tiltakene.

Animalia foreslår en økning på 3,0 prosent i budsjett for Animalias drift for egg og fjørfekjøtt i 2026. Dette tilsvarer generell pris- og lønnsvekst. For kjøtt er økningen på 3,8 prosent, på grunn av en engangsbevilgning på 0,5 mill. kroner til disseksjon av gris, i tillegg til generell pris- og lønnsstigning.

Disseksjonen på gris skal gjennomføres for å bestemme den faktiske kjøttprosenten i griseslakt. Dette brukes til å kalibrere måleinstrumentene som brukes til å klassifisere griseslakt på slakteriene. Kalibrering hvert femte år er nødvendig for at målingene skal gi riktigst mulig beregning av kjøttprosent etter forbedringer i genetikk og føring. Sist kalibrering ble gjort i 2020. Korrekt klassifisering er grunnlaget for korrekt avregning til bonden. Landbruksdirektoratet viser til at dette er en engangsbevilgning og har ellers ingen kommentarer til at det bevilges midler til dette tiltaket.

Det fremkommer av Animalias søknad at de i etterkant av normal budsjettprosess har blitt pålagt økte kostnader ved konserntjenester IKT fra Nortura i 2026. Kostnadene var først økt til 14,2 mill. kroner, noe det var dissens om. Senere har det blitt enighet om en økning til 7,1 mill. kroner. Selv om kostnadene er redusert er økningen fortsatt betydelig, da kostnadene er økt fra 4,5 mill. kroner i 2025. Når det gjelder bruken av midler fra omsetningsavgiften har Animalia kun lagt inn en økning tilsvarende generell pris- og lønnsvekst. Økningen for øvrig dekkes ved redusert faglig aktivitet og svekket resultat. Kostnaden ved konserntjenester IKT gjelder digitale kontorfunksjoner for lønn og regnskap o.l., samt microsoft office-pakke. Animalia sørger samtidig for flere fagsystemer, men kostnadene ved disse inngår ikke i konserntjenestene. I 2026 er budsjettet for IKT i Animalia inkludert personal med ledelse på ca. 23 mill. kroner. Dette inkluderer drift, sikkerhet og utvikling av en rekke fagsystemer; Sauekontrollen, Storfekjøttkontrollen, Ingris, Ammegeitkontrollen, Dyrehelseportalen, Velferdsportal fjørfe, Velferdsportal sau, Velferdsportal storfe, Helsegris, Helsefjørfe, Klauvdata storfe, Livdyrattester, Sa-data, K-term, Slaktedata og Listware. Når man ser omfanget av Animalias egne IKT-tjenester opp mot de begrensede IKT-tjenestene de kjøper fra Nortura, er det grunnlag for å stille spørsmål ved om kostnadene ved konserntjenester IKT er rimelige og om det er det mest kostnadseffektive alternativet. Som nevnt ber ikke Animalia om at kostnadsøkningen skal dekkes av omsetningsavgift i denne omgang. Animalia tar dermed ansvar for å sikre kostnadseffektivitet og at bruken av omsetningsavgift skal knyttes til markedsreguleringen. Det er samtidig positivt at det er igangsatt en prosess mellom Animalia og Nortura for å avklare disse kostnadene. Dersom det i fremtidige søknader er aktuelt at en større andel av disse kostnadene skal dekkes av omsetningsavgift, forventer Landbruksdirektoratet at Nortura begrunner og dokumenterer kostnadene på en måte som viser at de er rimelige og knyttet til markedsreguleringen.

Landbruksdirektoratet mener at Animalia har levert en godt begrunnet søknad, og at områdene for aktivitetene er godt begrunnede satsingsområder innenfor rammen av regelverket. Landbruksdirektoratet innstiller derfor på foreslåtte prioriteringer for bruk av omsetningsavgiften til faglige tiltak i 2026.

Landbruksdirektoratet anbefaler også at beløpet på 1,4 mill. kroner i tilfelle en akutt sykdomssituasjon i fjørfeholdet videreføres. Tilsvarende avsetning har også blitt gjort de senere årene, men foreløpig har det ikke vært behov for å benytte de avsatte midlene. De siste årene har det imidlertid vært påvist både høypatogen fugleinfluenza og Newcastle Disease i fjørfebesetninger i Norge, noe som aktualiserer tiltaket.

Forsøksvirksomhet, forskning og avl

I Animalias vurdering av søknadene er det lagt til grunn at tiltakene må ligge innenfor retningslinjer for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet punkt 2-3, og dermed gjelde tiltak med hensikt å fremme kvalitetsproduksjon, bedre varebehandlingen eller øke salget av produktene samt avlsarbeid. Hoveddelen av budsjettposten går til finansiering av avlsarbeidet.

Vi viser også til protokollen fra møtet i Omsetningsrådet 29. april 2005 hvor det fremgår at kostnader knyttet til avlsprosjekter og løpende avlsarbeid (dvs. avlsbesetninger, teststasjoner, avlsdatabank med mer) kan finansieres ved omsetningsavgift, mens kostnader knyttet til semin og drift i avlsorganisasjonene ikke skal gis støtte. I tillegg legger Omsetningsrådet vekt på at det er naturlig å behandle avlsarbeidet innenfor de ulike husdyrslagene etter samme prinsipper, men at det må tas hensyn til avlsorganisasjonenes ulike forutsetninger for å hente inntekter gjennom løpende salg av avlsmateriale. Videre er det viktig at tilskuddet til avlsorganisasjonene skal komme alle produsenter til gode. I søknadens vedlegg gjør Animalia rede for de ulike søknadene fra organisasjonene med kommentarer til tildelingen.

Animalia foreslår en økning i budsjettet på 2,7 prosent totalt sett. Generelt innebærer dette en økning i tråd med generell pris- og lønnsvekst.

De siste årene er det avlsarbeidet på svin som har vært den største belastningen på omsetningsavgiftsmidler fra kjøtt. Nå har imidlertid kostnadene på sau/lam kommet opp på samme nivå. Basert på novemberprognosen tilsvarende budsjettet for 2026 en kostnad på kr 19,7 per kg for sau/lam, kr 19,6 per kg for svin og kr 11,3 per kg for storfe. Samtidig gis det midler til faglige tiltak fra omsetningsavgiften på melk, se egen sak. Det kan også nevnes at TYR og NSG de siste årene har mottatt betydelige midler til avlsarbeidet over jordbruksavtalen, gjennom ordningen «Tilskudd til avlsorganisasjoner».

Geno mottar midler både fra omsetningsavgiften på melk og kjøtt. Praksis har vært en fordeling mellom sektorene på 70/30. Da Animalia skulle behandle forslaget for kjøtt, var det ikke klart hva Tine ville foreslå for melk. Animalia valgte derfor å likebehandle Geno med de andre avlsorganisasjonene, og gi en økning tilsvarende generell pris- og lønnsvekst. Tine har imidlertid i ettertid innstilt på tilsvarende beløp som for 2025, altså ingen økning i 2026. Det er dermed ulik behandling av Genos søknader mellom sektorene. Med forslagene fra Tine og Animalia, vil det være en fordeling på 69,4 og 30,6 prosent mellom melk og kjøtt i 2026. Avviket fra normal fordeling på 70/30 er dermed lite, men det er likevel et prinsipielt spørsmål om man skal opprettholde en 70/30-fordeling eller innvilge søknadene slik de foreligger.

Landbruksdirektoratet forstår saken slik at det i utgangspunktet fortsatt er enighet om en fordeling på 70/30, men at behandlingsprosessen denne gangen har ført til et annet resultat siden sektorene ikke var koordinerte. Tines søknad har dermed tilført ny informasjon i saken som er relevant for behandlingen av Animalias søknad for Geno. Landbruksdirektoratet har ingen innvendinger mot Animalias eller Tines isolerte vurderinger av Genos søknader. Samtidig bør tildelingene sees i sammenheng. Til neste års tildeling er det derfor behov for at Animalia/Nortura og Tine avklarer fordelingen mellom kjøtt og melk i forkant av søknadene om midler fra omsetningsavgift, noe organisasjonene selv også har gitt uttrykk for. Omsetningsrådet kan fatte vedtak i tråd med begge søknader for 2026, eventuelt med en forventning om at fordelingen vil være 70/30 til neste års behandling. Tine er samtidig tydelige på at de mener at støtten til Geno bør reduseres over tid, og det kan da være kontraproduktivt å innvilge en økning på kjøtt nå. Det er omsetningsavgiften på melk som står for den største andelen av bevilgningen til Geno, og det er dermed grunn til å legge vekt på signalene fra Tine også når det gjelder midler fra kjøtt. Animalia er også tydelige i sin

vurdering av Genos søknad at selv om Animalia denne gangen har innstilt på likebehandling mellom organisasjonene, så vil ikke det være et prinsipp som kan følges over år dersom det medfører betydelig avvik fra den avtalte fordelingen mellom melk og kjøtt. Uansett hvordan eventuelle fremtidige tildelinger skal være, bør forholdet mellom melk og kjøtt være avklart.

Landbruksdirektoratet har tatt opp problemstillingen med Animalia og Nortura.

Landbruksdirektoratets konklusjon er at det mest hensiktsmessige for tildelingen for 2026, er å opprettholde fordelingen på 70/30. Dette innebærer at Genos tildeling beholdes på samme nivå som i 2025 for begge sektorer. Tildeling til Geno fra omsetningsavgiften på kjøtt vil dermed være på 3 134 000 kroner i 2026, 96 000 kroner lavere enn Animalias forslag.

Totalt er det søkt om 44,6 mill. kroner for forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid, noe som er 4,0 mill. kroner mer enn hva Animalia foreslår å innvilge. Forslagene fra Animalia innebærer i hovedsak en justering basert på generell pris- og lønnsvekst.

Landbruksdirektoratet mener Animalia har gjort et grundig arbeid i vurderingen av søknadene. Med Landbruksdirektoratets justering av tildelingen til Geno, blir rammen på 40,5 mill. kroner til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid. Dette innebærer en økning på 2,5 prosent fra året før.

Krav til informasjon og rapportering

Animalia er ansvarlig for å informere mottakere av tilskudd til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid om Omsetningsrådets vedtak om innvilgede budsjettmidler. Animalia er videre ansvarlig for at organisasjonene gjøres kjent med hvilke vilkår midlene er gitt under, jf. retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Animalia skal også påse at organisasjonene dokumenterer hvilke tiltak midlene er brukt til. Landbruksdirektoratet forutsetter at dokumentasjonen viser regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett. Det må også fremgå at midlene er brukt til det tiltenkte formålet. Budsjett og regnskap skal også synliggjøre de totale kostnadene for de enkelte tiltakene. Dette for å synliggjøre hvor stor andel av tiltakene omsetningsavgiften på kjøtt dekker. Animalia er mottaker og formidler av pengene som blir tildelt disse organisasjonene av Omsetningsrådet.

Saksnr.: 90/25	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Melk - Budsjett for faglige tiltak 2026	Saksnr.: 25/54061 - 2

Beskrivelse

Tine SA søker om 13 648 118 kroner i støtte til faglige tiltak og avlsarbeid i 2026. Dette er en reduksjon på 2,6 prosent sammenlignet med budsjett for 2025.

Søknaden er godkjent i Tine SAs konsernstyre.

Landbruksdirektoratet anbefaler at det bevilges midler til faglige tiltak og avlsarbeid, og innstiller i tråd med Tines søknad.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet punkt 2.2 og 2.3, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja omsetnaden av jordbruksvarer § 11.

Forutsetninger

Tine er ansvarlig for å informere mottakere av tilskudd til salgsfremmende tiltak, kvalitets- og avlsarbeid om Omsetningsrådets vedtak om innvilgede budsjettmidler. Tine er videre ansvarlig for at organisasjonene gjøres kjent med hvilke vilkår midlene er gitt under, jf. retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Tine skal også påse at organisasjonene dokumenterer hvilke tiltak midlene er brukt til. Landbruksdirektoratet forutsetter at dokumentasjonen viser regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett. Det må også framgå at midlene er brukt til det tiltenkte formålet. Budsjett og regnskap skal også synliggjøre de totale kostnadene for de enkelte tiltakene. Dette for å synliggjøre hvor stor andel av tiltakene omsetningsavgiften på melk dekker. Tine er mottaker og formidler av pengene som blir tildelt disse organisasjonene av Omsetningsrådet.

Vedlegg

Brev fra Tine av 15. oktober 2025

Forslag til vedtak

Av fondet for omsetningsavgift på melk bevilger Omsetningsrådet for 2026 inntil:

1. 7 313 867 kroner til Geno SA til avlsarbeid
2. 1 840 000 kroner til Norsk Sau og Geit til avlsarbeid

3. 508 000 kroner til KOORIMP v/ Animalia til faglige tiltak
4. 3 471 251 kroner til Helsetjenesten for storfe
5. 515 000 kroner til Helsetjenesten for geit

Foreløpig

Melk - Budsjett for faglige tiltak 2026**Bakgrunn**

Tine SA fremmer i brev av 15. oktober 2025 et forslag til budsjett for faglige tiltak for 2026. Tine søker om støtte til Geno, Norsk Sau og Geit (NSG) og Animalia. Midler til Geno og NSG går til avlsarbeid, mens midlene til Animalia går til KOORIMP, Helsetjenesten for storfe (HT) og Helsetjenesten for geit (HG).

Søknaden er behandlet og vedtatt i konsernstyret 11. november 2025. Tine anbefaler overfor Omsetningsrådet at det på grunnlag av søknader fra Geno, NSG, KOORIMP, HT og HG kan anvendes totalt 13 648 118 kroner fra omsetningsavgiften på melk til faglige tiltak i 2026.

Tabellen nedenfor viser fordelingen av midler mellom Geno, NSH, KOORIMP og HT for regnskap 2024, budsjett 2025 og forslag til budsjett 2026.

Organisasjon	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Søknad 2026	Endring budsjett 25 til 26, kr	Endring budsjett 25 til 26, prosent
Geno	7 080 220	7 313 867	7 313 867	-	0
NSG	1 675 000	2 230 000	1 840 000	- 390 000	-17,5
KOORIMP	477 000	493 000	508 000	15 000	3,0
Helsetjenesten for storfe	3 567 148	3 970 660	3 471 251	- 499 409	-12,6
Helsetjenesten for geit			515 000	515 000	
Total	12 799 368	14 007 527	13 648 118	- 359 409	-2,6

Tines anbefaling

Tine oppfatter alle søknader som godt begrunnet, men har i gjennomgangen av søknadene vurdert mulighetene for kutt samtidig som nåværende arbeid opprettholdes. De har sett på muligheter for å hente inntekter andre steder, og de har sett hen til forventet vekst i konsumprisindeks og forventet lønnsvekst.

Tine anbefaler at det i 2026 bevilges 7,3 mill. kroner til forsknings- og utviklingstiltak i Geno, 1,8 mill. kroner til NSG til gjennomføring av avlsopplegget på geit og videreføring av avlsdatabanken. Videre søkes det om 508 000 kroner til Animalia for arbeidet i KOORIMP, og 3,5 mill. kroner til Animalias arbeid i HT. Nytt for 2026 er at det søkes om 0,5 mill. kroner til etablering av en helsetjeneste for geit, driftet av Animalia.

Geno

Geno søker om et tilskudd på 10,9 mill. kroner fra omsetningsmidlene, hvorav 70 prosent, eller 7,6 mill. kroner, dekkes av omsetningsmidler fra melk. Søknadsbeløpet er økt med 4,4 prosent fra fjorårets bevilgning, knyttet til lønnsoppgjøret. I søknaden vises det til at midlene fra omsetningsavgiften er viktige for finansiering av avlsarbeidet, og at omsetningsrådsmidler går til å styrke avlsarbeidet også på områder hvor bonden ikke alltid ser verdien på kort sikt. Et eksempel de viser til er avl for redusert metanutslipp fra NRF, som er viktig i klima- og beredskapsperspektivet.

Tine skriver at en fullfinansiering gjennom prising er en ulempe fordi fellesskapets verdier ikke nødvendigvis gjenspeiles i hver enkelt bondes lønnsomhet. Dette tilsier at det er hensiktsmessig med delvis finansiering over omsetningsmidlene. Tilskuddet som gis til Geno kan påvirke prising. Import av sæd er tollfritt, og prisen på importsæd er lavere enn prisen på sæd fra Geno. Det må legges til grunn at også andre leverandører kan gi melkeprodusentene avlsmessig fremgang, og prisforskjeller er derfor ikke et grunnlag for tilskudd. Tilskudd bør være motivert av fellesverdier.

Tine peker videre på at det ikke er åpenbart hva som er riktig nivå på tilskuddet til Geno, og at det er positivt at andelen som finansieres over omsetningsmidlene reduseres. En støtte som fullt ut reflekterer økninger i lønnsutgifter, kan redusere insentiv til effektivisering. Geno er konkurranseutsatt, noe som kan tilsi at midlene brukes til å styrke konkurransekraften. For 2025 var det også søkt om vekst i støtte tilsvarende forventet økning i lønnsutgifter. Tine forholdt seg da til forventet økning i konsumprisindeksen, og mener dette er et godt prinsipp for støtten til Geno.

På dette grunnlaget anbefaler Tine at tilskuddet til Geno holdes på samme nivå i 2026 som i 2025. Tine søker derfor, på vegne av Geno, om 7 313 867 kroner fra omsetningsmidlene for melk.

Norsk Sau og Geit

Norsk Sau og Geit (NSG) søker om 2,1 mill. kroner for 2026. Søknaden gjelder forlengelse av drift av avlsarbeidet og gentesting. De skriver at støtten er nødvendig for drift av avlstiltak på geit og videreføring av genomisk seleksjon. Dette er en økning på rundt 0,4 mill. kroner sammenlignet med bevilget beløp for 2025.

NSG viser til at dagens avlsdatabank har lav brukervennlighet, vedlikeholdsetterslep og sikkerhetsutfordringer, og at de mangler intern kompetanse. Tine forstår det slik at NSG bruker eksterne konsulenter, noe som påvirker driftskostnadene for avlsarbeidet og gentesting. Det skal etableres en ny avlsdatabank, og NSG har ansatt en utvikler, men i overgangsfasen må driften av den gamle databanken videreføres med konsulenter. Kostnaden er fordelt mellom sau og geit, med sau som hovedbærer av kostnadene. På sikt forventer NSG at endringen vil føre til besparelser, men de har ingen oversikt over omfanget.

Arbeidet NSG utfører er nyttig for utviklingen av den norske melkegeita, og salg av sæd er sentralt i arbeidet. Av årsmeldingen for 2024 fremgår det at omsetningen er fallende. Tine mener det er hensiktsmessig å støtte NSG med omsetningsmidler, da inntektsmuligheten fra salg av sæd fremstår som begrenset. NSG har også inntekter fra medlemskontingenter. Tine er enig i behovet for å oppdatere avlsdatabanken, men mener en total kostnadsvekst på over 18 prosent til drift av avlsarbeid og gentesting er mye.

Tine anbefaler å øke støtten med forventet vekst i konsumprisindeksen for en strammere bruk av omsetningsmidler, og å gi noe ekstra støtte til arbeidet med avlsdatabanken. På dette grunnlaget anbefaler Tine å støtte NSG med 1,84 mill. kroner i 2026, fordelt med 1,4 mill. kroner til drift av avlsarbeid og 0,44 mill. kroner til gentesting. Dette er en økning på 6,4 prosent sammenlignet med bevilget budsjett for 2025, om man ser bort fra engangsbetøpet på 500 000 kroner de fikk tildelt til etablering av avlsdatabank.

KOORIMP

Koorimp søker om 1,84 millioner kroner fra omsetningsmidlene for 2026. Av dette utgjør 0,5 millioner kroner midler fra melk. I tillegg bidrar Gjensidige Forsikring med anslagsvis 0,1 millioner kroner. Den samlede rammen øker med 15 000 kroner, om lag tre prosent, sammenlignet med budsjettet for 2025.

Koorimp fungerer som husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import. Enheten ble etablert av hele norsk husdyrnæring for å redusere risikoen for innførsel av smittestoffer som kan gi sykdom hos dyr og mennesker. Aktører som vurderer import, tar kontakt med Koorimp for faglige vurderinger. Mattilsynet henviser også aktuelle importører dit. Ordningen gir trygghet fordi næringen samlet står bak gjeldende regler. Det er også en fordel at forsikringsbransjen deltar i arbeidet.

Tine SA, Nortura SA, KLF, Q-meieriene, Geno, Norsvin, Norsk Fjørfeag, Gjensidige Forsikring, NB og NBS har en samarbeidsavtale om kvalitetssikring av import, beredskap for smittsomme dyresykdommer og strategiske spørsmål knyttet til slike sykdommer. Det er ingen endringer i avtalen eller forutsetningene sammenlignet med året før. Arbeidet kommer hele melkeproduksjonen til gode.

Tilskuddet fra omsetningsavgiften for melk var stabilt på 450 000 kroner i perioden 2019–2023. Det økte til 477 000 kroner i 2024 og til 493 000 kroner i 2025. Melkens andel av den totale finansieringen har gjennom perioden ligget like under 30 prosent. Forslaget for 2026 gir en reduksjon til rett under 28 prosent, mot rett over 28 prosent i 2025.

Koorimp har en sentral rolle i å forebygge importert sykdom. En robust og velfungerende faglig enhet reduserer risikoen for smittehendelser som ellers kan få store konsekvenser.

Tine vurderer at arbeidet er nødvendig, og anbefaler å støtte Koorimp med 508 000 kroner fra omsetningsmidlene melk i 2026.

Helsetjenesten for storfe

Helsetjenesten for storfe (HT), som driftes av Animalia, søker om 5,3 mill. kroner fra omsetningsmidlene, hvorav 3,5 mill. kroner er fra omsetningsmidlene for melk. Dette er en reduksjon på 13 prosent fra 2025. Avtalen om helsetjenesten ble inngått i 2018, og er et samarbeid mellom Geno, Tyr, Tine, Q-meieriene, Nortura og KLF. Avtalen styrer blant annet fordeling av kostnader mellom kjøtt og melk. Budsjettet er foreslått av samarbeidsrådet for helsetjenesten, hvor også Tine er representert.

Årsaken til reduksjonen er at utvikling av Velferdsportal storfe og helseattest for melkeprodusenter i livdyrapplikasjonen er over i en ny og mindre kostnadsintensiv fase. Det ligger også kostnadsøkninger i søknader. Lønnsveksten er lagt til 3,5 prosent, noe under 4 prosent, som er SSBs forventning til lønnsvekst i 2026. Det har vært en betydelig kostnadsøkning til klauvkapp og klauvkurs, hvor det har vært behov for ekstern hjelp. Dette skyldes delvis en utredning av en ny app som skal brukes av klauvskjærere for å samle inn data til klauvdatabasen. Kostnader til kurs dekkes av kursavgift. Andre kostnader som kjøp av tjenester fra landbrukets dataflyt og konserntjenester fra Nortura (lønnstjenester, HR-tjenester, juridisk rådgivning, revisjon m.m.) har også hatt en vekst. Avtalen om helsetjenesten ble inngått i 2018, og er et samarbeid mellom Geno, Tyr, Tine, Q-meieriene, Nortura og KLF. Avtalen styrer blant annet fordeling av kostnader mellom kjøtt og melk.

Tine anbefaler å støtte helsetjenesten for storfe med 3,47 mill. kroner, slik samarbeidsrådet også anbefaler.

Helsetjenesten for geit

I jordbruksavtalen for 2025 er det besluttet å etablere en helsetjeneste for geit. Jordbruksavtalepartene har blitt enige om at budsjettmidler skal finansiere den ene halvparten, mens omsetningsmidler for melk finansierer den andre halvparten. Til grunn ligger en prognose på årlig kostnad på 2,75 mill. kroner. For 2026 er det satt av 1,4 mill. kroner over jordbruksavtalen. Helsetjenesten for geit skal driftes av Animalia, i likhet med helsetjenesten for storfe.

Etter beslutningen i jordbruksavtalen, er det gjort endringer i finansieringen. Endringen består i hovedsak av at i stedet for å ansette en person i en hundre prosent stilling, leier Tine ut en person i 50-prosentstilling. Årlig kostnad i 2026 forventes å være 1,94 mill. kroner. Animalia har avklart med Landbruksdirektoratet at overføringen fra jordbruksavtalen i 2026 vil være 1,4 mill. kroner, selv om totalbudsjettet er redusert. Behovet for tilskudd fra omsetningsavgiften for melk ligger derfor på 515 000 kroner.

Tine anbefaler å støtte helsetjenesten for geit med 515 000 kroner.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet har vurdert søknaden i henhold til retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, punkt 2-2, 2-3 og 2-5.

Landbruksdirektoratet legger til grunn Omsetningsrådets praksis for støtte til avlsarbeid, slik det fremgår av protokoll fra møte 29. april 2005. Det innebærer at omsetningsavgiften kan dekke kostnader til avlsprosjekter og løpende avlsarbeid, herunder teststasjoner, avlsdatabank og avlsbelastninger. Kostnader til semin og ordinær drift i avlsorganisasjonene skal ikke finansieres. Videre skal tilskuddet komme alle produsenter til gode. Prinsippene skal anvendes mellom husdyrslag, med rom for å ta hensyn til avlsorganisasjonenes ulike muligheter for inntekter fra gjennom salg av avlsmateriale.

Geno

Tine SA søker på vegne av Geno om å få dekket 7,31 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til forsknings- og utviklingstiltak innen storfeavl i 2026. Dette er tilsvarende budsjett bevilget for 2025.

Tine skriver at det er et godt prinsipp at det forutsettes at andelen finansiert over omsetningsmidler til Geno reduseres over tid. Landbruksdirektoratet støtter denne tilnærmingen, og innstiller i tråd med Tines forslag om å støtte Geno med 7,31 mill. kroner fra omsetningsmidlene for melk i 2026.

Landbruksdirektoratet viser til at det er foreslått en økning i budsjettet finansiert gjennom omsetningsavgiften for kjøtt. I søknad fra Animalia (sak 89/25) søkes det på vegne av Geno om en økning i bevilgning med 3 prosent fra fondet for kjøtt. Dette vil i så fall endre fordelingsnøkkelen mellom melk og kjøtt, som har ligget på 70 prosent for melk og 30 prosent for kjøtt. Med foreslått budsjett ville fordelingen vært 69,4 prosent for melk og 30,6 prosent for kjøtt. Landbruksdirektoratets innstiller i sak 89/25 på at 70/30 fordelingen opprettholdes og reduserer Animalias forslag med 96 000 kroner.

Norsk Sau og Geit

Tine SA søker på vegne av Norsk Sau og Geit om 1,84 mill. kroner fra omsetningsavgiften på melk i 2026. Dette er en økning på 6,4 prosent fra 2025. I 2025 ble NSG også tildelt et engangsbeløp på 500 000 kroner til oppgradering av avlsdatabanken.

Søknaden gjelder avlsarbeid på geit, i tråd med tidligere praksis. Tine anbefaler å justere støtten etter konsumprisindeksen og foreslår noe ekstra støtte i en overgangsperiode knyttet til ny avlsdatabank. Landbruksdirektoratet vurderer dette som rimelig, gitt at endringene forventes å redusere kostnader på sikt. Landbruksdirektoratet tilrår å bevilge 1,84 mill. kroner til NSG for 2026.

KOORIMP

Tine søker på vegne av KOORIMP om 508 000 kroner fra omsetningsavgiften på melk i 2026, en økning på om lag 3 prosent fra 2025. KOORIMP arbeider med smitteforebygging og helsetiltak som faller innenfor formålet for bruk av omsetningsmidler. Omsetningsrådet vurderte i sak 64/13 at tiltakene kan bedre kvaliteten i melkeproduksjonen og bidra til økt produksjon gjennom redusert sykdomsforekomst.

KOORIMP-aktivitetene for kjøttsektoren finansieres av omsetningsavgiften på kjøtt og inngår i Animalias søknad for 2026. Det ble i sak 64/13 lagt vekt på likebehandling mellom

sektorene. Landbruksdirektoratet anbefaler å bevilge 508 000 kroner til KOORIMP fra omsetningsavgiften på melk i 2026.

Helsetjenesten for storfe

Tine søker på vegne av Helsetjenesten for storfe om 3,47 mill. kroner fra omsetningsavgiften på melk i 2026. Dette er en reduksjon på 13 prosent fra 2025. Helsetjenesten skal bidra til god dyrehelse, velferd og riktig legemiddelbruk. Tiltakene er kollektive og kommer alle produsenter til gode. Reduksjonen i budsjettet skyldes lavere kostnader til velferdsportalen. Lønnsveksten er beregnet til 3,5 prosent.

Landbruksdirektoratet vurderer at tiltakene ligger innenfor regelverket og tilrår å bevilge 3,47 mill. kroner for 2026.

Helsetjenesten for geit

Jordbruksavtalen fastsetter at det skal etableres en helsetjeneste for geit, driftet av Animalia. De opprinnelige kostnadsanslagene er redusert, men 1,4 millioner kroner overføres fortsatt fra jordbruksavtalen. Søknaden om midler fra omsetningsavgiften på melk gjelder behov utover dette.

Landbruksdirektoratet tilrår å bevilge 515 000 kroner til Helsetjenesten for geit i 2026.

Krav til informasjon og rapportering

Tine er ansvarlig for å informere mottakere av tilskudd til salgsfremmende tiltak, kvalitets- og avlsarbeid om Omsetningsrådets vedtak om innvilgede budsjettmidler. Tine er videre ansvarlig for at organisasjonene gjøres kjent med hvilke vilkår midlene er gitt under, jf. retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Tine skal også påse at organisasjonene dokumenterer hvilke tiltak midlene er brukt til. Landbruksdirektoratet forutsetter at dokumentasjonen viser regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett. Det må også fremgå at midlene er brukt til det tiltenkte formålet. Budsjett og regnskap skal også synliggjøre de totale kostnadene for de enkelte tiltakene. Dette for å synliggjøre hvor stor andel av tiltakene omsetningsavgiften på melk dekker. Tine er mottaker og formidler pengene som blir tildelt disse organisasjonene av Omsetningsrådet.

Saksnr.: 91/25	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Korn – Søknad om støtte til faglige tiltak 2026 - Partnerskapet - Forbedring av mathvetekvalitetsanalyser	Saksnr.: 21/39508 - 56

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri (FKA) foreslår at Partnerskapet for norsk matkorn og planteprotein blir støttet med 465 000 kroner i 2026 over omsetningsavgiften på korn, for å finansiere et prosjekt med siloprøver og baketester. Prosjektet var opprinnelig et treårig pilotprosjekt i perioden 2023-2025. Kvalitetsanalysene for 2025 forelå ved utgangen av oktober, og på bakgrunn av disse vil det bli utarbeidet en sluttrapport for kvalitetsanalyse-piloten. I påvente av evaluering anbefaler Felleskjøpet Agri å utvide prosjektet ut 2026.

Styret i FKA har behandlet og godkjent søknaden i styremøte 29.10.2025.
Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med søknad fra FKA.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet pkt. 2 og 3 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Felleskjøpet Agri av 31.10.2025

Forslag til vedtak

Av fondet for omsetningsavgift korn bevilges FKA til faglige tiltak i 2026 inntil 465 000 kroner til prosjektet med siloprøver og baketester, ledet av Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner.

Korn – Søknad om støtte til faglige tiltak 2026 - Partnerskapet - Forbedring av mathvetekvalitetsanalyser

Bakgrunn

FKA har i brev mottatt 31. oktober 2025 anbefalt å støtte en utvidelse av pilotprosjektet ledet av Partnerskapet for norsk matkorn og planteprotein (Partnerskapet), med 465 000 kroner for 2026 over omsetningsavgiften på korn.

Prosjektet hadde for perioden 2023-2025 en kostnadsramme på 1,395 mill. kroner. Omsetningsrådet vedtok i møter 9. desember 2022, 8. desember 2023 og 11. desember 2024 å støtte prosjektet med 465 000 kroner, for henholdsvis 2023, 2024 og 2025 sak 107/22, 102/23 og 102/24.

Prosjektet sørger for at siloprøver og baketester blir gjennomført årlig for å komplementere eksisterende praksis.

Partnerskapet har som mål å bidra til økt produksjon og forbruk av norsk matkorn. Gjennom Partnerskapet ble det derfor i 2022 påbegynt et arbeid med å utvide og forbedre de årlige kvalitetsanalysene for mathvete gjennom et samspill mellom eksisterende og nye tiltak:

- sortsprøver fra feltforsøk (sikre kunnskap om variasjon på bakekvalitet mellom sorter)
- siloprøver (analyse, rens/maling av korn, farinograf og ekstensograf analyser, databehandling og rapportgrunnlag for baketester)
- baketester (videreføre baketestmetode utviklet i 2022)

Arbeidet ble fram til 2023 utført i samarbeid med forskningsprosjektet «Mathvete» og kvalitetsanalysene har derfor delvis blitt finansiert over budsjettposten «Innkjøp av prognosetjenester» hos markedsregulator FKA. Forskningsprosjektet «Mathvete» ble avsluttet i mars 2023, ref. sak «Administrasjonsbudsjett markedsregulering korn 2023», sak 115/22.

Videreføring av arbeidet med kvalitetsanalyser ble vurdert til å være av høy verdi og ble derfor sikret en egen finansiering, slik at kontinuitet ble uavhengig av Partnerskapet og forskningsprosjekter.

Årlige kvalitetsanalyser av mathvetekvalitet gir i flg. Partnerskapet:

- sikrere grunnlag for fastsettelse av importkvoter, samt tidligere og bedre kunnskap som grunnlag for økt forbruk
- grunnlag for styring av markedssignaler/priser og framtidige forskningsprosjekter
- grunnlag for lavere reguleringskostnader ved økt forbruk
- økt tillit mellom aktører i verdikjeden og forbruker, knyttet til optimalt forbruk av norsk mathvete

Finansieringsbehov for videreføring av kvalitetsanalyser med sortsprøver, siloprøver og baketester i 2026 er estimert som følger:

- siloprøver 295 000 kroner
- baketester 170 000 kroner

Gjennomføring av sortsprøver har vært og vil finansieres over post for «Innkjøp av prognosetjenester» i markedsregulator FKAs administrasjonsbudsjett.

Etter 2025 vil det bli gjennomført en evaluering av merverdien av kvalitetsanalysene basert på siloprøver og baketester i tillegg til sortsprøver. I påvente av evaluering anbefaler Felleskjøpet Agri å utvide prosjektet med utvidede kvalitetsanalyser ut 2026. Dette vil gi en kontinuitet frem til evalueringen av prosjektet foreligger. På bakgrunn av den vil det gjøres en vurdering av Matkornpartnerskapet, om hvorvidt prosjektet har en merverdi, og om det vil søkes om at finansieringen med utvidede kvalitetsanalysene blir en del av markedsregulators permanente prognosekostnader.

Landbruksdirektoratets vurdering

I søknaden av 26. oktober 2022 blir det påpekt at dette er en videreføring og utviding av Forskningsprosjektet «Mathvete» som ble avsluttet i 2023. I søknad mottatt av 31. oktober 2025 framgår det at rammene for prosjektet er uendret, men utvidet med et år.

Kostnadspostene som utgjør søknaden, siloprøver og baketester, er tatt hensyn til ved fastsetting av omsetningsavgiften for kornåret 2025/26.

Den delen av det framlagte budsjettet som omhandler sortsprøver inngår i administrasjonsbudsjettet for Markedsregulator FKA for 2026 (sak 103/25).

Det er et uttalt behov i korn- og bakerbransjen vedrørende tidligere og sikrere kvalitetsanalyser av sesongens mathvetekvaliteter. Tilbakemeldingene på arbeidet er positive samt at Partnerskapet opplever økende oppslutning om sine formål og målsetninger, ref. vedtak i Stortinget i mai 2025, hvor «Stortinget ber regjeringen videreføre Matkornpartnerskapet etter 2030».

Landbruksdirektoratet vurderer prosjektet til å være innenfor regelverket om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak, og anbefaler at FKA tildeles inntil 465 000 kroner for 2026 fra fondet for korn til prosjektet med siloprøver og baketester, ledet av Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner.

Saksnr.: 92/25	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Korn – Søknad om støtte til faglige tiltak 2026 – Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner	Saksnr.: 21/39508 - 55

Beskrivelse

I brev mottatt 31.oktober 2025 søker Felleskjøpet Agri (FKA) om 400 000 kroner i støtte til prosjektet «Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner» for 2026.

Partnerskapet er et forpliktende samarbeid mellom aktører i verdikjeden og ble opprettet sommeren 2021.

Partnerskapet for norsk matkorn og planteprotein skal øke bruken av norsk matkorn og planteprotein til mat. Partnerskapet har gjennomført en planperiode fra 2021 til 2023, og samarbeidsavtalen ble deretter forlenget for en ny 3-årsperiode fra 2024 til 2026.

Styret i Felleskjøpet Agri har behandlet og godkjent søknaden i styremøte 29. oktober 2025. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med søknad fra FKA.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet pkt. 2 og 3 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra FKA mottatt 31.oktober 2025, og tilhørende tilleggsdokumentasjon mottatt 18. november 2025

Forslag til vedtak

Av fondet for omsetningsavgift korn bevilges det til FKA til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i 2026, inntil 400 000 kroner til prosjektet «Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner».

Korn – Søknad om støtte til faglige tiltak 2026 – Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner

Bakgrunn

I brev mottatt 31. oktober 2025 søker FKA om midler til prosjektet «Partnerskapet for norsk matkorn og planteproteiner». Styret i FKA behandlet søknaden 29. oktober 2025 og foreslår at Omsetningsrådet bevilger 400 000 kroner over omsetningsavgiften for korn for 2026.

Partnerskapet for norsk matkorn og planteprotein ble med utgangspunkt i «Plan for en FoU – satsing på matkorn og proteinvekster til mat», opprettet 17. juni 2021. Partnerskapet er et forpliktende samarbeid mellom aktørene i verdikjeden. Alle medlemmer i partnerskapet har forpliktet seg til et samarbeid ut 2026.

Partnerskapet består nå totalt av 21 partnere/tilknyttede medlemmer: Felleskjøpet Agri, Strand Unikorn, Fiskå Mølle, Norgesmøllene, Lantmännen Cerealia, TINE, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, NHO Mat og Drikke, Baker- og Konditorbransjens landsforening (BKLF), NIBIO, NOFIMA, NMBU, Norsk landbruksrådgivning, Graminor, Orkla, NorgesGruppen, Coop og Rema 1000, Yara og Euorofins.

Partnerskapet har som mål:

- økt produksjon og bruk av norsk matkorn, med et mål om 90% norskandel
- økt produksjon og bruk av norsk planteprotein til mat

Styringsgruppa i partnerskapet består av alle medlemmene, som møtes fire ganger i året. Mellom møtene ledes partnerskapet av et styreutvalg hvor Kristin Hollung (Nofima) er leder. I tillegg deltar Bakehuset, Norgesmøllene og Egil Hoen, samt Amund Dønnum som er daglig leder.

Partnerskapet opplever økende oppslutning om deres målsetninger. Politisk ble dette tydelig gjennom vedtak i Stortinget i mai 2025, hvor «Stortinget ber regjeringen videreføre Matkornpartnerskapet etter 2030». Nåværende prosjektperiode er 2024-2026, men med ambisjon om videre aktivitet minst til 2030.

Det er budsjettet med en medlemsavgift på 561 000 kroner. Omsetningsrådet vedtok i sak 95/21, 106/22, 101/23 og 103/24 en bevilgning på inntil 400 000 kroner til prosjektet fra fondet for omsetningsavgift korn for henholdsvis 2022, 2023, 2024 og 2025. Detaljer om organisering, delmål m.m. framgår av disse søknadene.

Partnerskapet mottok utredningsmidlersmidler fra FFL /JA i starten for å bygge partnerskapet, og senere i forbindelse med et konkret utredningsprosjekt. Det er ikke søkt FFL/JA-midler for 2026, men vil bli vurdert dersom det kan knyttes opp mot en konkret oppgave.

Tabellene under viser finansieringsplan og kostnadsoverslag per 17. oktober 2025:

	Prognose per 17.10.2025	Foreløpig budsjett 2026
Finansieringsplan		
Overført fra forrige år	332 301	262 989
Medlemsavgift	561 000	561 000
Omsetningsmidler	400 000	400 000
Støtte til "Årets mathvete kvalitet" ¹⁾	465 000	465 000
Totalt	1 758 301	1 688 989

¹⁾ Se egen sak OR-møte 8. desember 2025

	Prognose per 17.10.2025	Foreløpig budsjett 2026
Kostnadsoverslag		
Årets mathvete kvalitet	465 000	465 000
Personal	745 312	810 000
Utredninger/utvikling	175 000	175 000
Drift/møter/regnskap mm	110 000	100 000
Totalt	1 495 312	1 550 000

Partnerskapet opplever stadig økende oppslutning om formål og målsetninger. Spesielt ble dette tydelig gjennom vedtak i Stortinget i mai 2025, hvor «Stortinget ber regjeringen videreføre Matkornpartnerskapet etter 2030».

Aktiviteter i 2026 vil blant annet være:

- støtte opp om Landbruksdirektoratets arbeid med implementering av tiltak/endringsforslag fra rapporten «Markedstilpasset norsk mathveteproduksjon» (herunder nytt klassifiseringssystem på hvete og falltall)
- utarbeide sluttrapport med evaluering og anbefalinger av fullført pilotprosjekt med analyser av «Årets mathvetekvalitet». Støtte opp om videre arbeid ved eventuell beslutning om videreføring
- gjennomføre arbeid med utvikling av anbefalinger for kvalitetsstandard for mathavre.
- utarbeide en fagrapport som skal utrede og vurdere tiltak som kan øke produksjonen av hvete (mat og fôr) og redusere produksjonen av bygg med utgangspunkt i dagens virkemiddelsett
- videreføre samarbeid med KSL rundt miljøsertifisering av norsk kornproduksjon
- initiativtaker og deltagende i forskningssøknader og innovasjonsprosjekter. Løpende dialog om ny forskning gjennom partnerskapets forskningsutvalg
- fokus på kommunikasjon og forankring av Matkornpartnerskapets arbeid mot produsentleddet
- dialog med partnere/aktører i hele verdikjeden på strategisk, operasjonelt og politisk nivå
- fornyelse av avtaler for perioden 2027-2029

Landbruksdirektoratets vurdering

I søknaden mottatt 31. oktober 2025 med tilleggsinformasjon av 18. november 2025, blir det framhevet at arbeidet i 2025 har gått etter planen. Partnerskapet opplever god oppslutning og interesse for arbeidet blant medlemmene og samfunnet generelt. Vedtaket i Stortinget fra

mai 2025, hvor «Stortinget ber regjeringen videreføre Matkornpartnerskapet etter 2030» er en viktig anerkjennelse av arbeidet.

Kostnader til prosjektet i 2026 ble lagt til grunn ved beregning av omsetningsavgift for kornåret 2025/26, ref. sak 063/25.

Vurdert opp mot Omsetningsrådets retningslinjer om bruk av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak, spenner aktivitetene over både faglige tiltak (punkt 2-2) og forskningsarbeid (punkt 2-3 forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid).

Etter Landbruksdirektoratets vurdering er målsetninger og aktiviteter i prosjektet av en slik karakter at det kan anvendes omsetningsavgiftsmidler til dette.

Landbruksdirektoratet anbefaler at søknaden om at det tildeles inntil 400 000 kroner for 2026 fra fondet for omsetningsavgift korn, innvilges.

Foreløpig

Saksnr.: 93/25	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Korn - Søknad om støtte til faglig tiltak - "speed breeding"-anlegg	Saksnr.: 25/43765 - 4

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri SA (FKA) søker om midler til etablering av "speed breeding"-anlegg. Prosjektperioden er 2025-2028 og det søkes om til sammen 15,0 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på korn.

Styret i FKA behandlet saken i styremøte 29. oktober 2025, og foreslo at Omsetningsrådet innvilger totalt 15 mill. kroner over omsetningsavgiften for korn i prosjektperioden 2026-2028.

Landbruksdirektoratet foreslår at det bevilges inntil 3 750 000 kroner fra fondet for korn for 2026. Resterende midler må søkes om i budsjettprosessen for 2027 og 2028.

Direktoratet mener det er grunn til å unngå bruk av omsetningsavgiften til investeringer i bygg. Bevilgningen bør derfor gis hovedsakelig til utstyr eller de delene av prosjektet med kortest avskrivningstid. Det legges til grunn at eventuelle kostnadsoverskridelser finansieres av Graminor AS selv, eller dekkes av andre finansieringskilder.

Hjemmel

Lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) § 11 første ledd, og § 3 femte ledd (delegasjon til direktoratet).

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet pkt. 2 og 3, med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger

Det forutsettes at FKA utarbeider eventuelle nødvendige avtaler med Graminor som sørger for at Graminor er forpliktet til å overholde de vilkår som Omsetningsrådet stiller i forbindelse med tildelingen av tilskuddet.

Vedlegg

Brev (søknaden) fra FKA datert 26. august 2025, revidert og mottatt 21. november 2025.
Skisse av bygg – Speed Breeding
Budsjettdokument Graminor (elementkalkyle)

Forslag til vedtak

1. Omsetningsrådet er åpne for å bevilge inntil 15 mill. kroner fra fondet for korn over prosjektperioden 2025 – 2028 til etablering av «speed breeding» - anlegg.
Endelige vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra fondet for korn

vil komme i de årlige budsjettbehandlingene, og er forutsatt midler i fondet. Bevilgning er hovedsakelig knyttet til inventar og utstyr.

2. Fra fondet for omsetningsavgiften for korn bevilges det inntil 3 750 000 kroner til etablering av speed breeding-anlegg i 2026.
3. Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å fastsette de nærmere betingelsene for tildeling og utbetaling av tilskuddet, utforme tilskuddsbrev og eventuell avtale, jf. omsetningsloven § 3 femte ledd. Betingelsene skal utformes innenfor de føringer Omsetningsrådet har gitt i behandlingen av denne saken og ellers begrense seg til forhold av teknisk og praktisk karakter som sørger for forsvarlig tilskuddsforvaltning.

Foreløpig

Korn - Søknad om støtte til faglig tiltak - "speed breeding"-anlegg

Innledning

Felleskjøpet Agri SA (FKA) har i brev av 26. august 2025, oppdatert den 21. november, søkt Omsetningsrådet om å gi tilskudd med omsetningsmidler til prosjektet "speed breeding".

Søknaden gjengis i sin helhet:

«Faglige tiltak i kornsektoren – «Speed-Breeding»

Oppsummert

Det søkes med dette om totalt NOK 15 000 000 kroner i støtte fra omsetningsavgiften til finansiering av prosjektet "Speed Breeding anlegg" til Graminor AS. Prosjektperioden er fra 2025– 2028, med normal drift fra Q1 2028. Det søkes om at midlene utbetales over en periode på to år, men utbetalinger i Q4 i 2026, Q2 og Q4 2027 og Q2 i 2028.

Bakgrunn

Graminor AS utvikler plantesorter til jord- og hagebruksnæringen, og deres samfunnsoppdrag er å utvikle og tilby plantesorter tilpasset norske vekstforhold. Dette er utgangspunktet for norsk planteproduksjon og avgjørende for matsikkerhet, beredskap og selvforsyning. Norske sorter dominerer det norske markedet der Graminor har foredlingsprogram. Markedsandelen for de ulike artene er: 6-rads bygg (90 %), havre (80,9 %) og vårhvete (62,7 %). Å bruke norsk genetikk er mest utberedt til norske vekstforhold.

Klimaendringer medfører økt ekstremvær, tørke, kraftig nedbør og sykdomspress i norsk landbruk. Dette gjør det stadig mer krevende å sikre stabil matproduksjon. For å møte disse utfordringene er det behov for å utvikle nye, robuste plantesorter raskere enn dagens foredlingssykluser tillater. Dette er bakgrunnen for behovet for å etablere et Speed Breeding-anlegg. Med tradisjonell planteforedling tar det 12–15 år å utvikle en ny kornsort. Med et Speed Breeding-anlegg kan denne tiden reduseres til 8 år – en reduksjon på ca. 4–5 år.

Prosjektbeskrivelse og formål med prosjektet

Prosjektet innebærer etablering av et spesialisert anlegg hos Graminor som muliggjør opptil 4–6 generasjoner per år. Dette gir en akselerasjon i foredlingsarbeidet sammenlignet med tradisjonelle metoder.

Speed Breeding-anlegget omfatter bruk av vekstkamre med styrt klima, robotisert prøvetaking, DNA-ekstraksjon og KI-drevet maskinlære og analyse. For å realisere dette i Graminor kreves:

- Nytt bygg med vekstkamre og laboratorier
- Roboter og IT-systemer for DNA analyser og datahåndtering
- Kompetanseutvikling og nyansettelser

Formålet med prosjektet er å etablere et Speed Breeding-anlegg for planteforedling i Norge. Anlegget skal bidra til raskere utvikling av nye, klimatilpassede og markedsrelevante kornsorter.

Konkrete mål for prosjektet er:

- Etablere et operativt Speed Breeding-anlegg
- Redusere utviklingstiden av nye kornsorter med 4-5 år
- Øke tilgangen på sorter tilpasset norsk klima og marked

- Bidra til økt selvforsyning og redusert importbehov
- Støtte nasjonal innovasjon og kompetansebygging innen planteforskning

Forventet resultat og effekt

Etablering av et Speed Breeding anlegg er ventet å gi norske kornbønder raskere tilgang til sorter med bedre genetisk framgang. Raskere tilgang til bedre genetikk vil være et utgangspunkt for å styrke kornbondens dekningsbidrag. Dette anlegget vil være det eneste av sitt slag i Norge og vil bidra positivt til å styrke innovasjons- og forskningsmiljøet på plantegenetikk i Norge. Prosjektet er ventet å styrke norsk kornproduksjons konkurransekraft, selvforsyning og bærekraft på sikt, i tråd med målene for økt norsk selvforsyning og matberedskap. Prosjektet er ventet å ha en tydelig nytteverdi for kornprodusentene.

Prosjektet venter følgende effekt:

- Raskere utvikling av sorter med høyere avling, bedre kvalitet og økt sykdomsresistens
- Redusert risiko for overproduksjon og bedre markedsbalanse gjennom tilpasning av sortsmateriale
- Bidra til økt norsk matkornandel
- Bedre dekningsbidrag (økonomi) til bonden da hen får raskere tilgang til gode forbedrede sorter
- Økt kunnskap og innovasjon i verdikjeden
- Økt produksjon av kvalitetskorn og økt verdiskaping i norsk kornproduksjon

Organisering av prosjektet

Prosjekteier er Graminor AS (org nr 967 247 359). Andre samarbeidspartnere i prosjektet er:

- *Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)* er en sentral faglig partner for Graminor spesielt innen genomikk, fenomikk og moderne foredlingsteknologi. Universitetet bidrar til samarbeid mellom academia, næringsliv og offentlig sektor, og støtter utdanning gjennom involvering av master- og PhD-studenter i relevante prosjekter. NMBU vil også veilede Graminors nye Nærings-PhD innen hveteforedling. Samarbeidet knyttes til planlagte prosjekter som SpeedWheat, CerealXpress og WheatBoost, og skal styrke anleggets rolle som et nasjonalt senter for innovasjon, utdanning og foredlingskompetanse.
- *NIBIO* har ansvar for tidlig testing og evaluering av nye sorter og foredlingslinjer. NIBIO sin ekspertise og feltforsøksnettverk vil gi Graminor viktig tilbakemelding for å evaluere Speed Breeding resultatene.
- *Matkornpartnerskapet* ble etablert 2021 og jobber sammen med alle aktørene i verdikjeden for korn (faglagene, såvareselskapene, møllene, bakeindustrien og dagligvare kjedene) for å øke produksjon og konsum av norsk matkorn. Målet er 90% norsk matkornandel innen 2030. Graminor sin rolle i partnerskapet er å utvikle robuste kornsorter som egner seg til dyrking i Norge.
- *Kornprodusentenes interesseorganisasjon (KIO)* skal bidra med forankring og brukerinvolvering for å påse at kornbøndenes interesser blir ivaretatt i prosjektet.
- *Internasjonalt samarbeid* med sentrale nordiske og internasjonale partnere som for eksempel: Lantmännen, Nordic Seed, NordGen og ICARDA (International Center For Agricultural research in Dry Areas). Slike samarbeid er avgjørende for

kunnskapsutveksling, deling av beste praksis og styrking av globale foredlingsnettverk. Spesielt vil forskningsbidrag fra nordiske offentlig-private partnerskap (PPP), inkludert PPP CresWheat og Nordic Plant Phenotyping Network (NPPN), gi verdifull innsikt og utfyllende kompetanse. Det internasjonale samarbeidet søker å styrke prosjektets innovasjonsevne og bidra til å samordne norsk planteforedling med globale trender, teknologiutvikling og utfordringer.

Framdriftsplan og budsjett

Under er en tabell som viser planlagte aktiviteter og tidspunkt for gjennomføring i prosjektperioden.

Tidsrom	Aktivitet
Q3-Q4 2025	Detaljplanlegging
Q1-Q4 2026	Byggeperiode
Q3-Q4 2026	Ferdigstillelse og teknisk testing
Q1-Q4 2027	Opplæring og pilotproduksjon
Q3 – Q4 2027	Driftsstart
Q1 – Q2 2028	Drift

Aktiviteter i prosjektet vil inneholde følgende:

- Prosjektering og bygging av anlegg
- Utvikling av protokoller og opplæring
- Pilotkjøring med eksisterende foredlingslinjer
- Full drift og sortsutvikling

Totalt budsjett for prosjektet er estimert til 30 591 220 NOK. Budsjettet tar utgangspunkt i 2024-kroner. Det er bevilget 15 millioner kroner gjennom Jordbruksforhandlingene 2025. Det søkes med dette om 15 millioner kroner fra omsetningsavgiften på korn. Midlene fra omsetningsavgiften vil fordeles over 2 år. Graminor bidrar med de resterende 591.000 kronene.

Totalfinansiering er avgjørende for at Graminor skal kunne realisere Speed Breeding-anlegget.

Tabellen under gir en oversikt over kostnadene i prosjektet (hovedpunkter):

Hva	Estimert kostnad
Nytt bygg	18 691 220 NOK
Vekstkammer	8 000 000 NOK
Prøvetakerrobot	2 500 000 NOK
Automatisk DNA-ekstraktor	350 000 NOK
IT-systemer	100 000 NOK
Andre (Jordblander, pottedyller, pottedysker m.m.)	950 000 NOK
Total	30 591 220 NOK

Andre vurderinger

Gramior har gjort vurderinger av andre finansieringskilder for prosjektet Speed breeding.

Innovasjon Norge (IN) er kontaktet. IN har per nå uttrykt at Graminor «faller mellom flere stoler» når det gjelder virkemidler de har for å være med på finansiering av Speed Breeding anlegg. IN er positive – og har forespeilet at de kan bidra - med støtte til *kompetanseutvikling*. Graminor vil trenge å utvikle ny kompetanse, både utvikle nåværende ansatte og ansette nye som må utdannes, når et nytt Speed Breeding anlegget er på plass. Finansiering av dette ligger ikke inne i søknaden slik den er nå. Søknaden slik den foreligger nå går på bygg med innhold - vekstkamre, robot, diverse til arbeidsrommet m.m.

Bank: Graminor kjøpte nabogården i 2023. Jorda ligger inntil Bjørke, er floghavre fri og som Graminor har drevet forsøksvirksomhet på i 10 år før gården ble kjøpt. Dette førte til at Graminor måtte ta opp et stort lån, og det er per nå liten mulighet for å ta opp et ytterligere lån da Graminor vil få utfordringer med å betjene/drifte lånet. Graminor er i gang med en ny gjennomgang sammen med banken. Det er konkludert med at belåningen maksimalt kan økes med 3 millioner. Dette er et maksimaltak. Forslaget om økt belåning er ikke styrebehandlet.

Eiere: eierne i Graminor tar ikke utbytte fra selskapet. Alt overskudd i selskapet går tilbake til utvikling av sorter og oppfylling av Graminor sitt samfunnsoppdrag. Eierne går derfor i praksis årlig inn med kapital i Graminor ved å ikke ta ut utbytte.

Fylkeskommunen Innlandet: 4. november hadde Graminor besøk av Landbruks- og Matministeren. I besøket deltok også fylkesordfører i Hedmark. Fylkeskommunen er positive til å supplere med noe midler til Speed Breeding anlegget, gitt et positivt vedtak i Omsetningsrådet. Fylkeskommunen avventer et vedtak i Omsetningsrådet før saken vil behandles i fylkeskommunen. Det er ikke avgitt en endelig sum.

I søknaden er det skissert en kostnad på 30 millioner og budsjettet tar utgangspunkt i 2024-kroner. Et eventuelt bidrag fra Fylkeskommunen vil derfor være et bidrag som kan dekke en ventet kostnadsvekst.

Rask iverksettelse

Det er behov for å komme raskt i gang med å få etablert et Speed Breeding anlegg. Klimaendringene gjør at det er behov for å utvikle nye sorter raskere, for minimere risikoen for korndyrking i Norge. Egenskaper som robusthet, værresistens og at sorten er sterk mot aksgroing m.m. gjelder spesielt for mathvete, der innsatsfaktorene er flest og risikoen størst. Dette er flere av egenskapene som vektlegges i foredlingen av nye sorter. Graminor har i flere år vært involvert i forsknings- og utviklingsprosjekter, finansiert av offentlige penger gjennom bla FFLJA og Forskningsrådet, og brukt mye tid og ressurser på å klargjøre seg for å ta i bruk nye teknologier og speed breeding metoden. Å ha tilgang til nye sorter raskere, som er tilpasset å vokse i Norge i det nye ekstreme været, er en forutsetning for å kunne opprettholde og øke norsk korndyrking generelt og mathvete spesielt.

I Sverige er det investert 50 millioner i ett Speed Breeding anlegg som sto ferdig i 2022. Nå i oktober investere Lantmännen ytterligere 100 millioner i planteforedling¹. Dette viser viktigheten at også Graminor kan gis mulighet for å benytte seg av denne teknologien, slik at de kan for å bevare en posisjon som utvikler av plantesorter til jord- og hagebruksnæringen tilpasset norske vekstforhold.

Oppsummert

Det vurderes at det er mulighet å skaffe noe midler til Speed Breeding-anlegget gjennom økt belåning og gjennom Fylkeskommunen Innlandet. Beløpet dette utgjør er av den karakter at det ikke vil erstatte behovet for 30 millioner som per 2024 er lagt til grunn som budsjett. Det er grunn til å tro, da budsjettet tar utgangspunkt i 2024-kroner, at kostnaden på ferdigstilt prosjekt vil bli høyere. Midler som fremskaffes utover jordbruksavtalen og omsetningsmidler for korn vil bidra til å dekke forventet økning i kostnader.

¹ <https://www.norsklandbruk.no/lantm-nnen-investerer-100-millioner-kroner-i-fremtidens-planteforedling/s/5-152-119777>.

»

Om søknaden

Som det fremgår av søknaden, søker Felleskjøpet Agri SA (FKA) om 15 mill. kroner i støtte fra fondet for omsetningsavgift på korn for å finansiere etableringen av et speed breeding-anlegg i Norge. Prosjektet, som har en totalramme på 30,6 millioner kroner (2024-kroner) og planlagt byggeperiode 2025–2028, skal redusere utviklingstiden for nye kornsorter fra 12–15 år til rundt 8 år. Målet er raskere framstilling av robuste og klimatilpassede sorter som styrker norsk selvforsyning, beredskap og konkurransekraft i kornsektoren.

Av den totale rammen på 30,6 mill. kroner, er ca. 18 mill. kr knyttet til investeringer i selve bygningsmassen, mens de resterende er til inventar, teknologi og maskiner, det vil si ca. 13 mill. kroner til utstyr med kortere levetid.

Anlegget skal bestå av moderne vekstkamre, laboratorier, robotisert prøvetaking, DNA-analyse og KI-baserte systemer. Dette vil muliggjøre opptil seks generasjoner per år og gi vesentlig raskere genetisk framgang. Prosjektet skal bidra til økt innovasjon og verdiskaping i norsk kornproduksjon gjennom raskere tilgang til sorter med bedre avling, kvalitet og sykdomsresistens.

Graminor er prosjekteier, med samarbeidspartnere som NMBU, NIBIO, Matkornpartnerskapet, Kornprodusentenes interesseorganisasjon (KIO) og internasjonale aktører som Lantmännen og NordGen. Samarbeidspartnere er ikke inne på

finansieringssiden verken av selve bygningsmassen eller inventaret. Graminors datterselskap Bjørke eiendom vil være eier av anlegget. Prosjektet er planlagt detaljert fra 2025, byggeperiode i 2026, pilotdrift i 2027 og full drift fra 2028.

I søknaden framgår det at andre finanseringskilder er vurdert, men tilskuddet fra fondet for omsetningsavgift for korn anses som avgjørende for å realisere anlegget. Det vil bli det første av sitt slag i Norge og et nasjonalt senter for innovasjon og kompetanse innen planteforedling.

Prosess

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet har i forbindelse med saksbehandlingen av denne saken hatt kontakt med FKA, Graminor, Landbruks- og matdepartementet og Innovasjon Norge. Det er også gjort sonderinger overfor avdelingen i direktoratet som har ansvaret for tildeling av andre typer tilskuddsmidler til Graminor.

Rapport om finansiering av planteforedling

Landbruksdirektoratet utarbeidet på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet en vurdering av ulike finansieringsalternativer når det gjelder planteforedling. Rapport nr. 9/2025 «Kornforedling – Alternative finansieringskilder for sortsutvikling» ble levert 7. mars 2025. Rapporten er relevant bakgrunnsmateriale for vurderingen av denne saken.

Rapporten ble utarbeidet for å vurdere ulike modeller for finansiering av sortsutvikling av korn. I tillegg til støtte over jordbruksavtalen, er lisensavgifter i dag den viktigste finansieringskilden for Graminor.

I den norske lisensordning, betaler kun kjøpere av sertifisert såkorn lisensavgift. Bruk av egenprodusert eller leierenset såkorn er ikke lisensbelagt. Økende bruk av slikt såkorn medfører et økende «gratispassasjerproblem». Det svekker finansieringen av norsk kornforedling over tid.

Rapporten vurderer tre hovedalternativer: videreføring av dagens lisensordning (null-alternativet), innføring av lisensavgift også på egenprodusert såkorn (som det gjøres i for eksempel Sverige, Finland og Danmark), og finansiering via omsetningsavgiften for korn. Alle alternativer vurderes etter to kriterier: i) om de øker finansieringen av sortsutvikling, og ii) om de sikrer at alle brukere bidrar.

Rapporten omtaler også føringene som ligger i retningslinjene om anvendelse av midler til omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet og Omsetningsrådets praksis på området.

Landbruksdirektoratet konkluderer med at lisensavgift på egenprodusert såkorn kan være mest målrettet, men krever lovendring og berører politisk sensitive spørsmål om bønders rettigheter. Finansiering gjennom omsetningsavgift kan være administrativt enklere og gi bred deltakelse, men vil bare i begrenset grad øke finansieringen med mindre avgiften heves betydelig og i begrenset grad avhjelper det gratispassasjerproblemet. Jordbrukets forslag om å erstatte lisensavgiften helt med omsetningsavgift vurderes som juridisk og praktisk urealistisk.

Landbruksdirektoratet anbefaler ingen konkret løsning, men peker på at en kombinasjon av inntekter fra eksisterende lisenssystem, videreføring av de eksisterende overføringene over statsbudsjettet, og økt bruk av omsetningsavgift kan være mest gjennomførbart på kort sikt. Rapporten understreker behovet for stabile og rettferdige finansieringsordninger for å sikre norsk sortsutvikling i møte med klimautfordringer og internasjonal konkurranse.

Jordbruksavtalen for 2025

Som det fremgår av rapporten Kornforedling – Alternative finansieringskilder for sortsutvikling fra 2025, har landbruksmyndighetene sett et behov for å støtte et nasjonalt program for utvikling av bedre og raskere planteforedling i form av speed breeding. Søknaden til rådet er derfor ikke tenkt som eneste finansieringskilde. Programmet er også tatt opp i forbindelse med årets jordbruksavtale.

Det heter således i sluttprotokoll fra jordbruksavtalen 2025:

«Infrastrukturtiltak til planteforedling

Partene er enige om å prioritere tiltak som kan bidra til raskere utvikling av nytt plantemateriale, som nye kornsorter og foredlet settepotetmateriale, som er tilpasset norsk klima og det norske markedet. Det er enighet om at Landbruksdirektoratet, etter søknad, kan støtte infrastrukturtiltak for planteforedling med inntil 18 mill. kroner. Dette dekkes over ledige midler i 2025. Midlene skal i hovedsak bidra til å realisere Graminors «Speed breeding»-plattform og med en mindre del investeringer ved Overhalla klonavlscenter.

Partene forutsetter at søkerne også benytter annen finansiering.»

Protokollen ble fulgt opp i Landbruksdepartementets supplerende tildelingsbrev til Landbruksdirektoratet av 30. juni 2025, hvor det heter:

«3.2.12 Infrastruktur planteforedling

Det vises til Prop. 149 S kap. 7.5.6 og enighet mellom partene om å prioritere tiltak som kan bidra til raskere utvikling av nytt plantemateriale, som nye kornsorter og foredlet settepotetmateriale, som er tilpasset norsk klima og det norske markedet. Det er satt av 18 mill. kroner til støtte til infrastrukturtiltak. Midlene skal i hovedsak bidra til å realisere Graminors «Speed breeding»-plattform og med en mindre del investeringer ved Overhalla klonavlscenter. Landbruksdirektoratet skal tildele midler etter søknad. Det forutsettes at søkerne har annen finansiering for minimum halvparten av kostnadene til prosjektene.»

Det tas utgangspunkt i at 15 av de 18 mill. kronene skal til Graminor for etablering av speed breeding-anlegg. Det forutsettes annen finansiering for minimum halvparten av kostnadene. Det bemerkes at det ikke framkommer fra verken fra protokollen fra jordbruksavtalen eller stortingsproposisjonen at «annen finansiering» betyr tilskudd fra omsetningsmidler.

Omsetningsrådets behandling av liknende sak, Fjørfehuset

Omsetningsrådet behandlet i 2016 en liknende sak som gjaldt investeringer i et forsøkshus for fjørfeforskning. Saken ble behandlet i tre omganger; oktober 2015, oktober og desember 2016 (Omsetningsrådets sak 067/15, og 074/16, 082/16).

Bakgrunnen for saken var at Bransjestyret for fjørfe i 2015 ba Landbruksdirektoratet om en prinsipiell vurdering av om omsetningsavgiften kunne brukes til å finansiere et nytt forsøkshus for fjørfeforskning ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Det gamle kyllingforsøkshuset på Ås ble revet i 2015, og næringen stod uten egne forskningsfasiliteter. Prosjektet, kalt Fjørforsk, ble utviklet i samarbeid mellom Nortura, FKA, Animalia, NMBU og Veterinærinstituttet, og konkluderte med behov for et nytt og moderne bygg på Ås. Universitetsstyret godkjente planleggingen, men satte som forutsetning at fjørfenæringen selv skulle finansiere bygget i sin helhet, overta ansvaret for byggingen og forplikte seg til å kjøpe forsøktjenester de neste fem årene.

Planen var å etablere et næringseid selskap (eid av Nortura, KLF, FKA, Norgesfôr og Fiskå Mølle) som skulle stå som byggherre og deretter overdra bygget vederlagsfritt til NMBU. Kostnadsrammen var beregnet til rundt 40 millioner kroner. Bransjestyret foreslo å finansiere bygget med midler fra omsetningsavgiften for fjørfekjøtt og egg fordelt over fem år, noe som ville tilsvare en økning på fire øre per kilo produsert vare. Aktørene i bransjen var imidlertid delte i synet på finansieringen, og det ble uttrykt begrenset betalingsvilje blant de største industripartnerne.

Landbruksdirektoratets prinsipielle vurdering ble fremlagt innstillingen til rådet i sak 067/15. Landbruksdirektoratet vurderte søknaden opp mot Retningslinjer for bruk av omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Direktoratet fremholdt at midlene i hovedsak skal brukes til tiltak som fremmer omsetningen av landbruksvarer – som reklame, forskning, avlsarbeid og andre konkrete prosjekter som gir målbar effekt på salg og produksjon. Et byggprosjekt ved et universitet hadde en svak tilknytning til dette formålet, ettersom det var usikkert om det direkte vil bidra til økt omsetning av fjørfeprodukter.

Videre ble det påpekt at bygging og drift av forskningsfasiliteter var en statlig oppgave, som normalt bør finansieres gjennom statlige midler eller jordbruksavtalen – ikke via produsentenes omsetningsavgift. Landbruksdirektoratet advarte også mot at bruk av omsetningsmidler til slike investeringer ville utvide ordningen med markedsregulering utover sitt opprinnelige formål og kunne skape presedens for lignende framtidige krav.

Det ble også påpekt at fjørfebransjen på dette tidspunkt var økonomisk presset, og at en økning i omsetningsavgiften for å gjøre langsiktige investeringer kunne svekke evnen til å håndtere løpende og mer akutte markedsutfordringer.

Risikoen for budsjettoverskridelser og manglende tilbakebetalingsevne for investeringstilskudd ble også trukket fram som problematisk, spesielt siden bygget etter ferdigstillelse skulle eies av NMBU. Landbruksdirektoratets konklusjon var derfor at prosjektet ikke tilfredsstilte formålet i omsetningsloven § 1, som er å fremme omsetningen av jordbruksvarer. Et universitetsbygg bidro ikke direkte til dette formålet, og direktoratet anbefalte at det ikke ble bevilget midler fra omsetningsavgiften til bygging av forsøksfasiliteter for fjørfe ved NMBU.

Etter ett opphold kom saken til realitetsbehandling i to omganger høsten 2016. Landbruksdirektoratet skrev i sin innstilling at direktoratet vurderte at prosjektet fortsatt hadde en svak tilknytning til hva som kan finansieres med omsetningsavgiften. Selv om behovet for forskningsfasiliteter ble anerkjent, var finansieringsmodellen juridisk og administrativt krevende, og ansvarsforholdene uklart definert.

Omsetningsrådet var likevel positivt innstilt til søknaden. Etter at avtalen mellom Nortura og NMBU endret slik at NMBU forpliktet seg til å bruke bygget til fjørfeformål i minst 25 år – en betingelse Landbruksdirektoratet mente var avgjørende for å kunne knytte prosjektet til vareslaget og dermed omsetningsloven, ble søknaden innvilget.

Føringer fra partene i jordbruksavtalen fra 2001

Det ble i forbindelse med omorganiseringen av kornforvaltningen opprinnelig lagt strenge føringer på bruken av omsetningsmidler til tiltak innenfor denne sektoren. Forut for omorganiseringen ble det nedsatt en partssammensatt arbeidsgruppe. Denne leverte en rapport 15. november 2000, hvor det ble gitt uttrykk for en svært restriktiv holdning når det gjaldt å bruke omsetningsmidler til opplysningsvirksomhet og faglige tiltak. Det heter i rapporten på side 49:

«Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet skal ikke finansieres av markedsreguleringsmidler.»

I St.prp. nr. 92 «Om jordbruksoppgjøret 2001 - endringer i statsbudsjettet for 2001 m.m. heter det på side 78:

«Partene ble enige om at jordbruksavtalens pris og reguleringsbestemmelser for korn for avtaleåret 2001-2002 skal baseres på pkt. 1 - 3 ovenfor og for øvrig bygge på innstilling avgitt 15.11 2000 fra den partssammensatte arbeidsgruppen. Partene ble videre i møtet den 06.02.01 enige om i fellesskap å bidra til å forberede ordningen og etablere de konkurransemessige forutsetninger for den, jf. pkt. 3.».

Det kan på bakgrunn av disse formuleringene legges til grunn at jordbruksavtalens parter opprinnelig var enige om å bygge på innstillingen fra arbeidsgruppen i den videre forvaltningen av markedsreguleringen for korn, hvor det ikke skulle nyttes omsetningsmidler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Til tross for disse klare formuleringene, synes denne restriktive holdningen senere å være forlatt. Det brukes i dag omsetningsmidler både til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Landbruksdirektoratet kan ikke se at det er gjort noen prinsipiell vurdering av spørsmålet i offentlige dokumenter eller Omsetningsrådets protokoller. Føringen kan likevel ha hatt betydning for holdningen til, og omfanget av bruken av omsetningsmidler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet innenfor kornsektoren.

Generelt om bruk av omsetningsmidler til investeringer

Omsetningsrådets tilskudd gis i dag som regel i form av generelle midler til driften av markedsreguleringsaktivitetene knyttet til årlige budsjetter og årsregnskap. Ifølge retningslinjene for faglige tiltak, spesifiserer retningslinjene at det kan gis støtte til avlsarbeid under kategorien «Forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid». Det betyr også at en finansiering over omsetningsavgiften gis med føringer om bruken, og ikke skal brukes som en generell driftsbevilgning.

Spørsmålet om Omsetningsrådet skal gi tilskudd til konkrete investeringer i bygg og utstyr har vært et diskusjonstema gjentatte ganger i Omsetningsrådets historie. Generelt kan det sies at rådet har stor handlefrihet til å bruke omsetningsmidler. At dette kan omfatte investeringer i bygninger og utstyr som har til formål markedsreguleringen er ikke tvilsomt, (se Rt. 1960 s. 267).

Rådet har likevel hatt en praksis som tilsier en restriktiv bruk av midler til investeringer. De to partene i jordbruksavtalen, som begge er representert i rådet, har senest i siste avtale (2025-2026), gitt uttrykk for en slik restriktiv holdning til investeringer når det heter i jordbruksavtalen punkt 5 at:

«Det gis ikke anledning til å bevilge investeringstilskudd til reguleringsanlegg.»

Det er ikke tvilsomt at markedsregulatorene skal ha dekket kostandene til reguleringsvirksomhet. Konsekvensen av denne formuleringen er at slike kostnader må beregnes som løpende kostnader knyttet til de anlegg som til enhver tid brukes i markedsreguleringen, i praksis i form av en leie.

Det kan sies at det prinsipielt er stor forskjell mellom å gi midler til konkrete investeringsobjekter som hus, utstyr, osv., og å gi generelle midler til drift (som kan omfatte drift eller leie av slike bygninger). I det første tilfellet gis det en eller flere store summer som skal finansiere bygningen som siden blir en varig eiendel hos mottaker. I det andre tilfellet gis det tilskudd til å dekke påløpte kostnader i regnskapet.

De praktiske konsekvensene av valget er også store. Historisk sett har rådet i relativt stor grad gitt tilskudd til investeringer. Sverre Lie, «Omsetningsrådet gjennom 50 år» (1980) beskriver en praksis der dette var relativt vanlig i alle sektorene. Det kan imidlertid synes som om Omsetningsrådet har ønsket å redusere omfanget når det gjelder finansiering i form

av midler til investeringer i bygninger. Det er sannsynlig at dette er grunnet i at rådet med en finansiering av investeringer kommer i opp i noen formelle og praktiske problemstillinger som det kan være fordel å unngå dersom det er mulig. Problemstillingen kan illustreres med hvordan Omsetningsrådet de senere år har måttet treffe vedtak om å fjerne klausuler på en rekke lagre som har blitt finansiert av rådet. Senest skjedde dette i sak 57/21 behandlet i rådets møte 21. juni 2021 (fjerning av heftelse på Linge fruktlager som stammet fra 1960 tallet).

Hvilke praktiske problemer som kan oppstå når tilskuddene knyttes til investeringer i konkrete bygg, viser rettssaken mellom staten og Gartnerhallen fra 2005. Gartnerhallen hadde – i egenskap av markedsregulator – gjennom årene mottatt betydelige midler til å etablere konkrete reguleringsanlegg for å kunne utføre sine reguleringsoppgaver. Midlene hadde vært bevilget over jordbruksavtalen, men Omsetningsrådet hadde hatt ansvaret for forvaltningen av midlene. De nevnte midlene var øremerket formålet «reguleringsanlegg». Omsetningsrådet fastsatte fra 1950 regler for tilbakebetaling av tilskudd dersom anleggene skulle selges eller tas i bruk til andre formål enn forutsatt ved bevilgningen, disse ble inntatt i avtaler med Gartnerhallen eller deres hjemmelshavere. Det ble aktuelt med tilbakebetaling da Gartnerhallen høsten 1997 inngikk et samarbeid med Bama AS og Norgesgruppen om oppretting av et felles aksjeselskap, GRO AS og GRO Industrier AS. Dette samarbeidet reiste spørsmål ved Gartnerhallens markedsreguleringsfunksjon. Det ble bestemt at oppgaven som markedsregulator skulle opphøre. Det ble derfor reist krav om tilbakebetaling av ikke-avskrevne tilskudd til reguleringsanlegg, et krav som ble bestridt av Gartnerhallen. I dommen fra Oslo Tingrett ble Gartnerhallen dømt til å tilbakebetale ca. 38 millioner kroner til staten.

Både sakene med fruktlagrene og dommen fra 2005 viser at det forekommer praktiske utfordringer i saker der rådet har finansiert investering i konkrete bygninger og utstyr. Som det fremgår kan det være behov for avtaler med klausuler, og også tinglyste heftelser som skal sikre at bygningene ikke blir brukt til andre formål enn det de er bygget for med midler fra Omsetningsrådet. Langsiktige avtaler og heftelser kan sørge for at investeringene ikke blir brukt til andre formål enn markedsreguleringen, noe som kan kreve oppfølging etter at tilskuddene er gitt.

Om Graminors eierstruktur og regnskaper

Graminor er et aksjeselskap registret med NACE-kode Forskning og eksperimentell utvikling innenfor naturvitenskap og teknikk (proff.no). Virksomheten drives på Bjørke Forsøksgård i Hamar kommune. Selskapet er deleid av staten, men har også private eiere. Eierbrøken er som følger:

- Felleskjøpet Agri SA: 36,7 %
- Staten ved LMD (28,2), NIBIO (5,0) og NMBU (0,8): 34,0 %
- Egne aksjer, Graminor AS: 15,1 %
- Strand Unikorn AS: 9,4 %
- Gartnerhallen SA: 4,8 %

Graminor har selv eierandeler i andre selskaper. De eier 100 % av datterselskapet Bjørke Eiendom AS, som de leier lokaler og jord fra. I tillegg har de 22,5 % eierandel i Njøs Fukt- og Bærsenter AS i Leikanger i Sogndal kommune, og 25,0 % eierandel i Sagaplant AS i Midt-Telemark kommune (Graminor.no). Graminor opplyser at formell eier av anlegget for speed breeding vil være Bjørke Eiendom AS.

Graminor mottar en god del offentlige tilskudd for driften sin, og av totale driftsinntekter på 86,0 mill kroner i 2024 bestod 29,9 mill. kroner av offentlige tilskudd. Øvrige inntekter kommer fra salg av såvarer og silovarer, foredler- og lisensinntekter og gevinst ved realisasjon av driftsmidler.

I 2024 hadde Graminor et driftsresultat på - 850 000 kroner, og et årsresultat på 1,2 mill. kroner. Differansen mellom de to forklares hovedsakelig av renteinntekt fra et langsiktig lån de har gitt til det heleide datterselskapet Bjørke Eiendom AS. Reststørrelsen på dette lånet var ved utløpet av 2024 på rundt 4,9 mill. kroner.

Graminor har en svært høy soliditet, noe som betyr at store deler av eiendelene deres er finansiert av egenkapital, og belåningsgraden er lav. Soliditeten til Bjørke Eiendom AS, som eier anleggene Graminor bruker for å utføre driften sin, er også god. Lønnsomheten derimot, er lav i begge selskaper, noe som betyr at driften i seg selv kaster lite av seg.

Graminors vedtekter beskriver selskapets formål og siktemål med driften. Her står det følgende:

«Selskapets formål er å drive planteforedling, sortsrepresentasjon og prebasisavl for å sikre at norsk jord- og hagebruk i fremtiden får tilgang på klimatilpasset, variert og sykdomsfritt sortsmateriale. Selskapet skal dessuten etablere samarbeid med utenlandske foredlere om planteforedling, sortsrepresentasjon og markedsføring. Selskapet skal på denne måten arbeide for å skaffe et større marked for norske plantesorter og følgelig bedre muligheter for å øke inntjeningen.»

Her er det samfunnsoppdraget som står i fokus, men det å legge til rette for økt inntjening er også en målsetning.

Eiernes mulighet til å ta ut utbytte fra driften er ikke omtalt i vedtektene. Landbruksdirektoratet har spurt Graminor hva som er praksis rundt dette. Svaret vi fikk var at det i tiden etter at Graminor ble stiftet i 2002 hadde blitt betalt ut noe utbytte. Etter at en av eierne på den tiden solgte seg ut, opphørte praksisen med utbytte. Eierne i dag synes omforent om at overskudd skal pløyes tilbake til virksomheten og bidra til ytterligere forskning og sortsutvikling.

Om egenfinansiering i investeringsprosjekter

Prosjektet har en estimert totalkostnad på rundt 30 591 000 kroner, og FKA/Graminor skriver i søknaden at de selv vil bidra med 591 000 kroner. Dette tilsvarer i underkant av to prosent selvfinansiering. De skriver også at totalfinansiering er avgjørende for at de skal kunne realisere speed breeding-anlegget.

Landbruksdirektoratet har vært i kontakt med Graminor om deres mulighet for å finansiere en større del av prosjektet, utover det som framgår av søknaden. De sier at eierne ikke har mulighet til stille med kapital til prosjektet. Av lånemuligheter har de regnet på hva de kan tåle av lånebelastning, og vedgår at de har noe å «gå på». Fylkeskommunen har gitt signaler om at de kan være med å finansiere, men avventer Omsetningsrådets behandling.

Regnskapet for 2024 viser en kontantbeholdning på rundt 20 mill. kroner. Direktoratet har spurt om ikke noen av disse midlene kan brukes til finansiering av prosjektet. Forklaringen på hvorfor Graminor må ha såpass med midler lett tilgjengelig, er forsinkelse i utbetalingen av tilskuddsmidler. Offentlige tilskudd for siste kvartal i et regnskapsår mottas gjerne nærmere et halvt år inn i påfølgende regnskapsår. I mellomtiden bruker de av bufferen sin for å sikre ordinær drift.

Landbruksdirektoratet har vært i kontakt med Innovasjon Norge om hvilke krav de stiller til egenfinansiering ved investeringsprosjekter i landbruket. De kunne opplyse at det er situasjonsbestemt, og at det ofte er avhengig av om mottaker er en «fersk» bonde som akkurat har overtatt en gård eller om det er en mer erfaren gårdbruker med lengre fartstid og mer oppsparte midler. Den omforente finansieringsplanen inneholder likevel alltid et element av egenfinansiering i form av kontanter eller tilskudd fra det offentlige, eller egeninnsats i form av arbeid. I tilfeller der det gis støtte til et aksjeselskap finnes det eksempler hvor

Innovasjon Norge har bedt om at det hentes inn mer kapital fra eierne før finansieringsplanen godkjennes.

Landbruksdirektoratet undersøkte også hvilken praksis Innovasjon Norge benytter for å dele opp utbetalingene til mottaker. Utbetalingsplanen som legges til grunn i investeringsprosjekter inneholder to delutbetalinger og en sluttutbetaling. Første delutbetaling på inntil 30 prosent av tilskuddet kan utbetales når 30 prosent av godkjente prosjektkostnader er påløpt, og vilkår for utbetaling er oppfylt. Bedriften må levere et prosjektrekskap over påløpte kostnader som må godkjennes av Innovasjon Norge før utbetaling. Ytterligere 50 prosent kan utbetales når minst 50 prosent av godkjente prosjektkostnader er påløpt. Igjen må bedriften levere et prosjektrekskap over påløpte kostnader som må godkjennes før utbetaling. Minst 20 prosent av tilskuddet holdes tilbake til prosjektet er ferdigstilt, og prosjektrekskap og sluttrapport er levert.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet har vurdert søknaden fra FKA hvor de søker Omsetningsrådet om 15 mill. kroner i støtte fra omsetningsavgiften til etablering av et speed breeding-anlegg for planteforedling. Prosjektet har en totalramme på 30,6 mill. kroner og skal bidra til raskere utvikling av nye, klimatilpassede og robuste kornsorter. Staten har gjennom jordbruksavtalen 2025, bevilget 18 millioner kroner av ledige midler til formålet, inkludert en mindre andel til Overhalla Klonavlssenter. Søknaden fra Overhalla Klonavlssenter er i skrivende stund ikke mottatt av Landbruksdirektoratet, og det er derfor ikke kjent hvilket beløp de vil søke om.

Bevilgningen til speed breeding er gjort under forutsetning av annen finansiering av det resterende kapitalbehovet i prosjektet. Det er imidlertid ikke satt som betingelse at det gis tilskudd fra Omsetningsrådet. Det må legges til grunn at annen finansiering også kan omfatte egenfinansiering. I fjørfehus-saken ble det f.eks. forutsatt medfinansiering fra bransjen, med en bransjeavgift.

Landbruksdirektoratet vurderer at prosjektet har et klart faglig og strategisk formål som kan bidra til økt innovasjon og verdiskaping i norsk kornproduksjon. Etableringen av en speed breeding-plattform er et viktig ledd i utviklingen av norsk planteforedling, og tiltaket vil kunne få betydning for selvforsyning, beredskap og konkurransekraft i sektoren. Prosjektet svarer i stor grad ut det landbrukspolitiske målet om økt selvforsyning og beredskap. Tilknytningen til Omsetningslovens formål om å fremme omsetning vurderes dermed til å være tydelig.

Samtidig viser erfaringen fra behandlingen av «Fjørfehuset» i 2015–2016 at slike investeringer kan reise betydelige juridiske og administrative utfordringer, blant annet knyttet til eierskap, pantsetting, bruksklausuler og oppfølging over tid. I den foreliggende saken er imidlertid antall aktører involvert færre og ansvarsforholdet tydeligere enn i «Fjørfehuset».

Midlene skal benyttes til investering i fysiske eiendeler med lang levetid. Dette forplikter Omsetningsrådet til å ha en viss kontroll på at bygget med tilhørende inventar brukes som tiltent i årene som kommer. Regnskapsmessig avskrives bygninger normalt over 25-30 år, mens driftsmidler som maskiner, IT-utstyr og inventar avskrives over 5-10 år.

I sak 22/25 «Sluttrapport av regnskap for forsøkshus ved NMBU 2024» vedtok Omsetningsrådet at Nortura skal rapportere årlig om forsøksvirksomheten i Fjørfehuset på NMBU. Dette for at rådet skal kunne følge opp forutsetningen for bevilgningen av omsetningsmidlene og kunne kreve tilbake midler dersom forsøkshuset selges eller tas i bruk til andre formål. Rapporteringen gjelder i 25 år, regnet fra året forsøkshuset sto ferdig, i 2019.

Det er ikke ønskelig at bevilgningen til speed breeding-anlegg skal gi seg utslag i en tilsvarende årelang forpliktelse om rapportering og oppfølging. Landbruksdirektoratet foreslår derfor at midlene Omsetningsrådet bevilger knyttes til de delene av prosjektet som har kortest avskrivningstid, det vil si vekstkammer, prøvetakerrobot, DNA-ekstraktor, IT-systemer

og andre maskiner. Denne modellen for finansiering er avklart med den seksjonen i direktoratet som skal forvalte tilskuddet over jordbruksavtalen.

Landbruksdirektoratet mener at Graminor med fordel kunne lagt til grunn en høyere andel egenfinansiering i prosjektet. Dialogen vi har hatt med Innovasjon Norge bekreftet vår antakelse om at det er vanlig med en viss egenfinansiering i investeringsprosjekter. Dette handler om at initiativtaker skal påta seg noe av risikoen ved prosjektet selv, noe som også viser at aktøren har investeringsvilje og tro på eget prosjekt. I søknaden utgjør de 591 000 kronene Graminor selv skal stille med, under to prosent av den totale kostnadsrammen. Dette synes svært lavt.

Selv om Graminor har et primært formål om sortsutvikling til gode for landbruket, er de også et privateid aksjeselskap, og investeringen i anlegget vil på sikt skaper inntekter/avkastning for dem og deres eiere. Det synes derfor skjevfordelt at staten og bonden, gjennom omsetningsmidlene, skal stå for en så stor del av finansieringen. Samtidig har Landbruksdirektoratet, etter dialog med Graminor, forståelse for at Graminors mulighet til å ta opp byggelån er begrenset.

Landbruksdirektoratet har vurdert en symbolsk økning av egenfinansieringen til for eksempel 1 mill. kroner. Vi har imidlertid kommet til at fordi søknaden er i 2024-kroner og ikke er indeksjustert, vil utbetalingen i perioden 2026-2028 (eller senere) ha en mindre pengeverdi. Den totale kostnaden for prosjektet i løpende kroner vil øke og egenfinansiering vil nødvendigvis måtte utgjøre en større andel av totalfinansieringen.

Landbruksdirektoratet vurderer også at eventuelle kostnadsoverskridelser og uforutsette kostnader ikke kan forventes dekket av fondet for omsetningsavgift. Denne risikoen forutsetter vi at Graminor og deres eiere påtar seg. Dette vil også forsvare at de per i dag har lav egenfinansiering i prosjektet.

FKA/Graminor har i søknaden etterspurt utbetaling i fire omganger; i Q4 2026, Q2 og Q4 2027 og Q2 2028. Anlegget er planlagt å være i drift fra Q1 2028.

Med det har de i utgangspunktet lagt opp til at siste utbetaling skal finne sted etter at bygget er ferdigstilt. Landbruksdirektoratet er positive til utbetalingsplanen, men midler fra Omsetningsrådet bevilges kun for ett år av gangen. FKA/Graminor må derfor søke om beløpene for 2027 og 2028 i den ordinære budsjettprosessen for disse årene.

Landbruksdirektoratet påpeker at dersom prosjektets fremgang blir forsinket bør utbetalingene forskyves tilsvarende. FKA/Graminor har ikke beskrevet utbetalingene noe nærmere utover halvårlige utbetalinger i prosjektperioden, og vi legger derfor til grunn en fordeling i fire like store beløp.

Landbruksdirektoratet har vurdert et utbetalingsløp etter modell fra Innovasjon Norge basert på dokumenterte kostnader.

Investeringene i de driftsmidlene som bevilgningen er knyttet til kommer gjerne på et sent stadium i prosjektet. Det vurderes imidlertid at likviditeten er kritisk for fremgangen i prosjektet. Det foreslås derfor tre like store utbetalinger etterfulgt av endelig og siste utbetaling når anlegget er operativt, i tråd med foreslått utbetalingsplan fra FKA.

FKA må anmode om utbetaling og anmodningen må følges av en rapport om prosjektets fremdrift. Siste utbetaling gjøres ikke før ferdigattest for bygg og regnskap for innkjøpt inventar og driftsmidler kan framlegges. Innkjøp av inventar skal legges fram sammen med en revisors uttalelse (ISRS 4400).

Oppsummert, Landbruksdirektoratet har i denne saksframstillingen uttrykt skepsis til investering i bygg og varige driftsmidler, i tråd med Omsetningsrådets generelle policy i

denne type saker. Det vurderes likevel slik at det bør gjøres et unntak i denne saken. Vi ser at prosjektet i stor grad virker positivt inn på den landbrukspolitiske målsetningen om økt selvforsyningsgrad generelt, og på korn spesielt. Vi ønsker likevel å presisere at det ikke bør legges opp til en praksis hvor Omsetningsrådet bevilger midler til investeringer med lang levetid og medfølgende oppfølging over mange år.

Innstilling – utforming av vedtak

Landbruksdirektoratet er positiv til søknaden. Vårt forslag er at Omsetningsrådet gir et tilskudd på kr 3 750 000 kroner i 2026 og tar finansieringsplanen til orientering. Det forutsettes videre at eventuelle kostnadsoverskridelser betales av Graminor selv eller fra andre finansieringskilder.

Det legges til grunn at FKA på vegne av Graminor søker om de resterende midlene i forbindelse med budsjettprosessen for 2027 og 2028. Dette er i henhold til praksis for tilskudd finansiert av omsetningsmidler, hvor bevilges omsetningsmidler for ett år av gangen.

Når det gjelder de nærmere betingelsene for tildelingen og utbetaling av tilskuddet ber Landbruksdirektoratet om fullmakt fra rådet til å utforme disse overfor tilskuddsmottaker. Dette vil være betingelser av hovedsakelig teknisk karakter, for å sørge for at tilskuddet blir gitt, utbetalt og fulgt opp på en forsvarlig måte. Betingelsene vil bygge på de føringene som Omsetningsrådet har gitt gjennom behandlingen av denne saken.

Søker er FKA, og pengene vil bli tildelt selskapet som markedsregulator. FKA vil derfor være ansvarlig for at tilskuddet brukes på den måte som rådet og Landbruksdirektoratet bestemmer. Det forutsettes at FKA følger opp betingelsene overfor Graminor, og eventuelt utarbeider de avtaler mellom FKA og Graminor som er nødvendige i denne forbindelse.

Som det fremgår av saksframstillingen over har direktoratet vært i kontakt med Innovasjon Norge for å få kunnskap om hvordan de behandler liknende saker om tildeling av tilskudd til investeringer i landbruksvirksomhet. Ved utformingen av vedtak, og avtale, med tilskuddsmottaker vil det tas utgangspunkt i standard vedtak som nyttes av Innovasjon Norges tilskuddsbrev rettet mot landbruksvirksomhet, dog med de tilpasninger som er nødvendige i denne saken.

Tilskuddsbrev og evt. avtale vil bl.a. omfatte følgende punkter.

- Tilskuddsmottaker,
- Tilskuddsbeløp,
- Godkjent prosjektformål og -periode,
- Godkjente aktiviteter og kostnader,
- Godkjent finansieringsplan,
- Informasjon om hjemmel i statsstøttereguleringen,
- Utbetaling,
- Forbehold om utbetaling,
- Utbetaling og dokumentasjon,
- Vilkår for utbetaling,
- Generelle vilkår,
- Krav om opplysningsplikt og adgang til kontroll,
- Vilkår om tilbakebetaling og krav på renter.

Tilskuddsbrev og eventuell avtale vil bli lagt frem for Omsetningsrådet i en orienteringssak.

Saksnr.: 94/25	Sektor: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt 2026	Saksnr.: 25/51083 - 2

Beskrivelse

Nortura SA og Bransjestyret søker om godkjenning av budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) for 2026. Budsjettet har en totalramme på 80 247 560 kroner. Dette er en økning på 837 560 kroner og 1,05 prosent, fra budsjettet for 2025.

Landbruksdirektoratet innstiller på omsøkt totalramme.

Hjemmel

Retningslinjer for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet punkt 2-1 og 3, med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Lov av 10. juni 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11 første ledd

Forutsetninger

Vedlegg

Søknad med vedlegg fra Opplysningskontoret for egg og kjøtt mottatt 20. oktober 2025

Forslag til vedtak

1. Budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt for 2026 godkjennes med en totalramme på inntil 80 247 560 kroner.
2. Av fondet for omsetningsavgift på kjøtt kan det i 2026 anvendes inntil 48 270 395 kroner til opplysningsvirksomhet for kjøtt, herav anslagsvis 2 172 168 kroner i kortsiktige markedstiltak på kjøtt.
3. Av fondet for omsetningsavgift på egg kan det i 2026 anvendes inntil 13 419 025 kroner til opplysningsvirksomhet på egg.
4. Av fondet for omsetningsavgift på fjørfekjøtt kan det i 2026 anvendes inntil 18 558 140 kroner til opplysningsvirksomhet for fjørfekjøtt.

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt 2026

Generelt om søknaden

Landbruksdirektoratet mottok 20. oktober 2025 budsjettforslag fra Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK).

OEK mottar finansiering fra fondene for omsetningsavgift for kjøtt, egg og fjørfekjøtt. Norturas konsernstyre fremmer søknaden til Omsetningsrådet for egg, storfe, svin og småfe (sau og lam), mens Bransjestyret søker midler til opplysningsvirksomhet for kylling og kalkun. Opplysningskontoret sammenstiller søknadene og oversender Landbruksdirektoratet.

Budsjettforslaget som legges fram for 2026 har en totalramme på 80 247 560 kroner som er en økning fra 2025 på 837 560 kroner, tilsvarende 1,05 prosent økning.

OEK og Bransjestyret for OEK har hatt en grundig prosess med et bredt kunnskapsgrunnlag, samt analyse på viktige områder og temaer for OEKs virksomhet, for å komme frem til OEKs strategi for 2026/2027. OEK skriver at strategidokument bygger samtidig på en totalvurdering av markedssituasjon, -balanse og -prognoser for egg og kjøtt i Norge. I tillegg har OEK fått innspill til prioritering og ressursbruk for avsetning av midler til kortsiktige tiltak i 2026 fra Norsk egg- og kjøttråvare (NOEK). OEK nevner også at de har hatt dialog med ulike ledd i verdikjeden for å avdekke eventuelle andre behov.

OEK søker om en bevilgning hvor 2 172 168 kroner av totalbudsjettet er satt av til kortsiktige tiltak for storfe, svin og sau/lam. Det utgjør 2,7 prosent av totalbudsjettet og 3,5 prosent av totalbudsjettet når fjørfe (kylling og kalkun) er holdt utenom. Det vises til behandlingen av budsjettet for 2021 hvor prinsippet om 0-15 prosent av midlene til kortsiktige tiltak ble slått fast.

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett - forslag 2026	Endring kroner fra 2025 til 2026	Endring prosent
Kjøtt	53 104 306	49 500 000	48 270 395	-1 229 605	-2,48
Egg	13 433 570	12 910 000	13 419 025	509 025	3,94
Fjørfekjøtt	17 934 765	17 000 000	18 558 140	1 558 140	9,17
Sum OEK	84 472 641	79 410 000	80 247 560	837 560	1,05

Behandling av søknaden i Norturas konsernstyre og Bransjestyret

Vedtak i Bransjestyret, 13. oktober 2025

«Bransjestyret slutter seg til ny strategi for Matprat, Opplysningskontoret for egg og kjøtt.

Bransjestyret godkjenner videre forslaget til rammebudsjett 2026 for Opplysningskontoret for egg og kjøtt på kr 80 247 560.

Fordelt på fondene utgjør dette følgende:

Storfe, svin, lam:	kr 48 270 395
Kylling, kalkun:	kr 18 558 140
Egg:	kr 13 419 025

Søknad om bruk av budsjettmidler fra fondene for egg og rødt kjøtt, samt totalbudsjett går til Norturas konsernstyre for videre behandling før oversendelse til Omsetningsrådet. Søknad om bruk av midler til hvitt kjøtt og budsjett for dette sendes direkte til Omsetningsrådet.»

Vedtak i konsernstyret i Nortura 15. oktober 2025

«Det godkjennes et samlet budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt for 2026 på 80 247 560; fordelt med kr 48 270 395 fra fondet for rødt kjøtt og kr 13 419 025 fra fondet for egg. Budsjettet finansieres av omsetningsavgift.

Bevilgninger for hvitt kjøtt vedtas direkte av Omsetningsrådet.

Det settes av kr 965 408 til kortsiktige tiltak for storfe, kr 965 408 for svin og kr 241 352 for lam/sau.

Saken oversendes til Omsetningsrådet for endelig behandling»

Budsjettforslag for OEK 2026

Budsjettforslaget som legges fram for 2026 har en totalramme på 80 247 560 kroner som er en økning fra 2025 på 837 560 kroner eller 1,05 prosent.

Grunnlaget for budsjettet er strategien 2026/2027, som danner rammen for OEKs virke i å bidra til å sikre avsetning av og øke verdiskaping for norskprodusert egg og kjøtt. OEK skriver at formålet deres er å sikre langsiktig volum- og verdiutvikling i egg- og kjøttproduksjonen.

OEK legger opp til en forventet lønnsvekst på fire prosent av justert og redusert lønnskostnad, og en forventet øvrig økning i konsumprisindeks (KPI) på 2,2 prosent i budsjettforslaget for 2026. Justeringene er hentet fra SSB. I tillegg søker OEK om 1,6 mill. kroner til økte IT-kostnader. Oppsummert gir dette en total vekst i budsjettsøknaden for OEK fra 79 410 000 kroner i 2025 til 80 247 560 kroner i 2026, en vekst på 1,05 prosent.

Detaljene til budsjettet det søkes om til OEK for 2026

Oversikten under viser all aktivitet som er finansiert over omsetningsavgiften for kjøtt, egg og fjørfe.

I tillegg har OEK en avtale med Felleskjøpet Agri SA om å drifte opplysningsvirksomhet for korn. Dette er finansiert av omsetningsmidler og bidrag fra omsetningsavgift, norske møller og bakerier og andre aktører innen brød og korn. Det vises til egen søknad om disse midlene til Omsetningsrådet. Videre har markedsutvalget for reinkjøtt en avtale med OEK om generisk markedsføring av reinkjøtt. Samarbeidet finansieres over Reindriftsavtalen. I 2023 inngikk Norges Birøkerlag og OEK en treårig avtale om merkenøytral opplysningsvirksomhet for honning. Dette finansieres over Jordbruksavtalen og det er Norges Birøkerlag som er ansvarlig.

OEK skriver at forhenværende budsjettoppsett har vært mer eller mindre uendret over år. Det nye oppsettet, skriver OEK, speiler i større grad virksomhetens drift og virkemiddelbruk, og gir dermed et mer presist bilde av bruken av midler. Plassering av budsjettposter for 2025 vises i to kolonner med både opprinnelig budsjett og revidert budsjett.

Oversikt over budsjettet til OEK for 2025 og 2026

	Budsjett 2026	Budsjett 2025 - godkjent	Budsjett 2025 - revidert
Administrasjon/Drift, sum	36 300 000	37 230 000	37 230 000
Lønn og personalkostnader	28 000 000	30 680 000	30 680 000
Husleie/felleskostnader	6 300 000	4 750 000	4 750 000
Utviklingskostnader	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Kompetanseutv/reiser	1 000 000	800 000	800 000
Kommunikasjon og markedsføring	35 670 000	32 580 000	34 580 000
Kjøp av tjenester	1 100 000	820 000	1 420 000
Utviklingskostnader	7 900 000	600 000	7 000 000
Produksjonskostnader	2 900 000	8 800 000	2 950 000
Driftsmidler/vareforbruk	170 000	160 000	160 000
Mediekjøp	22 000 000	20 000 000	21 000 000
Ekstern kommunikasjon	1 600 000	2 200 000	2 050 000
Data, analyse og kunnskapsinnhenting	8 277 560	9 600 000	7 600 000
Digital drift	1 800 000	2 800 000	1 800 000
Innsikt/analyser	1 600 000	1 800 000	1 800 000
Effekt/resultatmåling	2 000 000	1 000 000	1 000 000
Kjøp av tjenester	877 560	2 000 000	1 000 000
Utredninger og kunnskapsinnhenting	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Totalsum	80 247 560	79 410 000	79 410 000

Budsjetteringsprinsipp - kortsiktige og langsiktige midlene

For å sikre at OEK bidrar til markedsbalanse, og fungerer som et effektivt markedsregulerende tiltak, har OEK løpende dialog og samarbeid med NOEK. Samarbeidet fungerer ved at OEK innhenter oppdaterte markedsprognoser, samt tilleggsinformasjon eller annen innsikt om markedsituasjonen, fra NOEK. Denne innsikten er et viktig bidrag inn i OEKs planlegging av aktiviteter og markedsføringstrykk. Samtidig bistår OEK med forbrukerinnsikt og analyser for NOEK. Dette foregår jevnlig, men er spesielt relevant når NOEK utvikler langtidsprognoser for kjøtt- og eggmarkedet.

I samsvar med avklaring gjort i Omsetningsrådet under behandling av OEKs budsjett for 2021, har det under utarbeidelsen av budsjettet og i tett dialog med NOEK, blitt gjort en vurdering av behovet for kortsiktige midler for 2026. Omsetningsrådet fastslo at prinsippet om kortsiktige midler skal forstås slik at mellom 0 – 15 prosent av samlet budsjett for OEK øremerkes til kortsiktige tiltak etter markedsbehov og føringer fra Nortura totalmarked. Kortsiktige tiltak defineres da som tiltak som har som formål å avhjelpe volummessige forstyrrelser i markedet, knyttet til overproduksjon, omdømmesvikt, markedssvikt osv.

NOEKs vurdering for 2026 er at dette vil være et år med relativt god balanse i markedet, uten større behov for kortsiktige tiltak direkte knyttet til markedsituasjonen. OEK vurderer likevel behov for kortsiktige tiltak knyttet til omdømme for rødt kjøtt i et helseperspektiv. For 2026 avsettes 4,5 prosent av kjøttbudsjettet til kortsiktige tiltak for rødt kjøtt, hvorav 2,0 prosent for henholdsvis storfe og svin, og 0,5 prosent for lam/sau (med vekt på sau). OEK vil fortløpende gjennom året, i samhandling med NOEK, vurdere behovet for omdisponering av kortsiktige midler. Markedsituasjonen for egg i andre halvår av 2026 er noe som særlig vil følges tett.

Oversikt over de kortsiktige og langsiktige midlene i budsjettet for 2026

	Storfe/svin/småfe	Kylling/kalkun	Egg	Sum
Basisaktivitet (langsiktig - 85%)	46 098 227	18 558 140	13 419 025	78 075 392
Markedsavhengig aktivitet (kortsiktig- 15 %)	2 172 168	0	0	2 172 168
Totalt budsjett 2026	48 270 395	18 558 140	13 419 025	80 247 560
Fordeling sektor %	60,2	23,1	16,7	100,0
Totalt budsjett 2025	49 500 000	17 000 000	12 910 000	79 410 000
	Totalt	Herav svin	Herav storfe	Herav sau/lam
Sektor 4-beinte dyr/rødt kjøtt	48 270 395	26 066 013	17 860 046	4 344 336

Oversikten over de kortsiktige midlene til rødt kjøtt i detalj, budsjett 2026

	Kortsiktige midler kjøtt
Administrasjon/Drift, sum	655 000
Lønn og personalkostnader	630 000
Husleie/felleskostnader	25 000
Utviklingskostnader	0
Kompetanseutv/reiser	0
Kommunikasjon og markedsføring	1 467 168
Kjøp av tjenester	0
Utviklingskostnader	0
Produksjonskostnader	500 000
Driftsmidler/vareforbruk	0
Mediekjøp	917 168
Ekstern kommunikasjon	50 000
Data, analyse og kunnskapsinnhenting	50 000
Digital drift	0
Innsikt/analyser	50 000
Effekt/resultatmåling	0
Kjøp av tjenester	0
Utredninger og kunnskapsinnhenting	0
Totalsum	2 172 168

Samarbeid mellom opplysningskontorene

I samsvar med Omsetningsrådets vedtak 20. mai 2019 (sak 67/19, punkt 8 i vedtaket), og videreføring av tidligere etablert samarbeid, vil OEK for 2026 fortsette samarbeidet mellom opplysningskontorene i landbruket.

Opplysningskontorene i landbruket har lang erfaring med samarbeid på tvers. OEK skriver at dette er viktig samhandling som kan gi god effekt når det samsvarer med det enkelte kontors formål for bruk av omsetningsmidler, og for det norske landbrukets felles interesser. Erfaring tilsier at de mest kostnadseffektive samarbeidsprosjektene, er organisert rundt felles budskap kommunisert i samme tidsperiode, hvor hvert kontor benytter egne kanaler, avsenderroller og strategier.

Hjemmelaga

Et samarbeid mellom opplysningskontorene og Stiftelsen Norsk Mat ble til et felles

kommunikasjonskonsept med tittelen «Hjemmelaga» igangsatt i 2024. Målsetningen er å fremheve innsatsen den norske bonden gjør for norske forbrukere og samfunnet. Kampanjen gjennomføres i årene 2024-2026, primært i digitale kanaler.

OEK setter av 500 000 kroner til samarbeidsprosjekter i 2026, som vil benyttes til innsikt og analyse, og produksjon og markedsføring knyttet til kampanjen «Hjemmelaga».

Bakgrunn for strategiramme 2026/ 2027 og budsjett 2026

OEK fikk en reduksjon i den totale budsjettrammen fra 84 780 000 kroner i 2024 til 79 410 000 kroner for 2025, tilsvarende 6,3 prosent reduksjon, og organisasjonen har i inneværende år gjennomført en rekke besparelser. I tillegg ble en revidert strategi for 2025 utarbeidet ved årets start. OEK gjorde da en nøye vurdering av hvilke områder, satsinger og kompetanse som er kritiske for at OEK skal kunne oppfylle sin rolle og nå sitt formål i et økonomisk krevende år.

Hoveddelen av besparelsene OEK har gjort, er gjennom organisasjonsmessige omstillinger. OEK vil per 1. januar 2026 være redusert med 6,3 årsverk sammenlignet med 1. januar 2025 (fra 30,3 til 24 årsverk). Dette innebærer en kostnadsbesparelse på 5,1 mill. kroner i rene lønnsutgifter, og cirka 7,7 mill. kroner når også sosiale utgifter hensyntas.

I tillegg har administrasjonen i OEK gjennomført nødvendige effektiviseringstiltak knyttet til drift, kutt av kostnader, samt tydeliggjøring av organisasjonens prioriteringer gjennom revidert strategi.

Til sammen har disse tiltakene gjort at organisasjonen har arbeidet målrettet for OEKs formålsoppnåelse i 2025. Samtidig, skriver OEK, at det er verdt å understreke at planlagte tiltak som ble kuttet inneværende år sannsynligvis ikke er fornuftig for effektiv formålsoppnåelse i et helhetlig og noe mer langsiktig perspektiv.

Inkludert i budsjettet OEK søker om for 2026, er det en økning i IT-kostnadene til Nortura på 1,6 mill. kroner. Denne økningen, som Nortura fakturerer til OEK opplyste Nortura om først i midten av september 2025. OEK skriver følgende videre i søknaden sin: «Bakgrunnen for kostnadsøkningen er en kombinasjon av styrking av sikkerhet, satsing på digital transformasjon. Økningen må derfor sees i sammenheng med konsernets historikk, der IT-kostnader fra foregående år er holdt tilbake. Modellen ble justert for mer presise beregninger i 2022–2024. Fra og med 2025 ble i tillegg KPI hensyntatt. Full kostnadsføring for OEKs del gjøres gjeldende fra og med 2026, i henhold til Tjenestekjøpsavtalen. OEK, i likhet med enkelte andre enheter, har kun fått KPI-justeringer de siste årene, noe som gjør at endringen nå oppleves tydeligere i OEK enn hos datterselskapene.»

Status trafikkresultater 2025 – matprat.no

Trafikken til matprat.no har hatt en god økning hittil i år. Under følger en oversikt over øktene for 1. januar til 31. september 2025. En økt er en samling av alt en bruker gjør på nettsiden i løpet av ett sammenhengende besøk.

Måned	2024	2025	% endring 2024 vs. 2025
Januar	5 664 220	7 160 637	+ 28,69 %
Februar	5 450 514	6 227 748	+ 17,59 %
Mars	6 401 142	6 522 744	+ 1,9 %*
April	5 178 989	6 306 475	+ 21,77 %
Mai	5 187 076	6 078 444	+ 17,18 %
Juni	4 592 374	5 510 341	+ 19,99 %
Juli	4 859 678	5 386 652	+ 10,84 %
August	4 705 836	6 976 447	+ 48,25 % (29,83 %)**
September	4 937 142	7 945 793	+ 60, 94 % (42,08 %)**
Oktober	5 245 272		
November	5 090 492		
Desember	10 688 728		

*Kunstig lav på grunn av forskyvning av påske fra året før.

** Fra august i fjor inntraff en feil i vårt rapporteringssystem som gjør at økningen er ekstra høy sammenlignet med samme tall som oppgitt i fjorårets søknad. Den riktige økningen vises i parentes.

Strategiramme 2026/ 2027

OEK skriver at strategirammen de nå har utviklet i utgangspunktet skal gjelde for to år og ved behov kan det gjøres justeringer for 2027.

Formål

Hovedformålet til OEK er som følger: «OEK skal bidra til å sikre avsetningen av, og øke verdiskapingen for, egg og kjøtt fra den norske bonden»

OEK følger opp formålet gjennom generisk og merkenøytral markedsføring av norskprodusert egg og kjøtt. I krevende markedssituasjoner setter OEK inn målrettede tiltak for å balansere tilbud og etterspørsel. Samtidig jobber OEK langsiktig med å bygge omdømme, tillit og preferanse for norsk egg- og kjøtt.

Den løpende generiske markedsføringen, sammen med de kortsiktige markedsregulerende og det langsiktige omdømmebyggende arbeidet henger tett sammen. Kortsiktige tiltak for å balansere markedet legger grunnlaget for langsiktig omdømmebygging, mens et sterkt omdømme gjør det enklere å håndtere svingninger i markedet. OEK prioriterer tiltak som gir størst effekt av midlene for den enkelte råvare.

Virksomhetsidé

For å oppfylle virksomhetens formål jobber OEK med generisk markedsføring og kommunikasjon til norske forbrukere og storsamfunn. OEK skal som del av sitt virke bidra til balanse i markedet for norskprodusert kjøtt og egg.

OEK skal gi inspirasjon og bygge kunnskap om norske råvarer generelt og egg og kjøtt spesielt innen følgende tre temaer:

- råvarekunnskap, mat og matlaging
- ernæring og kosthold
- bærekraftig kosthold og matproduksjon

Innen områder hvor OEK besitter ekspertise, er virksomheten en faglig premissgiver i samfunnsdebatten. I tillegg er organisasjonen en kunnskapsleverandør for bransjen på de samme områdene. All kommunikasjonen fra OEK bygger på solid kunnskap innen en rekke

fagområder, og tiltak baseres på grundige analyser.

Organisering

Etter budsjettreduksjon for 2025 og pågående omstillingsprosess, har OEK ved utgangen av september 2025, 27 ansatte i faste stillinger fordelt på 26,2 årsverk. OEK er per i dag delt inn i tre avdelinger, i tillegg til ledelse og stab. Arbeid med en mer hensiktsmessig intern organisering jobber OEK med nå.

Særskilte innsatsområder i 2026

OEKs strategi beskriver i sin helhet og overordnet hvordan virksomhetens formål skal jobbes med og tas ut i strategiperioden. For 2026 er det følgende områder OEK spesielt skal jobbe med:

- Forbrukerkommunikasjon og generisk markedsføring av egg og kjøtt i et ernærings og bærekraftsperspektiv, med særlig vekt på rødt kjøtt og ernæring.
- Styrke virksomhetens evne til å møte endrede digitale brukermønstre og fremtidige rammebetingelser på området.

Økonomi og finansiering

OEKs kommunikasjonsmodell bygger på å skape og forvalte oppmerksomhet i digitale og sosiale kanaler. OEK skriver at de opererer i et marked og en økonomi – en *oppmerksomhetsøkonomi*. OEK må hele tiden følge med i den teknologiske utviklingen og i kunnskapen om kanalpreferanser. Dette for å sikre maksimal effekt av midlene de forvalter. Gjennom en kontinuerlig strategisk og helhetlig tilnærming til innholdsproduksjon oppnår OEK gode resultater med høy kostnadseffektivitet.

Denne kommunikasjonsmodellen påvirkes av eksterne faktorer, slik som algoritmeendringer, plattformpolitikk og den raske fremveksten av generativ kunstig intelligens. Dette gjør modellen sårbar, skriver OEK, og understreker behovet for kontinuerlig overvåking, innovasjon og annen tilpasning for å sikre at OEK fortsetter å ha gjennomslag i markedet på en kostnadseffektiv måte.

OEK er avhengig av en økonomi som er bærekraftig over tid. Økonomisk stabilitet mellom år er avgjørende for å bevare OEKs sterke, tverrfaglige kompetansenivå. Uten dette risikerer OEK å tape posisjon i markedet og også ha svekket evne til formålsoppgjør.

OEK skriver at disse aspektene utfordrer dem i å tenke nytt omkring utvikling av en mer resistent og bærekraftig inntjeningsmodell for framtiden.

OEK er finansiert av den norske egg- og kjøttproduserende bonden, gjennom tre ulike fond. Dette er OEKs grunnfinansiering. I tillegg mottar OEK kontraktsfestet finansiering gjennom omsetningsavgiftsmidler på korn og tilskudd fra møller, bakere og leverandører til bakerbransjen, samt fra Markedsutvalget for reinkjøtt og Norges Birøkerlag. Her utføres avtalebasert tidsavgrenset opplysningsarbeid og generisk markedsføring for henholdsvis brød, kornvarer, reinsdyrkjøtt og honning.

OEK har stor bevissthet omkring den krevende økonomiske situasjonen norsk landbruk befinner seg i. Høye rentekostnader, store investeringsbehov og økte generelle kostnader på drift legger press på den norske bonden. Det forplikter OEK til å kontinuerlig ha søkelys på effektiv og målrettet bruk av midlene de forvalter.

De aller fleste av OEKs aktiviteter har basis i og relevans for mer enn én type råvare, og de fleste av aktivitetene er ikke alene råvare- og markedssituasjonsdrevet, men også basert på omdømme og forbrukerbehov. Det betyr at det er få satsinger og tiltak i OEK som kun dreier seg om én enkelt råvare.

De kontraktsfestede prosjektene gir OEK ytterligere finansiering og styrker mulighet til bredere kommunikasjon om norske råvarer. Når den finansielle strømmen i totalrammen på budsjettet er større i sin helhet, har OEK mer kjøpekraft i markedet. Med mer finansielle muskler, kan OEK skape synergier mellom råvarer og norsk matproduksjon.

OEKs kommunikasjonsmodell

Beslutningen som for 25 år siden ble tatt om å investere i egen merkevare og plattform gjennom Matprat og matprat.no har gitt OEK en posisjon blant norske forbrukere. Matprat-merkevaren har blitt bygget rundt nettsiden matprat.no, som per i dag er den største nettsiden for mat og matinspirasjon i Norge. Merkevaren er blant topp tre i søkemotorer på hoveddelen av søk av høyest relevans for omdømmebyggende og kjøpsutløsende atferd for den enkelte råvare.

OEK har over tid investert i intern kompetanseheving og rekruttering innen et bredere spekter av kompetanseområder, slik som kommunikasjon og markedsføring, analyse, digitalutvikling, matfag, ernæring, landbruk og matproduksjon, samt filmproduksjon. Dette gjør OEK i stand til å produsere eget innhold effektivt, målrettet og med høy kvalitet, og bruke egne kanaler aktivt. Slik er Matprat til stede i forbrukernes hverdag på en mest mulig relevant måte og i tråd med virksomhetens formål.

Matprat har gått fra å hovedsakelig være en formidler av matinspirasjon og matkunnskap til også å være en innsikts- og kunnskapsformidler som driver aktiv omdømmebygging for norsk matproduksjon med hovedvekt på egg og kjøtt. Denne strategiske retningen skriver OEK, er valgt fordi en helhetlig kompetansebygging om maten, inkludert av produksjonen av denne, tilfører ytterligere verdi til Matprats posisjon i markedet og bidrar til en mer helhetlig formålsoppnåelse.

OEKs største fordel er kombinasjonen av fagkompetanse, effektiv produksjonslinje og Matprat sin merkevarestyrke. Fleksibiliteten ved å investere i egen merkevare gjør at OEK kan tilpasse seg raskt, og kontinuerlig justere retning etter innsikt og analyser. OEK skriver at de skal fortsette å bygge kompetanse internt og produsere mest mulig med egne fagressurser. Dette har OEK erfart at er mer kostnadseffektivt enn utstrakt bruk av eksterne partnere.

Hovedmål og KPI-er

Hovedmål 1 til 3 gjenspeiler kjernevirksomheten til OEK, og det er i aktiviteter knyttet til disse målene OEK bruker hovedvekten av organisasjonens ressurser. KPI-ene for disse tre hovedmålene, skriver OEK, er målbare. Hovedmål 4 er knyttet direkte til OEKs sekundærmålgruppe. KPI-ene knyttet til dette hovedmålet er kvalitative og er ment å gi organisasjonen retning.

Alle mål er satt for to år, men enkelte mål, særlig mål relatert til trafikk og share of voice, skal og må justeres årlig, skriver OEK. Dette henger først og fremst sammen med både endringer i bruksmønster og teknologi, men kan også være hensiktsmessige å endre utfra analyse av bransjesituasjon.

Hovedmål 1	KPI-er
Matprat skal være den foretrukne kilden til kunnskap om mat og matproduksjon hos norske forbrukere	45 % av norske forbrukere skal foretrekke Matprat blant aktører som tilbyr tips, oppskrifter og informasjon om matlaging
	30 % skal kjenne til at Matprat har innhold og informasjon om hvordan matproduksjon foregår i norsk landbruk
	50 % skal ha et godt inntrykk av Matprat sitt innhold og informasjon om kosthold og ernæring
	Trafikkmål: Minimum 65 millioner økter for matprat.no i 2026
	25 % skal oppgi at de ukentlig bruker innhold fra matprat.no i forbindelse med matlaging
	Matprat skal oppnå share of voice for følgende tema: Ernæring 11 % Bærekraft 7 % Matinspirasjon (oppskrifter) 20 %

Hovedmål 2	KPI-er
OEK skal bidra til å styrke omdømmet for norsk landbruk og norsk matproduksjon	75 % av forbrukerne i Norge skal oppfatte at et bærekraftig kosthold inkluderer norsk kjøtt og egg
	70 % av forbrukerne skal oppfatte at et sunt kosthold inkluderer norsk kjøtt og egg
	At 80 % av forbrukerne i Norge har høy tillit til norsk landbruk

Hovedmål 3	KPI-er
Matprat skal styrke sin merkevareposisjon blant forbrukere	Oppnå total uhjulpen kjennskap til Matprat på 70 % (In mind)
	Omdømmeindeks til MP: 75 % vurderer Matprat sitt generelle omdømme som godt eller bedre*
	Matprat skal score minimum 70 poeng totalt i Kantars årlige omdømmebarometer

*sammensatt indeks av hvordan forbrukeren opplever Matprat når det gjelder nytteverdi, tilgjengelighet, brukervennlighet, inspirerende, inntrykk, etc.

Hovedmål 4	KPI-er
OEK skal øke samhandlingen med og vise verdi for den norske egg- og kjøttbransjen	OEK skal kontinuerlig vurdere faglige bidrag i relevante bransjefora, og være en faglig premissgiver i særlig viktige prosesser for egg- og kjøttbransjen.
	OEK skal sørge for at bransjen holdes oppdatert om virksomhetens aktiviteter, eksempelvis ved å tilby nytt innhold på bransjesidene

Resultatmåling

I en tid hvor norsk landbruk opplever tøffere vilkår, er det desto viktigere at OEK kan dokumentere god ressursbruk og målbar effekt på formålet.

For kampanjer og reklame vil kampanjemålinger/evalueringer bidra med kritisk innsikt i hvordan produksjon og medieinvesteringer fungerer og hvor effektive de er – og ikke minst hva man eventuelt kan forbedre i kommende kampanjer.

Når det gjelder hovedmål 3 med tilhørende KPI-er, vil dette måles kontinuerlig i Matprats merkevaretracker. Her prioriteres å måle de konkrete KPI-er som er fastsatt under hovedmålene, men også andre KPI-er som er viktig for å si noe om råvarenes posisjon og merkevarestatus for Matprat.

Forskningsprosjektet «Effekter av Matprats generiske markedsføring» fra 2025 i regi av Norges Handelshøyskole, vil fortsette å være sentral innsikt og dokumentasjon om i hvilken grad OEKs arbeid og merkevaren Matprat bidrar til verdi for norskprodusert egg og kjøtt, og slik sett effektivt oppfyller virksomhetens formål. Forskningsprosjektet undersøker hvorvidt OEK tilfører verdi til og gir avkastning for norskprodusert egg og kjøtt gjennom sin generiske markedsføring. Funn i prosjektet så langt viser at OEK og merkevaren Matprat har effekt, og at denne særlig kommer gjennom aktivitet på matprat.no og i sosiale medier, og at den styrkes ytterligere når generisk reklame opptre sammen med produktreklame fra næringen. I tillegg har det blitt vist at den generiske publisiteten som OEK/Matprat oppnår gjennom eksponering i media også bidrar til verdiskapning. Fremover vil dette prosjektet utforske hvordan den generiske markedsføringen kan ytterligere optimaliseres og effektiviseres.

Data, analyse og kunnskapsinnhenting

Forskning, innsikt og analyse er fundamentet for alle beslutninger som tas i OEK. Kombinert med bruk av data, kunstig intelligens (KI) og annen teknologi er dette en forutsetning for å oppnå organisasjonens hovedmål, og et viktig virkemiddel i alt OEK gjør for å oppfylle formålet.

OEK har sterk fagkompetanse og et solid oppdatert kunnskapsgrunnlag på ernæring og kosthold og på bærekraft klima og miljø. Faglig etterrettelighet og transparens er viktige prinsipper i OEKs formidling. OEK baserer seg på nyere fagfelleverderte kunnskapsoppsummeringer av adekvat kvalitet.

OEKs posisjon som kunnskapsbasert samfunnsaktør og som kunnskapsleverandør i bransjen skal opprettholdes og styrkes for å bevare og styrke omdømmet til norsk matproduksjon/husdyrproduksjon og for verdiskapning for råvarene.

Mer informasjon om hvordan OEK bruker forskning, data, analyse og annen kunnskapsinnhenting står i søknaden til OEK.

Kommunikasjon og markedsføring

Kommunikasjon og generisk markedsføring er OEKs viktigste verktøy for å fremme norske råvarer og styrke kunnskapen og forståelsen om norsk matproduksjon. OEKs formål og strategiske målsetninger, både på kort og lang sikt, ligger sammen med markedssituasjon som premiss for OEKs aktiviteter. OEK skal kommunisere gjennom betalte, egne og fortjente medier og tilby inspirasjon og kunnskapsbasert informasjon om råvarer, matlaging, sunt og bærekraftig kosthold og norsk matproduksjon gjennom innsiktsbasert arbeid.

Langsiktig bygging av tillit

OEKs kommunikasjon er kunnskapsbasert og skal bygge tillit, forståelse og engasjement over tid, for slik å bygge omdømmet til råvarene. Forbrukerne forventer at OEK gir dem kunnskap, trygghet og inspirasjon til å ta gode matvalg, og at OEK møter sunn skepsis med åpenhet, faglig tyngde og en respektfull tone. OEK skal være åpne og ærlige, og OEK skal kunne dokumentere påstander med solid forskning og innsikt fra anerkjente fagmiljøer. Gjennom OEKs fagpersoner bygges troverdighet og personlig relasjon til merkevaren. Når OEKs eksperter uttaler seg, særlig i redaktørstyrte medier, har det stor verdi for omdømmet. OEK skal også prioritere aktiv dialog med forbrukerne gjennom rask og god oppfølging i ulike kanaler. OEKs kommunikasjon er laget av mennesker, for mennesker.

Målgrupper

OEKs primærmålgruppe er forbrukere i Norge generelt. OEKs sekundærmålgruppe er norsk egg- og kjøttbransje og tilknyttede landbruksorganisasjoner. OEKs kommunikasjon retter seg per i dag hovedsakelig mot unge voksne. Med den sterke teknologiske utviklingen endres også hvordan man forholder seg til målgrupper. I 2026/2027 vil OEK utrede hvordan de i større grad kan rette seg mot primærmålgruppen i sin helhet på en kostnadseffektiv måte.

Bransjekommunikasjon

OEK ønsker tett dialog og samhandling med egen bransje og utvalgte interessenter. Gjennom aktiv bransjekommunikasjon, både digitalt og fysisk, ønsker OEK å styrke samarbeidet med den norske egg- og kjøttbransjen. På Matprats bransjenettside skal OEK dele analyser, innsikt og faglig innhold om forbrukertrender, ernæring og kosthold, samt norsk matproduksjon i et bærekraftperspektiv. OEK skal tilgjengeliggjøre relevant forbrukerkommunikasjon og resultater fra OEKs aktiviteter, og tilby skreddersydde analyser ved behov.

Fysisk tilstedeværelse er viktig. OEK skal delta aktivt på relevante arrangementer med faglige innspill og kompetansedeling. På områdene hvor OEK besitter ekspertise er virksomheten også en faglig premissgiver i offentlige politiske og faglige prosesser. Med solide gjennomganger og analyser i bunn skal OEK, der det er relevant, levere sine innspill i den enkelte sak. OEK fungerer også som en kunnskapsleverandør til bransjen i slike saker.

Merkevare og identitet

Matprat er en godt etablert merkevare med høy kjennskap blant forbrukere i Norge. Høy «Top of mind» er viktig for merkevaren og bygges først og fremst gjennom tilstedeværelse, relevans og positive assosiasjoner sammenlignet med konkurrenter. OEK skriver at de skal styrke denne posisjonen ved å samle sin satsning under denne merkevaren.

OEK skriver at de skal sikre at merkevaren Matprat forblir relevant og aktuell, og at forbruker oppfatter OEK som tilstrekkelig komplette i sitt innhold. Å være konsekvente over tid i sin visuelle identitet og kommunikasjonsstil, vil også bidra til merkevarens posisjon. Ved å bruke Matprat sin merkevareguide aktivt i alt OEK produserer, skriver OEK at de skaper en helhetlig brukeropplevelse og styrker avsenderidentitet på tvers av kanaler.

Innholdsproduksjon

Innholdsproduksjon er et strategisk virkemiddel for OEK, og en sentral del av hvordan OEK oppnår formålet. Gjennom innsiktsbasert og målrettet innholdsproduksjon skriver OEK at de kobler mål, målgrupper, kanaler og budskap – med ambisjon om å skape engasjement, bygge merkevare og sikre langsiktig posisjon i markedet.

All innholdsproduksjon i OEK er forankret i dokumentert innsikt: forbrukerbehov, bransjeinteresser, søkeordsanalyser, sesongvariasjoner og samfunnsaktualitet. OEK produserer innhold på tre hovedtemaer:

- råvarekunnskap, mat og matlaging
- ernæring, kosthold og helse
- bærekraftig kosthold og matproduksjon

Å bygge kunnskap om og gi innsikt i dyrevelferdsstatus i norsk husdyrproduksjon er også viktig for omdømmet til råvarene og bransjen. Samtidig er OEKs innhold om bærekraftig matproduksjon ofte tilgrensende til tematikk som direkte eller indirekte går inn på dyrevelferdsområdet. I innholdsproduksjon og kommunikasjon skal OEK her samhandle tett med Animalia.

OEKs uttak tilpasses kanal, format og målgruppe. Nettsiden matprat.no er OEKs hovedplattform og gir OEK kontroll over innhold, timing og budskap. OEK skriver at de samtidig styrker rekkevidde og troverdighet gjennom synlighet i redaktørstyrte medier, sosiale medier og gjennom betalte kampanjer.

Innholdsproduksjonen omfatter hele prosessen fra idé til uttak: konseptutvikling, testing, produksjon (av eksempelvis oppskrifter, artikler, kronikker, manus, SoMe-innhold, film og podkast), samt publisering, oppdatering og vedlikehold. Alt innhold skal være visuelt engasjerende, lett å forstå og faglig forankret i OEKs verdier og kompetanse.

OEK jobber etter en todelt plan: en langsiktig, overordnet innholdsstrategi som sikrer kontinuitet og omdømmebygging, og en fleksibel, dynamisk produksjonsplan som gir rom for rask respons på trender, markedsbehov og forbrukeradferd. OEK skriver at med denne kombinasjonen gjør det at de er i stand til å balansere kortsiktige tiltak med langsiktig verdi.

Gjennom innholdet skal OEK formidle matglede, bygge kunnskap og inspirere til bruk av norske råvarer generelt, og egg og kjøtt spesielt. OEK skal styrke forståelsen av råvarenes egenskaper, produksjonsmetoder og ernæringsmessige verdi, og vise hvordan de inngår i et helsefremmende og bærekraftig kosthold. Ved å koble maten til sesong, opprinnelse, ernæring og bærekraft gir OEK forbrukerne verktøy og motivasjon til å ta gode valg.

Målet er å skape innhold som gir inspirasjon, kunnskap og selvtillit, og som styrker tilliten til norske råvarer, norsk landbruk og OEK/Matprat sin rolle som en troverdig og relevant samfunnsaktør. OEK er finansiert av bøndene, og deres innhold skal både inspirere til bruk og forklare hvorfor norsk mat er verdt å velge.

Virkemidler

For OEKs innholdsmarkedsføring er lyd og bilde sentrale virkemidler.

Filmproduksjon er et viktig visuelt virkemiddel for OEK. OEK skal videreføre konseptutvikling, kreasjon og produksjon av film med i størst mulig grad med egne ressurser, og dermed sørge for kostnadseffektiv produksjon som både ivaretar merkevare og reklameoppmerksomhet. Å besitte kompetanse på dette området internt i organisasjonen, skriver OEK, gir kortere produksjonsløp og sikrer både kvalitet i det endelige produktet og effektivitet i prosessene. Et annet visuelt virkemiddel for OEK er matfoto- og bildeproduksjon.

OEK skal videreføre intern produksjon av matbilder, råvarefoto og illustrasjonsbilder til matprat.no, OEKs kanaler og betalt markedsføring. Dette sikrer OEK en fleksibel og kostnadseffektiv produksjon av bilder som er autentiske og ærlige.

OEKs podkast er også et virkemiddel i formidling av kunnskap. Podkasten er et format som lar forbrukeren møte menneskene i Matprat og den kunnskapen som finnes i organisasjonen på en mer uformell måte, og som kan bidra til å tilgjengeliggjøre temaene OEK jobber med. OEKs podkast skal være et forum for samtaler omkring maten, inkludert hvordan den produseres og hvordan den påvirker helsen vår.

Ved å tilby innhold og tjenester som er tilpasset ulike forbrukerbehov, og ved bruk av en solid kommunikasjons- og mediestrategi, skal OEK/Matprat opprettholde posisjonen som en helhetlig kilde til både inspirasjon og kunnskap. Innhold skal dessuten skapes på en måte som kan gi merverdi i kommunikasjon med bransjen.

Medier og kanaler

OEK skal være tilgjengelige og aktive både i egne, betalte og fortjente kanaler. Prioriteringer og kanalmiks vurderes kontinuerlig, og hvordan ressurser vektas avhenger av målsetning, resultater, evalueringer og innsikt i målgruppen.

Egne kanaler

Matprat.no er OEKs hovedkanal for uttak og basen for alt deres innhold. OEK skal fortsette utvikling av relevante og brukervennlige tjenester på nettsiden, og sørge for en godt vedlikeholdt systemarkitektur som er dynamisk og skalerbar.

OEK skal opprettholde den høye trafikken, kjennskapen og posisjonen nettsiden har i markedet. Satsning på teknisk optimalisering og søk for å drive trafikk, er derfor fremdeles av høy betydning. For å møte vridningen i søkemarkedet, med økt bruk av KI-chat til søk, skal OEK tilrettelegge og gjøre nettsiden teknisk tilgjengelig for dette, samtidig som OEK rigger seg for denne type utvikling i brukermønster. Innsamling av førstepartsdata vil fortsatt være et satsingsområde, og innloggede tjenester som chatbot og app vurderes som sentrale verktøy for å støtte begge disse behovene.

Fortjente kanaler

OEK/Matprat skal være en synlig, tydelig og faglig trygg aktør i redaktørstyrte medier. OEKs rolle er å bidra med innsikt, kunnskap og perspektiv i samfunnsdebatten om mat, kosthold og norsk matproduksjon på en måte som bidrar til å bygge tillit og preferanse for norsk matproduksjon og egne råvarer.

OEK skal være proaktive i sin medietilnærming og prioritere synlighet i medier som treffer sine viktigste målgrupper, forbrukeren og bransjen, med budskap som står sentralt i OEKs arbeid. Kommunikasjonen skal forankres i fag, bidra til økt transparens og formidles på en form som gjør innholdet tilgjengelig for folk flest.

Tilstedeværelse i sosiale medier skriver OEK, er viktig for markedsstrategi og deres posisjon. Organisk tilstedeværelse på sosiale medier styrker merkevaren, øker rekkevidden og hjelper OEK å nå ulike målgrupper. Plattformene tillater målrettet kommunikasjon, personlig markedsføring og direkte kundekontakt. OEK skriver at de er kostnadseffektive og gir verdifull innsikt via dataanalyse og dialog, og anses som viktige verktøy for å nå målene deres. Sosiale medier åpner også dører for å skape dialog og for å differensiere på tematikk og konsept.

Søkemotorer er OEKs største kilde til trafikk (91 prosent), og er derfor sentrale plattformer i OEKs markedsføring. En god søksstrategi er derfor et viktig virkemiddel for å nå forbruker og synliggjøre OEKs innhold. En god søksstrategi bidrar til å skape økt etterspørsel i butikk.

OEK skal kontinuerlig sikre at OEK/Matprat er synlig der forbrukerne søker – enten det skjer i søkemotorer, sosiale medier eller andre kanaler. OEK skal følge nøye med på utviklingen innen KI, spesielt Googles «AI Oversikt», som vil gi flere søk, men uten nødvendigvis klikk inn på egen nettside. Dette øker betydningen av visninger og kan igjen gjøre det nødvendig å revurdere hvilke KPI-er OEK bør ha på området i fremtiden.

OEK skal beholde sin lederposisjon på oppskriftsformidling, samtidig skal de fortsette å synliggjøre sine to andre innholdstemaer i søkekanalene.

Betalte kanaler

Mediemarkedet er fragmentert og endrer seg raskt. OEK skal ha et dynamisk og bevisst forhold til betalte medier/kanaler, for å oppnå mål og beholde posisjon i markedet. OEK skriver at de skal kontinuerlig vurdere kanalvalgene og flytte midler for å oppnå best mulig kostnadseffektivitet. Fokuset vil være på digitale markedsføringskanaler. Dette gir fleksibilitet til å tilpasse budskap og skalere kampanjer dynamisk. OEK skal teste nye formater og flater der det er hensiktsmessig for å sikre at mediemiksen til enhver tid er optimalisert for å følge trender og treffe ulike segmenter av befolkningen. Betalte mediekjøp skal gjøres i samråd med mediebyrå. Ved å kombinere egen kanalbruk og organisk innhold med betalt annonsering, sikrer OEK oppmerksomhet og engasjement hos forbruker.

Annonsering hos tech-gigantene har utfordrende og problematiske sider ved seg, skriver OEK. OEK skal kontinuerlig vurdere hva som er mest kostnadseffektivt og riktig forvaltning av omsetningsmidler sett opp mot etiske perspektiver. Ved å kutte ut anvendelse av internasjonale medier vil realiteten være at det blir både mer krevende og mindre kostnadseffektivt å nå ut.

Samarbeid og samhandling med aktører i landbruket

OEK samarbeider tett med sentrale aktører i norsk landbruk. OEK skal dele relevant innsikt om forbrukere og storsamfunn, og bidra med fagkunnskap innen områdene ernæring og bærekraft.

I offentlige prosesser av høy relevans skal OEK dele sin fagkunnskap med relevante aktører i landbruket. OEK samarbeider med Bondelaget og Småbrukarlaget om kunnskapsinnhenting, kommunikasjon og samfunnskontakt. OEK skriver at de gjennom felles prosjekter og jevn dialog bygger tillit til norsk matproduksjon og sørger for at ulike perspektiver i verdikjeden blir hørt. Slik bidrar OEK til å styrke kunnskapsgrunnlaget, relasjonene og troverdigheten i kommunikasjonen om norsk matproduksjon. På dyrevelferdsområdet samhandler OEK tett med Animalia.

OBK

Et av samarbeidstiltakene mellom opplysningskontorene er at OEK har overtatt driften av Opplysningskontoret for brød og korn (OBK). OBK ved Felleskjøpet Agri SA og OEK inngikk i 2021 avtale om kjøp av merkenøytral opplysningsvirksomhet om brød og korn. Avtalen ble reforhandlet for tre nye år i 2023. Avtalen regulerer hvordan samarbeidet skal skje, og at OBKs formål og målsettinger videreføres. Markedsråd for brød og korn (med representanter fra alle bidragsyterne) har overordnet ansvar for å sette mål og strategi for «brød og korn»-området i OEKs arbeid og kanaler. OEK er ansvarlig for utarbeidelse av handlingsplan og iverksetting av tiltak med basis i satte strategi og mål.

Matopedia

Samarbeidet mellom OEK, OBK og Opplysningskontoret for melk og meieriprodukter (Melk.no) knyttet til læreverket Matopedia, avvikles ved utgangen av 2025. OEK skriver at dette er i tråd med vedtak i OEKs bransjestyre i oktober 2024, og som redegjort for i Omsetningsrådets møte i april 2025.

OEK besluttet våren 2025 å drifte Matopedia ut desember 2025 med tydelig merking av at innholdet i læreverket ikke er oppdatert i tråd med nye kostråd. Fra 1. januar 2026 vil Matopedia stenges ned. OEK har kommunisert beslutningen til skolene/lærerne gjennom både nyhetsbrev og gjennom informasjon på nettsidene. OEK vil derfor ikke søke om midler til ny revidering og videre drift av Matopedia for 2026.

Rein

Markedsutvalget for reinkjøtt og OEK inngikk i 2010 avtale om merkenøytral opplysningsvirksomhet for reinkjøtt. Avtalen er løpende og reguleres gjennom årlige tilskuddsbrev. Avtalen regulerer hvordan samarbeidet skal skje. OEK er ansvarlig for utforming av handlingsplan og utførelse av tiltak, med basis i strategi og mål. Markedsutvalget for reinkjøtt er satt sammen av representanter fra Norges Reindriftssamers Landsforbund, Landbruk- og matdepartementet og Landbruksdirektoratet.

Brød-satsingen

En rekke aktører i brød- og bakeribransjen gikk i 2024 sammen om en treårig avtale med OEK, om kjøp av merkenøytral opplysningsvirksomhet for brødkategorien. Avtalen regulerer hvordan samarbeidet skal skje. OEK er ansvarlig for utforming av handlingsplan og utførelse av tiltak, med basis i strategi og mål. Initiativtakerne bak satsingen er Mesterbakeren AS, Bakehuset AS, Gomanbakeren AS og Felleskjøpet Agri SA, som sammen med representanter i OEK utgjør styringsgruppen i satsingen. En rekke andre aktører er tilknyttet satsingen på ettårsavtaler.

Honning

Norges birøtterlag og OEK inngikk i 2023 en treårig avtale om merkenøytral opplysningsvirksomhet for honning. Avtalen regulerer hvordan samarbeidet skal skje. OEK er ansvarlig for utforming av handlingsplan og utførelse av tiltak, med basis i strategi og mål. Norges Birøtterlag fikk i Jordbruksavtalen i 2023 bevilgning til prosjektet via Omsetningsrådet.

Mer informasjon på OEKs bransjeside

OEK etablerte i begynnelsen av 2025 en nettside eksklusiv for den norske egg- og kjøttbransjen. OEK skriver at dette er et ledd i å skape merverdi av OEKs innsats for egen bransje. Her deles oppdatert forbrukerinnsikt, råvarestatus, relevante analyser, høringsinnspill og årsrapporter, i tillegg til innsikt i utvalgte kampanjer og øvrige tiltak.

Vi viser til bransjesiden for mer innsikt i hvordan OEK forvalter tildelte omsetningsmidler:

[Matprat.no/bransje](https://matprat.no/bransje)

Landbruksdirektoratets vurdering

OEKs budsjettforslag innebærer en økning i totalbevilgningen på 837 560 kroner sammenlignet med budsjettet for 2025, tilsvarende en økning på 1,05 prosent. OEKs grunnlag for budsjettet er strategien 2026/ 2027, som danner rammen for å oppnå formålet til OEK. Formålet er å sikre langsiktig volum- og verdiutvikling i egg- og kjøttproduksjonen. Tall fra nasjonalregnskapet viser at veksten i gjennomsnittlig årslønn prognoseres i 2026 til 4,0 prosent. For konsumprisindeksen er det lagt inn en prognose på 2,2 prosent. Det er disse økningene OEK har lagt opp til i sitt budsjettforslag for 2026.

OEKs budsjett for inneværende år har en totalramme på 79,41 mill. kroner som er en reduksjon fra 2024 på 5,37 mill. kroner, tilsvarende 6,3 prosent reduksjon. Inkludert i OEKs budsjettforslag for 2026 er en økning i IT-kostnader til Nortura på 1,6 mill. kroner. Uten denne ekstra økningen på IT-kostnader, ville OEK også for 2026 hatt en reduksjon i totalt beløp de søker om. OEK opplyser at de har gjennomført en rekke besparelser i inneværende år. Hoveddelen av besparelsene OEK har gjort, er gjennom organisasjonsmessige omstillinger. OEK vil per 1. januar 2026 være redusert med 6,3 årsverk sammenlignet med 1.

januar 2025 (fra 30,3 til 24 årsverk). Dette innebærer en kostnadsbesparelse på 5,1 mill. kroner i rene lønnsutgifter, og cirka 7,7 mill. kroner når også sosiale utgifter hensyntas. I tillegg har OEK gjennomført effektiviseringstiltak knyttet til drift, kutt av kostnader, samt tydeliggjøring av organisasjonens prioriteringer gjennom revidert strategi.

Landbruksdirektoratet observerer at OEK har gjort endringer for å effektivisere bruken av omsetningsmidler fra kjøtt- og eggprodusentene.

Økningen i IT-kostnadene til Nortura på 1,6 mill. kroner, som er rundt en dobling av denne posten, viser både at økningen er utenom det vanlige og søknaden til OEK viser at varslingen om denne store økningen kom sent og etter at OEK var godt i gang med sin budsjettprosess for det neste året. OEK sørger selv for driften og utviklingen av sine digitale plattformer, som for eksempel matprat.no, så kostnader ved konserntjenester IT er ikke inkludert her. Landbruksdirektoratet er kjent med at IT-kostnadene for både Animalia og Norsk egg- og kjøttråvare (NOEK) har økt betydelig. Se egne budsjettsaker for disse organisasjonene.

Landbruksdirektoratet legger til grunn at det nå har vært en grundig gjennomgang av IT-kostnadene fra Nortura, slik at disse kostnadene fremover vil følge en normal kostnadsutvikling og at eventuelle endringen i IT-kostnadene fremover kun vil ha en justering tilsvarende KPI årlig.

Ellers har Landbruksdirektoratet ikke innvendinger til de omsøkte justeringene i budsjettet.

OEK satser videre med arbeide med samfunnstemaene helse, ernæring, dyrevelferd, råvarekunnskap og bærekraftig kosthold og -matproduksjon. Landbruksdirektoratet viser til strategi for økt selvforsyning Meld. St. 11 (2023-2024), i tillegg til de nye norske kostrådene og mener OEKs videre satsing på de nevnte samfunnstemaene synes riktig.

Omsetningsrådet har tidligere uttrykt et ønske om at OEK og Animalia skal samhandle på dyrevelferdsområdet. Vi merker oss at OEK i sin nye strategi skriver at de skal samhandle tett med Animalia i innholdsproduksjon og kommunikasjon for å bygge kunnskap og gi innsikt til forbrukeren om dyrevelferdsstatusen i norsk husdyrproduksjon.

Samarbeid med andre opplysningskontorer

Det ligger en føring om samarbeid mellom opplysningskontorene fra Omsetningsrådets møte 20. mai 2019 (sak 67/19, punkt 8). Her framgår det at opplysningskontorene skal samarbeide på en del områder. Dette ble også fulgt opp videre i Omsetningsrådets møte 22. juni 2020 (sak 63/20, punkt 2 i vedtaket), hvor OR gir «sin støtte til kontorenes forslag om samarbeid, og forutsetter at dette synliggjøres i fremtidige budsjetter». For OEK sin del, har de i praksis overtatt driften av opplysningsvirksomheten for brød og korn.

I tillegg skriver OEK om det felles kommunikasjonskonseptet med tittelen «Hjemmelaga», som er et samarbeid mellom opplysningskontorene og Stiftelsen Norsk Mat. Kampanjen ble startet i 2024 og har sitt siste år i 2026. OEK setter av 500 000 kroner til samarbeidsprosjektet «Hjemmelaga» for 2026.

OEK skriver at de ønsker å fortsette samarbeidet med de andre opplysningskontorene, slik som føringen fra Omsetningsrådet sier.

Som OEK varslet i sak 27/25 fra Omsetningsrådets møte 23. april 2025, så avvikles Matopedia, det digitale læreverket til faget Mat og helse, ved utgangen av 2025. Så OEK søker ikke om midler for å drifte og revidere Matopedia for 2026. Matopedia har vært et samarbeidsprosjekt mellom opplysningsvirksomhet for brød og korn, Opplysningskontoret for melk og meieriprodukter og OEK over mange år.

Kortsiktige tiltak

I behandlingen av budsjettet for 2021 ble det gjort en vurdering av vedtaket fra 2019 om 85 prosent basisbevilgning. Landbruksdirektoratet vurderte det den gang til at dette forholdstallet var en føring som bare var gyldig for 2020. Det er likevel en føring at en del av bevilgningen bør øremerkes kortsiktige tiltak. Markedsregulator har bedt om, og OEK foreslår i søknaden, at det i 2026 avsettes midler til kortsiktige tiltak til rødt kjøtt. Ifølge novemberprognosen fra Norsk egg og kjøttråvare (NOEK) vil det ikke være overproduksjon av kjøtt i 2026, men at det likevel vil være behov for kortsiktige tiltak knyttet til omdømme for rødt kjøtt i et helseperspektiv. OEK bemerker at de følger ekstra med på markedssituasjonen for egg i andre halvår av 2026, der prognosen til NOEK viser en viss overproduksjon.

Tabellen under viser fordelingen av kortsiktige tiltak og basisaktivitetene for budsjettforslaget til OEK. Andelen kortsiktige tiltak det søkes om, når budsjettposten for fjørfe, som ikke er markedsregulert, trekkes fra, er innenfor den vanlige praksisen på 15 prosent av budsjettet. Definisjonen på kortsiktige tiltak er de tiltakene som har som formål å avhjelpe kvantumsmessige forstyrrelser i markedet, knyttet til overproduksjon, omdømmesvikt, markedssvikt osv. OEK har en viktig oppgave med å forhindre omdømmesvikt på kjøtt og egg, og Landbruksdirektoratet støtte at OEK søker om en mindre sum på 3,5 prosent av budsjettet for kjøtt og egg når fjørfe er trukket fra, til kortsiktige tiltak knyttet til omdømme for rødt kjøtt i et helseperspektiv.

	Kjøtt og egg, minus fjørfe	Kjøtt	Egg	Totalt
Basisaktivitet (langsiktig - 85%)	96,5 %	95,5 %	100,0 %	97,3 %
Markedsavhengig aktivitet (kortsiktig- 15 %)	3,5 %	4,5 %	0,0 %	2,7 %

Til regnskapsrapportering våren 2027

Landbruksdirektoratet ber OEK om å rapportere på de fire hovedmålene de har inkludert i sin nye strategiplan for 2026 og 2027.

Landbruksdirektoratet ber OEK om at midler til samarbeidsprosjekt mellom opplysningskontorene synliggjøres i regnskapet.

Landbruksdirektoratet ber OEK om å forklare hva som har inngått i økningen i IT-kostnader til Nortura på 1,6 mill. kroner i 2026.

Innstilling

Landbruksdirektoratet innstiller på at Omsetningsrådet bevilger en totalramme for OEKs budsjett for 2026 på inntil 80 247 560 kroner.

Saksnr.: 95/25	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Melk - Budsjett for Opplysningskontoret for melk- og meieriprodukter 2026	Saksnr.: 25/54432 - 2

Beskrivelse

Tine SA (Tine) søker om 29 700 500 kroner til opplysningsvirksomhet for melk og meieriprodukter for 2026. Av dette er 29 200 500 kroner foreslått bevilget til Opplysningskontoret for melk og meieriprodukter (MELK) og 500 000 til Norsk Gardsost, som bidrag til et ostesymposium i 2026.

MELK har et totalbudsjett på 31 585 500 kroner, der eierne bidrar med 2 385 000 kroner til melkekampanjen, forutsatt tilsvarende beløp til kampanjen fra omsetningsfondet for melk.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet punkt 2-1 og 3 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Vedlegg

Brev fra Tine av 12. november 2026
Forslag budsjett 2026 fra MELK
Handlingsplan fra MELK 2026
Søknad fra Norsk Gardsost for 2026

Forslag til vedtak

1. Budsjett for Opplysningskontoret for melk- og meieriprodukter AS for 2026 på 31 585 500 kroner godkjennes.
2. Av fondet for melk kan Opplysningskontoret for melk og meieriprodukter anvende inntil 29 200 500 kroner, inkludert melkekampanjen, i 2026.
3. Av fondet for melk kan Norsk Gardsost anvende inntil 500 000 kroner til ostesymposium i 2026.

Melk - Budsjett for Opplysningskontoret for melk- og meieriprodukter 2026

Tine SA søker i brev av 12. november om midler til Opplysningskontoret for melk- og meieriprodukter (MELK) AS for 2026. Tine søker om 29 200 500 kroner fra fondet for omsetningsavgift for melk. I tillegg bidrar eierne med 2 385 000 kroner til videre arbeid med søtmelkskampanjen, som ble startet opp i 2020. Totalbudsjettet til MELK i 2026 blir dermed 31 585 500 kroner, hvorav 29 200 500 kroner dekkes av fondet for melk.

Budsjettforslaget er godkjent i konsernstyret i Tine og i styret til MELK.

Tine søker om midler til Norsk Gardsost for 2026. Det søkes om 500 000 kroner fra omsetningsfondet for melk. Budsjettforslaget er godkjent i Tines konsernstyre.

Under gjennomgåås henholdsvis MELK og Norsk Gardsost sine søknader.

Budsjettforslag MELK 2026

Budsjettforslaget for MELK er på totalt 31 585 500 kroner, hvorav 29 200 500 kroner dekkes av omsetningsfondet for melk. De resterende 2 385 000 finansieres av eierne av MELK. Totalt sett er det budsjettert med 915 500 kroner mer enn i 2025. Beløpet som er satt av til søtmelkskampanjen er økt med 65 000 kroner, og som i tidligere år forutsettes det at det tildeles et tilsvarende beløp fra omsetningsmidlene som eierfinansiering til søtmelkskampanjen i 2026. Dette innebærer at av de 29 200 500 kronene det søkes om fra fondet for melk, øremerkes 2 385 000 kroner til søtmelkskampanjen i 2026.

Totalt sett foreslås det å øke bruken av omsetningsmidler med 850 500 kroner, eller tre prosent, sammenlignet med budsjett for 2025. Økningen er fordelt på driftskostnader og markedsaktiviteter.

Tine har justert søknadsbeløpet knyttet til MELK. De har redusert kostnader til personal, drift og markedsaktiviteter.

Oppsummering av budsjett for 2025 og Tines forslag til budsjett for 2026, i kroner.

	Budsjett 25	Budsjett 26	Endring, i kr	Endring, i prosent
Personal og drift	12 600 000	13 104 000	504 000	4
Markedsaktiviteter	15 750 000	16 096 500	346 500	2,2
Eierfinansiering	2 320 000	2 385 000	65 000	2,8
Totalt	30 670 000	31 585 500	915 500	3,0

Tabellen nedenfor viser hovedpostene både MELKs søknad og med Tines justeringer. Den gir en samlet oversikt over kostnadsfordelingen i MELKs budsjett.

Hovedposter i MELKs budsjettforslag, og Tines budsjettsøknad, i kroner

Personal og drift	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Differanse budsjett 24 - 25, i kroner	Differanse budsjett 24 - 25, i prosent
Personalkostnader	10 602 581	10 000 600	10 764 000	763 400	7,6
Andre driftskostnader	2 643 439	2 599 401	2 707 000	107 599	4,1
Sum personal og driftskostnader i MELKs budsjett	13 246 020	12 600 001	13 471 000	870 999	6,9
Sum personal og driftskostnader i Tines budsjettsanbefaling	13 246 020	12 600 001	13 104 000	503 999	4,0
Markedsaktiviteter					
Forbruker	11 634 452	13 110 000	13 346 000	236 000	1,8
Samfunnsmiljø	1 270 698	1 419 000	1 470 000	51 000	3,6
Kompetanse, innsikt, strategi	1 197 327	1 221 000	1 383 000	162 000	13,3
Totalt markedsaktiviteter omsetningsrådet i MELKs budsjett	14 102 477	15 750 000	16 199 000	449 000	2,9
Totalt markedsaktiviteter omsetningsrådet i Tine SAs budsjettsanbefaling	14 102 477	15 750 000	16 096 500	346 500	2,2
Eierfinansiering	2 250 000	2 320 000	2 385 000	65 000	2,8
Sum markedsaktiviteter	16 352 477	18 070 000	18 584 000	514 000	2,8
Sum drift + marked omsetningsmidler	27 348 497	28 350 001	29 670 000	1 319 999	4,7
Sum drift + marked totalt	29 598 497	30 670 001	32 055 000	1 384 999	4,5
Sum Tines søknad*	29 598 497	30 670 000	31 585 500	915 500	3,0

*Merk at Tines søker om et lavere totalbeløp enn hva MELK har bedt om.

Tabellen viser MELKs budsjettsøknad og Tines vurdering. Differansen mellom MELKs søknad og Tines vurdering er på 469 500 kroner.

MELK er primært finansiert av omsetningsmidlene. I tillegg har det de siste årene (fra år 2020) vært en mindre eierfinansiering fra Tine og Q-meieriene. Eierfinansieringen var de første årene 2,25 mill. kroner, og økte til 2,32 mill. kroner i 2025 og til 2,385 mill. kroner i 2026. Midlene bidrar til mediekjøp for reklamekampanjen for melk.

MELK driver ikke med salg og merkevarebygging. Det gir dem troverdighet i samfunnsdebatten. Mange oppfatter MELKs troverdighet som høyere enn melkeleverandørenes. Samspillet mellom MELK og markedsaktørene gir en god samlet markedsføring av melk og meieriprodukter.

MELKs strategiske retning er å «styrke de positive holdningene til at spesielt melk, men også ost og yoghurt, har høy ernæringsverdi og er sunne og gode valg både i dag og i fremtiden. MELK skal også sikre at meieriprodukter er anbefalt som en del av både voksne og barns kosthold».

Handlingsplanen til MELK forteller at dette gjøres med fire strategiske grep om melk:

1. Er bra for helsen
2. Er anbefalt av helsemyndighetene
3. Gir merverdi til måltidene
4. Er en viktig del av et bærekraftig norsk kosthold

Disse er de samme som i 2024 og 2025.

Målgruppen er forbrukerne, særlig nåværende og kommende foreldregenerasjoner og yngre menn, samt utvalgte grupper og enkeltpersoner blant samfunnsmiljøene.

Hovedaktiviteter i 2026 er:

1. Gjennomføre markedskampanjer i betalte og egne kanaler
2. Utvikle engasjerende, effektivt og resultatorientert innhold
3. Fremme og forsvare meieriproduktenes stilling blant forbrukerne gjennom å delta i pågående debatter, initiere saker i mediene og fremstå som ekspert
4. Sikre og styre meieriproduktenes posisjon blant utvalgte samfunnsmiljøer gjennom målrettet informasjon, kommunikasjon og samarbeid.

Tine anbefaler at økningen fra 2025 til 2026 baseres på forventet endring i KPI og i årslønn for 2026. For 2026 er dette henholdsvis 2,2 prosent og 4 prosent. Fordelingen gjøres slik at budsjettet for 2026 legges på med 2,2 prosent til markedsaktiviteter, og 4 prosent for lønn. Dette vil gi et tilskudd på 29,2 mill. kroner. I tillegg bidrar eierne av MELK med totalt 2 385 000 kroner til søtmelksskampanjen, som skal støttes med tilsvarende beløp fra omsetningsmidlene.

Tine anbefaler at MELK støttes med 29 200 500 kroner over omsetningsmidlene i 2026.

Budsjettforslag Norsk Gardsost

Norsk Gardsost er en organisasjon for norske håndverksysterier og gårdsmeierier. De har 358 medlemmer, hvorav 195 produsentmedlemmer. I 2025 arrangerte Norsk Gardsost NM i ost. Til dette fikk de tilskudd over omsetningsavgiften for melk på 500 000 kroner. For 2026 søker de om 500 000 kroner til å arrangere et ostesymposium. Dette er en fagsamling med alle ysterne i Norge.

Temaet for fagsamlingen er marked og økonomi, hvor de skal samarbeide med kompetansenettverket Midt. Hensikten er å øke kompetansen hos ysteriene.

Budsjett ostesymposium

Kostnadsplan	Beløp	Finansieringsplan	Beløp
Ystefaglig kurs	200 000	Omsetningsmidler	500 000
Foredragsholdere	50 000	Egenandel	100 000
Prosjektleder	100 000	Kompetansenettverkene	175 000
Arbeidsgruppe	50 000	Seminaravgift	150 000
Logistikk	100 000	Kursavgifter	40 000
Kost og losji	650 000	Overnatting deltagere	235 000
Diverse utgifter	50 000		
Totale kostnader	1 200 000	Total finansiering	1 200 000

Norsk Gardsost har tidligere fått støtte til tilsvarende aktiviteter over omsetningsmidlene, men det har vært mange år hvor de ikke har søkt. De søkte for første gang igjen for 2025 for å arrangere NM i ost.

Ostesymposiet holdes annethvert år, og er ment å styrke norsk ost både blant forbrukerne og i matbransjen for øvrig. Dette er i overensstemmelse med Omsetningsrådets oppgaver, som blant annet er å «*fremme faglige tiltak og opplysningsarbeid med bruk av midler fra omsetningsavgiftene*».

Omsetningsavgiften skal likevel ikke brukes til alle typer tiltak som fremmer forbruk av meieriprodukter. Støtte til et enkeltarrangement ostesymposiet er i grenseland for hva Tine

mener det er rett å finansiere med omsetningsavgift. Tine mener likevel at arbeidet som gjøres i regi av Norsk Gardsost har en spesiell betydning for å videreutvikle et mangfold i meierisektoren som kan gjøre norsk melkeproduksjon mer robust.

Tine anbefaler at Norsk Gardsost støttes med 500 000 kroner til ostesymposium over omsetningsmidlene i 2026.

Landbruksdirektoratets vurdering

Budsjettforslaget for omsetningsmidler til opplysningsvirksomhet er i 2026 totalt sett på 29 700 500 kroner.

Budsjettforslag MELK

Budsjettforslaget for omsetningsmidler til MELK i 2026 er totalt sett en økning på 850 499 kroner, eller 3 prosent, sammenlignet med 2025. Forventet KPI-utvikling er for 2026 2,2 prosent, mens forventet lønnsutvikling er 4 prosent.

Personal- og driftskostnader økes med 503 999 kroner, eller 4 prosent, sammenlignet med 2025. Dette er i tråd med forventet lønnsutvikling. Markedsaktivitetene økes med 346 500, eller 2,2 prosent, sammenlignet med 2025, i tråd med SSBs forventede utvikling. Direktoratet mener det er fornuftig å legge seg så tett opp mot forventet kostnadsutvikling som mulig.

Direktoratet registrerer at eierfinansieringen av melkekampanjen økes med 65 000 kroner, eller 2,8 prosent, i 2026. Direktoratet forutsetter at tilsvarende beløp fra Omsetningsavgiften blir brukt til kampanjen.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Budsjettforslag Norsk Gardsost

Norsk Gardsost søker om 500 000 kroner i omsetningsmidler i 2026, tilsvarende beløp som i 2025.

Det er levert et budsjett for totale utgifter, og en finansieringsplan. Landbruksdirektoratet vurderer at ostesymposiet til Norsk Gardsost oppfyller kriteriene for støtte etter punkt § 2 pkt. 1 om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, og at tiltaket kan bidra til økt omsetning av norsk håndverksprodusert ost.

I Omsetningsrådets behandling av budsjett for faglige tiltak i 2016 og budsjett for OFM (jf. OR-saker 87/15 og 88/15) ble det vedtatt at midler til Norsk Gardsosts NM-arrangement skulle tildeles gjennom MELK, og at MELK fikk ansvar for at midlene brukes i tråd med formålet.

I MELK sitt styrevedtak 17. september 2019 ble det bedt om en ny vurdering av opplysningskontorets rolle i slike søknader. Tine informerte da at de ville se på MELK sin rolle i slike saker. Tine har også problematisert dette i sitt brev, og at det må vurderes å samordne disse søknadene, for eksempel ved å kanalisere dem via MELK, som kan ta dem med i vurderingen av generiske markedsføringstiltak.

I 2019 avviste Tine søknaden fra Norsk Gardsost for 2020. I protokollen fra sak 121/19 av 13. desember 2019 heter det: «I styrevedtak 17. september 2019 ber OFM¹ om en ny vurdering av opplysningskontorets rolle i slike søknader. Landbruksdirektoratet viser til at Tine har informert om at de vil se på OFMs rolle i slike saker i løpet av våren 2020.»

Direktoratet kan ikke se at dette er fulgt nærmere opp.

¹ Nå MELK

Direktoratet viser også til Omsetningsrådets sak 85/16 av 9. desember 2016, hvor følgende vedtak ble fattet på generelt grunnlag:

«Omsetningsrådet mener at opplysningsvirksomhet bør gjennomføres av opplysningskontorene. Markedsregulator, som søker rådet om midler til blant annet opplysningsvirksomhet i de store produksjonene, bør ikke fremme søknader der prosjekt eller søker ikke tilfredsstiller kravene i retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, § 2 nr. 1.»

Etter regelverket er det markedsregulator, her Tine, som skal fremme søknad om anvendelse av avgiftsmidler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Tine mottar midlene, legger fram revisorbekreftet regnskap og er ansvarlig for at midlene blir brukt i tråd med forutsetninger og budsjettvedtak fattet av rådet. Vedtaket som er foreslått er med dette som utgangspunkt.

Landbruksdirektoratet har ingen kommentarer utover det som er omtalt over, og innstiller i tråd med Tines forslag.

Foreløpig

Saksnr.: 96/25	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Korn - Budsjett opplysningsvirksomhet brød og korn 2026	Saksnr.: 25/53486 - 2

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri (FKA) har lagt fram forslag til budsjett på 5,07 mill. kroner for Opplysningsvirksomhet for brød og korn i 2026, og søker om at 2 535 000 kroner kan belastes fondet for omsetningsavgift korn.

Øvrig finansiering fordeles som følger:

Norgesmøllene AS 630 000 kroner og Lantmännen Cerealia AS 630 000 kroner. For øvrig bidrar Bakehuset AS med 320 000 kroner, Gomanbakeren AS med 300 000 kroner, Mesterbakeren med 270 000 kroner, United Bakeries med 130 000 kroner og Idun Industri AS med 255 000 kroner.

Opplysningsvirksomheten skal gjennomføres av Opplysningskontoret for brød og korn. Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslaget.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet pkt. 2 og 3 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra FKA av 31. oktober 2025 med forslag om budsjett og strategiplan for opplysningsvirksomhet brød og korn 2026, samt samarbeidsavtale med OEK

Forslag til vedtak

Budsjettet for opplysningsvirksomhet for brød og korn i 2026 på 5,07 mill. kroner godkjennes, og inntil 2 535 000 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift korn.

Korn - Budsjett opplysningsvirksomhet brød og korn 2026**Bakgrunn**

I brev av 31. oktober 2025 oversender FKA budsjettforslag og strategiplan for opplysningsvirksomhet brød og korn for 2026, samt samarbeidsavtale med OEK. Budsjettet er godkjent av styret i FKA 29. oktober 2025. Samlet forslag til budsjetttramme er 5,07 mill. kroner. I budsjettforslaget er det forutsatt at 2 535 000 kroner bevilges fra fondet for omsetningsavgift korn. Fordelingen mellom de øvrige bidragsyterne følger av tabell under:

Bidragsytere	Bidrag i 2026
Fondet for omsetningsavgift for korn	2 535 000
Norgesmøllene	630 000
Lantmännen Cerealia	630 000
Bakehuset AS	320 000
Gomanbakeren AS	300 000
Mestebakeren AS	270 000
United bakeries AS	130 000
Idun Industri AS	255 000

For 2026 utgjør bidragene fra Norgesmøllene AS, Lantmännen Cerealia AS og bake- og konditorene til sammen kroner 2 535 000 kroner, 50 prosent av totalt budsjett. Midlene som er foreslått belastet fondet for omsetningsavgift for korn utgjør de resterende 50 prosent av budsjettet.

Samlet budsjett øker fra 2025 med 170 000 kroner, tilsvarende 3,5 prosent. Budsjettet er basert på en forventet lønnsvekst på 4,0 % og prisvekst på 2,5 % på resterende budsjettmasse i perioden.

Regnskaps- og budsjettoversikt for opplysningsvirksomhet for brød og korn med framlagte forslag til budsjett i 2026, kr:

Kostnader	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjettforslag 2026	Endring kr	Endring, prosent
Personal og drift	2 074 005	2 195 000	2 280 000	85 000	3,9
Markedsaktiviteter	2 771 904	2 705 000	2 790 000	85 000	3,1
Totale kostnader	4 845 909	4 900 000	5 070 000	170 000	3,5

Sammenligning budsjett for 2026 mot budsjett for 2025, prosent

	2025	2026
Personal og drift	45	45
Markedsaktiviteter	55	55
Totale kostnader	100	100

Markedsaktiviteter er foreslått med følgende fordeling:

- kunnskapsinnhenting; analyser og undersøkelser som grunnlag for tiltak: 600 000 kroner
- innholdsproduksjon; produksjon og oppfølging av innhold til egne og fortjente kanaler: 600 000 kroner
- egne digitale kanaler; drift samt markedsføring gjennom nettsider, sosiale medier, søkesider mv: 1 200 000 kroner

- media/opinionsdannere; undersøkelser, analyser og planlegging og gjennomføring av tiltak rettet mot media - 390 000 kroner

Nytt brødprosjekt ble startet opp i 2024. Dette er et samarbeid med aktører i bransjen. Brødprosjektet vil være et av satsingsområdene framover.

Strategiplanen for opplysningsvirksomheten for brød og korn videreføres i store trekk fra 2025, og har følgende hovedstrategier:

1. Ta en tydelig og aktiv rolle i digitale/sosiale medier med satsing på tilpasset innholdsproduksjon, søkemotoroptimalisering og målrettet annonsering.
2. Aktivt formidle kunnskap om korn, brød og annen kornbasert mat sine fordeler/styrker når det gjelder ernæring, norsk produksjon, kosthold og matglede.
3. Ha et tett samarbeid med andre opplysningskontor og andre relevante aktører for å hente ut synergier og merverdi faglig, produksjonsmessig og formidlingsmessig. Spesielt viktig er samarbeidet med Matprat, for å skape større gjennomslag og nå ut til flere forbrukere gjennom bruk av Matprat sine kanaler.

Landbruksdirektoratets vurdering

Det er også for 2026 lagt opp til en 50 prosent finansiering fra omsetningsgiften for korn til opplysningsarbeid for brød og korn, som medfører at inntil 2 535 000 kroner kan belastes fondet for omsetningsavgift korn.

Budsjettet er uendret fra forrige år utover en justering for lønns- og kostnadsvekst.

Opplysningskontoret for brød og korn ble avviklet 31.12.2020, og opplysningsarbeidet har fra og med 1. januar 2021 blitt utført av OEK. Dette er nærmere redegjort for i sak 115/20 og 116/20. Det er markedsregulator FKA, som skal fremme budsjettsøknad og følge opp anvendelsen av tildelte omsetningsavgiftsmidler til opplysningsvirksomheten i kornsektoren.

Det er oppnevnt et markedsråd, som representerer bidragsyterne nevnt over, med en tilhørende rammeavtale som regulerer aktiviteten og ansvarsforholdene mellom bidragsyterne, og en samarbeidsavtale som regulerer forholdet mellom markedsrådet og OEK. Avtalen er per dags dato forlenget til 31.12.2026.

I Samarbeidsavtalen mellom FKA og OEK er det presisert at forretningsideen som gjaldt for OBK ved avviklingen av selskapet skal videreføres som grunnlag for avtalen.

Landbruksdirektoratet vurderer med dette at søknaden tilfredsstiller kravet i gjeldende retningslinjer for opplysningsvirksomhet, og innstiller på at Omsetningsrådet godkjenner budsjettet og tildeler midler fra fondet for korn i henhold til søknaden.

Saksnr.: 97/25	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Korn -Søknad om støtte til opplysningsvirksomhet 2026 - Brødkampanje	Saksnr.: 24/80311 - 10

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri (FKA) søker om midler til prosjektet «Brødkampanje». Prosjektet pågår i perioden 2024-2027. Det søkes om 3,5 mill. kroner, per år i tre år fra og med 2025 til og med 2027, til sammen 10,5 mill. kroner.

Styret i FKA har behandlet og godkjent søknaden i styremøte 29. oktober 2025, og foreslår at Omsetningsrådet bevilger det aktuelle beløpet for 2026. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med søknad fra FKA om midler for 2026.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet pkt. 2 og 3, med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1

Forutsetninger

Prosjektet finansieres som fremlagt i saksinnstillingen
Avklaring om ekstra finansiering fra andre aktører ettersendes innen 2. desember 2025

Vedlegg

Brev fra Norske Felleskjøp mottatt 31. oktober 2025

Forslag til vedtak

Av fondet for omsetningsavgift korn bevilges det til Felleskjøpet Agri til opplysningsvirksomhet i 2026 inntil 3,0 mill. kroner til prosjektet Brødkampanje.

Under forutsetning av at ytterligere finansiering er dokumentert innen 2. desember 2025 bevilges det av fondet for omsetningsavgift korn til Felleskjøpet Agri til opplysningsvirksomhet i 2026 inntil 3,5 mill. kroner til prosjektet Brødkampanje.

Korn -Søknad om støtte til opplysningsvirksomhet 2026 - Brødkampanje

Bakgrunn

I brev mottatt 31. oktober 2025 søker FKA om midler til samarbeidsprosjektet «Brødkampanje» for 2026.

Styret i FKA behandlet søknaden 29. oktober 2024 og foreslår at Omsetningsrådet bevilger 10,5 mill. kroner, fordelt på 3,5 mill. kroner per år, i tre år. Omsetningsrådet vedtok i møte 11. desember 2024 å støtte prosjektet med inntil 3,5 mill. kroner for 2025 sak 107/24.

Prosjektet går i perioden 2024-2027 med total kostnadsramme på 22,05 mill. kroner. Prosjektet er i utgangspunktet et samarbeid mellom: Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK), Felleskjøpet Agri SA, Bakehuset AS, Goman AS og Mesterbakeren AS, nedfelt i en samarbeidsavtale av 20. juni 2024. Signert samarbeidsavtale av 20. juni 2024 er vedlagt sak 107/24.

I brev av 2. desember 2024 bekreftet FKA at følgende aktører også deltok i prosjektet i 2025: Mills AS, Idun Industri AS, United Bakeries AS, Opus Ingredients AS, Lantmännen Cerealia AS og Norgesmøllene AS.

Det er også for 2026 iverksatt en prosess for å få andre aktører inn i prosjektet, med midler oppad til 500 000 kroner. Denne finansiering fra andre aktører vil avklares 1. desember 2025. Under forutsetning av at denne finansieringen kommer på plass søkes det om 3,5 mill. kroner til Brødkampanje for 2026.

Formål

Dette er konkretisert i følgende mål:

1. Stoppe fallet i salg av brød innen utgangen av 2026.
2. Fra 2027 øke salget av brød i butikk og bakeri, og oppnå totalt 5 prosent økning i salget innen utgangen av 2029. Utgangspunktet for økningen er nivået per 31. desember 2023.

Finansiering

Bakehuset, Goman og Mesterbakeren skal samlet bidra med minimum 2,5 mill. kroner, per år, fra og med 2025 til og med 2027. Mills, Idun, United Bakeries, Opus, Lantmännen Cerealia og Norgesmøllene skal samlet bidra med 850 000 kroner per år, fra og med 2025 til og med 2027.

FKA skal bidra med minimum 3,5 mill. kroner, per år, fra og med 2025 til og med 2027. Bidraget fra FKA forutsetter Omsetningsrådets godkjenning.

Organisering

- Prosjektet ble startet opp 1. august 2024.
- Prosjektet er et satsningsområde for opplysningsvirksomheten for brød og korn.
- Det er opprettet et prosjektråd der alle partene er representert.
- For å bidra til måloppnåelse skal OEK gjennomføre generisk kommunikasjon og markedsføring. Dette skal blant annet skje ved følgende aktiviteter:
 - framskaffe nødvendig fakta og innsikt
 - lage en tilpasset strategi for prosjektet
 - lage innhold

- måle effekten
- eventuelt justere strategi
- dekke overheadkostnader

Status og framdrift per oktober 2025

Tre betalte kampanjeperioder:

- Sandwich (uke 3 - 6)
- Brød og kosthold | fiberfokus (uke 35 - 37) - nominert til Helsedirektoratets pris i kategorien «sunn markedsføring»
- Tradisjon i en sandwich (uke 42 -45)

Øvrige prosjekter i 2025 er:

- Bransjetiltak med butikkrunde for å kartlegge faktorer som kan påvirke brødsalget i butikk. Prosjektoppfølgning høsten 2025.
- Utvikling av overordnet konsept for brødsatsingen. Konseptet: Alt blir bedre med brød!
- Utforming av delingsstrategi av kampanjeinnhold (til de tre store bakeriene)
- Gjennomføring av flere bransjepresentasjoner: Blant annet Cerealfagdagen 2025, Markedsrådet til Opplysningskontoret for brød og korn mfl.

Planlagte kampanjer i 2026:

- Brød og kosthold, fiberfokus (uke 3 - 6)
- Tradisjon i en sandwich/ eventuelt vurdere annen brødaktivitet (april)
- Brød og kosthold, fiberfokus (september)
- Sandwich (oktober -november)

Landbruksdirektoratets vurdering

Av søknaden av 30. oktober 2024 med tilhørende prosjektbeskrivelse, og søknad av 31. oktober 2025, blir det framhevet at «Formålet med prosjektet er i første omgang å motvirke fallende brødsalg i norsk dagligvare og bakeri. Målet er på sikt å øke salget av brød og gjennom dette medvirke til å styrke norsk korn- og melproduksjon og norske bakeri.»

Prosjektet ble vurdert i Omsetningsrådets møte den 11. desember 2024 til å være i tråd med retningslinjene om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til opplysningsvirksomhet.

Som det er påpekt i sak 107/24 er det satt som betingelse at de øvrige aktørene bidrar som foreslått, og at endelige vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra fondet for omsetningsavgift korn vil komme i de årlige budsjettbehandlingene.

Ved fastsetting av omsetningsavgiften for kornåret 2025/2026, sak 63/25, er det tatt hensyn til kostnadene ved deltakelse i dette prosjektet oppad til 3,5 mill. kroner.

Landbruksdirektoratet anbefaler at søknaden om bevilgning av 3,5 mill. kroner, for 2026 innvilges under forutsetning av at prosessen med å få andre aktører inn i prosjektet, med midler oppad til 500 000 kroner innen 1. desember lykkes.

Dersom ytterligere finansiering på 500 000 kroner ikke blir bekreftet innen 2. desember 2025, anbefaler Landbruksdirektoratet at det bevilges 3,0 mill. kroner til prosjektet for 2026.

Saksnr.: 98/25	Sektor: Grønt	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Grønt - Budsjett for faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og administrasjonsgodtgjørelse 2026	Saksnr.: 25/50512 - 5

Beskrivelse

Opplysningskontoret for frukt og grønnt (OFG), GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) – produsentretta rådgiving, fruktlagerinspektøren, Fagforum Potet og GPS – administrasjon av avsetningstiltak søker i sum om 34 072 500 kroner til opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og godtgjørelse for administrasjon av avsetningstiltak for 2026.

For 2026 er det bevilget 43,4 mill. kroner over statsbudsjettet som skal dekke opplysningsvirksomhet og faglige tiltak i grønntsektoren, samt administrasjon av avsetningstiltak for epler og matpoteter. Dette er en økning på 2,5 mill. kroner fra 2025, og økningen er øremerket en økning i satser for reguleringslagring av epler. I tillegg skal bevilgningen over statsbudsjettet være med å finansiere fondet for omsetningsavgift hagebruks andel av markedsføringen av Nyt Norge (1 674 860 kroner) og Stiftelsen Norsk Mats arbeid med forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk (609 500 kroner). Ubrukte midler tilføres fondet for omsetningsavgift hagebruk, og skal være med å dekke kostnadene ved markedsregulering av epler og matpoteter.

Landbruksdirektoratet innstiller på å tildele i alt 34 072 500 kroner til opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og administrasjon av avsetningstiltak i grønntsektoren i 2026.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet pkt. 2 og 3, med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1. Lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11

Forutsetninger

Vedlegg

Brev av 15. oktober 2025 fra Opplysningskontoret for frukt og grønnt, ny strategiplan for 2025–2030, og overordnet aktivitetsplan og budsjett for 2026

Brev datert 15. oktober 2025 fra GPS vedlagt søknad om tilskudd til produsentrettet rådgiving for hagebruk for 2026 med budsjett og virksomhets- og tiltaksplan

Brev av 15. oktober 2025 fra GPS med søknad om tilskudd til GPS – administrasjon av avsetningstiltak og fruktlagerinspektøren vedlagt arbeidsplan og budsjett for 2026 for begge tiltak

Brev av 15. oktober 2025 fra Fagforum Potet med søknad om støtte for 2026 vedlagt oversikt over arbeidsoppgaver og budsjett

Forslag til vedtak

Budsjettene for faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og administrasjon av avsetningstiltak godkjennes. Av fondet for omsetningsavgift hagebruk kan det til faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og administrasjon av avsetningstiltak i 2026 anvendes inntil 34 072 500 kroner fordelt slik:

1. Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) kan anvende inntil 30 920 000 kroner.
2. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) kan anvende inntil 1 000 000 kroner til produsentrettet rådgivning.
3. Fruktlagerinspektøren kan anvende inntil 740 000 kroner til faglige tiltak.
4. Fagforum Potet kan anvende inntil 250 000 kroner til faglige tiltak.
5. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) kan anvende inntil 1 162 500 kroner til administrasjon av avsetningstiltak for epler og poteter.

Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å godkjenne en mindre utvidelse av budsjettet for administrasjon av avsetningstiltak for epler og poteter med inntil 50 000 kroner dersom det skulle bli nødvendig å gjennomføre ekstraordinære avsetningstiltak som følge av store avlinger i 2026.

Foreløpig

Grønt - Budsjett for faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og administrasjonsgodtgjørelse 2026

Bakgrunn

Midlene til avsetningstiltak, faglige tiltak og opplysningsarbeid i hagebrukssektoren bevilges over jordbruksavtalen og er avsatt på kap. 1150 post 70.11 i statsbudsjettet. Midlene overføres til fondet for kollektivt dekt omsetningsavgift i grøntsektoren.

I jordbruksoppgjøret 2025 ble det bevilget 43,4 mill. kroner for 2026 til markedstiltak i grøntsektoren. Dette er en økning av rammen på 2,5 mill. kroner fra 2025. I Prop. 149 S (2024–2025) er det presisert at den ekstra bevilgningen er øremerket en økning i tilskudd til reguleringslagring av epler.

Bevilgningen på 43,4 mill. kroner skal også være med å finansiere fondet for omsetningsavgift hagebruks sin andel av markedsføringen av merkeordningen Nyt Norge og Stiftelsen Norsk Mats arbeid med forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat, på henholdsvis 1 674 860 kroner og 609 500 kroner (se sak 100/25 i dette møtet).

Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG), GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS), fruktlagerinspektøren, Fagforum Potet og GPS – administrasjon av avsetningstiltak søker i sum om 34 072 500 kroner til opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og godtgjørelse for administrasjon av avsetningstiltak for 2026. Det ble bevilget 33 588 000 kroner til de samme organisasjonene for budsjettåret 2025.

Ubrukte midler fra bevilgningen tilføres fondet for omsetningsavgift hagebruk, og skal dekke kostnadene ved regulering av epler og matpoteter.

1. Opplysningskontoret for frukt og grønt – søknad om midler for 2026

Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) søker om 30,92 mill. kroner for 2026. Summen er uendret sammenlignet med vedtatt budsjett for 2025.

Om OFG

OFG har som formål å stimulere til økt totalforbruk av frukt, bær, grønnsaker og poteter i Norge, med særlig vekt på norske produkter. OFG skal være en merkenøytral inspirator som fremmer kunnskap og endrer forbrukeradferd. OFGs visjon er at frukt og grønt skal være en naturlig del av alle måltider.

OFG er organisert som en stiftelse, og eies av Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Gartnerforbund, Grøntprodusentenes Samarbeidsråd, Økologisk Norge, Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund, Bama-Gruppen AS og Coop Norge SA.

Strategiplan for 2025–2030

På styremøtet 2. oktober 2024 vedtok styret i OFG en ny strategiplan for OFGs arbeid i perioden 2025–2030. Strategien er bygget på målsetningene om økt konkurransekraft, økt etterspørsel og mer norsk. I strategiplanen skriver OFG: «Generelt er det styrets ønske at OFG skal være mer offensiv og synlig i kommende periode. Dette for å bygge bedre nettverk og styrke relasjoner i bransjen, og for mer aktivt å markedsføre OFGs viktige bidrag for felles målsetning om økt forbruk av frukt og grønt, samt økt forståelse og aksept for at arbeidet krever langsiktig og styrket finansiering for realisering av målene.»

I strategiperioden (2025–2030) vil OFGs prioriteringer og satsingsområder innebære:

1. Økt totalforbruk med fokus på å øke norskandel og norskpreferanse i tråd med rapporten «Grøntsektoren mot 2035».
2. Tre strategiske satsingsområder.

Satsingsområde 1: Rolleutvikling

OFG skal ta en tydelig rolle i å drifte og å evaluere de to oppfølgingsprosjektene fra rapporten «Grøntsektoren mot 2035»: Grøntløftet (markedsføring) og Dialog- og innsikt-prosjektet. Begge i samarbeid med Stiftelsen Norsk Mat. Dette skal også koordineres med grøntnæringens bærekraftsprosjekt i regi av Gartnerhallen SA.

OFG skal være mer offensive og synlige ute hos interessenter strategiperioden. Dette for å sikre finansiering og bedre nettverk og relasjoner i bransjen, og for å være en aktiv pådriver for å fremme økt forbruk av frukt og grønt. OFG skal i perioden kartlegge og eventuelt utvikle aktiviteter mot nye segmenter som defineres å ha stort potensial, slik som offentlig sektor, institusjonsmarkedet, Forsvaret osv.

Satsingsområde 2: Inspirasjon mot forbruker

Markedsføringsprosjektet Grøntløftet er et samarbeid mellom hele den norske grøntnæringen, inkludert dagligvarehandelen, med mål om å øke forbruket og andelen av norske frukt og grønnsaker. Prosjektet har fått finansiering over jordbruksavtalen. Det er tildelt 5,0 mill. kroner årlig i tre år over Landbrukets utviklingsfond (LUF). Midlene er tildelt OFG, men prosjektet drives i samarbeid med Stiftelsen Norsk Mat. OFG skriver at «Prosjektet vil ved hjelp av koordinerte aktiviteter mot aktører i dagligvareleddet bidra til en mye større total innsats samlet sett.» Tanken er at dagligvarehandelen, og andre relevante aktører som selger til sluttbruker, skal koordinere sine egne markedsaktiviteter mot prioriteringer som er gjort i Grøntløftet, der perioder og fokus på produkter er avklart. Målet er at koordinerte tiltak som har effekt på endret forbrukeradferd.

I strategiperioden vil OFG fortsette med prosjekter og aktiviteter rettet mot sekundære målgrupper. Barn og unge er en prioritet, i tillegg til segmenter av befolkningen som i dag har lavt forbruk av frukt og grønt. Det skal også jobbes videre mot andre markeder slik som convenience, kantiner, dagligvare.

Satsingsområde 3: Kraftsenter

OFG skal utvikle et «Kraftsenter», en plattform hvor data om blant annet omsetning og forbruk skal presenteres. Kraftsenteret skal fremstå relevant og troverdig, og skal rette seg mot verdikjedeaktørene i tillegg til presse, myndigheter, utvalgte forskningsmiljøer og alliansepartnere. Satsningen er et av flere oppfølgingsprosjekter i etterkant av rapporten «Grøntsektoren mot 2035» fra 2020, og er delvis finansiert gjennom Nasjonale tilretteleggingsmidler.

Budsjett og aktivitetsplan for 2026

OFGs budsjett og den overordnede aktivitetsplanen for 2026 ble behandlet og godkjent av styret den 8. oktober 2025. Budsjettet og aktivitetsplanen er utarbeidet i henhold til strategien som er beskrevet i korte trekk over.

Hovedpostene i OFGs regnskap for 2024, budsjett for 2025 og budsjettforslag for 2026.
De to siste kolonnene viser avvik mellom budsjett for 2025 og budsjettforslag for 2026 i kroner og prosent

Kostnader	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Endring kr	Endring %
Administrasjon	11 390 000	12 239 000	12 184 000	- 55 000	-0,4 %
Markedsaktiviteter	17 530 000	18 681 000	18 736 000	55 000	0,3 %
Sum	28 920 000	30 920 000	30 920 000	-	-

OFGs rammebudsjett for 2026 er uendret sammenlignet med budsjettet for 2025. Innenfor rammen er det lagt opp til en nedgang i administrasjonskostnader på 0,4 prosent, mens budsjettet for markedsaktiviteter er økt med 0,3 prosent.

Nøkkeltall fra budsjettene angitt i prosent av totale kostnader

	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Endring
Administrasjon	40 %	39 %	-1
Markedsaktiviteter	60 %	61 %	1
Sum	100 %	100 %	

Budsjettforslaget for 2026 viser at OFG planlegger å bruke 39 prosent av rammen til administrasjon og 61 prosent til markedsaktiviteter. Dette er tilnærmet lik fordeling som i budsjettet for 2025.

Hovedposter i OFGs budsjett

	2024 Budsjett	2025 Budsjett	2026 Budsjett	Endring i kr*	Endring i %*
Personalkostnader	9 608 600	10 279 000	10 463 000	184 000	1,8 %
Driftskostnader	1 781 400	1 960 000	1 721 000	-239 000	-12,2 %
Sum adm.kostnader	11 390 000	12 239 000	12 184 000	- 55 000	-0,4 %
Rolleutvikling		400 000	400 000	-	-
Inspirasjon mot forbruker	10 660 500	10 205 000	10 205 000	-	-
Påvirkning barn og unge	1 050 000	1 450 000	1 450 000	-	-
Påvirkning mediebildet	2 162 000	2 251 000	2 261 000	10 000	0,4 %
Samarbeidsprosjekter	542 500	600 000	600 000	-	-
Web	1 350 000	1 871 000	1 910 000	39 000	2,1 %
Påvirkning av verdikjeden	535 000	534 000	540 000	6 000	1,1 %
Innsikt og analyse	1 230 000	1 370 000	1 370 000	-	-
Sum aktivitetskostnader	17 530 000	18 681 000	18 736 000	55 000	0,3 %
Sum adm.- og aktivitetskostnader	28 920 000	30 920 000	30 920 000	-	-

* Differanse mellom budsjettforslag for 2026 og budsjett for 2025

Under følger en gjennomgang av hovedpostene i administrasjons- og aktivitetsbudsjettet.

Budsjett for administrasjonskostnader for 2026

Administrasjonskostnadene består av kostnader til personal (lønn, kurs, styrehonorarer, organisasjonsutvikling mv.) og kostnader til drift (husleie, regnskap, kontorutstyr, reisekostnader mv.).

I budsjettet for 2026 er de totale administrasjonskostnadene redusert med 55 000 kroner sammenlignet med budsjettet for 2025. Dette tilsvarer en nedgang på 0,4 prosent.

I budsjettet er personalkostnadene økt med 1,8 prosent sammenlignet med budsjettet for 2025. Det er underpostene «kurs» og «styrehonorar» som har de største økningene. Det er ikke lagt inn noen økning i lønnskostnadene for 2026. OFG opplyser om at lønnsutviklingen i 2026 likevel er ivarettatt. De ansattes lønn økes med 3,8 prosent. Dette er i tråd med SSBs prognose for årslønnsvekst for 2026 publisert 9. april 2025 (SSB har siden oppjustert prognosen for årslønnsvekst til 4,0 prosent). Årsaken til at lønnsøkningen ikke kommer frem i budsjettet er at det ble lagt inn en buffer i budsjettet for 2025 i forbindelse med en nyrekruttering. Økningen i lønnsbudsjettet for 2025 videreføres i 2026 for å sikre en fornuftig lønnsutvikling.

OFG hadde åtte ansatte per 1. januar 2024. OFG har også to ansatte tilknyttet Skolefrukt. Disse finansieres via Helsedirektoratet, og kostnader knyttet til disse to stillingene er ikke tatt med i dette budsjettet.

Driftskostnadene er redusert med 12 prosent. Det er posten «øvrige drifts- og finansinntekter» som er årsaken til at driftskostnadene totalt sett reduseres.

Budsjett for aktivitetskostnader for 2026

Det totale aktivitetsbudsjettet for 2026 er økt med 55 000 kroner sammenlignet med budsjettet for 2025. Dette tilsvarer en økning på 0,3 prosent.

Aktivitetsbudsjettet er satt sammen av en rekke faste poster. Under følger en gjennomgang av de ulike budsjettpostene. I aktivitetsplanen for 2026 går det frem at OFG har planer om å gjennomføre mange større og mindre prosjekter i løpet av kommende år; kun et utvalg av prosjektene blir presentert her. For en fullstendig oversikt over planlagte aktiviteter viser vi til vedlegget «Overordnet aktivitetsplan 2026».

Satsingsområde 1: Rolleutvikling

Budsjettposten «Rolleutvikling» er holdt uendret sammenlignet med budsjettet for 2025. På denne posten inngår finansiering av OFGs to årlige fagdager. Fagdagene har utviklet seg til å bli en møteplass for hele verdikjeden hvor aktuelle tema settes på dagsorden. På fagdagen i mars presenterer OFG i tillegg volum- og verdiendringer for frukt og grønt. På fagdagen i oktober presenterer de resultater fra forbrukerundersøkelsen «5 a day Europe» som viser utviklingen i forbruket i Norge og i utvalgte land i Europa.

OFG skal i 2026 videreføre arbeidet med å kartlegge, og eventuelt peke ut aktuelle aktiviteter mot, nye segmenter som defineres å ha stort potensial for å øke omsetningen av norsk frukt, grønnsaker, bær og poteter. Eksempler på slike markeder er offentlig sektor, institusjonsmarkedet og Forsvaret.

Satsingsområde 2: Inspirasjon mot forbruker

Budsjettposten «Inspirasjon mot forbruker» er blant annet knyttet opp mot gjennomføringen av prosjektet Grøntløftet. Budsjettposten har en ramme på 10,2 mill. kroner. Midler på denne budsjettposten skal blant annet dekke arbeid med kommunikasjonskonseptet «halve tallerken», skolestart og matpakke og engasjerende innhold i sosiale medier. Norske lagringsgrønnsaker, og norsk frukt, grønt og poteter i norsk sesong, prioriteres.

Posten «Påvirkning barn og unge» er holdt uendret sammenlignet med budsjett for 2025. Underposten «Barnas frukt og grønt» (tidl. 5 om dagen - barnehage) er likevel styrket med 150 000 kroner, mens underposten «Kommunikasjon via helsesøstre» er satt til 0. OFG opplyser per epost om at prosjektet er lagt innunder barnehage-prosjektet. Prosjektet «5 om dagen barnehage» skal bidra til å etablere og påvirke gode matvaner hos barn fra tidlig alder. Konseptet er gratis for alle barnehager. Prosjektene «Gulrot- fra jord til bord» og «Frukt og grønt-ambassadør» er eksempler på aktiviteter som skal videreføres i 2026. Prosjektet "Potetdyrking i norske barnehager 2025–2027" rettet mot barnehager videreføres derimot ikke i 2026 da det har vist seg at kostnaden for distribusjon av settepoteter ut til barnehagene blir for høy.

Budsjettposten «Påvirkning mediebildet» økes med 10 000 kroner. I denne posten inngår blant annet redaksjonelle aktiviteter, presseovervåking og sesongkalender (norsk i norsk sesong).

Budsjettposten «Samarbeidsprosjekter» holdes uendret i 2026 sammenlignet med 2025. Det er satt av 400 000 kroner til prosjektet «Heia bonden», et samarbeidsprosjekt med de andre Opplysningskontorene i landbruket og Stiftelsen Norsk Mat. Prosjektet ble lansert i 2024 og varer ut 2026. Om prosjektet skriver OFG: «Prosjektet «Heia bonden» skal bidra til økt omsetning av norske landbruksprodukter gjennom å bidra til å trekke forbruker nærmere den norske bonden ved å skape forståelse og respekt hos forbrukerne for innsatsen de gjør.»

Budsjettposten «WEB» styrkes med 39 000 kroner i 2026. Arbeid med nettstedet frukt.no, prosjektaktiviteter og aktiviteter i sosiale mediekkanaler, inngår på denne budsjettposten. OFG lager alt innhold til egen nettside og sosiale medier med egne produksjonsressurser. I 2026 er det satt av midler til rekvisita til innholdsproduksjonen for å ivareta et tidsriktig uttrykk og for å fremstå relevant.

«Påvirkning av verdikjeden» er en budsjettpost som består av kostnader til arrangementene «NM i frukt og grønt – dagligvare» og «NM i frukt og grønt – energistasjon» (bensinstasjoner). I 2026 skal OFG i tillegg arrangere flere konkurranser for dagligvarekjedene, f.eks. beste Nyt Norge-kjede og beste økologisk frukt og grønt-butikk. OFG har satt av 540 000 kroner til dette i 2026.

Satsingsområde 3: Kraftsenter

Det er satt av 1 370 000 kroner på budsjettposten «Innsikt og analyse», samme sum som for 2025. Under denne posten ligger arbeid med frukt og grønt-statistikken, forbrukerundersøkelser, forbrukerinnsikt og arbeid med OFGs nye statistikkportal (Dialog og Innsikt).

Landbruksdirektoratets vurdering av OFGs budsjett for 2026

OFG søker om 30,92 mill. kroner for 2026. Dette er uendret sammenlignet med vedtatt budsjett for 2025.

Samarbeid med de andre opplysningskontorene

Omsetningsrådet har tidligere gitt føringer om at det skal være økt samarbeid mellom opplysningskontorene i landbruket (sak 67/19 fra møte 20. mai 2019 og sak 63/20 i møtet 22. juni 2020). Direktoratet ser positivt på prosjektet «Heia bonden» som er et samarbeidsprosjekt mellom alle opplysningskontorene og Stiftelsen Norsk Mat. Beløpet som er avsatt til prosjektet er imidlertid relativt beskjedent og utgjør kun 1,3 prosent av budsjettet.

Øke forbruket av norsk frukt og grønt

Jordbruksavtalen har tidligere, og senest ved jordbruksoppgjøret i 2025, gitt føringer om at OFG skal jobbe aktivt for å øke forbruket av norsk frukt og grønt. Det er direktoratet oppfatning at norske sesongvarer og norske lagringsgrønnsaker går igjen som en rød tråd i aktivitetsplanen for 2026.

Konklusjon

Oppsummert, finner Landbruksdirektoratet at OFGs budsjettforslag for 2026 tilfredsstiller forutsetningene i retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Landbruksdirektoratet innstiller på at Omsetningsrådet bevilger en ramme på inntil 30 920 000 kroner til opplysningsvirksomhet for frukt og grønt i 2026.

2. GPS, produsentretta rådgivning – søknad om midler for 2026

Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS) søker i brev av 15. oktober 2025 om 1 000 000 kroner i tilskudd til produsentrettet rådgiving i hagebrukssektoren for 2026.

Om GPS

GPS er en forening for produsenter av poteter, grønnsaker, frukt og bær. Formålet til GPS er å fremme produsentsamarbeid på tvers av grossist- og/eller industritilhørighet. GPS legger til rette for samarbeid om markedstilpasning og pris anbefalinger for norske poteter, grønnsaker, frukt og bær. Målet er å sikre produsentenes økonomi og bidra til mest mulig like konkurransevilkår i grøntmarkedet.

GPS jobber for å påvirke til best mulig utnyttelsen av råvarene. De bidrar til informasjonsutveksling og markeds påvirkning sammen med relevante samarbeidspartnere. De har i tillegg fokus på kvalitet, og hva god kvalitet kan gjøre med omdømme ved salg av norske varer.

Samarbeidet i GPS foregår i styringsgrupper for de enkelte kulturer, i Markedsmøtet og i produsentlag som leverer varer til industriaktører. GPS' overordnede mål er å «Bidra til vekst, både volum og verdi, og økt verdiskaping i norsk produksjon av poteter, grønnsaker, frukt og bær.»

1. januar 2026 vil de ansatte konsulentene i GPS utgjøre 5 årsverk. De ansattes oppgaver består i hovedsak av deltakelse og tilrettelegging av styringsgruppemøter, reiseaktivitet for å

Landbruksdirektoratet

holde kontakt med dyrkingsmiljøene i hele landet, oppfølging av produktkvalitet og informasjonsaktiviteter.

Styringsgrupper

Det praktiske arbeidet er organisert gjennom styringsgrupper for de enkelte kulturer. Per i dag er det 29 styringsgrupper. En styringsgruppe består av mellom 2 og 14 produsenter. Styringsgruppene er sammensatt av kulturansvarlige produsenter fra de tre produsentorganisasjonene Gartnerhallen, Nordgrønt og Produsentforeningen 1909. I tillegg velges det ut enkeltprodusenter som deltar med bakgrunn i at de er av stor betydning for den aktuelle kulturen. Styringsgruppene gir pris anbefalinger, lager prognoser og fungerer som faglige og strategiske fora.

De fleste styringsgrupper har ukentlige møter når det er sesong for den enkelte kultur. Styringsgruppene gir ukentlig forslag til pris anbefalinger ut fra inngående kjennskap og en helhetlig vurdering av produksjons- og markedssituasjonen, inkludert importpriser.

Markedsmøtet

GPS har det formelle ansvaret for det ukentlige markedsmøtet på Langhus. Markedsmøtet er et samarbeids- og informasjonsmøte for grøntprodusentene i Norge. På basis av innsamlede forventede mengder og noteringspris i uka som gikk, målpriser, tollsatser, importpriser, lagerstatus og årstid, diskuterer markedsmøtet markedssituasjonen og anbefaler priser for frukt og grønt kommende uke.

Leveranser til industri

Fra og med sommeren 2023 er også produsenter som produserer til industriformål innlemmet i GPS i styringsgruppen «GPS Industri». Kontraktdyrkernes Landslag (KDL) og GPS har inngått en samarbeidsavtale hvor GPS overtar sekretariatsfunksjonen i markedsarbeidet som KDL hittil har utført. Målet er å gi stabile vilkår for industriaktører og industriprodusenter, og på den måten sikre en robust produksjon til industrien i Norge. For industriprodusent-samarbeidet samkjøres pris anbefalinger i forkant av at kontrakter inngås.

Søknad om midler for 2026

GPS søker om 1 000 000 kroner i tilskudd til produsentrettet rådgiving i hagebrukssektoren for 2026. Dette er samme sum som for 2025. Støtte til driften av markedsmøtet på Langhus er inkludert i søknadsbeløpet.

Landbruksdirektoratets vurdering

GPS søker om 1 000 000 kroner for 2026. Summen er uendret sammenlignet med bevilgningen for 2025.

Arbeidet som GPS utfører kommer alle produsenter som leverer frukt, bær, grønnsaker og poteter til friskkonsummarkedet til del. Fra og med 2023 er også mange av produsentene som leverer til industrimarkedet innlemmet i en egen styringsgruppe.

GPS' styringsgrupper bidrar til bedre produksjons- og markedstilpasning, og de arbeider for at den norske grøntproduksjonen lettere kan finne avsetning i markedet. Landbruksdirektoratet oppfatter at markedsmøtet bidrar positivt til å stabilisere priser og omsetning av grøntvarer i Norge.

Landbruksdirektoratet anbefaler at GPS kan anvende inntil 1 000 000 kroner av fondet for omsetningsavgift hagebruk til sitt arbeid med de tiltakene som går fram av GPS' vedlagte virksomhets- og tiltaksplan for 2026.

3. Fruktlagerinspektøren – søknad om midler for 2026

GPS har i brev datert 15. oktober 2025 oversendt arbeidsplan og budsjett for fruktlagerinspektøren sitt arbeid i 2026.

Fruktlagerinspektøren er ansatt i GPS. Arbeidet knyttet til funksjonen som fruktlagerinspektør utgjør 0,5 årsverk. Sentrale oppgaver for fruktlagerinspektøren er å innhente avlingsoppgaver for moreller, plommer, epler og pærer, følge opp kvalitet, lagring og pakking, holde kontinuerlig oversikt over areal og produksjon, og skrive fagartikler og rapporter. Fruktlagerinspektøren besøker fruktlagre og produsenter, og deltar på relevante møter, markdager og fagsamlinger. Fruktlagerinspektøren er i tillegg sekretær for Norske Fruktpakkerier.

Fruktlagerinspektøren har løpende dialog med Landbruksdirektorat, Norsk Landbruksrådgiving, NIBIO og andre relevante aktører.

Ved siden av de faste oppgavene som beskrevet over, så vil Fruktlagerinspektøren i 2026 arbeide spesielt med følgende:

- Bedre prognosearbeidet med forbedret prognoseverktøy
- Holde oversikt over import av frukt
- Bidra til kompetanseheving hos fruktpakkeriene med læringspunkter fra prosjektet «SmartFrukt», et prosjekt som ser på sammenhengen mellom dyrking, høsting, lagring og kvalitet
- Bidra til kompetanseheving om bruken av preparatet «SmartFresh»

Søknad om midler for 2026

GPS søker om 740 000 kroner til stillingen for 2026, samme sum som for 2025. I budsjettet er lønnskostnadene holdt uendret. Årsaken er at GPS fikk tildelt midler til overlapping mellom avtroppende og ny fruktlagerinspektør. Det samme beløpet søkes videreført for å kunne sikre lønnsutvikling, samt for å dekke en siste periode med overlapping på nyåret i 2026. Det er ikke lagt inn noen økning på budsjettpostene kontorhold, møter og kurs, reiseutgifter og kontorutstyr.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet anbefaler at rådet bevilger 740 000 kroner til fruktlagerinspektøren for 2026. Direktoratet mener at det er fornuftig å videreføre det økte budsjettet som ble innvilget for 2025, for å sikre en forlenget overlappende periode mellom fungerende og ny fruktlagerinspektør.

4. Fagforum Potet – søknad om midler for 2026

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), NLR og store deler av norsk potetbransje etablerte i 2006 Fagforum Potet. Forumet skal være et effektivt og samlende kontaktledd for all potetfaglig aktivitet i Norge, og skal bidra til å sikre en markedstilpasset kvalitetsproduksjon av poteter. I 2025 har Fagforum Potet 33 samarbeidspartnere som favner produsentforeninger, pakkerier, næringsmiddelindustri, plantevernfirmaer m.fl.

Målet med Fagforum Potet er å bidra til økt verdiskaping for norske poteter. Fagforumet skal bidra med formidling av oppdatert informasjon om potet på tvers av verdikjeden, samt koordinering innen forskning og utvikling. Aktivitetene organiseres av to koordinatore med støtte fra en styringsgruppe. Styringsgruppen består av representanter fra mat- og industripotetbransjen, potetprodusentene, NLR og NIBIO.

Fagforum Potet drifter nettstedet www.potet.no hvor det formidles fagstoff, fagartikler og sortsinformasjon. I tillegg formidler forumet informasjon gjennom nyhetsbrev og gjennom årlige bransjemøter.

Fagforum Potet utarbeider nyhetsbrev, deltar i prosjekter, og arbeider med rekruttering til potetbransjen inkl. utdeling av et masterstipend. De arbeider med bærekraft i potetproduksjonen og bistår bransjen med utfordringer knyttet til plantehelse og mangel på plantevernmidler.

Søknad om midler for 2026

Fagforum Potet søker om 250 000 kroner for 2026, 50 000 kroner mer enn for 2025. I sin søknad skriver de at de i 2026 ønsker å fortsette sitt arbeid med å samle og samordne bransjen, utvikle og drifte potet.no, være pådriver for prioriterte prosesser til bransjens beste, og å formidle kunnskap internt og eksternt. De vil også avholde et fysisk heldagsseminar hvor representanter fra hele potetbransjen inviteres. De vil i tillegg avholde et møte hvor utfordringer knyttet til settepotetsituasjonen blir tema.

Fagforum Potets budsjett er på totalt 1 030 000 kroner. I budsjettet inngår kostnader til lønn, kontorhold, reiser og møter, et heldags bransjemøte, videreutvikling av nettsiden (konsulentbistand) m.m. I budsjettet ligger det også midler til et masterstipend på 20 000 kroner.

Fagforum Potet opplyser i søknaden om at potetbransjen er det naturlige grunnlaget for finansiering av aktivitetene i Fagforum Potet. Potetbransjen vil bidra med 580 000 kroner i 2026. I tillegg bidrar både NLR og NIBIO med totalt 200 000 kroner. Fagforum Potet skriver at dette likevel ikke er nok til å dekke alle kostnader: «Med utgangspunkt i en begrenset betalingsevne i potetbransjen, og at Fagforum Potet gjennomfører viktige samfunnsrelaterte aktiviteter, har Fagforum Potet fortsatt ønske og behov for finansiering fra Landbruksdirektoratet.»

Landbruksdirektoratets vurdering

Fagforum Potet søker om 250 000 kroner for 2026, 50 000 kroner mer enn vedtatt budsjett for 2025. Landbruksdirektoratet vurderer at Fagforum Potets søknad ligger innenfor det som det kan avsettes midler slik det fremkommer i punkt 2 i retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Bevilgningen over jordbruksavtalen til avsetningstiltak i hagebrukssektoren for 2026 er holdt uendret (sett bort ifra økningen som er avsatt til en satsøkning for reguleringslagring av epler). Landbruksdirektoratets vurdering er imidlertid at fondet nå er på et nivå hvor det likevel kan tåle en økning i tilskuddet til Fagforum Potet. Se for øvrig direktoratets samlede vurdering av hagebruksfondet helt til sist i denne saken.

Landbruksdirektoratet foreslår at rådet bevilger 250 000 kroner til Fagforum Potet sitt arbeid i 2026. Dette er en økning på 50 000 kroner sammenlignet med tilskuddet for 2025.

5. GPS' administrasjon av avsetningstiltak – søknad om midler for 2026

Avsetningstiltakene i hagebrukssektoren omfatter i dag tiltak innenfor epler og poteter. Det er GPS som administrerer avsetningstiltakene. For epler er det årvisse tiltak i form av reguleringslagring og levering av epler klasse 1 til industri (fabrikk). For matpoteter vil imidlertid markedssituasjonen det enkelte år avgjøre om det gjennomføres tiltak.

GPS har i brev av 15. oktober 2025 oversendt arbeidsplan og budsjett for GPS – avsetningstiltak for 2026. Arbeidsplanen og budsjettet omfatter de samme typer aktiviteter som i 2025: administrere reguleringslagring og fabrikklevering av epler, administrere arbeidet med avlingsprognoser i poteter (graveprøver), administrere en eventuell regulering av matpoteter, opprettholde tett kontakt med bransjen, arrangere møter med potetpakkerier m.m.

Arbeidet knyttet til funksjonen som fruktlagerinspektør og som administrator av avsetnings-tiltak på grøntområdet utgjør til sammen 0,75 årsverk. Fruktlagerinspektørens stilling utgjør 0,5 årsverk, mens administrasjon av avsetningstiltakene utgjør 0,25 årsverk. Fordelingen av årsverk mellom de to funksjonene har vært den samme i flere år.

Søknad om midler for 2026

GPS søker om 1 162 500 for 2026. Dette er en økning på 434 500 kroner, og er utelukkende knyttet til den årlige utarbeidelsen av avlingsprognose for potet. Øvrige poster i budsjettet er beholdt uendret sammenlignet med vedtatt budsjett for 2025.

Regnskap for 2024, budsjett for 2025 og forslag til budsjett for 2026 for GPS – avsetningstiltak i hagebrukssektoren

Kostnader	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Endring ² , kroner	Endring ² , prosent
Personal	287 000	318 000	318 000	0	0
Drift inkl. kontorhold	41 016	43 000	43 000	0	0
Reiseutgifter	35 928	25 000	25 000	0	0
Møter og kurs	7 808	15 000	15 000	0	0
Prognosetjenester potet	291 750	312 000	746 500	434 500	139
Innleid hjelp til kontroller	-	15 000	15 000	0	0
Sum	663 502	728 000	1 162 500	434 500	60

Nøkkeltall

Antall årsverk	0,25	0,25	0,25		
Personalkostn. pr. årsverk	1 148 000	1 272 000	1 272 000	-	-
Driftskostnader pr. årsverk	164 064	172 000	172 000	-	-
Totale kostn. pr. årsverk	1 312 064	1 444 000	1 444 000	-	-

¹Differanse mellom budsjettforslag for 2026 og budsjett for 2025

Lønnskostnader

GPS informerer om at de ikke har lagt inn en økning på posten «Personal». Lønnsvekst er likevel ivarettatt. GPS forklarer det slik: «Årsaken er at vi fikk tildelt noe midler til overlapping i 2025 i forbindelse med en nyansettelse. Vi ber om å få beholde disse midlene for å dekke opp lønnsøkning og overlapping/opplæring i forbindelse med rapportskriving m.m. fram mot 1. mars.»

Prognosearbeid

Underposten «Prognosetjenester potet» er økt fra 312 000 kroner i 2025 til 746 500 kroner i 2026. Arbeidet med prognosene utføres av Norsk Landbruksrådgiving (NLR) og HOFF SA. Det er NLRs ansatte som tar prøvene, mens koordinator i NLR og en ansatt i HOFF sammenfatter resultatene og utarbeider prognosene.

I brev datert 9. september 2025 skriver NLR: «I 2024 var 57 personer involvert i uttak av graveprøvene. I tillegg har fagkoordinator ansvar for instruks for gravearbeidet, fordeling av antall prøver per sort og område, og system for innlegging og beregning av resultater. [...] HOFF lager utkast til rapport, i samarbeid med koordinator.»

Det tas i alt 110 prøver hvert år i uke 35. I budsjettet for 2026 er prisen per prøve økt fra 2 300 kroner til 5 500 kroner. NLR skriver at «Timebetaling for arbeidet i 2024 var i gjennomsnitt kr 438/time. Dette er langt under den timeprisen NLR opererer med for andre oppdrag.» I NLRs forslag til ny pris per prøve gir en gjennomsnittlig timebetaling på 945 kroner. Totalt blir kostnaden for 110 prøver 605 000 kroner med den oppjusterte prisen per prøve, en økning på 325 000 kroner fra 2025. I tillegg er det budsjettet med 59 000 kroner i administrasjonskostnader til NLR og HOFF. Administrasjonskostnadene er holdt uendret sammenlignet med vedtatt budsjett for 2025.

I det omsøkte beløpet på 746 500 kroner til prognosetjenester for 2026 ligger også en engangskostnad på maksimalt 82 500 kroner til utviklingen av et system for resultatsammenligning av prøvene. Til dette arbeidet er det planlagt å benytte en innleid konsulent til systemutvikling, samt noe eget arbeid fra ansatte i NLR og HOFF. GPS skriver at utviklingen av et nytt system vil medføre reduserte kostnader til rapportskriving i kommende år.

GPS skriver i søknaden at prognosen er viktig for potetbransjen. Den gir produsenter, pakkerier og omsettere en tidlig indikasjon på årets avling. Dersom prognosen peker i retning av en høy avling kan dagligvarekjedene komme tidlig i gang med å planlegge målrettede kampanjer for å øke salget slik at volumet reduseres. På denne måten kan man unngå å måtte regulere poteter ut av markedet. Prognosen har fått enda større betydning etter at prosenttoll ble innført da den også gir grossistene verdifull informasjon som brukes i vurderingen av behovet for import. GPS skriver videre at prognosen også er «[...] viktig med tanke på hvordan produsentene skal/bør legge opp sitt løp mht. anbefaling av priser.»

Landbruksdirektoratets vurdering

GPS søker om 1 162 500 kroner til administrasjon av avsetningstiltak for 2026. Dette er en økning på 434 500 kroner sammenlignet med vedtatt budsjett for 2025. Økningen er knyttet til arbeidet med å utarbeide avlingsprognoser for potet.

Arbeidet med å utarbeide prognoser utføres i hovedsak av ansatte i NLR. NLR begrunner behovet for økt tildeling med at timeprisen frem til nå har ligget langt under timeprisen som NLR tar for andre tjenester. På NLRs nettside går det frem at de i 2025 opererer med en timepris for ulike rådgivingstjenester på 935 kroner. Når det gjelder prognosearbeidet i 2025 er det budsjettet med en pris per potetprøve på 2 300 kroner, og dette tilsvarer en gjennomsnittlig pris på kun 395 kroner per time.

Videre søker GPS om 82 500 kroner til å utarbeide et system for sammenligning av prøvesvar. Arbeidet med systemutviklingen skal gjøres av en innleid konsulent og med noe egeninnsats fra ansatte i NLR og HOFF. Dette verktøyet vil lette analysearbeidet som gjøres i etterkant av prøvetakingen, og vil føre til lavere kostnader på sikt.

Landbruksdirektoratet anbefaler at GPS' budsjettsøknad godkjennes i sin helhet. Prognosearbeidet er viktig for både produsentene, pakkeriene, grossistene og dagligvarekjedene. Prognosen gir viktig informasjon om årets avling, og gir blant annet dagligvare mulighet til å sette i gang salgsfremmende tiltak tidlig dersom det ligger an til å bli en stor avling. Dette ble gjort med hell både i 2016 og i 2022.

Under posten «Innleid hjelp – kontroller» er det i foreslått budsjett for 2026 tatt utgangspunkt i et normalår for frukt mht. avsetningstiltak, hvilket er et prinsipp som er fulgt tidligere. Dersom det skulle bli behov for markedsregulering i potetsektoren, eller en regulering innenfor epler utover det normale, vil det kunne bli behov for å søke om bruk av ytterligere midler fra fondet for omsetningsavgift hagebruk. Av Omsetningsrådets vedtak knyttet til administrasjonsbudsjett for markedsordningen for epler og poteter for 2025 går det fram:

«Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å godkjenne en mindre utvidelse av budsjettet for administrasjon av avsetningstiltak for epler og poteter med inntil 50 000 kroner dersom det skulle bli nødvendig å gjennomføre ekstraordinære avsetningstiltak som følge av store avlinger i 2025.»

Landbruksdirektoratet foreslår at Landbruksdirektoratet gis fullmakt, også for 2026, til å godkjenne en mindre utvidelse av budsjettet med inntil 50 000 kroner dersom det skulle bli nødvendig å gjennomføre ekstraordinære avsetningstiltak som følge av store avlinger.

Landbruksdirektoratets samlede vurdering

Videre følger en beregning av størrelsen på fondet for kollektivt dekt omsetningsavgift i hagebrukssektoren ved utgangen av 2025 og ved utgangen av 2026. Til slutt gir Landbruksdirektoratet en samlet vurdering av de omsøkte tiltakene. I vurderingen omtales fondet for kollektivt dekt omsetningsavgift som hagebruksfondet.

Fondets størrelse ved utgangen av 2025

I tabellen under følger en beregning av fondsstørrelse ved årets slutt. Basert på signaler fra GPS, vil kostnadene ved reguleringslagring og fabrikklevering av epler fra årets sesong kunne utgjøre rundt 3,5 mill. kroner. Dette er knyttet noe usikkerhet til anslaget da epler vil kunne reguleres til fabrikk helt frem til det er tomt for norske epler på lager.

Det er, ifølge GPS, ikke behov for å regulere matpoteter av årets avling.

Saldo på fondet per 1.1.2025	23 537 175
+ Tildeling over jordbruksavtalen for 2025, post 70.11	40 900 000
- Opplysningsvirksomhet, faglige tiltak, adm. av avsetningstiltak ¹⁾	35 543 000
- Avsetningstiltak epler ²⁾	3 500 000
- Adm. og driftskostnader, Omsetningsrådet ³⁾	1 098 945
Beregnet fondsstørrelse per 31.12.2025	24 295 230

¹⁾ Jf. vedtak i sakene 108/24 og 110/24 i møtet i Omsetningsrådet 11. desember 2024

²⁾ Prognosen er basert på signaler fra fruktlagerinspektøren per epost 14. november 2025

³⁾ Jf. vedtak i sak 40/24 i møtet i Omsetningsrådet 22. april 2024

Ved utgangen av 2025 vil hagebruksfondet kunne utgjøre opp mot 24,3 mill. kroner. Dette er en økning på nesten 0,8 mill. kroner fra 1. januar 2025.

Fondets størrelse ved utgangen av 2026

Det blir ikke krevd inn omsetningsavgift i grøntsektoren. I stedet blir hagebruksfondet tilført en kollektiv dekt omsetningsavgift over jordbruksavtalen. I 2026 vil fondet bli tilført 43,4 mill. kroner. Dette er en økning på 2,5 mill. kroner, og økningen er øremerket en satsøkning for reguleringslagring av epler.

Det er søkt om totalt 36 356 860 kroner fra fondet for omsetningsavgift hagebruk for 2026 til opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og administrasjon av avsetningstiltak i grøntsektoren. Dette inkluderer fondet for omsetningsavgift hagebruks andel av Stiftelsen Norsk Mat sine søknader om midler til markedsføring av Nyt Norge (1 674 860 kroner) og forbrukerrettet informasjonsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk (609 500 kroner).

Årlige kostnader til avsetningstiltak for epler har som gjennomsnitt for de tre siste årene (2022–2024) utgjort i underkant av 3,2 mill. kroner. For 2026 har avtalepartene bevilget 2,5 mill. kroner ekstra som skal gå til å øke satsene for reguleringslagring av epler. Kostnadene til avsetningstiltak for epler anslås for 2026 å utgjøre cirka 3,2 mill. + 2,5 mill. = 5,7 mill. kroner.

Til dekning av Omsetningsrådets løpende driftskostnader, samt kostnader for sekretariatsoppgaver, er det foreslått et budsjett på ca. 1,15 mill. kroner for 2026, for belastning av hagebruksfondet.

Beregnet fondsstørrelse per 1.1.2026	24 295 230
+ Tildeling over jordbruksavtalen 2026, post 70.11	43 400 000
- Opplysningskontoret for frukt og grønt	30 920 000
- GPS - produsentrettet rådgiving	1 000 000
- Fruktlagerinspektøren	740 000
- Fagforum Potet	250 000
- Administrasjon av avsetningstiltak 2026, GPS	1 162 500
- Nyt Norge 2026, Stiftelsen Norsk Mat	1 674 860
- Opplysningsvirksomhet økologisk 2026, Stiftelsen Norsk Mat	609 500
- Avsetningstiltak epler 2026 ¹⁾	5 700 000
- Adm. og driftskostnader 2026, Omsetningsrådet ²⁾	1 148 374
Beregnet fondsstørrelse per 31.12.2026	24 489 996

¹⁾ Gjennomsnittlig kostnad til regulering av epler i årene 2022–2024. Det er i tillegg lagt til 2,5 mill. kroner til en satsøkning for reguleringslagring av epler jf. Jordbruksavtalen 2025–2026

²⁾ Jf. vedtak i sak 37/25 i møtet i Omsetningsrådet 23. april 2025

Etter dette vil fondet kunne øke med knappe 200 000 kroner i 2026 i form av ubrukte midler (24 489 996 kroner – 24 295 230 kroner = 194 766 kroner). Ved utgangen av 2026 er fondet beregnet til å kunne være på i underkant av 24,5 mill. kroner. Dette er usikre anslag, som bl.a. er avhengig av omfanget for regulering av epler både i 2025 og i 2026.

Renteinntekter er imidlertid ikke tatt med i beregningen over. I 2024 utgjorde renteinntektene cirka 1,4 mill. kroner.

Finansiering av avsetningstiltak innen matpoteter

Hagebruksfondet skal også dekke en eventuell regulering av matpoteter i år med store overskudd. Det ble sist regulert poteter ut av markedet i 2014/2015. Da ble det regulert 4 700 tonn til en kostnad på 10,2 mill. kroner. Det var egentlig behov for å regulere

7 500 tonn, men begrensede fondsreserver satte en begrensning på reguleringen. I 2008/2009 ble det regulert 7 000 tonn til en kostnad på 15 mill. kroner.

Ifølge SSBs prisendringskalkulator tilsvarer kostnadene ved disse to reguleringene henholdsvis 14,1 mill. og 23,1 mill. kroner etter dagens kroneverdi med utgangspunkt i konsumprisindeksen.

Konklusjon

Landbruksdirektoratet mener at hagebruksfondet nå er på et nivå som gjør at vi kan regulere matpoteter ut av markedet i noenlunde samme størrelsesorden som i 2008/2009. Etter direktoratets vurdering bør fondet derfor kunne finansiere de omsøkte tiltakene. Landbruksdirektoratet foreslår dermed at rådet bevilger inntil 36 356 860 kroner til faglige tiltak, opplysningsvirksomhet og administrasjon av avsetningstiltak innen eple og potet fra fondet for omsetningsavgift hagebruk i 2026. Innad i dette beløpet er 34 072 500 kroner til OFG, GPS og Fagforum Potet og 2 284 360 kroner til Stiftelsen Norsk Mat.

Foreløpig

Saksnr.: 99/25	Sektor: Grønt	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Grønt - Budsjett for opplysningsvirksomhet for honning for 2026	Saksnr.: 25/53386 - 2

Beskrivelse

Norges Birøkerlag søker om 1,5 mill. kroner til opplysningsvirksomhet for honning og andre bieprodukter for 2026.

I jordbruksoppgjøret 2025 ble det bestemt at finansieringen av opplysningsordningen skal videreføres i 2026. Det fremgår i jordbruksavtalen at midlene, 1,5 mill. kroner, er øremerket Norges Birøkerlag, og videre at det er Omsetningsrådet som skal forvalte bevilgningen.

Birøkerlaget har inngått en samarbeidsavtale med Opplysningskontoret for egg og kjøtt om å drifte opplysningsvirksomheten gjennom nettsiden Matprat.no. Avtalen varer i første omgang i tre år, fra og med 2024 til og med 2026. Det forutsettes i avtalen at Norges Birøkerlag får bevilget midler til ordningen gjennom hele perioden.

Landbruksdirektoratet innstiller på å tildele inntil 1 500 000 kroner til Norges Birøkerlag til en opplysningsordning for honning og andre bieprodukter for 2026.

Hjemmel

Jordbruksavtalen (2025–2026), kapittel 5.3

Forutsetninger

Vedlegg

Brev av 10. oktober 2025 med søknad om midler for 2026, samt samarbeidsavtale mellom Norges Birøkerlag og Opplysningskontoret for egg og kjøtt datert 12. oktober 2023

Forslag til vedtak

1. Omsetningsrådet godkjenner budsjettet for 2026 for opplysningsordningen for honning og andre bieprodukter. Norges Birøkerlag kan anvende inntil 1 500 000 kroner til opplysningsordningen.
2. Omsetningsrådet fastsetter følgende bestemmelser knyttet til tildelingen:

Tiltak det kan ytes tilskudd til

Tilskudd kan ytes til en opplysningsordning for honning og andre bieprodukter. Utgifter dekkes etter søknad basert på dokumenterte kostnader og innenfor rammen av budsjetterte beløp.

Opplysningsplikt

Landbruksdirektoratet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon, herunder

regnskapsmateriale, forretningspapirer og liknende dokumenter, som er nødvendig for å behandle søknaden, utøve kontroll og forvalte ordningen på en tilfredsstillende måte.

Kontroll

Landbruksdirektoratet fører kontroll med at disse bestemmelsene blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll hos den som mottar tilskudd. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

Tilbakebetaling

Feil i utbetalingen eller brudd på disse bestemmelsene eller vilkår fastsatt i medhold av disse, kan medføre pålegg om tilbakebetaling av tilskudd eller trekk i senere tilskudd.

Rapportering

Norges Birøkerlag skal sende rapport og revisorattestert regnskap for bruk av midler i henhold til disse bestemmelsene, til Omsetningsrådet innen 1. mars 2027.

Foreløpig

Grønt - Budsjett for opplysningsvirksomhet for honning for 2026

Bakgrunn

I årets jordbruksoppgjør ble partene enige om å videreføre tildelingen av inntil 1,5 mill. kroner til Norges Birøkerlag for å finansiere en opplysningsordning for honning og andre bieprodukter.

I Jordbruksavtalen (2025–2026) står det følgende under kapittel 5.3 Tilskudd til markedstiltak i grøntsektoren:

«Tilskuddet kan brukes til opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og avsetningstiltak, og har en ramme på 44,9 mill. kroner for 2026. Av disse skal 2,5 mill. kroner benyttes til å øke tilskuddssatsene til reguleringslagring av epler. Norges Birøkerlag tildeles 1,5 mill. kroner for å finansiere opplysningsordningen for honning og andre bieprodukter. Omsetningsrådet forvalter bevilgningen. Ubenyttede midler tilføres Fondet for omsetningsavgift for hagebruk.»

Norges Birøkerlag søker i brev datert 10. oktober 2025 om 1,5 mill. kroner til opplysningsvirksomhet for honning og andre bieprodukter for 2026.

Om Norges Birøkerlag

Norges Birøkerlag er en organisasjon som skal fremme kunnskap om birøkt, honningproduksjon og matkultur knyttet til honning og bieprodukter. Norges Birøkerlag ivaretar birøkternes næringspolitiske interesser gjennom årlige jordbruksforhandlinger og i dialog med Mattilsynet og embetsverk. Organisasjonen har også ansvar for avlsarbeid på bier, forebyggende helsearbeid og veiledning innenfor alle aspekter av birøkt. I tillegg jobber de for å synliggjøre yrkesmuligheter innen birøkt.

Norges Birøkerlag har i overkant av 4 000 medlemmer i 108 lokale lag og 16 fylkeslag spredt utover hele landet. Sekretariatet består av 7 årsverk.

Honningmarkedet

Norges Birøkerlag beskriver et utfordrende honningmarked. Det er en økende preferanse for importert honning hos forbrukerne, og birøkterne opplever et sterkt prispress på norske produkter. Både prispress og økende produksjonskostnader er med på å påvirke rekrutteringen til næringen.

Om opplysningsordningen

I søknaden beskriver Birøkerlaget at midlene som er avsatt i jordbruksavtalen skal finansiere en opplysningsordning med mål om å øke forbrukernes preferanse for norsk vare. Birøkerlaget beskriver det overordnede målet for opplysningsvirksomheten slik: «Norsk honning skal etableres tydeligere som et svært attraktivt alternativ til andre søtningsmidler som sukker. Norsk honnings særegne verdier knyttet til norsk natur, renhet, ekthet og anvendelighet skal legges til grunn for dette arbeidet.»

Opplysningsordningen skal bygge omdømme og markedsposisjon for norskprodusert honning og andre bieprodukter med den hensikt å øke produksjonen, salget og verdiskapingen for disse produktene. Norges Birøkerlag har satt flere konkrete mål:

- Andelen som bruker/spiser honning ukentlig skal øke fra 17 prosent i 2024 til 20 prosent i 2027.

- Andelen som preferer å kjøpe norsk honning skal øke fra 68 prosent i 2024 til 73 prosent i 2027.
- Andelen som mener at norskprodusert er en viktig kvalitetsparameter for honning skal øke fra 34 prosent i 2024 til 42 prosent i 2027.

Samarbeid med Opplysningskontoret for egg og kjøtt

Norges Birøkerlag har inngått en samarbeidsavtale med Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) om å bygge opp og drifte en opplysningsordning for honning og bieprodukter gjennom nettsiden Matprat.no. Avtalen varer i første omgang i inntil tre år under forutsetning av at satsingen over jordbruksavtalen blir videreført.

Avtalen sikrer Norges Birøkerlag kontroll med formåls- og måloppfyllelse og bruken av de avsatte midlene, samtidig som den gir OEK den nødvendige driftsmessige, redaksjonelle og kreative frihet til å utforme gode og målrettede tiltak.

I samarbeidsavtalen går det frem at «OEK plikter å stille til rådighet den nødvendige kompetanse, produksjonskapasitet og gi Norges Birøkerlags aktiviteter og produksjoner den nødvendige prioritet, i samsvar med vedtatte strategi og mål og vedtatte budsjett. OEK er innenfor rammene av satte mål og strategi for samarbeidet eneansvarlig for prioritering av midler innenfor gitt årlig ramme inkludert utarbeiding av konsepter, gjennomføring av tiltak samt annen utøvelse av virksomheten. OEK forplikter i dette arbeidet seg til å ivareta den norske honning og andre honningrelaterte produkter på best mulig etisk og omdømmemessig måte.»

Samarbeidet skal gagne begge parter gjennom økt gjennomslag, gjensidig faglig styrking og driftssynergier.

Søknad om midler til opplysningsvirksomhet for honning for 2026

Norges Birøkerlag søker om 1,5 mill. kroner for 2026. Under følger budsjett for 2025 og forslag til budsjett for 2026.

Budsjett for 2025 og forslag til budsjett for 2026. Beløp i hele kroner

Kostnader	2025	2026
Personal- og driftskostnader	125 000	125 000
Husleie og administrasjonskostnader	275 000	275 000
Administrasjon og prosjektledelse	200 000	300 000
Innsikt og analyse	50 000	50 000
Innholdsproduksjon	300 000	150 000
Mediekjøp	550 000	600 000
Sum	1 500 000	1 500 000

Norges Birøkerlag opplyser om at de ikke er mva-pliktige. De får dermed ikke godskrevet inngående merverdiavgift på fakturerte tjenester. De kan til gjengjeld trekke fra et såkalt «forholdsmessig fradrag» fra mva-kostnaden. Fradraget er per i dag på 5 prosent.

Nøkkeltall fra budsjett for 2025 og forslag til budsjett for 2026

Nøkkeltall	2025	2026
Personal- og driftskostnader	40 %	47 %
Markedsaktiviteter	60 %	53 %
Sum	100 %	100 %

I budsjettet går det frem at 47 prosent av de totale kostnadene er satt av til personal og drift, mens 53 prosent av midlene er satt av til markedsaktiviteter. Tallene for 2025 var henholdsvis 40 prosent og 60 prosent.

Planlagt arbeid i 2026

Norges Birøkerlag skriver at MatPrat i 2026 skal jobbe for å nå målene ved å fortsette arbeidet med innsikt og analyse, ved produksjon av innhold og ved å kjøpe synlighet der det har mest effekt. MatPrat skal lage omdømme-, profilbyggende- og salgsfremmende materiale og innhold for YouTube, Instagram, Facebook og andre aktuelle kanaler. Norges Birøkerlag skal bidra med fagkunnskap og med kommunikasjon til birøkterne, og sprer innhold til flest mulig.

Landbruksdirektoratets vurdering

Det er avsatt 1,5 mill. kroner over jordbruksavtalen til opplysningsvirksomhet for honning og andre bieprodukter. Midlene er øremerket Norges Birøkerlag. I jordbruksavtalen går det frem at det er Omsetningsrådet som skal forvalte midlene.

Historikk

Omsetningsrådet har ikke forvaltet midler til markedsregulering av honning etter at Landbruksdirektoratet ble sekretariat for Omsetningsrådet 1. juli 2000. Den siste gangen Omsetningsrådet bevilget midler til markedsregulering av honning var i 1996. Da ble det bevilget 0,3 mill. kroner til generisk markedsføring. I perioden 1991–1994 ble det brukt vel 25 mill. kroner på tiltakene billigsalg, reguleringslagring, generisk markedsføring og dekking av tap ved eksport. Det ble satt av midler i jordbruksavtalen til overlagering av honning i 2004 og 2006, men sakene ble ikke behandlet i Omsetningsrådet.

Regelverk

Honning er ikke omfattet av formålsparagrafen i omsetningsloven, og Landbruksdirektoratet tolker det dithen at det dermed ikke kan benyttes kollektivt dekte omsetningsmidler til markedsregulering av honning. Fra Omsetningsrådets årsberetning fra 1985 står det følgende: «Honning omfattes ikke av omsetningsloven. I jordbruksavtalen ble honning tatt med gjennom jordbruksavtalen av 1970. Da ble honning inkludert blant de produkter som det kan anvendes midler over jordbruksavtalen til finansiering av markedsregulerende tiltak for. Med virkning fra 1/7 1982 ble det fastsatt retningslinjer for den markedsregulerende virksomhet. (...)»

Markedsregulering av honning inngår i dag i Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning med hjemmel i omsetningsloven. I retningslinjen pekes det på Honningcentralen som aktør når det gjelder markedsregulering av honning, og ikke Norges Birøkerlag. Tildelingen av midler til Norges Birøkerlag er kun hjemlet i Jordbruksavtalen.

Søknad om midler for 2026

Norges Birøkerlag har søkt om 1,5 mill. kroner til å videreføre opplysningsvirksomheten som

skal bygge omdømme og markedsposisjon for norskprodusert honning og andre bieprodukter. Hensikten er å øke produksjonen, salget og verdiskapingen av norsk honning.

Norges Birøkerlag har inngått en samarbeidsavtale med OEK om å bygge opp og drifte opplysningsvirksomheten. Landbruksdirektoratet mener at det er fornuftig bruk av midlene å kjøpe tjenester av OEK – en aktør som har lang erfaring, bred kompetanse og gode verktøy innen generisk markedsføring.

Landbruksdirektoratet innstiller på at Omsetningsrådet vedtar søknaden med følgende bestemmelser:

Tiltak det kan ytes tilskudd til

Tilskudd kan ytes til en opplysningsordning for honning og andre bieprodukter. Utgifter dekkes etter søknad basert på dokumenterte kostnader og innenfor rammen av budsjetterte beløp.

Opplysningsplikt

Landbruksdirektoratet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon, herunder regnskapsmateriale, forretningspapirer og liknende dokumenter, som er nødvendig for å utøve kontroll og forvalte ordningen på en tilfredsstillende måte.

Kontroll

Landbruksdirektoratet fører kontroll med at disse bestemmelsene blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll hos den som mottar tilskudd. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

Tilbakebetaling

Feil i utbetalingen eller brudd på disse bestemmelsene, kan medføre pålegg om tilbakebetaling av tilskudd eller trekk i senere tilskudd.

Rapportering

Norges Birøkerlag skal sende rapport og revisorattestert regnskap for bruk av midler i henhold til disse bestemmelsene til Omsetningsrådet innen 1. mars 2027.

Saksnr.: 100/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Alle - Budsjett for markedsføring av Nyt Norge og for forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk 2026	Saksnr.: 25/47319 - 3

Beskrivelse

Stiftelsen Norsk Mat søker om 7,317 mill. kroner til markedsføring av merkeordningen Nyt Norge og 2,65 mill. kroner til sitt arbeid med opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk for 2026.

Styret i Stiftelsen Norsk Mat har vedtatt en ny finansieringsplan for markedsføringen av Nyt Norge for kommende fireårsperiode: 2026–2029. Planen bygger på samme modell som tidligere, og legger opp til at markedsføringen av Nyt Norge samfinansieres mellom Omsetningsrådet, dagligvarekjedene og innbetalt avgift fra aktørene som bruker merket på sine produkter. Til forskjell fra tidligere finansieringsplaner, tar den nye planen høyde for vekst i konsumprisindeksen.

Styrene i Nortura, Tine og Felleskjøpet Agri har uttalt seg om Norsk Mats søknader knyttet til fondene for kjøtt, egg, fjørfekjøtt, melk og korn. Når det gjelder grøntsektoren behandles søknaden direkte av Omsetningsrådet. Nortura og Felleskjøpet Agri anbefaler at søknadene vedtas. Når det gjelder fjørfekjøtt, anbefaler Animalia at søknaden innvilges; styret i Nortura tar forslaget om støtte fra omsetningsavgiften for kylling og kalkun til orientering. Tine anbefaler at Omsetningsrådet vedtar et beløp til markedsføringen av Nyt Norge som er i tråd med SSBs prognose for vekst i KPI for 2026. Tine anbefaler at Omsetningsrådet vedtar omsøkt beløp til opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk.

Landbruksdirektoratet innstiller på at det avsettes 7,282 mill. kroner til markedsføringen av Nyt Norge, dette tilsvarer en økning på 2,2 prosent fra 2025. Beløpet er 35 000 kroner lavere enn søknadsbeløpet.

Videre innstiller direktoratet på at det avsettes 2,65 mill. kroner til forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk for 2026. Bevilgningen til økologisk er lik bevilgningen for 2025.

Fordelingsnøkkelen som ble vedtatt i møtet i Omsetningsrådet 10. november 2025 er lagt til grunn for fordeling av midler mellom fondene.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, med hjemmel i forskrift av 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1. Lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11

Vedlegg

Søknader fra Stiftelsen Norsk Mat, begge datert 15. september 2025, om midler fra Omsetningsrådet til å markedsføre Nyt Norge og til forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk i 2026

Forslag til vedtak

1. Stiftelsen Norsk Mats finansieringsmodell knyttet til Nyt Norge fra 2026 til 2029 tas til orientering. Det vil være en forutsetning for bevilgning fra Omsetningsrådet at de øvrige aktørene bidrar som foreslått. Endelige vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra fondene for omsetningsavgift vil komme i de årlige budsjettbehandlingene.
2. Til finansieringen av nasjonal merkeordning, Nyt Norge, i regi av Stiftelsen Norsk Mat, kan det i 2026 benyttes inntil 7 282 000 kroner fra omsetningsavgiftens midler. Bevilgningen fordeles mellom de ulike fondene på følgende måte:

Kjøtt:	2 111 780 kroner
Melk:	2 257 420 kroner
Egg:	364 100 kroner
Fjørfekjøtt:	655 380 kroner
Frukt og grønt:	1 674 860 kroner
Korn:	212 460 kroner

3. Til forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk i regi av Stiftelsen Norsk Mat kan det i 2026 benyttes inntil 2 650 000 kroner fra omsetningsavgiftens midler. Bevilgningen fordeles mellom de ulike fondene på følgende måte:

Kjøtt:	768 500 kroner
Melk:	821 500 kroner
Egg:	132 500 kroner
Fjørfekjøtt:	238 500 kroner
Frukt og grønt:	609 500 kroner
Korn:	79 500 kroner

4. Tilskuddene for 2026 utbetales av Landbruksdirektoratet direkte til Stiftelsen Norsk Mat.

Alle - Budsjett for markedsføring av Nyt Norge og for forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk 2026

I brev av 15. september 2025 søker Stiftelsen Norsk Mat Omsetningsrådet om 7,317 mill. kroner til markedsføring av merkeordningen Nyt Norge, og 2,65 mill. kroner til opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk. Begge søknader gjelder for budsjettåret 2026.

Budsjett for markedsføring av merkeordningen Nyt Norge for 2026

Nyt Norge er en merkeordning som har som formål å styrke konkurranseevnen til norsk matproduksjon, og å skape preferanse for norskprodusert mat og for norskproduserte blomster og planter.

Merket ble etablert av Stiftelsen Norsk Mat (den gang Matmerk) i 2009 på bakgrunn av et oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet om å utvikle, etablere og administrere et gjennomgående kvalitetssystem med en felles, generisk merkeprofil ut mot forbruker.

Jordbruksoppgjøret 2025

I Prop. 149 S (2024–2025), kap. 7.2.7, står det følgende om Stiftelsen Norsk Mats arbeid:

«Stiftelsen Norsk Mat er et felles strategisk verktøy for landbruket, og har som formål å styrke konkurranseevnen til norsk matproduksjon og å skape preferanse for norskprodusert mat. Det skjer gjennom arbeid med kvalitetssikring, kompetanse og synliggjøring av norske konkurransefortrinn og opprinnelse overfor matprodusenter, handel og forbrukere. Stiftelsen har i oppgave å administrere og videreutvikle Kvalitetssystem i landbruket (KSL), godkjennings- og merkeordningen for Inn på tunet, merkeordningene Nyt Norge, Beskyttede betegnelser og Spesialitet, generisk informasjon om økologisk mat, samt drift og utvikling av databasen lokalmat.no.»

Om finansieringen av Nyt Norge står det videre at: «Avtalepartene legger til grunn at merkeordningen Nyt Norge samfinansieres mellom Omsetningsrådet, merkebrukerne og dagligvarehandelen, i tråd med planen styret i Norsk Mat har lagt opp til.»

Status for Nyt Norge

Per 1. januar 2025 var 5 620 produkter fra til sammen 138 virksomheter godkjent for bruk av Nyt Norge-merket. Dette er 190 flere produkter enn på samme tid i 2024.

Stiftelsen Norsk Mat måler jevnlig befolkningens kjennskap og tillitt til Nyt Norge. Den nyeste undersøkelsen er fra oktober 2024, og viser at:

- Hjulpen kjennskap til Nyt Norge er på 94 prosent, likt som i 2023.
- Uthjulpen kjennskap ligger på 38 prosent, 5 prosentpoeng høyere enn i 2023.
- 63 prosent sier de har høy eller meget høy tillitt til Nyt Norge. Dette er ett prosentpoeng lavere enn i 2023.
- 63 prosent sier at merket gir lyst til å kjøpe norsk mat, ett prosentpoeng lavere enn i 2023.
- 81 prosent sier at Nyt Norge gjør det enkelt for dem å velge norskprodusert mat, og dette er 4 prosentpoeng lavere enn i 2023.

Finansieringsmodell

Stiftelsen Norsk Mats finansieringsmodell tar utgangspunkt i en samfinansiering mellom Omsetningsrådet, dagligvarekjedene og innbetalt avgift fra aktørene som bruker Nyt Norge-

merket. Om modellen skriver Norsk Mat: «Det er en styrke for Nyt Norge at hele verdikjeden står samlet bak merkeordningen for norsk mat. Alle aktører har en felles interesse i å befeste og øke preferansen for norsk mat og drikke. Finansieringsmodellen der hele verdikjeden bidrar økonomisk gjennom «spleiselagmodellen» har bidratt til å markedsføre og utvikle Nyt Norge fra lanseringen av Nyt Norge i 2009 og frem til i dag.»

Det har vært flere ulike finansieringsmodeller for Nyt Norge siden oppstarten i 2009. For en oversikt over de tidligere modellene, se omtale i sak 100/21 i møtet i Omsetningsrådet 6. desember 2021.

Den forrige finansieringsmodellen ble vedtatt i Omsetningsrådets møte 6. desember 2021, sak 100/21. I møtet ble følgende vedtatt: «Stiftelsen Norsk Mats finansieringsmodell knyttet til Nyt Norge fra 2022 til 2025 tas til orientering. Det vil være en forutsetning for bevilgning fra Omsetningsrådet at de øvrige aktørene bidrar som foreslått. Endelige vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra fondene for omsetningsavgift vil komme i de årlige budsjettbehandlingene.»

Tabellen under viser finansieringsmodellen for perioden 2022–2025. Det årlige bidraget fra omsetningsavgiftene og dagligvarehandelen har vært uendret i perioden.

**Finansieringsplan for markedsføringen av Nyt Norge for perioden 2022–2025
(beløp i hele kroner)**

Bidragstyper	2022	2023	2024	2025
Omsetningsavgift	7 125 000	7 125 000	7 125 000	7 125 000
Dagligvarehandelen	3 562 500	3 562 500	3 562 500	3 562 500
Merkebrukeravgift	8 312 500	8 312 500	8 312 500	8 312 500
Merkebrukeravgift*	-	1 000 000	2 000 000	2 000 000
Sum	19 000 000	20 000 000	21 000 000	21 000 000

* Vekststrategi

I forbindelse med søknad om midler for 2026, har styret i Stiftelsen Norsk Mat vedtatt en ny finansieringsplan for kommende fireårsperiode (se tabellen under). «Spleiselagsmodellen» er videreført i den nye planen.

Drift og utvikling av Nyt Norge finansieres med midler over jordbruksavtalen. Disse midlene er hverken tatt med i gjeldende modell for 2022–2025 eller i foreslått finansieringsmodell for 2026–2029.

**Foreslått finansieringsplan for markedsføringen av Nyt Norge for perioden 2026–2029
(beløp i hele kroner)**

Bidragstyper	2026	2027	2028	2029
Omsetningsavgift	7 317 000	7 507 000	7 702 000	7 902 000
Dagligvarehandelen	3 658 000	3 750 000	3 843 000	3 920 000
Merkebrukeravgift	11 720 000	13 013 000	13 864 000	14 518 000
Sum	22 695 000	24 270 000	25 409 000	26 340 000

Finansieringsmodellen legger opp til at beløpet Norsk Mat søker om justeres årlig med utgangspunkt i SSBs prognose for konsumprisindeksen (KPI) for foregående år. Stiftelsen Norsk Mat informerer per epost av 6. november: «Tallene som er satt inn i den tabellen (2027 og utover) som ligger i søknaden er basert på SSBs prognoser for kommende år, og er tatt med for å illustrere prinsippet. For neste års søknad vil vi benytte KPI for 2025 osv i årene som kommer.»

I søknaden om midler for 2026 skriver stiftelsen følgende: «Svakheten ved finansieringsmodellen fram til og med 2025 er at den ikke tar høyde for årlig prisvekst. Det påvirker hvor mye markedsføring vi kan kjøpe med en netto svekkelse av finansieringen. Basert på høyere kostnadsutvikling i mediekjøp og reklameproduksjon har Nyt Norge behov for å følge prisveksten, om vi skal ha høy nok markedsføringsaktivitet til å påvirke forbruker slik at vi opprettholder kjennskap og øker tillit til Nyt Norge.»

I planen er det lagt opp til at Omsetningsrådets andel av markedsføringskostnadene vil gå gradvis ned fra 32 prosent i 2026 til 30 prosent i 2029. I inneværende år er andelen på 34 prosent. Norsk Mat forklarer nedgangen slik: «Dette er en villet utvikling, samtidig som styrken i å kommunisere at dette er et felles spleiselag er stor.»

Norsk Mat jobber aktivt med å øke antallet merkebrukere og antallet merkede produkter. Norsk Mat forventer at kategorien sjømat snart vil bli innlemmet i Nyt Norge, og at dette vil øke andelen merkebrukeravgift. Avgiften er satt betydelig høyere for sjømatnæringen med en variabel merkebrukeravgift på 0,6 prosent (mot 0,09 prosent for øvrige produkter) og et tak for maksimal merkebrukeravgift på 1,2 mill. kroner (mot 0,6 mill. kroner for øvrige produkter).

Den planlagte økningen i merkebrukere og produkter vil bidra til at merkebrukerne finansierer en stadig større andel av markedsføringen av Nyt Norge. I 2025 utgjør merkebrukeravgiften 49 prosent av markedsføringskostnadene. For 2026 er den budsjettet til å utgjøre 52 prosent, i 2027 vil den utgjøre 54 prosent, og deretter vil den øke til 55 prosent i 2028 og 2029.

Søknad om midler for 2026

For 2026 søker Stiftelsen Norsk Mat om 7,317 mill. kroner, en økning på 192 000 kroner fra vedtatt budsjett for 2025. Økningen er en justering i henhold til SSBs prognoserte KPI for 2025 på 2,7 prosent.

Midlene Norsk Mat søker om fra omsetningsavgiftene skal i sin helhet gå til markedsføringen av Nyt Norge. Stiftelsen begrunner det økte budsjettet med at «[de] har en bred målgruppe for [sin] kommunikasjon og på grunn av det fragmenterte mediebildet og en høy inflasjons-takt i mediekostnader blir det stadig mer presserende å kunne øke [sine] budsjetter.»

Stiftelsen Norsk Mats budsjett for markedsføringen av Nyt Norge for 2026 er ettersendt per epost 6. november 2025. Norsk Mat skriver følgende om budsjettet: «Budsjettet er foreløpig og vil bli justert løpende iht. mediemarkedets utvikling og resultater vi oppnår. Omsøkt støtte på 7 317 000 kroner fra omsetningsavgiften vil i sin helhet gå til mediekjøp.»

Planlagt forbruk av midler til markedsføring av Nyt Norge i 2026 (beløp i hele kroner)

	Budsjett 2026
TV (reklamefilm, sponsorplaktaker)	6 500 000
Online video (streamingkanaler, youtube)	2 650 000
Digitale annonser (display, natives)	3 800 000
Sosiale medier (Meta, Snapchat, TikTok)	3 300 000
Radio	1 200 000
Søk (søkeord Google)	1 000 000
Produksjon materiell og innhold (alle kanaler)	1 800 000
Diverse (materiell, sponsorater)	350 000
Markedsundersøkelser, kampanjemåling og medieovervåking	750 000
Influensere innhold og distribusjon	1 345 000
Totalt	22 695 000

Norsk Mat skriver at en detaljert plan for neste år først legges etter at de har foretatt en grundig evaluering av resultatene fra årets høstkampanje. Norsk Mat planlegger å videreføre en del av materiellet fra 2025, men skriver at det også vil være behov for fornyelse av materiell i 2026. De skriver videre at det også kan bli endringer i løpet av 2026 i vektingen av kostnader til de ulike markedsføringskanalene (tv, sosiale medier, trykte annonser etc.).

Kampanjesamarbeidet med Opplysningskontoret for frukt og grønt gjennom Det store Norske Grøntløftet, samt samarbeidet med Opplysningskontorene i Landbruket om kampanjen «Heia bonden», skal etter planen videreføres også i 2026.

I 2026 vil Norsk Mat arbeide videre med å spre kunnskap om sammenhengen mellom KSL (Kvalitetssystem i landbruket) og Nyt Norge til varemottakere, merkebrukere og til den enkelte bonde.

Stiftelsen vil også fortsette å rekruttere nye merkebrukere, samt å få eksisterende merkebrukere til å merke flere produkter. De vil også fortsette sitt arbeid med å få dagligvarekjedene til å bruke merket aktivt i kampanjer.

Markedsregulatorenes anbefalinger

Stiftelsen Norsk Mat sin søknad har vært til behandling hos markedsregulatorene i de forskjellige sektorene. For grøntsektoren behandles søknaden direkte av Omsetningsrådet.

I sine uttalelser har markedsregulatorene lagt fordelingsnøkkelen fra 2018 for fordeling av kostnader til Nyt Norge mellom de ulike fondene til grunn. I etterkant av at Stiftelsen Norsk Mat sendte inn budsjettsøknaden til Omsetningsrådet, vedtok rådet en ny fordelingsnøkkel (møte 10. november 2025, sak 80/25).

Under følger en oppsummering av tilbakemeldingene fra markedsregulatorene.

Nortura

Styret i Animalia og konsernstyret i Nortura har behandlet søknaden fra Norsk Mat om støtte fra omsetningsavgiften til Nyt Norge for 2026. Kommentarer til søknaden, og vedtak i styrene i Animalia og Nortura, er oversendt i brev datert 16. oktober 2025.

Om den foreslåtte finansieringsplanen for 2026–2029 skriver Animalia: «[...] I forbindelse med at det skulle utarbeides ny finansieringsplan for Nyt Norge, gjeldende fra 2026, påpekte

Animalia og Nortura konsernstyre i fjor at merkebrukeravgift bør finansiere en vesentlig større del av Nyt Norges aktivitet. Dette ser vi resultater av i ny finansieringsmodell.»

Styret i Animalia fattet følgende vedtak 14. oktober 2025: «(...) Styret foreslår at Stiftelsen Norsk Mat sin søknad om støtte fra omsetningsavgiften til markedsføring av norsk mat gjennom Nyt Norge innvilges med 2 341 000 kr fra storfe, svin og sau/lam (32%), 512 000 kr fra fjørfekjøtt (7%) og 293 000 kr fra egg (4%) i 2026. Styret ber om at saken oversendes for behandling i Norturas styre og til Landbruksdirektoratet.»

Konsernstyret i Nortura behandlet søknaden i styremøtet 15. oktober 2025, der de fattet følgende vedtak: «[...] Konsernstyret foreslår at Stiftelsen Norsk Mat sin søknad om støtte fra omsetningsavgiften til markedsføring av norsk mat gjennom Nyt Norge innvilges med 2 341 000 kr fra storfe, svin og sau/lam (32%) og 293 000 kr fra egg (4%) i 2026. Konsernstyret gir administrasjonen fullmakt til å oversende budsjettforslaget til Omsetnings-rådet. Konsernstyret tar forslaget om støtte fra omsetningsavgiften for kylling og kalkun på [...] kr 512 000 til markedsføring av Nyt Norge til orientering.»

Felleskjøpet Agri

Felleskjøpet Agri skriver i brev datert 29. oktober 2025: «Felleskjøpet Agri anbefaler at Stiftelsen Norsk Mat sin søknad blir godkjent og at 3 %, tilsvarende 219 510 kroner, blir dekt over omsetningsavgiften på korn i 2026»

Tine

I brev datert 12. november 2025 skriver Tine: «I Tine er oppfattelsen at Nyt Norge-merket bidrar positivt til fokus på norsk mat, selv om Tine-merket i seg selv også leverer på norskhet. Tine anbefaler å støtte Nyt Norge. Når vi ser på KPI-utvikling i forbindelse med søknader, tar vi utgangspunkt i SSBs prognoser for kommende år. Vi mener det vil være et godt prinsipp også for Nyt Norge. [...] Siste oppdatering av forventet KPI i 2026 er 2,2 prosent. Tine anbefaler at økningen reduseres til 2,2 prosent, noe som gir et samlet tilskudd over omsetningsavgiften på 7 282 000 kroner. Tine anbefaler også at Omsetningsrådet ikke binder seg til kostnadsøkninger, men gjør en konkret vurdering hvert år.»

Landbruksdirektoratets vurdering

I forbindelse med tidligere års søknader om midler til Nyt Norge, har Landbruksdirektoratet i sin vurdering lagt vekt på at det er gitt klare politiske føringer når det gjelder Stiftelsen Norsk Mats oppgaver knyttet til den nasjonale merkeordningen. Videre har direktoratet lagt vekt på at det er utarbeidet en omforent finansieringsplan for markedsføringen av merkeordningen, og til sist at markedsregulatorene har vært positive til søknadene. Landbruksdirektoratet har vurdert søknaden om midler for 2026 på samme måte som tidligere.

Det kommer tydelig frem i Prop. 149 S (2024–2025) at avtalepartene har klare forventninger om at Stiftelsen Norsk Mat fortsetter å administrere og videreutvikle merkeordningen Nyt Norge. Avtalepartene oppfordrer Omsetningsrådet til å være med å finansiere merkeordningen.

I forbindelse med søknad om midler for 2026, har Norsk Mat lagt frem en ny finansieringsplan for perioden 2026–2029. Planen følger samme modell som i perioden 2022–2025 hvor markedsføringen av Nyt Norge samfinansieres av Omsetningsrådet, dagligvarekjedene og av merkebrukerne. Den nye finansieringsplanen legger opp til en årlig KPI-justering av beløpene. Den nye planen legger også opp til at avgiften som brukerne av Nyt Norge betaler, skal utgjøre en stadig økende andel av kostnadene. Omsetningsrådets andel av

markedsføringskostnadene vil gå gradvis ned fra 32 prosent i 2026 til 30 prosent i 2029. I 2025 er andelen på 34 prosent.

Søknaden om midler for 2026 har vært til behandling i styrene hos de tre markedsregulatorene. De er alle innstilte på å tildele midler for finansiering av markedsføringen av Nyt Norge for 2026. Tine påpeker imidlertid at Norsk Mat har justert søknadsbeløpet for 2026 i henhold til forventet kostnadsvekst i inneværende år. De anbefaler at justeringen i stedet legges på nivå med forventet vekst i KPI for kommende år.

Landbruksdirektoratet er av lik oppfatning som Tine når det gjelder hvilken KPI som bør legges til grunn for søknadsbeløpet. Direktoratet anbefaler at Norsk Mat legger SSBs nyeste prognose for KPI for kommende år til grunn for fremtidige søknader.

Den nyeste prognosen som foreligger ble publisert 16. september 2025. Den tilsier en vekst på 2,2 prosent i 2026. Søknadsbeløpet, justert for prognosert KPI for 2026, blir da $7\,125\,000 \text{ kroner} \times 1,022 = 7\,281\,750 \text{ kroner}$.

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet bevilger 7 282 000 kroner til markedsføringen av Nyt Norge for 2026. Fordelingen av kostnader mellom de ulike fondene er fordelt etter fordelingsnøkkelen som ble vedtatt i møtet i Omsetningsrådet 10. november 2025 (sak 80/25).

Sektor	Andel	Kroner
Kjøtt (storfe, svin, sau og lam)	29	2 111 780
Melk (ku og geit)	31	2 257 420
Egg	5	364 100
Fjørfekjøtt	9	655 380
Frukt, grønt og potet	23	1 674 860
Matkorn	3	218 460
Totalt	100	7 282 000

Landbruksdirektoratet anbefaler videre at rådet tar Norsk Mats forslag til ny finansieringsplan til orientering. Direktoratet mener at det bør være en forutsetning for bevilgning fra Omsetningsrådet at de øvrige aktørene bidrar som foreslått, og at endelige vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra fondene for omsetningsavgift, vil komme i de årlige budsjettbehandlingene. Dette er i tråd med vedtaket som rådet fattet da Stiftelsen Norsk Mat la frem forslag til finansieringsplan for perioden 2022–2025 (sak 100/21 i møtet 6. desember 2021).

Budsjett for forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk for 2026

Norsk Mat søker om 2,65 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk for 2026. Beløpet er uendret sammenlignet med vedtatt bevilgning for 2025.

For 2026 får Stiftelsen Norsk Mat bevilget 79 mill. kroner over jordbruksavtalen. Stiftelsen opplyser om at 2,2 mill. kroner av disse vil gå til finansiering av opplysningsvirksomheten.

Bakgrunn

Stiftelsen Norsk Mat ble ved jordbruksoppgjøret i 2007 tildelt et nasjonalt ansvar for generisk markedsføring av økologisk mat. Frem til 2017 hadde Stiftelsen ansvar for både

forbrukerrettet informasjonsarbeid og generisk markedsføring. I nasjonal strategi for økologisk landbruk for 2018–2030 ble Norsk Mat gitt et koordinerende ansvar for forbrukerrettet informasjonsarbeid. Ansvaret for generisk markedsføring ble lagt til omsetningskanalene.

I april 2025 la regjeringen frem en oppdatert strategi for økologisk jordbruk, «Fra økologisk jord til middagsbord». Den oppdaterte strategien gjelder for perioden 2025–2032. I strategien er det satt et konkret mål for økologisk produksjon. Innen 2032 skal 10 prosent av det totale jordbruksarealet være økologisk.

I strategien har regjeringen lagt frem en liste med ti tiltak som skal bidra til å nå det nye målet. I punkt åtte «Øke bevisstheten om økologisk mat og drikke blant forbrukere» er Norsk Mats rolle formulert slik: «Stiftelsen Norsk Mat har ansvar for å arbeide med forbrukerrettet informasjon om økologiske matvarer, og har et koordinerende ansvar for å systematisere og tilgjengeliggjøre fakta og dokumentasjon om økologisk mat.»

Status, utvikling og forbruk av økologisk mat i Norge

Landbruksdirektoratet gir her en kort oversikt over økologisk areal og produksjon og omsetning av økologiske varer i 2024. Tallene er hentet fra SSB og fra direktoratets rapport «Produksjon av økologiske jordbruksvarer» (rapport 4/2025).

Andelen foretak med økologisk produksjon har vært relativt stabil på 5 prosent de siste åra. Det økologiske **arealet** utgjorde 421 350 dekar i 2024. Da er ikke areal under omlegging (karensareal) på 34 100 dekar regnet med. Til sammen utgjorde areal drevet økologisk 4,6 prosent av totalt jordbruksareal. Dette er en nedgang på 0,1 prosentpoeng sammenlignet med året før.

Det var en økning på 7 prosent i produksjonen av økologisk **korn**, erter, oljefrø og åkerbønner sammenlignet med året før.

Produksjonen av økologisk **melk** var på 43,6 mill. liter i 2024, 4,4 prosent mer enn året før. Andelen som ble solgt videre som økologisk vare økte med 3,1 prosent sammenlignet med året før.

Den samlede produksjonen av økologisk **kjøtt** av storfe, svin og sau og lam, hadde en nedgang på 0,3 prosent fra året før. Dette er det andre året på rad hvor den totale produksjonen synker. Den økologiske produksjonen av svin og fjørfe økte, mens produksjonen av småfe og storfe gikk ned.

Etter tre år med nedgang økte produksjonen av økologiske **egg** i 2024. Andelen økologiske egg av alle innveide egg gikk opp fra 7 prosent i 2023 til 7,5 prosent i 2024. En del produsenter omsetter eggene selv, direkte fra gården, på marked, REKO-ringer m.m. Økologisk andel av direktesalget økte fra 6,1 prosent i 2021 til 8,6 prosent i 2022, men gikk deretter ned til 5,5 prosent i 2023 (tall for 2024 var ikke klare per november 2025).

Omsetningen av norske økologiske **poteter, grønnsaker og frukt** ble redusert med 4 prosent fra 2023 til 2024. Økologisk andel av totalomsetningen gikk ned med 0,2 prosentpoeng og ligger nå på 1,5 prosent.

Omsetningen av økologiske matvarer i **dagligvarehandelen** økte med 7,8 prosent fra 2023 til 2024, målt i verdi. Veksten i økologisk omsetningsverdi var større enn den generelle stigningen i matvarepriser. Økologisk andel av dagligvaremarkedet ligger stabilt på omtrent 2 prosent.

Det var vekst i omsetning av økologisk mat og drikke i **andre salgskanaler** fra 2023 til 2024.

Med andre salgskanaler mener vi i denne sammenhengen storhusholdningsmarkedet (grossistleddet), bakerier inkl. caféutsalg, et utvalg spesialbutikker og vinmonopolet. Omsetningen av økologiske produkter på Bondens marked hadde derimot en nedgang på 10 prosent. Omsetning av økologiske mat og drikke gjennom andre kanaler enn dagligvarehandelen gir imidlertid ikke et fullstendig bilde da Landbruksdirektoratet ikke henter inn tall for omsetning gjennom gårdsutsalg, REKO-ringer, andelslandbruk, mathaller, netthandel m.fl.

Jordbruksoppgjøret 2025

I Prop. 149 S (2024–2025) Jordbruksoppgjøret 2025 m.m., kap. 7.4.2, er følgende tatt inn om Stiftelsen Norsk Mat sin rolle når det gjelder økologisk mat og jordbruk: «Informasjonstiltak spiller en viktig rolle for å øke bevisstheten om økologisk mat og drikke blant forbrukere og for å øke omsetningen av økologisk mat. Stiftelsen Norsk Mat har ansvaret for å arbeide med forbrukerrettet informasjon om økologisk mat, og de er gitt et koordinerende ansvar for å systematisere og tilgjengeliggjøre fakta og dokumentasjon om økologisk mat. Norsk Mat har etablert et redaksjonsråd for informasjonsarbeidet, og det legges til grunn at dette bidrar til god dialog mellom relevante aktører på området.

Om finansieringen av opplysningsvirksomheten står det at «Partene er enige om å videreføre avsetningen til Norsk Mat sitt arbeid med forbrukerrettet informasjon om økologisk mat for 2026. Forbrukerrettet informasjon om norske, økologiske grøntprodukter vektlegges. Omsetningsrådet oppfordres til fortsatt å delta i spleiselaget med avtalepartene om den forbrukerrettede informasjonsvirksomheten.»

Videre står det at «Partene er enige om at Norsk Mat sitt arbeid med forbrukerrettet informasjon skal evalueres.» Det er Zynk som har fått ansvaret for evalueringen med frist til 15. mars 2026. Zynk har også tidligere evaluert Norsk Mats arbeid på økologiområdet (rapport av 28.11.2017).

Stiftelsen Norsk Mats arbeid med forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat

Stiftelsen Norsk Mat driver nettstedet Økologisk.no, men bruker også Facebook, Instagram og YouTube til å spre kunnskap om økologisk mat og jordbruk.

Økologisk.no er en ressurside med fakta og dokumentasjon om økologisk mat og jordbruk. Norsk Mat har opprettet et eget redaksjonsråd for ressursiden som består av representanter fra relevante aktører innen forvaltning, kunnskapsutvikling og organisasjoner. Redaksjonsrådet ledes av Stiftelsen Norsk Mat.

Redaksjonsrådet har utviklet en kommunikasjonsstrategi for Økologisk.no. Strategien beskriver mål, måleindikatorer, målgrupper, stil og tone, innhold og prioritering av kanaler.

Norsk Mat beskriver formålet til Økologisk.no slik: «Økologisk.no skal gi deg innsikt og kunnskap om økologisk mat og landbruk i Norge gjennom faktabasert og pålitelig informasjon, slik at du kan ta informerte valg og interessen og engasjementet for økologisk mat øker.»

Søknad om midler for 2026

Stiftelsen Norsk Mat søker om 2,65 mill. kroner til sitt arbeid med opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk for 2026. Under følger Norsk Mats foreslåtte budsjett.

Budsjett for opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk for 2026
(alle tall er oppgitt i hele kroner)

Kostnader	Budsjett 2026
Drift og administrasjon	1 300 000
Opplysningsvirksomhet	3 150 000
Samarbeid og utvikling	400 000
Sum	4 850 000

Budsjettet for 2026 har en ramme på 4,85 mill. kroner. Arbeidet med forbrukerrettet opplysningsvirksomhet for økologisk mat har to finansieringskilder, midler fra omsetningsavgiftene (2,65 mill. kroner) og midler over jordbruksavtalen (2,2 mill. kroner).

Norsk Mat skriver i søknaden at hovedaktiviteten tilknyttet opplysningsvirksomhet vil være delt i tre i 2026: brede digitale kampanjer, influensersamarbeid og annonsering i sosiale medier. Videre skriver de at de i kommende år vil samarbeide med Opplysningskontoret for frukt og grønt i forbindelse med «Det store norske grøntløftet» slik partene i Jordbruksavtalen har bedt om. De vil også videreføre samarbeidet med andre aktører som jobber med økologisk mat.

Markedsregulatorenes anbefalinger

Stiftelsen Norsk Mat sin søknad har vært til behandling hos markedsregulatorene i de ulike sektorene. For grøntsektoren behandles søknaden direkte av Omsetningsrådet.

I sine uttalelser har markedsregulatorene lagt fordelingsnøkkelen fra 2018 for fordeling av kostnader til Nyt Norge mellom de ulike fondene til grunn. I etterkant av at Stiftelsen Norsk Mat sendte inn budsjettssøknaden til Omsetningsrådet, vedtok rådet en ny fordelingsnøkkel (sak 80/25 i møtet 10. november 2025).

Nortura

Styret i Animalia og konsernstyret i Nortura har behandlet søknaden fra Norsk Mat om støtte fra omsetningsavgiften til opplysningsvirksomhet for økologisk mat i 2026. Kommentarer til søknaden, og vedtak i styrene i Animalia og Nortura, er oversendt i brev datert 16. oktober 2025.

I brevet går det frem at styret i Animalia fattet følgende vedtak 14. oktober 2025: «Styret foreslår at Stiftelsen Norsk Mat sin søknad om støtte fra omsetningsavgiften til generisk opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk innvilges med 848 000 kr (32%) for storfe/svin/sau/lam, 185 500 kr (7%) for fjørfekjøtt, og 106 000 kr (4%) for egg. [...] Styret ber om at saken oversendes for behandling i Norturas styre og til Landbruksdirektoratet.»

Konsernstyret i Nortura behandlet søknaden i styremøtet 15. oktober 2025 og fattet følgende vedtak: «Konsernstyret foreslår at Stiftelsen Norsk Mat sin søknad om støtte fra omsetningsavgiften til generisk opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk innvilges med 848 000 kr for storfe/svin/sau/lam (32%) og 106 000 kr for egg (4%). [...] Konsernstyret gir administrasjonen fullmakt til å oversende budsjettforslaget til Omsetningsrådet. Konsernstyret tar forslaget om støtte fra omsetningsavgiften for kylling og kalkun på kr 185 500 til generisk opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk [...] til orientering.»

Felleskjøpet Agri

Styret i Felleskjøp Agri gjorde følgende vedtak i sitt styremøte 29. oktober 2025:
«Felleskjøpet Agri anbefaler at Stiftelsen Norsk Mat sin søknad om 2,65 mill. kroner til markedsføring av økologisk mat i 2026 blir godkjent og at 79 500 kroner blir dekket over omsetningsavgifta på korn, tilsvarende 3 %.»

Tine

I brev datert 12. november 2025 skriver Tine: «[...] For økologisk.no er omsøkte beløp på nivå med det som ble bevilget i 2025 og Tine anbefaler at det omsøkte beløp. [...] Tine mener det er positivt at andelen finansiert direkte over jordbruksavtalen opprettholdes. Utover det har Tine ingen merknad til støtten til økologisk.no.»

Landbruksdirektoratets vurdering

Stiftelsen Norsk Mat har fått i oppdrag å gi forbrukerne faktabasert informasjon om økologisk mat og jordbruk. Norsk Mat drifter nettsiden Økologisk.no i samarbeid med et redaksjonsråd, og i henhold til utarbeidet kommunikasjonsstrategi. I tillegg drifter de Økoprat både på Instagram og Facebook. Redaksjonsrådet skal sikre faglig kvalitet, bidra med innholdsproduksjon og sikre gjennomføring og fremdrift på nettsiden og i sosiale medier.

Det framgår av Prop. 149 S (2024–2025) at det er en klar oppfordring fra avtalepartene om at Omsetningsrådet fortsatt skal være med å finansiere opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk i 2026.

Stiftelsen Norsk Mat søker om 2,65 mill. kroner for 2026, lik sum som for 2025. Søknaden er behandlet av markedsregulatorene på områdene melk, kjøtt, egg og korn i tråd med retningslinjene. For grøntsektoren behandles søknaden direkte av Omsetningsrådet. Nortura, Felleskjøpet og Tine gir støtte til søknaden på sine respektive områder. Animalia anbefaler at styret i Nortura tar til orientering forslag til bruk av midler fra fondet for fjørfekjøtt.

På bakgrunn av dette foreslår Landbruksdirektoratet at det bevilges inntil 2,65 mill. kroner til opplysningsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk i 2026. Fordelingen av kostnader mellom de ulike fondene er gjort i henhold til fordelingsnøkkelen som ble vedtatt i møtet i Omsetningsrådet 10. november 2025, sak 80/25.

Sektor	Prosentandel	Kroner
Kjøtt (storfe, svin, sau og lam)	29	768 500
Melk (ku og geit)	31	821 500
Egg	5	132 500
Fjørfekjøtt	9	238 500
Frukt, grønt og potet	23	609 500
Matkorn	3	79 500
Totalt	100	2 650 000

Saksnr.: 101/25	Sektor: Kjøtt og egg	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Kjøtt og egg – Budsjett for Norturas administrasjonsgodtgjørelse 2026	Saksnr.: 25/54927 - 2

Beskrivelse

Nortura søker om administrasjonsgodtgjørelse for 2026 på 36 192 899 kroner, fordelt med 27 871 741 kroner for kjøtt og 8 321 158 kroner for egg. Samlet budsjettforslag for kjøtt og egg har en økning på 26,1 prosent sammenlignet med budsjettet for 2025.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med søknaden.

Hjemmel

Forskrift 22. oktober nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-2 og § 3-3

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura av 31. oktober 2025

Forslag til vedtak

1. Omsetningsrådet godkjenner Norturas forslag til budsjett for administrasjon av markedsreguleringen i kjøttsektoren for 2026, og inntil 27 871 741 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift på kjøtt.
2. Omsetningsrådet godkjenner Norturas forslag til budsjett for administrasjon av markedsreguleringen i eggsektoren for 2026, og inntil 8 321 158 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift på egg.

Kjøtt og egg – Budsjett for Norturas administrasjonsgodtgjørelse 2026

Nortura har i brev datert 31. oktober 2025 oversendt forslag til budsjett for administrasjonsgodtgjørelsen for 2026. Budsjettforslaget har en ramme på 36 192 899 kroner, hvorav 27 871 741 kroner er for markedsregulering av kjøtt og 8 321 158 kroner er for markedsregulering av egg.

Forslag til budsjett for administrasjonsgodtgjørelsen for kjøtt i 2026, sammenstilt med regnskap for 2024 og budsjett for 2025

Kostnader kjøtt	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjettforslag 2026	Endring ¹⁾ kroner	Endring ¹⁾ prosent
<i>Totale kostnader</i>					
Personal	10 540 278	12 982 053	16 817 419	3 835 366	29,5
Drift	5 738 699	6 605 452	8 658 842	2 053 390	31,1
Styret	1 009 457	1 375 672	1 378 944	3 272	0,2
Reiser	104 076	322 521	391 135	68 614	21,3
Revisjon	198 328	181 000	240 000	59 000	32,6
Andre kostnader	350 000	376 000	385 400	9 400	2,5
Sum	17 940 839	21 842 697	27 871 741	6 029 044	27,6
<i>Nøkkeltall</i>					
Antall årsverk	8,83	10,23	12,58	2,4	0,4
Personalkostnader per årsverk	1 193 960	1 268 894	1 336 838	67 944	5,4
Driftskostnader per årsverk	838 305	866 058	878 722	12 664	1,5
Totale kostnader per årsverk	2 032 265	2 134 952	2 215 560	80 608	3,8
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2025					

Forslag til budsjett for administrasjonsgodtgjørelsen for egg i 2026, sammenstilt med regnskap for 2024 og budsjett for 2025

Kostnader egg	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjettforslag 2026	Endring ¹⁾ kroner	Endring ¹⁾ prosent
<i>Totale kostnader</i>					
Personal	4 367 186	4 405 895	5 301 559	895 664	20,3
Drift	1 651 110	1 812 146	2 320 226	508 080	28,0
Styret	252 364	343 918	344 736	818	0,2
Reiser	64 562	127 080	114 637	-12 443	-9,8
Revisjon	198 328	181 000	240 000	59 000	32,6
Sum ²⁾	6 533 551	6 870 039	8 321 158	1 451 119	21,1
<i>Nøkkeltall</i>					
Antall årsverk	3,70	3,73	4,27	0,5	14,5
Personalkostnader per årsverk	1 179 683	1 181 522	1 241 583	60 061	5,1
Driftskostnader per årsverk	585 188	660 806	707 166	46 360	7,0
Totale kostnader per årsverk	1 764 871	1 842 328	1 948 749	106 421	5,8
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2025					
²⁾ Utbetaling for 2024 ble begrenset til budsjetttramme på 6 509 783 kroner					

For kjøtt viser budsjettforslaget en økning i budsjett på 27,6 prosent fra 2025 til 2026, og for egg er budsjettforslaget en økning på 21,1 prosent. Samlet budsjettforslag for kjøtt og egg har en økning på 26,1 prosent.

Generelt om søknaden

Fra og med 2. april 2025 skiftet Nortura Totalmarked navn til Norsk egg- og kjøtttråvare (NOEK) som følge av en omorganisering i Nortura. Budsjettet for 2026 er dermed første behandling av administrasjonsgodtgjørelsen etter omorganiseringen. Etter omorganiseringen, øker antallet årsverk med 2,9.

Nortura SA baserer budsjettforslaget for administrasjonsgodtgjørelsen etter samme opplegg som de siste årene med et totalt oppsett for kjøtt og egg, og med en egen fordeling av de to

sektorene.

Selve avdelingen NOEK består av 12,9 årsverk. Oppgaver ved markedsreguleringen som Nortura tidligere har dekket selv, er nå i sin helhet trukket inn i administrasjonsbudsjettet for markedsregulering. For eksempel er et årsverk trukket ut av helslaktplan og inn i NOEK. I tillegg er det opprettet en ny stilling innen næringspolitikk, der 0,25 årsverk er lagt til NOEK.

Beregningene bygger i stor grad på felles forutsetninger. Fellesavdelinger som NOEK, regnskap, juridisk bistand, informasjonsavdeling, lønnsadministrasjon, sentralbord og personal har oppgaver både for kjøtt og egg. Kostnader fra disse avdelingene fordeles på de ulike fondene for kjøtt og egg. Andre avdelinger retter seg direkte mot enten kjøtt eller egg. Budsjettet for administrasjon av markedsreguleringen i 2026 har en større kostnadsøkning fra året før enn det har vært tidligere. Dette kommer i hovedsak av at det etter omorganiseringen er identifisert at Nortura tidligere har vært belastet med flere årsverk i arbeidet med markedsreguleringen enn det som er godtgjort.

Nortura påpeker at det stadig jobbes med forbedring og effektivisering av arbeidet med markedsreguleringen.

Nedenfor følger en fremstilling av utviklingen i administrasjonskostnader i mill. kroner*:

*mindre avvik fra Norturas søknad kan forekomme, da Norturas fremstilling inneholder Norturas regnskapstall, mens denne fremstillingen viser midler dekket av omsetningsavgiften. Administrasjonsgodtgjørelsen begrenses til budsjett, slik at Norturas kostnad noen år overgår midler dekket av omsetningsavgiften.

** Norturas forslag til budsjett for 2026

Avdelinger med oppgaver for både kjøtt og egg

NOEK

Avdelingen består av 12,9 årsverk, som i sin helhet er dedikert direkte til arbeid med markedsreguleringen. Tidligere har omsetningsavgiften dekket 90 prosent av utgiftene for avdelingen, da tanken var at 10 prosent av arbeidet var Nortura-spesifikt. Det har imidlertid vist seg at NOEK trekker minst like mange veksler på Nortura, som vice versa, og Nortura ser det derfor naturlig at omsetningsavgiften dekker avdelingen i sin helhet. Årsverkene er fordelt mellom kjøtt og egg med en nøkkel på 80/20, slik at 10,3 årsverk er knyttet opp mot

kjøtt og 2,6 årsverk er knyttet opp mot egg. Fra 2023 ble juridisk bistand trukket med i administrasjonsgodtgjørelsen, og i budsjettet for 2025 ble andelen økt til å gjelde 0,2 årsverk. Nortura ber også om dekning for 0,2 årsverk i 2026, slik at den juridiske kompetansen til enhver tid er tilgjengelig. Nortura søker samtidig om å øke kompensasjonen for arbeidet som informasjonsstaben utfører for markedsreguleringen med 0,05 årsverk, slik at det dekkes 0,15 årsverk i 2026.

NOEK vil fortsette med utvikling og forbedring av prognosene. De budsjetterer blant annet med 1 000 000 kroner til å videreutvikle KI-verktøy for å forbedre prognosene. Det settes også av 500 000 kroner for revidering av grunnkalkyler for å forsikre at prisen kan tas ut på helt slakt. Markedsutredninger og utredninger per dyreslag utgjør 1 100 000 kroner, og kostnadene ved pilotanlegget øker med 200 000 kroner. Samlet øker kostnadene for innleide tjenester med 1 480 000 kroner. Arbeidet med markedsreguleringen på avdelingen er beregnet til 12,9 årsverk, og kostnadene er beregnet til 29 120 376 kroner. Dette innebærer en økning på 55 prosent fra året før.

Regnskapsavdelingen

For regnskapsavdelingen er kostnadene fordelt på grunnlag av bilagsmengde for de ulike avdelingene. Andelen knyttet til markedsregulering er beregnet til 1,4 årsverk, som er samme som i 2025. Kostnaden er på 1 630 174 kroner, en reduksjon på 11,4 prosent.

Antall årsverk ble økt med 0,2 i 2020, ved overføring av oppgaver ved markedsregulering av kjøtt fra NOEK (daværende Totalmarked). Siden den gang har fordelingen mellom kjøtt og egg hatt en fordelingsnøkkel på 55/45. For kjøtt er mye av rapporteringen for markedsreguleringen knyttet til NOEK, mens det for egg er knyttet til regnskapsavdelingen.

Internservice

I budsjettet har Nortura samlet funksjoner fra lønningskontor, personalavdeling, sentralbord, intern post, rekvisita og kantine. På hver av disse avdelingene utgjør arbeidet med markedsreguleringen en svært liten andel, og det er rasjonelt å se disse administrative enhetene i sammenheng. Det er beregnet at andelen som svarer til markedsreguleringen utgjør 0,3 årsverk. Samlede kostnader for markedsregulering i enheten er 433 772 kroner, en økning på 9,5 prosent.

Styret

Siden 2008 har markedsregulering vært beregnet til å utgjøre 30 prosent av arbeidet i styret i Nortura SA. I 2011 ble andelen bekreftet ved vurdering av Landbruksdirektoratet. Nortura foreslår at styrets arbeid med markedsregulering videreføres på 30 prosent for 2026.

Kostnadene med styret uten årsmøte og reiser er 5 745 600 kroner inkludert fraværsgodtgjørelse. 30 prosent av dette utgjør 1 723 680 kroner som da skal dekkes av markedsreguleringen. Dette innebærer en økning på 0,2 prosent.

Kostnadene for internservice og styret er fordelt 20/80 mellom egg og kjøtt.

For revisjon budsjetteres det med 480 000 kroner, en økning på 32,6 prosent. Kostnaden fordeles likt mellom kjøtt og egg.

Avdelinger med oppgaver bare for kjøtt

Ingris

Tilbakemelding fra produsentene gjennom Ingris Web er et viktig punkt for å kvalitetssikre prognosen. For å sikre rask tilbakemelding fra produsentene er det nødvendig å premiere oppslutning. I år søker Nortura om 385 400 kroner for å dekke dette formålet, en økning på 2,5 prosent.

Plan Nortura

Planavdelingen i Nortura har i mange år hatt ansvar for den praktiske gjennomføringen av forsyningsplikten for kjøtt. Arbeidet skjer i samarbeid med NOEK, og forsyningen baseres på ukentlig beregnet dekningsgrad. Arbeidet er identifisert til å utgjøre 1,25 årsverk, ned 0,5 årsverk fra sist, med en kostnad på 1 327 483 kroner. Dette er en reduksjon i kostnader på 30,8 prosent.

Avdelinger med oppgaver bare for egg

Divisjon drift – avdeling egg

Avdelingen har ansvar for egghåndteringen i Nortura. Arbeidet knytter seg også til mottak og forsyning av egg ut av Nortura. Det er beregnet at 0,1 årsverk på avdelingen er knyttet til markedsreguleringen, ned 0,7 årsverk fra 2025. Kostnadene beregnes til 196 789 kroner, som gir en reduksjon på 83,1 prosent.

Nortura Eggprodukter

Eggproduktfabrikken er trukket sterkt inn i markedsreguleringen av egg, og har oppgaver med markedsregulering på 0,2 årsverk. Det inkluderer skillevirksomheten, mottak av overskuddsegg fra uavhengige eggpakkerier samt oppfølging av lagring. På grunn av samordning av logistikkfunksjonen for egg, ble antall årsverk for markedsregulering på eggproduktfabrikken nedjustert. Kostnadene beregnes til 272 911 kroner, en reduksjon på 21,5 prosent.

Lokalt arbeid

Administrasjonsgodtgjørelsen inkluderer lokalt arbeid med håndtering av egg samt rapportering satt til 0,7 årsverk. Levering av egg på forsyningsplikten er en del av arbeidet ved Nortura sine eggpakkerier, og er inkludert i markedsreguleringen av egg. Kostnadene beregnes til 622 314 kroner, en reduksjon på 33,6 prosent.

Norturas budsjetterte administrasjonskostnader for 2026, fordelt på egg og kjøtt

	Årsverk	Tot. egg og kjøtt	Andel kjøtt, %	Kostnader kjøtt	Andel egg, %	Kostnader egg
NOEK	12,9	29 120 376	80	23 296 301	20	5 824 075
Regnskapsavdelingen	1,4	1 630 174	55	896 596	45	733 578
Internservice	0,3	433 772	80	347 018	20	86 754
Styret		1 723 680	80	1 378 944	20	344 736
Ingris Web		385 400	100	385 400	-	-
Plan Nortura	1,25	1 327 483	100	1 327 483	-	-
Divisjon drift avd. egg	0,1	196 789	-	-	100	196 789
Nortura Eggprodukter	0,2	272 911	-	-	100	272 911
Lokalt arbeid egg	0,7	622 314	-	-	100	622 314
Revisjon		480 000	50	240 000	50	240 000
Totalt	16,85	36 192 899		27 871 741		8 321 158

Sammenligning av årsverk og totale kostnader for Norturas administrasjonskostnader i 2025 og 2026

	Årsverk			Totale kostnader, kjøtt og egg			
	2025	2026	Endring	2025	2026	Endring, kroner	Endring, prosent
NOEK	8,46	12,90	4,44	18 787 085	29 120 376	10 333 291	55,0 %
Regnskapsavdelingen	1,40	1,40	0,00	1 839 609	1 630 174	-209 435	-11,4 %
Internservice	0,30	0,30	0,00	396 228	433 772	37 544	9,5 %
Konserndirektør og direktør bransje og marked	0,35	0,00	-0,35	867 183	-	-867 183	-100,0 %
Styret	0,00	0,00	0,00	1 719 590	1 723 680	4 090	0,2 %
Ingris Web	0,00	0,00	0,00	376 000	385 400	9 400	2,5 %
Plan Nortura	1,75	1,25	-0,50	1 918 490	1 327 483	-591 007	-30,8 %
Divisjon drift avd. egg	0,80	0,10	-0,70	1 161 330	196 789	-964 541	-83,1 %
Nortura Eggprodukter	0,20	0,20	0,00	347 821	272 911	-74 910	-21,5 %
Lokalt arbeid egg	0,70	0,70	0,00	937 402	622 314	-315 088	-33,6 %
Revisjon	0,00	0,00	0,00	362 000	480 000	118 000	32,6 %
Totalt	13,96	16,85	2,89	28 712 737	36 192 899	7 480 161	26,1 %

Landbruksdirektoratets vurdering

Norturas budsjettforslag for 2026 er på om lag 36,2 mill. kroner. Dette er en økning på 7,5 mill. kroner, som tilsvarer 26,1 prosent økning fra 2025. Forslaget til budsjett for kjøtt har en økning på 27,6 prosent, mens det er foreslått en økning på 21,1 prosent for egg. Budsjettet viser en økning i antall årsverk for kjøtt og egg fra 13,96 årsverk i 2025 til 16,85 årsverk i 2026, altså en økning på 2,89 årsverk.

Siden forrige budsjett ble lagt frem, har det skjedd en omorganisering i Nortura. Som følge av dette er Norturas arbeid knyttet til markedsreguleringen nå underlagt avdelingen Norsk egg- og kjøttråvare (NOEK). De fleste kostnadene for administrasjonsgodtgjørelsen er derfor knyttet til NOEK. Enkelte oppgaver er nå flyttet fra andre avdelinger i Nortura og inn i NOEK, mens det fortsatt er noen oppgaver som ligger utenfor avdelingen, f.eks. oppgaver knyttet til regnskapsavdelingen, Nortura Eggprodukter osv. For noen oppgaver har man en mindre/begrenset netto kostnadsøkning, fordi oppgaven både før og nå dekkes av markedsreguleringen, men det får utslag i budsjettet som en økning i en post og en reduksjon i en annen. Overordnet er det likevel flere oppgaver med en større netto økning, som til sammen fører til at Nortura ber om en betydelig økning i budsjett, på hele 26,1 prosent. På grunn av at flere oppgaver er flyttet mellom avdelinger, vil ikke nødvendigvis endringer på enkeltposter forklare hva netto kostnadsøkning er. Landbruksdirektoratet har derfor bedt Nortura om en mer overordnet forklaring og kostnadsfordeling for økningen på 7,5 mill. kroner. Siden økningene i hovedsak gjelder både egg og kjøtt, vil vi beskrive disse endringene for sektorene samlet.

Det er to overordnede forhold som særlig bidrar til økningen i budsjett i 2026. Det første forholdet er at Nortura nå ber om dekning for 100 prosent av kostnadene i NOEK, fra å tidligere be om dekning for 90 prosent. Dette begrunner Nortura med at dekningen på 90 prosent hadde utgangspunkt i at 10 prosent av arbeidet avdelingen gjorde var knyttet til den kommersielle delen av Nortura, og at dette derfor ikke skulle dekkes av markedsreguleringen. Ifølge Nortura har det imidlertid vist seg at NOEK trekker minst like mange veksler på Nortura, slik at innsatsen NOEK gjør for Nortura utjevnes av tjenestene de får tilbake. Derfor mener Nortura at de bør få dekket 100 prosent av kostnadene ved NOEK, ikke 90 prosent som tidligere. Dette utgjør en økning på ca. 2,1 mill. kroner.

Det andre overordnede forholdet er at Nortura har gjennomgått oppgavene de har knyttet til markedsreguleringen, også oppgaver som er spredd ut i organisasjonen utenom NOEK. Dette arbeidet har avdekket at Nortura over tid har gjennomført oppgaver knyttet til

markedsreguleringen som de ikke har fått kostnadsdekning for. Et resultat av dette er at flere oppgaver nå er flyttet inn under NOEK, siden de er en del av markedsreguleringen. Funksjoner som er tilført NOEK som tidligere har ligget andre steder i Nortura, er særlig knyttet til forsyningsplikten, informasjonsstab og administrasjon. I tillegg er det opprettet en ny næringspolitisk stilling, der Nortura ber om å få dekket 0,25 årsverk fra markedsreguleringen. Samlet utgjør dette en økning i budsjettet på ca. 2,7 mill. kroner.

I tillegg til de overordnede forholdene søker også Nortura om økte midler til ulike prosjekter, som videreutvikling av KI-verktøy for å forbedre prognosene, revidering av grunnkalkylene for å forsikre at prisen kan tas ut på helt slakt og ulike utredninger. Dette utgjør en økning i budsjett på 1,6 mill. kroner.

En annen post som også øker noe, er interne tjenestekjøp som inkluderer IKT. Denne kostnaden kan sees i sammenheng med budsjettsakene for Animalia og OEK, da disse organisasjonene også har fått økte IKT-kostnader hos Nortura. Se egne saker. Norturas interne tjenestekjøp øker med 0,8 mill. kroner fra 2,5 mill. kroner i 2025. De øker altså med 34 prosent. Det er dermed en betydelig økning også i disse kostnadene. I motsetning til Animalia, forstår Landbruksdirektoratet det slik at det er enighet om disse kostnadene når det gjelder NOEK. Landbruksdirektoratet legger til grunn at det nå har vært en grundig gjennomgang av disse kostnadene, slik at disse kostnadene fremover vil følge en normal kostnadsutvikling.

I tillegg er det en økning på 0,3 mill. kroner knyttet til eksterne tjenestekjøp, som bl.a. revisjon.

Disse forholdene i sum fører til en økning i budsjett på 7,5 mill. kroner.

Økningen som Nortura ber om i budsjettet for 2026 er betydelig. Landbruksdirektoratet har hatt dialog med Nortura for å forstå sammenhengen mellom de ulike kostnadsendringene, og for å kunne tydeliggjøre hvilke oppgaver som nå tilføres administrasjonsgodtgjørelsen og dermed bidrar til økningen. Det fremtredende forholdet er gjennomgangen Nortura har gjort for å avklare hvilke oppgaver de gjennomfører knyttet til markedsreguleringen. I det arbeidet har de avdekket at flere oppgaver ved markedsreguleringen hittil ikke har vært dekket i administrasjonsgodtgjørelsen. I tillegg mener Nortura at 100 prosent av arbeidet NOEK gjennomfører, skal dekkes av markedsreguleringen.

Selv om økningen er av en betydelig størrelse, har Landbruksdirektoratet ingen innvendinger mot Norturas forslag. Når oppgavene tydelig er knyttet til markedsreguleringen, bør markedsregulator få dekket kostnadene. Landbruksdirektoratet vil likevel peke på at markedsreguleringen skal gjennomføres så kostnadseffektivt som mulig. Nortura viser i sin søknad til at det hele tiden jobbes med forbedring og effektivisering av markedsreguleringen. Nortura har nå hatt en grundig gjennomgang av oppgavene knyttet til markedsreguleringen og sørget for at de dekkes over administrasjonsgodtgjørelsen. Landbruksdirektoratet legger derfor til grunn at oppgavene ved markedsreguleringen nå er avklart, slik at det i fremtidige budsjetter ikke vil komme flere økninger begrunnet i at oppgaver ikke har vært dekket. Det forventes ut fra dette en mer normal kostnadsutvikling fremover.

Landbruksdirektoratet innstiller med dette på at Norturas forslag til budsjett for administrasjonsgodtgjørelse for kjøtt og egg i 2026 godkjennes.

Saksnr.: 102/25	Sektor: MELK	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Melk - Budsjett for Tines administrasjonsgodtgjørelse 2026	Saksnr.: 25/54064 - 2

Beskrivelse

Tine SA (Tine) søker om en budsjettramme for kostnadene ved å administrere markedsreguleringen for melk i 2026 på 12 395 600 kroner. Dette er en økning på 639 950, eller 5,4 prosent, sammenlignet med budsjettet for 2025. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Hjemmel

Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsreguleringen til å fremme omsetningen av jordbruksvarer §3-3.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Tine av 15. november 2025

Forslag til vedtak

Budsjettet for Tine SAs administrasjon av markedsreguleringen i melkesektoren i 2026 godkjennes, og inntil 12 395 600 kroner kan belastes fondet for omsetningsavgift på melk.

Melk - Budsjett for Tines administrasjonsgodtgjørelse 2026**Bakgrunn**

I brev av 15. november 2025 søker Tine SA om en budsjetttramme på 12 395 600 kroner for administrasjon av markedsreguleringen av melk og melkeprodukter i 2026.

Tines administrasjonskostnader. Regnskap 2024, budsjett 2025 og foreslått budsjett 2026. Differanse i kroner og prosent

	2024	2025	2026		
Nøkkeltall	Regnskap	Vedtatt budsjett	Foreslått budsjett		
Årsverk	5,3	6,5	6,5		
Lønnskostnader, per årsverk	1 164 300	1 212 800	1 269 100		
Driftskostnader, per årsverk	535 107	487 300	487 300		
Budsjett- og regnskapsposter				Endring 25-26	Endring prosent
Lønnskostnader, total	6 170 790	7 883 200	8 249 150	365 950	4,6
Driftskostnader, total	2 836 067	3 167 450	3 167 450		
Styret	549 500	400 000	599 000	199 000	49,8
Reise	30 000	30 000	30 000		
Revisjon	316 305	275 000	350 000	75 000	27,3
Prognosearbeid	300 000				
Sum	10 202 662	11 755 650	12 395 600	639 950	5,4

Forslaget til budsjett for administrasjonsgodtgjørelse for 2026 baserer seg på:

- Årsverk i Norsk melkeråvare og Tine ellers som er knyttet opp til arbeidet med markedsregulering
- Gjennomsnittlige årsverkskostnader til lønn basert på regnskapstall for 2024, justert for kostnadsutvikling i 2025 og 2026

I tillegg kommer kostnader ved konsernstyrets arbeid, reiser knyttet til reguleringsoppgavene, revisjon og prognosearbeid.

Personalkostnader

Det ble i budsjettet for 2025 lagt inn en økning på 1,2 årsverk i budsjettforslaget. Denne økningen skyldtes en grundig gjennomgang av antallet årsverk i markedsreguleringen. Tine begrunnet denne økningen med:

1. Tilførselsprognosene hadde over flere år blitt dekket av et fast beløp på 300 000 kroner. Dette ble tatt ut av budsjettet som et fast beløp, og lagt under årsverk. Tine forventet at 0,7 årsverk gikk til prognosearbeid.
2. Den øvrige økningen på 0,5 årsverk ble fordelt utover de avdelingene som har aktiviteter knyttet til markedsreguleringen. I hovedsak er dette planlegging av levering etter forsyningsplikten og produksjonsplanlegging knyttet til reguleringslagring og transport, samt ledig kapasitet. Tine sin gjennomgang viste at arbeidsmengden var større enn tidligere antatt.

Tine har i budsjettet for 2026 lagt til grunn en personalkostnad per årsverk på 1 269 100, en økning på 56 300, eller 4,6 prosent, sammenlignet med budsjett for 2025. SSBs forventede lønnsutvikling i 2026 er 4 prosent. Antallet årsverk er uendret. Tine har tatt utgangspunkt i lønnskostnad per 2024, og lagt på 4,5 prosent for 2025 og 4,3 prosent for 2026.

Driftskostnader

Driftskostnadene per årsverk forventes å være på nivå med 2025.

Styret

Det er lagt til grunn at 10 prosent av styret sitt arbeid er knyttet opp mot markedsreguleringssaker. Dette er samme prosentandel som ved tidligere år. Tine budsjetterer med 599 000 kroner. Dette er en økning på 199 000, eller 50 prosent, sammenlignet med 2025.

Reisekostnader

Det er lagt til grunn 30 000 kroner til reisekostnader i 2026. Dette er tilsvarende beløp som for 2024 og 2025.

Revisjon

Tine skriver at oppgavene for 2025 omtrent vil ha samme omfang som i 2024, og budsjetterer med 350 000 kroner. Dette er en økning på 75 000 kroner, eller 27,3 prosent, sammenlignet med budsjettet for 2025.

Landbruksdirektoratets vurdering

Forslaget til administrasjonsbudsjett for 2026 er på 12 395 600 kroner. Dette innebærer en økning på 639 950 kroner, tilsvarende 5,4 prosent sammenlignet med budsjettet for 2025. Økningen skyldes i hovedsak en budsjettert lønnsvekst på 4,6 prosent.

Tine la til grunn en lønnsvekst på 4 prosent for 2025, som var 0,9 prosent under SSBs prognose. Direktoratet vurderer derfor at lønnsutviklingen for 2026 ligger noe høyere som følge av for lavt anslag i 2025. Den samlede lønnsutviklingen vurderes som forsvarlig.

Direktoratet registrerer at kostnader til styret har økt med 50 prosent. Styrekostnadene er ti prosent av Tines totale styrekostnader. Direktoratet legger til grunn at fordelingen til markedsreguleringsområdet følger etablert praksis.

Det er også budsjettert med en økning på 75 000 kroner til revisjonstjenester. Selv om økningen er relativt høy, viser regnskapet for 2024 en faktisk kostnad på 316 000 kroner. En samlet økning på om lag 10 prosent over to år vurderes som rimelig.

Administrasjonsbudsjettet for 2026 fremstår som forsvarlig. Direktoratet vurderer kostnadsutviklingen som innenfor normale rammer og finner ingen forhold som tilsier at budsjettet bør justeres.

Saksnr.: 103/25	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Korn – Budsjett for Felleskjøpet Agri administrasjonsgodtgjørelse 2026	Saksnr.: 25/53483 - 2

Beskrivelse

Felleskjøpet Agri SA (FKA) har lagt fram et budsjett på 7 759 000 kroner for administrasjon av markedsregulering i kornsektoren i 2026. Dette er en økning på 26,2 prosent i forhold til budsjett for 2025. Forslaget er vedtatt av styret i Felleskjøpet Agri 29. oktober 2025.

Hjemmel

Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer, § 3-3

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Felleskjøpet Agri av 31. oktober 2025

Forslag til vedtak

FKA forslag til budsjett for administrasjon av markedsregulering i kornsektoren i 2026 godkjennes, og inntil 7 759 000 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift korn.

Korn – Budsjett for Felleskjøpet Agris administrasjonsgodtgjørelse 2026

Bakgrunn

I brev av 31. oktober 2025 legger FKA fram budsjettforslag for administrasjon av markedsreguleringen i 2026. Budsjettet er godkjent av styret i FKA 29. oktober 2025.

Budsjettforslaget er på 7 759 000 kroner. Forslaget til budsjett er basert på tidligere års regnskap, bokførte kostnader i 2025, inngåtte avtaler om kjøp av tjenester, samt økning i personalkostnadene grunnet nytilsetting. De enkelte kostnadspostene blir kort omtalt under.

Personalkostnader

Totale personalkostnader er beregnet til 4 560 000 kroner, som er en økning på 703 000 kroner, tilsvarende 18,2 prosent, sammenlignet med budsjettet for 2025. I beregningen av personalkostnader er det en økning på 0,7 årsverk fra 2025. Totalt antall årsverk i 2026 blir etter dette 3,5. Det er lagt til grunn en forventet lønnsvekst på 4,0 prosent.

Driftskostnader

I budsjettet for 2026 er det avsatt 2 234 000 kroner til driftskostnader. Dette er en økning på 871 000 kroner, tilsvarende 63,9 prosent, sammenlignet med budsjettet for 2025.

Økningen skyldes blant annet en større engangskostnad for arbeidet med oppdatering av overlageringskalkylen, et prosjekt som gjennomføres av Arkwright. Videre ble budsjettet for 2025 underestimert for leie av lokaler, samt at strømutfgiftene ved en feil ikke var tatt med. Det er også lagt inn ekstra midler i budsjettet for 2026 til oppstart av egen hjemmeside for markedsregulering korn.

Strømutfgiftene for 2026 er budsjettet til 23 000 kroner.

Styret

I budsjettet for 2026 er det avsatt 252 000 kroner til styrearbeid. Dette er en økning på 10 000 kroner, tilsvarende 4,1 prosent, sammenlignet med budsjettet for 2025.

Reisekostnader

I budsjettet for 2026 er det avsatt 18 000 kroner til dekning av reiseutgifter. Dette er en økning på 3 000 kroner tilsvarende 20,0 prosent sammenlignet med budsjettet for 2025.

Kjøp av prognosetjenester

For å kunne utføre oppgaver vedrørende markedsreguleringen er FKA avhengig av å benytte faglig bistand fra NIBIO. Kostnadene til prognosetjenester i budsjettet for 2026 er satt til 660 000 kroner, en økning på 21 000 kroner, tilsvarende 3,3 prosent sammenlignet med budsjettet for 2025.

Revisjon

I budsjettet for 2026 er det avsatt 35 000 kroner til revisjon. Dette er en økning på 1 000 kroner, tilsvarende 2,9 prosent, sammenlignet med budsjettet for 2025.

	Regnskap 2024	Budsjett 2025	Budsjettforslag 2026	Endring	Endring prosent
Kostnader					
Personal	3 139 162	3 857 000	4 560 000	703 000	18,2
Drift	1 402 665	1 363 000	2 234 000	871 000	63,9
Styret	231 000	242 000	252 000	10 000	4,1
Reiser	6 142	15 000	18 000	3 000	20,0
Prognosetjenester	612 689	639 000	660 000	21 000	3,3
Revisjon	33 000	34 000	35 000	1 000	2,9
Andre				-	
Sum	5 424 658	6 150 000	7 759 000	1 609 000	26,2
Nøkkeltall					
Antall årsverk	2,8	2,8	3,5	0,7	
Utgifter personal per årsverk	1 121 129	1 377 500	1 302 857	-74 643	-6,7
Utgifter drift per årsverk	500 952	486 786	638 286	151 500	30,2
Totalt per årsverk	1 937 378	2 196 429	2 216 857	20 429	1,1

Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet har gjennomgått forslaget til budsjett og vurdert dette til å være i tråd med forutsetningene for markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse.

FKAs forslag til budsjett for 2026 viser en økning på 1 609 000 kroner, tilsvarende 26,2 prosent sammenlignet med budsjett for 2025. Dette er en betydelig større økning enn de forutgående årene.

Økning skyldes i all hovedsak en økning i driftskostnader og personalkostnader.

Økningen i driftskostnader skyldes i stor grad en større engangskostnad for arbeidet med oppdatering av overlagingskalkylen som er startet opp i 2025, samt kostnaden til egen hjemmeside for markedsregulering korn. Begge deler er tiltak som Landbruksdirektoratet anser som fornuftige tiltak.

FKA har økt antallet årsverk knyttet til markedsreguleringen fra 2,8 til 3,5, som er et grep for å håndtere økt arbeidsbelastning. For 2026 er det i budsjettet lagt til grunn 4,0 prosent lønnsvekst på bakgrunn av prognosene for regnskap for 2025. Dette er identisk med hva Statistisk sentralbyrå forventer at blir årslønnsveksten i 2026.

Øvrige kostnader har kun mindre justeringer.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med FKAs forslag.

Saksnr.: 104/25	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Kjøtt - Markedsregulerende tiltak sau 2026	Saksnr.: 25/54497 - 2

Beskrivelse

Nortura søker Omsetningsrådet om muligheten for å benytte frysefradrag for sau på inntil 25 prosent i januar og februar 2026. Salget av sau fra reguleringslager har ikke vært høyt nok, og man har derfor en utfordring med holdbarheten på ca. 460 tonn sau.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med søknaden.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 3-2, fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura av 20. november 2025

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet gir Nortura SA en forhåndsgodkjennelse av godtgjørelse for frysefradrag på inntil 25 prosent av engrospris ved salg av kjøtt av sau fra reguleringslager i perioden fra og med 1. januar til og med 28. februar 2026. Tiltaket begrenses til å gjelde inntil 460 tonn.

Kjøtt - Markedsregulerende tiltak sau 2026

Nortura søker i brev av 20. november 2025 om muligheten for å øke frysefradraget for sau til inntil 25 prosent for en mengde på inntil 460 tonn i januar og februar 2026.

Norturas søknad gjengis her i sin helhet:

«Søknad om ekstra frysefradrag på sau

Salget av sau fra reguleringslager har ikke vært høyt nok til at varer som ligger på reguleringslager omsettes før holdbarheten blir en utfordring.

Per uke 48 ligger det 927 tonn sau på reguleringslager, her av ca. 460 tonn som vil nå best før- dato i perioden januar-april i 2026.

Prognose 2026 - november 2025

	Norske tilførsler		Import- kvoter	Engrossalg		Balanse 2026	Prognose reg.lager
	tonn	26/25		tonn	26/25		1.1.26 *
Storfe/kalv	85 500	104	9 000 ¹⁾	98 400	99	-3 900	0
Lam	17 100	100	1 050 ²⁾	18 200	101	0	0
Sau	4 400	103		4 500	109	-100	950
Gris	132 000	100	1 600 ³⁾	134 400	98	-800	0
Egg	69 100	107		68 300	101	800	-

Prognosene viser et reguleringslager av sau på ca. 950 tonn ved utgangen av 2025. Det forventes god tilgang av fersk sau i forbindelse med telledato 1. mars 2026.

Med unntak av perioden 3.mars til 13. april, hvor det ikke ble brukt frysefradrag, har frysefradraget i 2025 ligget på 15 prosent, dvs. maksimalsatsen i henhold til retningslinjer om markedsregulering av kjøtt. Hittil i år er det solgt ca. 350 tonn sau fra reguleringslager.

Norsk egg- og kjøttråvare søker Omsetningsrådet om å kunne benytte opp til 25 prosent frysefradrag på inntil 460 tonn sau i januar og februar 2026. Kostnaden for det aktuelle kvantumet ved en økning fra 15 til 25 prosent anslås til om lag 1,9 mill. kroner.»

Landbruksdirektoratets vurdering

Reguleringslageret av sau bygde seg opp gjennom 2024, og ved inngangen til 2025 var det 823 tonn sau på lager. Selv om lageret har gått noe ned i løpet av året, har det igjen bygd seg opp i høst, og basert på novemberprognosen vil det være 950 tonn sau ved utgangen av året. En betydelig mengde av dette når «best før»-dato innen april 2026. Nortura ønsker derfor å øke frysefradraget i januar og februar til 25 prosent for inntil 460 tonn.

Bestemmelsen om frysefradrag er hjemlet i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 3-2. Der står det som følger:

«Ved levering av helt slakt fra reguleringslager til det norske markedet godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. Godtgjørelsen kan ikke til enhver tid overstige 25 prosent av engrospris ved uttak for kjøtt av

størfe og 15 prosent for kjøtt av svin, og sau/lam. Godtgjørelse for frysefradrag utover dette må forhåndsgodkjennes av Omsetningsrådet.

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein som har blitt godtgjort med frysefradrag er ikke tillatt.

Markedsregulator har ansvaret for å opplyse om at bestemmelsene i første og andre ledd ved salg fra reguleringslager skal overholdes.» (vår strek)

Som gitt i første ledd er frysefradraget for kjøtt av sau begrenset til 15 prosent. Det er imidlertid åpnet for at godtgjørelse utover dette kan forhåndsgodkjennes av Omsetningsrådet.

Kostnaden ved tiltaket, som innebærer en økning fra 15 til 25 prosent frysefradrag for 460 tonn sau er estimert til 1,9 mill. kroner. Nortura har tatt høyde for økt frysefradrag i sitt forslag til omsetningsavgift i 2026, se egen sak.

Størsteparten av året har frysefradraget på sau vært på maksgrensen på 15 prosent. Dette har imidlertid ikke vært tilstrekkelig for å få solgt nok sau fra reguleringslager. Det er begrensede muligheter for tiltak for å håndtere et overskudd av sau på reguleringslager, og i løpet av første halvår får man utfordringer med holdbarheten på varene.

Landbruksdirektoratet innstiller derfor på at Norturas søknad innvilges, og at de dermed får mulighet til å benytte frysefradrag på inntil 25 prosent på inntil 460 tonn kjøtt av sau i perioden fra og med 1. januar til og med 28. februar 2026.

Foreløpig

Saksnr.: 105/25	Sektor: Egg, kjøtt og fjørfekjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Egg, kjøtt og fjørfekjøtt – Omsetningsavgift 2026	Saksnr.: 25/50598 - 12

Beskrivelse

Nortura fremmer forslag til satser for omsetningsavgift på kjøtt og egg, samt maksimalsatser for omsetningsavgift på kjøtt, for 2026. Styret i Animalia fremmer forslag til satser for omsetningsavgift på kylling og kalkun.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslagene.

Hjemmel

Lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 5

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Animalia datert 16. oktober 2025

Brev fra Nortura datert 19. november 2025

Forslag til vedtak

- Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på egg og fjørfekjøtt fra og med 1. januar 2026 fastsettes til:

Egg	kr 0,80 per kg
Kjøtt av kylling	kr 0,24 per kg
Kjøtt av kalkun	kr 0,24 per kg
- Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av storfe fastsettes til kr 4,00 pr kg fra og med 1. januar 2026.
- Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av sau og lam fastsettes til kr 3,00 pr kg fra og med 1. januar 2026.
- Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av svin fastsettes til kr 1,50 pr kg fra og med 1. januar 2026.
- Under forutsetning av at Landbruks- og matdepartementet fastsetter maksimalsatser

som anbefalt i punkt 2-4, fastsetter Omsetningsrådet satsene for omsetningsavgift på kjøtt for 2026 som følger:

Kjøtt av storfe:

F.o.m. 01.01.2026	kr 1,10 per kg
F.o.m. 29.06.2026	kr 1,20 per kg
F.o.m. 28.09.2026	kr 4,00 per kg
F.o.m. 02.11.2026	kr 1,20 per kg

Kjøtt av lam:

F.o.m. 01.01.2026	kr 2,30 per kg
F.o.m. 03.08.2026	kr 1,30 per kg
F.o.m. 07.09.2026	kr 2,30 per kg

Kjøtt av sau:

F.o.m. 01.01.2026	kr 2,30 per kg
-------------------	----------------

Kjøtt av svin:

F.o.m. 01.01.2026	kr 1,50 per kg
F.o.m. 19.01.2026	kr 0,80 per kg

For kjøtt av svin gjelder satsen også for purke og råne.

6. Omsetningsrådet ber sekretariatet gjøre en ny vurdering av målsatt størrelse for fondene for fjørfekjøtt, egg, melk og korn.

Egg, kjøtt og fjørfekjøtt – Omsetningsavgift 2026

Nortura foreslår i brev av 19. november 2025 satser for omsetningsavgift på kjøtt og egg, og maksimalsatser for omsetningsavgift på kjøtt for 2026. Konsernstyret behandlet saken 15. oktober 2025. Animalia foreslår i brev av 16. oktober 2025 satser for omsetningsavgift på kylling og kalkun. Animalias styre behandlet saken 14. oktober 2025.

Fra og med behandlingen av omsetningsavgiften på kjøtt for 2025 har Norturas konsernstyre vedtatt forslag til maksimalsatser og gjennomsnittssatser for den løpende avgiften, mens NOEK (Norsk egg- og kjøttråvare, tidligere Totalmarked) er gitt fullmakt av konsernstyret til å foreslå de løpende satsene gjennom året. Denne praksisen gjelder også for forslaget om omsetningsavgiften på kjøtt i 2026.

Omsetningsavgift på fjørfekjøtt i 2026

I henhold til avtale mellom Nortura og KLF skal styret i Animalia fremme forslag til omsetningsavgift på fjørfekjøtt direkte til Omsetningsrådet. For disse sektorene er det ikke markedsregulering, og omsetningsavgiften skal kun dekke kostnadene ved faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, samt administrasjon.

Fondets utvikling i 2025

Omsetningsavgiften ble satt ned for 2025 fra kr 0,28 per kg i 2024 til kr 0,26 per kg. Prognosen for produksjonen i 2025 er høyere enn den var for et år siden, i tillegg til at renteinngangen på fondet har vært høy. Dersom produksjonskvantumet for året blir som anslått nå, vil fondets størrelse øke med 2,7 mill. kroner i løpet av 2025 og dermed være på ca. 38,0 mill. kroner ved utgangen av 2025.

Det forutsettes at beløpet overført fra tidligere år på 0,7 mill. kroner til faglig tiltak beredskap, til bruk ved for eksempel utbrudd av fugleinfluenza, ikke blir benyttet i 2025. Disse midlene vil dermed bli stående i fondet.

Fondets inntekter i 2026

Det er usikkerhet knyttet til utviklingen framover, men basert på de opplysningene som foreligger anslår Animalia at produksjonen i 2026 vil gå opp med ca. 1,5 prosent for kylling og kalkun sammenlignet med 2025. Dersom man anslår et produksjonskvantum på totalt 123 300 tonn (+ 1,5 prosent fra 2025), og uforandret omsetningsavgift på 26 øre per kg, blir inntektene 32,0 mill. kroner i 2026. Hvis omsetningsavgiften reduseres til 24 øre per kg, blir inntektene fra omsetningsavgiften 29,6 mill. kroner.

Fondets kostnader i 2026

Bransjestyret for Opplysningskontoret for egg og kjøtt og Animalias styre har vedtatt følgende budsjettrammer for fjørfekjøtt i 2026.

Budsjettrammer 2026 foreslått av Animalias styre og Bransjestyret

	Beløp (kr)
OEK	18 558 140
Animalia	11 071 000
Stiftelsen Norsk Mat, økologisk	185 500
Stiftelsen Norsk Mat, Nytt Norge	512 000
Sum	30 326 640
OR administrasjon *	650 000
Renteinntgang	-1 000 000
Sum kostnader	29 976 640
Faglig tiltak beredskap	700 000
Sum kostnader inkl. faglig tiltak beredskap	30 676 640

I tabellen er det også tatt høyde for renteinngang på fondet og kostnader til administrasjon for Omsetningsrådet med sekretariat. Forventede kostnader blir da 30,0 mill. kroner.

Animalia foreslår også at det som tidligere kan bevilges midler til faglige tiltak beredskap på 0,7 mill. kroner. Med dette blir totale kostnader på 30,7 mill. kroner.

Fondets nivå

I 2010 hadde daværende Bransjestyret en grundig diskusjon der en konkluderte med at viktige føringer for omsetningsavgiftsnivået er å stabilisere nivået på fondet og holde avgiften rimelig stabil. Omsetningsrådet vedtok i 2015 at ønsket nivå for fjørfefondet er 20 mill. kroner. Det har vært betydelig inflasjon siden 2015. Animalia vurderer at beløpet vil tilsvare ca. 29 mill. kroner ved utgangen av 2026. For noen år tilbake var fondet betydelig lavere, helt nede i 12 mill. kroner. Avgiften ble i noen år holdt uendret på et så lavt nivå at fondet ble redusert, av hensyn til den anstrengte økonomien som var i fjørfeproduksjonen etter det betydelige fallet i forbruk og produksjon av fjørfekjøtt fra 2014. Med de foreliggende forslagene til budsjetter for fag- og opplysningstiltak inkludert midler til faglige tiltak beredskap blir budsjetterte kostnader totalt 30,7 mill. kroner. Med det anslåtte produksjonskvantumet for kylling og kalkun vil kostnadene i 2026 tilsvare 24,9 øre per kg. Med uendret sats for omsetningsavgiften på 26 øre per kg vil fondet øke til hele 39 mill. kroner, som er noe høyt i forhold til ønsket nivå.

Animalias konklusjon

Animalia har erfart at forbruk og produksjonskvantum svinger fort, og det er betydelig ressursbehov til de felles fag- og opplysningstjenestene. Fondets størrelse er nå slik at man bør kunne håndtere investeringsbehov som kan oppstå eller fall i produksjonen. En reduksjon med for eksempel tre prosent i produksjonen vil medføre ca. 1,5 mill. kroner i redusert innbetaling fra omsetningsavgiften.

Ut ifra prognosen vil 1 øre per kg i omsetningsavgift utgjøre 1,23 mill. kroner.

Ut fra en samlet vurdering foreslår Animalia å sette ned omsetningsavgiften med to øre til 24 øre per kg. Med de gitte forutsetninger vil fondet da reduseres med 1,0 mill. kroner, fra 38,0 mill. kroner til 37,0 mill. kroner ved utgangen av 2026. Dette anser Animalia å være et solid nivå.

Omsetningsavgift på egg i 2026

Markedsbilde 2025 (septemberprognosen)

Det prognoseres en økning i tilførselen av norske egg med to prosent sammenlignet med 2024, mens engrossalget prognoseres å være uendret. Det ventes en økning i eggproduksjonen i løpet av høsten 2025 på grunn av nyetableringer. Med dette vil importbehovet avta ytterligere og en gradvis større andel av behovet vil bli dekket av norske egg.

Markedsbilde 2026 (septemberprognosen)

For 2026 prognoseres det syv prosent økning i tilførslene og en prosent økning i salget sammenlignet med 2025. Det ventes god markedsdekning av egg i løpet av 2026. Prognosen tilsier et overskudd på 600 tonn i 2026 og det budsjetteres med noe redusert verpeperiode i 2026.

Behov for midler og forslag til omsetningsavgift

Fondet for omsetningsavgift på egg anslås til 34,9 mill. kroner ved inngangen til 2026. Det er en økning på 3,4 mill. kroner i løpet av 2025.

For 2026 budsjetteres det med noe økte kostnader sammenlignet med 2025. Det skyldes både økt behov for reguleringstiltak, herunder frivillig redusert verpeperiode mot slutten av 2026, men også økte satser som følge av at eggprisen har økt. Nortura skriver at det er en del usikkerhet knyttet til budsjettet. Skilleproduksjonen utgjør en stor andel av reguleringskostnadene (75 prosent) og satsen for denne ordningen er ikke fastsatt for 2026 enda. I tillegg er det usikkerhet knyttet til behovet for ordningen redusert verpeperiode. I budsjettet er det forutsatt en kostnad på 8 mill. kroner, tilsvarende en ramme på 600 tonn egg. På inntektssiden er det i hovedsak avgiftsinngangen fra direktesalget som er usikker.

Nortura anbefaler at omsetningsavgiften for egg holdes uendret på kr 0,80 per kg for 2026. Budsjettet viser da et fond på 27,2 mill. kroner ved utgangen av 2026, noe som er litt i underkant av nivået på målsettingen Omsetningsrådet har vedtatt på 30 mill. kroner, jf. sak 69/15 av 20. oktober 2015. Målsettingen for fondets størrelse er satt med tanke på at fondet til enhver tid skal ha likvide midler, slik at Nortura ikke påføres unødig risiko ved å måtte dekke reguleringskostnader fra egen bunnlinje dersom kostnadene øker ut over budsjett. Slik markedsutsiktene er nå, antar Nortura at dette er tilstrekkelig størrelse på fondet.

Tabellen nedenfor viser budsjett for 2026 med en omsetningsavgift på kr 0,80 per kg, et oppdatert estimat for 2025 og regnskap for de foregående årene.

Utvikling av fondet for egg fra 2022. Tallene for 2025 er prognose, mens tallene for 2026 er Norturas budsjettforslag

Fondet for egg	Regnskap (kr)			Prognose (kr)	Budsjettforslag (kr)
	2022	2023	2024	2025	2026
Fond 01.01	35 138 000	16 712 000	25 479 000	31 574 000	34 929 000
Omsetningsavgift	81 201 000	75 117 000	67 092 000	62 900 000	63 120 000
Renteinntgang fondet	319 000	417 000	973 000	1 000 000	1 000 000
Sum inntekter	81 520 000	75 534 000	68 065 000	63 900 000	64 120 000
Administrasjon org.	4 732 000	5 736 000	6 510 000	6 870 000	8 000 000
Markedsregulering	69 046 000	38 598 000	31 800 000	31 500 000	41 000 000
Faglig tiltak/opplysning	21 785 000	19 044 000	20 026 000	18 175 000	18 844 000
Sekretariatet (adm)	3 312 000	3 389 000	3 626 000	4 000 000	4 000 000
Sum utgifter	98 875 000	66 767 000	61 963 000	60 545 000	71 844 000
Fondsendinger	- 18 426 000	8 767 000	6 095 000	3 355 000	- 7 724 000
Tap på fordringer	1 070 000				
Fond 31.12	16 712 000	25 479 000	31 574 000	34 929 000	27 205 000
Tallene er avrundet til hele tusen.					
Det er noen mindre avvik sammenlignet med Norturas søknad grunnet oppdaterte budsjettall.					

Reguleringskostnader egg – prognose for 2025 og budsjett for 2026

	Prognose 2025 (mill. kr)	Budsjett 2026 (mill. kr)
Lagerkostnader	1,5	1,0
Salg til spesialmarkeder	1,5	1,5
Priskompensasjon skilleprodukter	29,0	30,5
Redusert verpeperiode	0,0	8,0
Administrasjon	6,9	8,0
Totalt	38,9	49,0

Omsetningsavgift på rødt kjøtt i 2026

Markedsbildet 2025 (septemberprognosen)

	Norske tilførsler		Import-	Engrossalg		Balanse	Reg.lager
	tonn	Endring	kvoter	tonn	Endring	2025	1.1.25 *
Storfe/kalv	82 000	-4 %	8 250	97 800	+1 %	-7 600	5 000
Lam	17 100	+1 %	900	18 000	+1 %	0	0
Sau	4 600	+4 %		4 400	+14 %	100	800
Gris	130 100	+1 %	1 600	134 800	+3 %	-3 200	1 600

Storfe

Det ventes økte tilførsler av storfe i høst, men likevel tomme reguleringslagre ved inngangen til 2026.

Sau/lam

Det er beregnet om lag uendret antall lam på beite i år, og tilførslene i høst prognoseres å bli omtrent som i fjor. Endret avregningspris, med høyere trekk i de laveste vektgruppene av lam, forventes å bidra til noe høyere gjennomsnittsvekter i 2025. Salget ventes å øke med 1 prosent.

Det ventes ikke lam på reguleringslager ved inngangen til 2026, men for sau ventes det fortsatt et betydelig kvantum på lager (950 tonn).

Svin

Markedet for svin prognoseres å være i bra balanse. Det har vært bra salg av produkter med svin hittil i år. Markedet er supplert med noe import til nedsatt toll. Det ventes en økning i salget av svinekjøtt på 2,5 prosent i 2025. Økte slaktegrisvekter gir en forventet økning i tilførslene på 1 prosent.

Markedsbildet 2026 (septemberprognosen)

	Norske tilførsler		Import- kvoter	Engrossalg		Prognose Balanse reg.lager	
	tonn	Endring		tonn	Endring	2026	1.1.2026 *
Storfe/kalv	85 400	+4 %	9 000 ¹⁾	98 400	+1 %	-4 000	0
Lam	17 100	0 %	1 050 ²⁾	18 200	+1 %	-100	0
Sau	4 500	0 %		4 600	+5 %	-100	950
Gris	130 200	0 %	1 600 ³⁾	134 700	0 %	-2 900	0

Storfe

Etter en nedgang i 2025, ventes det en økning i tilførslene på 4 prosent i 2026, og en økning i behovet for helt slakt på 1 prosent.

Forventet lavere melkebehov prognoseres å gi flere melkekyr til slakt i 2026. Det forventes også flere okser og noe økte slaktevekter på okse. Det er usikkerhet i fordelingen av melkekuslakt gjennom 2026. Dette avhenger av hvordan melkeprodusentene tilpasser seg nytt forholdstall. Det prognoseres noe import i tillegg til kvotene for å dekke markedet i første halvår 2026.

Sau/lam

Markedet for lam prognoseres å være i bra balanse også i 2026. Situasjonen er mer krevende for sau. Prognosen viser en underdekning på 100 tonn i 2026, og dermed vil det fortsatt være et betydelig reguleringslager ved slutten av året 2026.

Svin

Prognosen viser en underdekning på 2 900 tonn for året sett under ett. Det er nedgang i purketallet, men effektiviteten øker. Antallet slakta griser ventes å gå ytterligere ned i 2026, men det prognoseres om lag uendret kvantum på grunn av tyngre gris. Det prognoseres en stabilisering i behovet for svineslakt.

Reguleringslager kjøtt

For sau budsjetteres det med at reguleringslageret ved inngangen til 2026 reduseres fram til ny sesong, før det igjen øker i løpet av høsten til et litt lavere nivå enn ved inngangen til året.

For storfe, gris og lam ventes det ikke reguleringslager ved utgangen av 2026.

Behov for midler og forslag til omsetningsavgift

Oppdatert budsjett for 2025 viser at fondet for omsetningsavgift på kjøtt ved inngangen til 2026 vil være på om lag 445 mill. kroner. Det betyr at fondet øker med 37 mill. kroner i løpet av 2025.

Med bakgrunn i prognosen fra september budsjetteres det med en reguleringskostnad inkl. administrasjon på ca. 78 mill. kroner i 2026. Det er en reduksjon på om lag 154 mill. kroner sammenlignet med budsjettet for 2025. Reduksjonen skyldes at markedsituasjonen for svin og storfe har bedret seg vesentlig. For sau/lam budsjetteres det med en økning i reguleringskostnader på om lag 10 mill. kroner fra 2025. Administrasjonskostnadene øker noe mer for 2026 grunnet konsernkostnader IT, justering av personalkostnader etter omorganisering samt prosjekter relatert til KI og prognoseverktøy. For flere detaljer viser Nortura til budsjettet for administrasjonsgodtgjørelsen.

Reguleringskostnader kjøtt – prognose for 2025 og budsjett for 2026

	Prognose 2025 (kr)	Budsjett 2026 (kr)
Innfrysing/svinn	4,0	4,0
Lagerkostnader	23,0	5,0
Frakter	15,0	3,0
Frysefradrag/spesialmarkeder	131,0	29,0
Pallehold	5,0	5,0
Adm./renter/forsikring	39,0	31,0
Produksjonsregulering	13,5	-
Prisgevinst/-tap	1,0	-
Totalt	231,5	78,0

Reguleringskostnadene på 78 mill. kroner fordeler seg med anslagsvis 22 mill. kroner på storfe, 19 mill. kroner på gris og 37 mill. kroner på sau/lam.

Tabellen under viser budsjett for 2026 med de foreslåtte satsene for omsetningsavgift, oppdatert estimat for 2025, samt regnskap for de foregående årene.

Utvikling av fondet for kjøtt fra 2022. Tallene for 2025 er prognose, mens tallene for 2026 er Norturas budsjettforslag.

		Regnskap			Prognose	Budsjett
		2022	2023	2024	2025	2026
Fond 01.01.		283 860 000	242 898 000	306 901 000	407 378 000	444 678 000
Omsetningsavgift		168 015 000	430 702 000	561 435 000	411 000 000	277 000 000
Renteinntgang fondet		2 754 000	12 093 000	17 367 000	18 000 000	20 000 000
Annet		1 100 000	994 000	1 991 000		
Sum inntekter		171 869 000	443 789 000	580 793 000	429 000 000	297 000 000
Administrasjon org.	Eget vedtak	15 555 000	16 359 000	17 941 000	22 500 000	28 000 000
Markedsregulering		48 634 000	210 436 000	297 775 000	209 000 000	50 000 000
Faglig tiltak/opplysning	Eget vedtak	144 900 000	147 816 000	160 299 000	156 000 000	159 000 000
Sekretariatet (adm)	Eget vedtak	3 742 000	5 175 000	4 244 000	4 200 000	4 200 000
Annet				57 000		
Sum utgifter		212 831 000	379 786 000	480 316 000	391 700 000	241 200 000
Fondsendring		-40 962 000	64 003 000	100 477 000	37 300 000	55 800 000
Fond 31.12.		242 898 000	306 901 000	407 378 000	444 678 000	500 478 000
Tallene i tabellen er avrundet til hele tusen.						
Tabellen er oppdatert med nøyaktige budsjettall. Noen mindre avvik fra Norturas søknad kan derfor forekomme.						

Omsetningsrådet vedtok 6. november 2023 at fondet for kjøtt skal øke fra 250 til 500 mill. kroner, jf. sak 88/23. Med de foreslåtte satsene ligger det an til at fondet øker med 56 mill. kroner til et utgående fond på 500 mill. kroner. Dermed ligger det an til at fondet når målsatt nivå i løpet av 2026.

Trekkrettigheten

Angående bruk av trekkrettighet vedtok Omsetningsrådet følgende i sak 88/23 av 6. november 2023:

«Når fondet har nådd sin målsatte størrelse på 500 mill. kroner kan fondsreserven suppleres med en trekkrettighet i Norturas navn på inntil 100 mill. kroner. Trekkrettigheten kan benyttes når Norturas finansieringsbehov som følge av pliktene som markedsregulator overstiger tilgjengelige midler i fondet. Inngåelse av en avtale med en slik ramme kan gjøres uten særskilt vedtak i Omsetningsrådet.»

Med bakgrunn i prognosen og budsjett med utgangspunkt i foreslåtte satser for omsetningsavgift, ser det per nå ikke ut til å være behov for å benytte trekkrettigheten i 2026. Nortura foreslår likevel at avtalen om trekkrettighet med de aktuelle bankene videreføres, men da med en lav låneramme på 10 mill. kroner. Nortura erfarer at det gir lavere kostnader å ha en slik avtale på plass, enn å skulle reforhandle avtalen hver gang. Det gir også raskere tilgang til lån dersom behovet skulle oppstå.

Oppsummert forslag til satser for omsetningsavgift på kjøtt, egg og fjørfekjøtt

Forslaget til omsetningsavgift gir et utgående fond på om lag 27,2 mill. kroner for egg, 37,0 mill. kroner for fjørfekjøtt og 500 mill. kroner for kjøtt.

Nortura og Animalias forslag til satser for omsetningsavgift 2026

	Maks sats	01.01.2026	19.01.2026	29.06.2026	03.08.2026	07.09.2026	28.09.2026	02.11.2026
Egg		0,80						
Kylling		0,24						
Kalkun		0,24						
Storfe	4,00	1,10		1,20			4,00	1,20
Lam	3,00	2,30			1,30	2,30		
Sau	3,00	2,30						
Svin	1,50	1,50	0,80					

For egg foreslås det å videreføre satsen på kr 0,80 per kg. For kylling og kalkun foreslås det en reduksjon på 2 øre til kr 0,24 per kg.

For storfe og lam varierer satsen for omsetningsavgift gjennom året, sammen med engrosprisløypa, for å styre mest mulig av slaktingen til underskuddsperioder. I satsene for storfe er det i tillegg lagt inn avgiftsøkning i forbindelse med telledato 1. oktober for å motvirke ubalanse i markedet ved at mange venter med slakting til etter denne datoen.

Kombinasjonen av økt engrospris og redusert omsetningsavgift kan potensielt medføre høye innmeldinger av gris uka etter nyttår. For å bidra til å fordele slaktingen på flere uker, forslår Nortura å endre omsetningsavgiften fra uke 4, mens økningen i engrospris fordeles på uke 2 og 3.

Det er et felles fond for omsetningsavgift for kjøtt, men satsene for omsetningsavgift settes individuelt for storfe, svin og sau/lam ut fra behovet for midler for å dekke kostnader knyttet til det enkelte dyreslaget. Målet er at hvert dyreslag skal bære sine kostnader. Nortura mener at satsene de foreslår gir en god balanse mellom inntekter og kostnader for alle dyreslag, sett over flere år.

Landbruksdirektoratets vurdering**Fjørfekjøtt (kylling og kalkun)**

Animalia foreslår at satsen for fjørfekjøtt reduseres med 2 øre til kr 0,24 per kg. Dette medfører at fondet i 2026 vil reduseres med ca. 1,0 mill. kroner til ca. 37,0 mill. kroner ved utgangen av året. Målsatt størrelse ble i sak 69/15 av 20. oktober 2015 satt til 20 mill. kroner. Animalia peker imidlertid på at på grunn av inflasjon siden den gang vil 20 mill. kroner i 2015 tilsvare 29 mill. kroner i dag.

Ekstrabevilgning på 700 000 kroner til mulig sykdomsbekjempelse har ikke blitt brukt de siste årene. De siste årene har det imidlertid vært påvist både høypatogen fugleinfluensa og Newcastle Disease i fjørfebesetninger. Landbruksdirektoratet mener at beløpet kan stå i budsjettet uten at det er med i vurderingen av størrelsen på omsetningsavgiften. Det må likevel være penger på fondet for at det skal kunne utbetales penger til aktiviteter.

Siden fjørfekjøttsektoren ikke har avsetningstiltak, er utgiftene mer forutsigbare enn for andre sektorer. Foreslått budsjett gir en utgående balanse for 2026 som gjør at fondet er betydelig over anbefalt nivå på 20,0 mill. kroner. Samtidig tilsier inflasjon at nivået bør være høyere per i dag. Animalia erfarer at forbruk og produksjonskvantum svinger fort, og at det er betydelig ressursbehov til de felles fag- og opplysningstjenestene.

Siden fondsstørrelsen for fjørfekjøtt ikke har blitt vurdert siden 2015 og som Animalia påpeker, så tilsier inflasjon at det anbefalte nivået burde vært høyere, så kan det være grunn

til å gjøre en ny vurdering av fondsstørrelsen. Fondsstørrelsen for kjøtt ble vurdert i 2023, men fondene for egg, melk og korn ble sist vurdert i 2015. Landbruksdirektoratet foreslår derfor at målsatt nivå for disse fondene også vurderes igjen. Denne vurderingen bør gjøres i rimelig tid før neste budsjettprosess.

Landbruksdirektoratet innstiller på styret i Animalias forslag om å redusere satsen for fjørfekjøtt til kr 0,24 per kg i 2026.

Egg

Den foreslåtte satsen på kr 0,80 per kg egg medfører at fondet i 2026 reduseres med ca. 7,7 mill. kroner til 27,2 mill. kroner. I 2025 antas det at fondet økes med 3,4 mill. kroner til 34,9 mill. kroner. I sak 69/15 i Omsetningsrådets møte 20. oktober 2015 ble det vedtatt at anbefalt nivå for eggfondet er 30,0 mill. kroner. Fondet vil dermed etter budsjett være noe under anbefalt nivå ved utgangen av 2026.

Prognosen tilsier at eggbalansen vil gå fra underskudd til overskudd i løpet av 2026. Det budsjetteres med økt behov for reguleringstiltak i 2026 sammenlignet med 2025. Årsaken er særlig behov for frivillig redusert verpeperiode mot slutten av 2026, men kostnadene øker også på grunn av økte satser som følge av at eggprisen har økt.

Ekstrabevilgning på 700 000 kroner til mulig sykdomsbekjempelse har ikke blitt brukt de siste årene. De siste årene har det imidlertid vært påvist både høypatogen fugleinflensa og Newcastle Disease i fjørfebesetninger. Landbruksdirektoratet mener at beløpet kan stå i budsjettet uten at det er med i vurderingen av størrelsen på omsetningsavgiften. Det må likevel være penger på fondet for at det skal kunne utbetales penger til aktiviteter.

Forslag til budsjett medfører at fondet er noe under anbefalt nivå ved utgangen av 2026. Landbruksdirektoratet innstiller på markedsregulators forslag til sats for egg på kr 0,80 per kg og viser til at det hvert år gjøres en halvårsvurdering av behovet for endring av avgiften i Omsetningsrådets møte i juni. I særlige situasjoner er det også mulighet for å endre avgiften på andre tidspunkt enn fra 1. januar og 1. juli.

Som beskrevet under fjørfekjøtt, mener direktoratet det er grunnlag for å gjøre en ny vurdering av fondsstørrelsen for flere av fondene. Dette inkluderer fondet for egg.

Kjøtt

I Omsetningsrådets møte 6. november 2023, sak 88/23, vedtok rådet at ny målsatt størrelse på fondet for omsetningsavgift på kjøtt skal være på 500 mill. kroner. Utgangspunktet for nivået på avgiften har vært en oppbygging av fondet over tre år, altså i perioden 2024—2026. Man skal dermed i løpet av neste år være på nytt målsatt nivå.

For storfe og svin har markedssituasjonen bedret seg etter flere år med overskudd og stort reguleringslager. I 2026 ligger det an til underskudd og dermed lavere reguleringskostnader. Dette medfører at satsene for omsetningsavgiften kan settes ned. For sau/lam går derimot kostnadene opp, forårsaket av overskudd av sauekjøtt. Det er derfor behov for å øke omsetningsavgiften for disse kjøttslagene. Norturas forslag til satser for omsetningsavgift gir et utgående fond på 500 mill. kroner i 2026. Det vil da øke med 56 mill. kroner i løpet av året. Selv om avgiften reduseres for enkelte dyreslag, vil altså fondet være på målsatt nivå på 500 mill. kroner ved utgangen av 2026.

I etterkant av at Nortura har levert sitt forslag, har det kommet nye prognoser. For sau og lam er markedsbalansen i novemberprognosen relativt lik som i den forrige. For storfe er markedsbalansen i 2025 endret til et større underskudd, mens balansen i 2026 er omtrent lik

som før. For svin er underskuddet i 2025 litt større enn tidligere prognosert, mens balansen i 2026 er endret fra et underskudd på 2 900 tonn til 800 tonn. Det er altså fortsatt forventet underskudd, men av en mindre størrelse.

Nortura har søkt om mulighet for å øke frysefradraget for sau i starten av 2026, se egen sak. Nortura har tatt høyde for kostnaden ved tiltaket i sitt forslag til omsetningsavgift.

Landbruksdirektoratet innstiller på markedsregulators forslag til satser for omsetningsavgift på svin, storfe, sau og lam. Som nevnt over gjøres det en halvårsvurdering av behovet for endring av avgiften i Omsetningsrådet i juni, og det er også løpende muligheter for revisjon av satsene ved behov.

Som beskrevet under fjørfekjøtt, mener direktoratet det er grunnlag for å gjøre en ny vurdering av fondsstørrelsen for flere av fondene. Siden fondsstørrelsen for kjøtt ble vurdert i 2023, mener direktoratet det ikke er nødvendig med en ny vurdering for kjøtt på nåværende tidspunkt.

Maksimalsatser på kjøtt

Maksimalsatsene er foreslått med bakgrunn i forslag om satser for omsetningsavgift. Det foreslås en reduksjon på kr 1,00 per kg for svin og storfe til hhv. kr 1,50 per kg og kr 4,00 per kg. For sau/lam foreslås en økning på kr 0,50 per kg til kr 3,00 per kg.

For sau/lam og svin er det rom innenfor makssatsene dersom det er behov for å øke satsen i løpet av året. For storfe er det rom innenfor makssatsen mesteparten av året, men avgiften når makssatsen i september. Nortura mener imidlertid at det er mye å gå på innenfor makssatsen utenom de fem ukene satsene er på det høyeste, slik at det vil være mulig å øke inntektene betydelig i andre halvår dersom man ser behov for det på et senere tidspunkt.

Landbruksdirektoratet mener generelt at de foreslåtte maksimalsatsene fra Nortura gir tilstrekkelig rom for eventuelle høyere reguleringskostnader. Direktoratet legger samtidig til grunn at Nortura mener det er tilstrekkelig mulighet for å øke inntektene også for storfe i andre halvår ved behov, innenfor foreslått maksimalsats.

Trekkrettigheten

Basert på prognoser og foreslåtte budsjett mener Nortura det ikke ser ut til at det vil være behov for å benytte trekkrettigheten i 2026. De foreslår likevel at avtalen om trekkrettighet med de aktuelle bankene videreføres med en låneramme på 10 mill. kroner. Norturas erfaring er at det gir lavere kostnader å ha en slik avtale enn å skulle reforhandle avtalen hver gang. Det gir også raskere tilgang til lån dersom behovet skulle oppstå.

Når fondet for kjøtt har nådd ny målstørrelse på 500 mill. kroner, kan Nortura inngå avtale om trekkrettighet med ramme inntil 100 mill. kroner uten særskilt vedtak i Omsetningsrådet. Rådet vedtok dette i sak 88/23 av 6. november 2023. Budsjettet tilsier at fondet vil nå nytt målsatt nivå i løpet av 2026, slik at man til neste års budsjettbehandling sannsynligvis er der at rammen på inntil 100 mill. kroner i trekkrettighet er gjeldende.

Selv om det trolig ikke vil være behov for trekkrettighet i 2026, ønsker Nortura å inngå en avtale med lav låneramme på 10 mill. kroner. Landbruksdirektoratet har ingen innvendinger mot dette. Som Nortura peker på, kan det gi lavere kostnader å ha en slik avtale enn å reforhandle ved behov i løpet av året.

Konklusjon

Omsetningsavgiftene, med unntak av korn, revideres fast på halvårlig basis. Landbruksdirektoratet innstiller på markedsregulators og styret i Animalias forslag til omsetningsavgift for hhv. kjøtt, egg og fjørfekjøtt, og vurderer det som tilstrekkelig at eventuelle avvik fra budsjett kan tas hensyn til i den halvårlige revisjonen.

Landbruksdirektoratet foreslår at en ny vurdering av målsatt størrelse for de ulike fondene gjøres innen rimelig tid før neste budsjettprosess.

Foreløpig

Saksnr.: 106/25	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Melk - Omsetningsavgift for ku- og geitemelk og budsjett for markedsregulering melk 2026	Saksnr.: 25/54890 - 2

Beskrivelse

Tine SA (Tine) foreslår at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk økes til 10 øre per liter for 2026. Forslaget er godkjent i Tines konsernstyre.

Tine forventer 265 mill. kroner i inntekter i 2026, mens det prognoseres med 239 mill. kroner i utgifter, forutsatt en melkemengde på 1 486 mill. liter kumelk og 18,2 mill. liter geitemelk. Dette vil gi en utgående fondskapital på 83 mill. kroner for 2026.

Likviditeten i fondet vil bli negativt mot slutten av 2026 med foreslått budsjett. Dette kommer av at kostnadene løper gjennom hele året, mens inntektene fra overproduksjonsavgiften kommer i 2027. I tillegg vil omsetningsavgift i de to siste månedene av 2026 ikke bli innbetalt til fondet før 2027. Direktoratet har vurdert at det er mulig å få fremskyndet innbetalingene til fondet for november 2026, noe som gjør at fondet likevel vil være likvid med 10 øre per liter. Dette fordrer at meierioppgjørene som direktoratet mottar er korrekt og ingen forsinkelser i noen ledd. Det er derfor forbundet med en liten risiko for at fondet ikke er likvid ved årsskiftet og utbetaling må utsettes i påvente av innbetalt overproduksjonsavgift.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5

Vedlegg

Brev fra Tine 12. november 2025

Forslag til vedtak

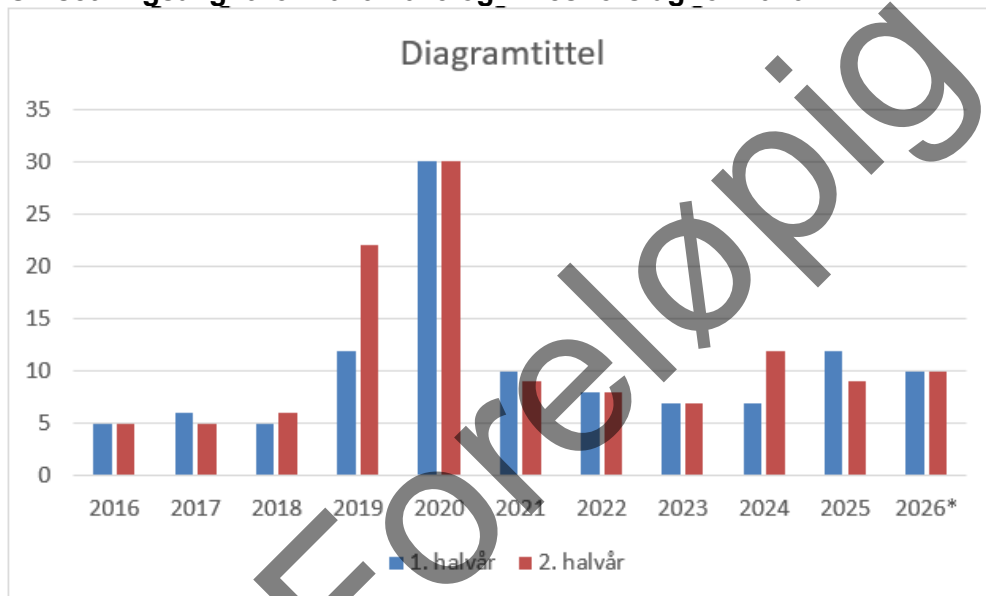
Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk fastsettes til 10 øre per liter fra 1. januar 2026

Melk - Omsetningsavgift for ku- og geitemelk og budsjett for markedsregulering melk 2026

Tine har i brev av 12. november 2026 lagt frem budsjett for markedsreguleringen av melk og forslag til sats for omsetningsavgift for ku- og geitemelk for 2026. Tines forslag til omsetningsavgift fra 1. januar 2026 er 10 øre per liter. Dette er en økning på 1 øre per liter sammenlignet med avgiften som har vært gjennom 2. halvår 2025. Forslaget er godkjent i Tines konsernstyre.

Grunnlaget for å fastsette omsetningsavgiften på melk tar utgangspunkt i forventede inntekter, kostnader og endringer i fondets størrelse. Det er en nær sammenheng mellom forventede melkeleveranser gjennom året og inntektene til fondet for omsetningsavgift på melk. Inntekter er innkrevd omsetningsavgift, overproduksjonsavgift og ev. prisgevinst, samt ev. kvotesalg og renteinntekter fra fondet. Kostnader er markedsreguleringstiltak, Tines administrasjonsgodtgjørelse, faglige tiltak, opplysningsvirksomhet, administrering av kvoteordningen, Landbruksdirektoratets og rådets sekretariatskostnader, samt eventuelle kostnader til statlig oppkjøp av melkekvote.

Omsetningsavgift for 2016-2025 og Tines forslag for 2026

*Tines forslag til omsetningsavgift 2026

Revidert budsjett 2025 og budsjett for markedsreguleringen 2026

Tine legger til grunn en forventet melkeleveranse på 1 486 mill. liter kumelk og 18,2 mill. liter geitemelk i 2026.

Foreslått budsjett for 2026 er sammenlignet med vedtatt budsjett for 2025, samt Tines reviderte budsjett per oktober 2025.

Tines reviderte budsjett for 2025 viser at det er et noe høyere kostnadsnivå enn opprinnelig budsjettet, hovedsakelig grunnet en kostnadsøkning på 7 mill. kroner til reguleringskostnader. Det er også noe lavere inntekt enn i budsjettet grunnet at omsetningsavgiften ble redusert fra 12 øre/liter til 9 øre/liter fra 1. juli 2025. Til slutt forventer en noe høyere prisgevinst enn først antatt.

Vedtatt budsjett 2025, Tines estimat for 2025 per oktober og forslag til budsjett 2026. I millioner

	Budsjett 2025	Estimat 2025 per oktober	Budsjett 2026	Endring 25-26, i kr	Endring 25-26, i prosent
Kostnader					
Skummetmelkpulver til fôr	0	0	0	0	-
Spesialmarkeder	5	5	6,1	1,1	22,0
Geitemelk til fôr	3	3	3,2	0,2	6,7
Skolemelk	4	4	4,6	0,3	7,5
Sum prisnedskrivning	12	12	13,6	1,6	13,3
Reguleringslagring inkl. overføringstranspor	55	59	72	13	22,0
Reguleringstransport	30	30	28	-2	6,7
Reguleringskapasitet	35	38	38	0	
Sum reguleringskostnader	120	127	138	11	8,7
Faglige tiltak	15	15	13,6	-1,4	9,3
MELK	28	28	29,2	1,2	4,3
Norsk Gardsost	0,5	0,5	0,5	0	-
Matmerk "Nyt Norge"	2	2	2,5	0,5	25,0
Marmerk, økologi	1	1	0,9	-0,1	10,0
Sum faglige tiltak og oppl.virksomhet	46,5	46,5	46,7	0,2	0,6
Adm. Tine	12	12	12,4	0,4	3,3
Adm. Kvoteordningen	13	13	13	0	-
Adm. Omsetningsrådet	4	4	4	0	-
Kvoter - oppkjøp	0	0	10,5	10,5	-
Sum administrasjon	29	29	39,9	10,9	37,6
Totale kostnader	207,5	214,5	238,2	23,7	11,0
Inntekter					
Omsetningsavgift	183	163	150	-13	8,0
Overproduksjonsavgift	25	24	56,8	32,8	136,7
Renter	3	3	0	0	
Prisgevinst	29	43	39,6	-3,4	7,9
Totale inntekter	240	233	246,4	16,4	7,0

Kostnader

Kostnadene til prisnedskrivning, direkte reguleringskostnader og administrasjon av ordningen forventes å være på 191 mill. kroner. I administrasjon ligger blant annet planlegging. For 2026 er det under administrasjon lagt 10,5 mill. kroner til kvoteoppkjøp etter innspill fra Landbruksdirektoratet, jfr. Jordbruksavtalen punkt 5.2.1.

En høy melkeproduksjon i 2025 i forhold til etterspørselen har gitt vekst i reguleringslager. Det forventes også høy produksjon inn i 2026. Tine forventer derfor at kostnadene til reguleringslagring vil fortsette å øke.

Til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet er det søkt om 47,2 mill. kroner. Tine anbefaler at det innvilges 46,7 mill. kroner. Dette tilsier en totalkostnad på 238,2 mill. kroner.

Prisnedskrivningstiltak

Salg av pulver til fôr: Markedsmessige hensyn tilsier at det i 2026 ikke vil være tilgjengelig pulver til fôr.

Salg til spesialmarkeder: Totalforbruket forventes å øke noe på grunn av økning i satsen for hvitost. Tine har budsjettert med 6 mill. kroner.

Geitemelk anvendt til fôr: Det er lagt til grunn et salg av geitmelk til fôr på samme nivå som i inneværende år. Tine har budsjettert med 3 mill. kroner.

Skolemelkordningen: Ettersom det nå gis tilskudd kun til ¼ -litre med melk har Tine budsjettert med 4 mill. kroner.

Reguleringskostnader

Reguleringslagring: Kostnadene vil, i tillegg til endringer i satser, variere med størrelsen på lageret. Tine forventer høye lagerkostnader i 2026. Tine budsjetterer med 68 mill. kroner.

Overføringstransport av reguleringsprodukter: Tine forventer at det blir behov for overføring av reguleringsprodukter mellom lagre. Kostnaden blir tilsvarende som inneværende år. Tine budsjetterer med 4 mill. kroner.

Overføringstransport av reguleringsmelk: Kostnadene ved transport av reguleringsmelk forventes å holde seg omtrent på samme nivå i 2026 som i 2025. Det forventes mer reguleringstransport av melk, men over kortere avstander. Tine budsjetterer med 28 mill. kroner.

Reguleringskapasitet: De forventede kostnadene til kapasitetsgodtgjørelse er 38 mill. kroner. Det forventes kun mindre endringer i reguleringskapasitetens andel av faste produkter. Gjennomsnittsberegningen for de siste tre år som legges til grunn tilsier en liten reduksjon. Tine budsjetterer med 38 mill. kroner.

Administrasjonskostnader

Markedsregulators administrasjonskostnader: Beregningen for administrasjonskostnader er gjort på samme måte som i 2025. Det er budsjettert med 6,5 årsverk i 2026. Tine budsjetterer med 12,4 mill. kroner.

Administrasjon av kvoteordningen i landbruksdirektoratet: Det er budsjettert med 13 mill. kroner til administrasjon av kvoteordningen i 2026.

Administrasjon av Omsetningsrådet og Omsetningsrådets sekretariat: Det er budsjettert med omtrent 4 mill. kroner til administrasjon av Omsetningsrådet.

Kvoteordningen

Det er planlagt at det benyttes midler fra Omsetningsfondet for melk til statlig oppkjøp av melkekvoter i 2025. Tine budsjetterer med 10,5 mill. kroner.

Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet

Det er søkt om til sammen 47,24 mill. kroner til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Tine anbefaler at det tildeles 46,75 mill. kroner.

Inntekter

Markedsreguleringens inntekter består av omsetningsavgift, overproduksjonsavgift og prisgevinst på reguleringsvarer.

For 2026 er det foreløpige anslaget for overproduksjonsavgiften på 57 mill. kroner. Melkeinngangen har vært høyere enn forventet gjennom hele 2025, samtidig som etterspørselen lå an til å bli høyere i starten av året enn hva den faktisk har vist seg å være. Det fører til at det forventes et vesentlig lavere forholdstall i 2026, høy produksjon i inngangen av året og høy samlet kvotefylling. Det tilsier at en større andel melkeprodusenter også vil produsere over kvote, og dermed en relativt høy samlet overproduksjonsavgift.

Forventet prisstigning i meierisektoren fører til at Tine budsjetterer med en prisgevinst på 40 mill. kroner.

Tine foreslår en omsetningsavgift på 10 øre/liter. Dette er basert på forutsetninger om 1 486 mill. liter kumelk og 18,2 mill. liter geitemelk. Ut fra dette budsjetterer Tine med 150 mill. kroner i inntekter fra omsetningsavgift i 2026.

Fondskapital

Inngående balanse: Tines estimer for kostnader i markedsreguleringen per oktober 2025 tilsier at fondet vil ha en regnskapsmessig saldo på omtrent 72 mill. kroner ved inngangen til 2026.

Utgående balanse: Tines budsjett vil gi en regnskapsmessig saldo på omtrent 83 mill. kroner ved utgangen av 2026.

Reguleringskapasitet

Tine ber i budsjettsøknaden om at regelverket som bestemmer hvordan reguleringen skal gjennomføres endres slik at det er tilpasset det reelle behovet.

Dette omhandler beregningsmetoden til reguleringskapasiteten, og at Tine mener at ukesberegning i stedet for månedsberegning vil gi en hensiktsmessig tilpasning som dekker markedsregulators reelle behov. Dette vil øke kostnadene i markedsreguleringen.

Landbruksdirektoratet vil legge frem forslaget til Tine i en egen sak i Omsetningsrådet i 2026.

Landbruksdirektoratets vurdering

Tine forventer en fortsatt høy melkeproduksjon ved inngangen til 2026, men lavere samlet melketilførsel enn i 2025. Landbruksdirektoratet deler vurderingen av at overproduksjonsavgiften i 2026 trolig blir høy. Direktoratet peker samtidig på at usikkerheten er stor, og at det er en krevende oppgave å prognosere overproduksjonsavgiften over et år i forkant.

Det er lagt til grunn inntekter til fondet på 249 mill. kroner og kostnader på 234 mill. kroner. Landbruksdirektoratet vurderer inngående fondskapital som tilfredsstillende og ser i utgangspunktet ikke et behov for å øke fondets størrelse.

Fondets inntekter består i hovedsak av omsetningsavgift, overproduksjonsavgift og prisgevinst. Omsetningsavgiften tilfaller fondet løpende. Overproduksjonsavgiften og prisgevinsten inntektsføres først i 2027. Prisgevinsten håndteres ved at vi inkluderer den i de

månedlige utbetalingene. Dette gir rom for en lavere omsetningsavgift og reduserer som regel størrelsen på det årlige mellomværende oppgjøret. Denne metoden kan ikke brukes for overproduksjonsavgiften.

Fondet vil med foreslått budsjett og en omsetningsavgift på 10 øre per liter vil ikke være likvid gjennom 2026 med normal inntektsstrøm, og vil ikke kunne møte sine betalingsforpliktelser for november og desember.

En høy overproduksjonsavgift i 2026 gir ikke grunnlag for en lavere omsetningsavgift før i 2027. For at fondet skal være likvid gjennom 2026 må derfor enten fondets størrelse økes, eller inntektsstrømmen endret.

Landbruksdirektoratet har sett på mulighetene for å effektivisere interne prosesser når det kommer til avregningen av omsetningsavgiften for årets siste måneder. Det vurderes at det er mulig å redusere den normale to måneders forsinkelsen til i overkant av en måned, forutsatt at meierioppkjørene som direktoratet mottar er riktige.

Direktoratet vurderer det som hensiktsmessig å effektivisere denne prosessen i stedet for å øke omsetningsavgiften med ett øre. Fondet vil da være på sitt laveste likviditetsmessig i desember 2026, hvor det vil være omtrent 7 mill. kroner tilgjengelig.

Prognosert inngående og utgående fondstørrelse med foreslått budsjett med ulike omsetningsavgift. I mill. kroner

	Revidert budsjett 25	Foreslått budsjett 26	Foreslått budsjett med 11 øre oms.avgift
Fond 1.1	53	72	72
Omsetningsavgift	163	150	165
Overproduksjonsavgift	24	57	57
Renter	3	3	3
Prisgevinst	43	40	40
Sum inntekter	233	250	265
Markedsregulering	139	152	152
Faglige tiltak	15	14	14
Opplysningsvirksomhet	28	30	30
Administrasjon	12	12	12
Renter			
Adm. Kvote og sekretariat	17	17	17
Matmerk	3	3	3
Finansiering oppkjøp kvote	0	11	11
Sum utgifter	214	239	239
Fondsendring	19	11	26
Fond per 31.12	72	83	98
Omsetningsavgift 1. halvår	12	10	11
Omsetningsavgift 2. halvår	9	10	11

Fondets regnskapsmessige saldo vil ved inngangen til 2026 være på omtrent 72 mill. kroner, mens utgående saldo forventes å være omtrent 87 mill. kroner med foreslått budsjett. Med en omsetningsavgift på 11 øre per liter ville fondet ved utgangen av 2026 vært på omtrent 98 mill. kroner. Dette er godt innenfor vurderingen til Omsetningsrådet 20. oktober 2015 (sak

69/15), hvor det ble vurdert at 50 mill. kroner, eller 3-4 måneders forbrukt, er ønsket regnskapsmessig størrelse på fondet. En KPI-justering fra oktober 2015 til oktober 2025 tilsier 69 mill. kroner.

Landbruksdirektoratet viser videre til saken om omsetningsavgift for kjøtt, egg og fjørfekjøtt, hvor de foreslår å vurdere målsatt nivå for fondene.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tine forslag på en omsetningsavgift på ku- og geitemelk på 10 øre per liter fra 1. januar 2026.

Foreløpig

Saksnr.: 107/25	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 08.12.2025	Tittel: Delegerte saker - Rapportering til Omsetningsrådet i møte 8. desember 2025	Saksnr.: 25/31087 - 3

Beskrivelse

Som et ledd i å effektivisere arbeidet, delegerte Omsetningsrådet i sak 49/10 vedtaksmyndighet i noen saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, slik det er gitt adgang til etter endringene i omsetningsloven som trådte i kraft 1. januar 2010. Fullmakten ble videreført til Landbruksdirektoratet fra 1. juli 2014, jf. vedtak i sak 51/14. Omsetningsrådet vedtok 22. juni 2020 Reglement for delegering av myndighet fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for rådet.

Hjemmel

Reglement for delegering av myndighet fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for rådet av 22. juni 2020, med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 3 siste ledd

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet tar oversikten over delegerte saker avgjort av Landbruksdirektoratet til orientering.

Delegerte saker - Rapportering til Omsetningsrådet i møte 8. desember 2025

Oversikt over delegerte saker til møtet 8. desember 2025.

Sak	Arkivnr.	Tittel
34/25	25/28371-10	Vedtak om reguleringslagring av epler kl. 1 i 2025
		Vedtak Landbruksdirektoratet godkjenner Grøntprodusentenes Samarbeidsråds søknad om reguleringslagring av inntil 4 000 tonn epler kl. 1 av sortene Rød Gravenstein, Lobo, Karin Schneider, Elstar, rød Aroma, vanlig Aroma, Fryd og Rubinstep i 2025.

Foreløpig